

INLEIDING

De ‘Quaetclap’: het oudste bestuursregister van Den Haag

Den Haag ontstond in de tweede helft van de 13de eeuw, maar uit de eerste drie eeuwen van zijn bestaan zijn praktisch geen archieven bewaard gebleven. Althans niet van het plaatselijk bestuur: de vroegste stukken die we bezitten, stammen pas uit het begin van de 16de eeuw en behelzen louter verordeningen en voorschriften. Het oudste nog bestaande register waarin de activiteiten van het dorpsbestuur staan genoteerd, is nog jonger en dateert van de jaren 1575-1879. Het staat bekend als de ‘Quaetclap’ en biedt een inkijkje in een tijd waarin Den Haag weer langzaam opkrabbelde na een roerige periode van bezetting en verval.

De toestand van Den Haag in 1576-’79

In 1566 waren de Lage Landen openlijk in opstand gekomen tegen hun landsheer, de Spaanse koning Filips II. Den Haag kreeg het zwaar te verduren. De regeringsplaats was zonder stadsmuren een gemakkelijke prooi voor vijandige troepen en werd vanaf 1567 beurtelings bezet door opstandelingen en Spanjaarden. Eind november 1574 keerde de rust terug. Den Haag bleef voortaan onder het bewind van de opstandelingen. Buiten het gewest Holland zou de strijd nog lang worden voortgezet.

Het dorp verkeerde intussen in een desolate toestand, een groot deel van de bewoners was op de vlucht geslagen, samen met de provinciale bestuursorganen die hier altijd hadden gezeten; leegstand, verwaarlozing en verdedigingswerken. Geleidelijk begon het herstel. In april 1576 keerden het Hof van Holland en de Rekenkamer weer terug. Het Haagse Bos werd ternauwernood van sloop gered, er werd een begin gemaakt met het opruimen van de oorlogsschade en eind 1578 besloten ook de Staten van Holland zich permanent in Den Haag te vestigen. Ook de bewoners kwamen langzaam weer terug.

Het bestuur van Den Haag

Den Haag was formeel een dorp en werd oorspronkelijk bestuurd een college van schout en schepenen. Dat college hield zich zowel met rechtspraak als bestuur bezig. Schepen waren gekozen uit de bewoners, de schout was benoemd namens de landsheer. Den Haag was echter een bijzonder dorp. Als bestuursplaats, bewoond door regeringsambtenaren en notabelen, kreeg het stedelijke allures. Het werd daarom in 1357 weliswaar niet tot een stad verheven, maar tot een baljuwschap, een status die normaal was voorbehouden aan grotere regio’s zoals Delfland of Rijnland.

Den Haag bleef daarmee, in tegenstelling tot steden, onder directe controle van de landsheer (en later, in de tijd van de Republiek, van de Staten van Holland). Boven de dorpsschout stond daarmee een baljuw. Vanaf 1573 werden beide functies echter door één persoon waargenomen. De Haagse baljuw en schout stond – als vertegenwoordiger van het hoge gezag – aan het hoofd van het bestuur, leidde de rechtszittingen, trad op als officier van justitie en voerde vonnissen uit.

Het recht werd gesproken door de zeven schepenen. Het was hun belangrijkste taak, nadat Den Haag in 1559 twee burgemeesters had gekregen. Deze laatste functionarissen zijn eerder met de huidige wethouders te vergelijken en legden zich toe op bestuurlijke zaken als ruimtelijke ordening en economische regelingen. Op zichzelf waren die burgemeesters weer een symptoom van het groeiend stedelijk karakter van Den Haag.

Baljuw, burgemeesters en schepenen vormden samen het dagelijks bestuur. Bij belangrijke zaken werd ook de mening gevraagd van de vroedschap, een college dat in 1452 was

ingesteld en vanaf 1525 twaalf leden kende. Het dorpsbestuur had echter geen sterke positie. De inkomsten waren gering en bestonden vooral uit belastingen op wijn en bier, en verder uit zaken als de verhuur van gebouwen en marktkramen. Het had geen enkele zeggenschap over het Binnenhof en omgeving, en ook niet over provinciale functionarissen en hun relaties – ook al woonden deze gewoon in het dorp. In feite was het dorpsbestuur in veel opzichten ondergeschikt aan de provinciale instanties op het Binnenhof: de Staten van Holland, de grafelijkheidsrekenkamer en het Hof van Holland. Het waren de Staten die de baljuw benoemden en elk jaar, op Sint Catharina (24 november) de samenstelling van het dorpsbestuur vaststelden. Zij benoemden ook de secretaris, de man die de gerechtelijke en bestuurlijke besluiten vastlegde in de Quaetclap. Vanaf 1574 was dat Mathijs Benninck (1548-1612), die in dat jaar zijn vader Adriaen was opvolgde.

Taken en activiteiten van het bestuur

Het bestuur van Den Haag hield zich – als gezegd – zowel bezig met bestuur als met rechtspraak. Aan rechtspraak werd, als we op de Quaetclap afgaan, de meeste tijd besteed. De bestuurlijke activiteiten betroffen onder meer het maken van verordeningen, de periodiek terugkerende benoemingen van hoge en lage functionarissen, zoals kerkmeesters, predikanten, schoolmeesters, boden en klapwakers, het afnemen van de eed van trouw van nieuw en terugkerende burgers en de verhuur van kramen. Opvallend vaak waren er rekesten van lieden die vrijstelling van belasting vroegen, met een beroep op hun band met het Binnenhof. Typerend voor deze periode waarin het katholicisme als officiële godsdienst had plaatsgemaakt voor het protestantse geloof, waren verzoeken van katholieke priesters om alimentatie. Ook waren er problemen met kerkschatten die tijdens de opstand ijlings naar het nog spaansgezinde Haarlem waren gebracht. periode. Directe, actieve bemoeienis met de wederopbouw had het bestuur nauwelijks in deze jaren. Wel gaf het toestemming om bijvoorbeeld bouw materiaal te gebruiken uit het te slopen klooster aan het Voorhout. Een van de belangrijkste zaken die speelden, was in april 1576 het plan van de Staten van Holland om het Haagse Bos te kappen en te gelde te maken ten behoeve van de oorlogvoering. Den Haag wist dat te verijdelen door de houtkap af te kopen.¹ Juist het groen maakte immers van Den Haag een plaats waar regeringsfunctionarissen en hun relaties zich graag vestigden. Het groen was een voorwaarde voor de plaatselijke welvaart.

Rechtspraak

Den Haag bezat als dorp in principe alleen de ‘lage jurisdictie’ of rechtsmacht, wat inhield dat het alleen mocht rechtspreken bij kleine vergrijpen en in civiele procedures. Als baljuwschap bezat het echter ook de ‘hoge jurisdictie’. In de praktijk konden burgers hun onderlinge geschillen direct voor schout en schepenen aanbrengen. In strafzaken speelde de baljuw en schout een specifieke rol, als openbare aanklager en de eisende partij. Hij bewaakte daarbij de procesgang, maar het vonnis werd altijd door de schepenen gewezen. Er was bij dit alles een belangrijke beperking. Zaken die betrekking hadden op het Binnenhof en omgeving vielen in principe onder het Hof van Holland. Die beperking strekte zich ook uit tot de in Den Haag wonende edelen en de zogeheten ‘suppoosten van den Hove’ – de inwoners die functies op het Binnenhof bekleedden en hun relaties. Zij vielen in eerste instantie onder de jurisdictie van het Hof, dat voor de gewone Hagenaars alleen als hof van appel fungeerde. Aan dat onderscheid werd niet steeds de hand

---

¹ Zie Quaetclap, f. 14v-15v.

gehouden. Relatief eenvoudige civiele kwesties, zoals erfscheidingen, dienden altijd voor het Haagse gerecht, ook als er suppoosten in het geding waren.²

De zittingen vonden doorgaans om de 14 dagen plaats, in het nieuwe raadhuis aan de Groenmarkt (gereed 1565), maar op wisselende dagen – in de regel op dinsdag of vrijdag, maar ook wel op woensdag of zaterdag. Meestal vormden ze de slotfase van een rechtszaak of ‘kenning’ die eerder, en soms lang van te voren, aanhangig was gemaakt (aangelegd of ‘angeleyt’. Dat gebeurde door de eisende partij, een enkele keer door beide partijen en soms door de baljuw. De tegenpartij, de ‘verweerder’ was als gedaagde verplicht te verschijnen. De partijen konden zich laten bijstaan door een taalman (mv. taallieden) of een ‘gemachtigde’; de term ‘advocaat’ of ‘procureur’ werd zelden gebruikt. De schepenen namen kennis van schriftelijke stukken als dingtalen en ‘certificatiën’, van de mondelinge uiteenzettingen en de reacties in eerste en tweede termijn (replieken en duplieken) en velden vervolgens hun vonnis. De verliezende partij werd daarbij veroordeeld in de kosten, maar soms werden die over beide partijen verdeeld (‘gecompenseerd’). In een enkel geval werd een boete opgelegd. De rechtskosten moesten overigens vooraf door de eiser worden ‘ingelegd’, en als twee partijen samen een zaak voorlegden, dienden zij beiden in te leggen. Als dat niet gebeurd was, kon het proces niet doorgaan en werd een boete opgelegd.³

De zaak kon tijdens de zitting worden afgedaan, maar de uitspraak viel soms later. Niet iedereen legde zich bij het vonnis neer. Taallieden verklaarden soms meteen, nog tijdens de zitting, dat ze beroep zouden aantekenen bij het Hof van Holland. Dat werd in februari 1579 verboden, omdat dit van weinig respect voor het gerecht getuigde.⁴

In veel gevallen bieden de vonnissen in de Quaetclap weinig zicht op de inhoud van de behandelde zaken. Het accent valt dan op de gevolgde procedure, waarbij voor de inhoud impliciet wordt verwezen naar de genoemde stukken. Helaas zijn deze verloren gegaan. In een aantal zaken wordt gelukkig wèl uitvoerig op de inhoud ingegaan.

De civielrechtelijke onderwerpen

Samen geven de civiele processen een beeld van het Den Haag van die periode. Het was een dorp met een duidelijk agrarische component. Het rechtsgebied van ‘Haagambacht’ omvatte behalve de dorpskern naast het Binnenhof ook het poldergebied tot aan Loosduinen en Rijswijk, en in de richting van de kust het vissersdorp Scheveningen. Vaak gingen de processen over de vererving of verpachting van land en boerderijen, de handel in koren, de verkoop van hout, raapzaad, hooi en koeien. Rechtszaken ontstonden bij wanbetalingen, zodat er beslag werd gelegd en de goederen werden ‘gearresteerd’. In veel gevallen hadden de achterstallige betalingen ongetwijfeld te maken met de chaotische jaren die Den Haag had beleefd. Vonnissen verwijzen in deze context nogal eens naar een octrooi dat de Staten van Holland hadden verleend op 13 mei 1577 en dat bij verlopen renten een versoepeling van de betaalplicht behelsde.⁵

Boedelkwesties, wanbetalingen en beslagleggingen speelden ook in het dorp, naast geschillen tussen burens en uiteenlopende zaken als verbroken trouwbeloftes, alimentatiekwesties en beledigingen.⁶

² Zie Quaetclap, ff. 52v, 59v, 124v, 183r.

³ Quaetclap, f. 175r e.v.

⁴ Quaetclap, f. 178v.

⁵ Zie o.a. Quaetclap, f 87 en De Riemer, *Beschrijving van 's Gravenhage* II, 2de stuk, p. 474.

⁶ Zie o.a. Quaetclap, ff. 142r, 158r, 159r, 161v, 173r, 203r, 178r en 205r.

Voor bepaalde onderwerpen golden bijzondere procedures:

* Een 'schepenzoen' (verzoening voor schepenen) was het laatste redmiddel als twistende partijen zelf niet tot een akkoord wisten te raken. Bij beledigingen e.d. bestond daarvoor een vaste procedure. Via 'inlegging', een officiële aanzegging door de gerechtsbode, kon een beledigde partij de ander dwingen tot genoegdoening. Als na 14 dagen geen akkoord was bereikt, moest het gerecht worden gevraagd een verzoening tot stand te brengen: de 'schepenzoen'.⁷ De term 'inlegging' verwees, zoals we boven zagen, ook naar de vooraf betaalde kosten, nodig bij een verzoek om rechterlijke inmenging.

* Bij 'erfscheidingen' ging het niet alleen om het bepalen van de juiste grens tussen twee buurpercelen, maar ook om de bebouwing of begroeiing aan weerszijden. Twistappelen vormden vaak gemeenschappelijke muren, vensteropeningen of de afwatering. Vast element was dat de schepenen zelf met een 'oculaire inspectie' ter plaatse polshoogte kwamen nemen.

* 'Naasting' was een reparatiemiddel als een onroerend goed buiten medeweten van alle rechthebbenden was verkocht. Binnen een bepaalde termijn konden bijvoorbeeld familieleden van de verkoper het gerecht dan vragen om het land of huis in kwestie te mogen 'naasten'. Daarmee traden zij dan in de plaats van de koper, wat betekende dat zij alles moesten 'nadoen' wat de koper tevoren had gedaan. In de eerste plaats betekende dat de betaling van alle kosten, te beginnen met de koopsom. Een belangrijk moment was de aard-, gras- of dakroering, in tegenwoordigheid van de schout, een symbolische handeling waarmee de naaster aangaf dat hij het land of huis in bezit nam. Hij stak dan een zode gras uit de grond of trok wat riet uit het dak.⁸

* Bij een 'acte van preferentie' werd de volgorde of het recht op voorrang van schuldeisers bepaald. Dat was noodzakelijk als de opbrengst van de goederen van een schuldenaar moesten worden verdeeld. Na klokgelui op het raadhuis werd bij 'edict van preferentie' bekend gemaakt dat de schuldeisers via hun raadsliden ('taallieden') op een vooraf bepaalde dag hun claims konden indienen. Als de schuldeisers akkoord gingen met de bewuste datum en de raadsliden de eisen hadden ingediend, kon een zitting plaatsvinden, waarbij alle partijen een toelichting konden geven. Daarna spraken de schepenen hun vonnis uit, waarbij de volgorde van uitbetaling werd vastgesteld. Bij de verdeling gingen zij uit van vaste regels. Prioriteit hadden steeds de executiekosten en die van het gerecht, zoals het opmaken van de staat van schuldeisers en het salaris van de secretaris.⁹

De overheid als partij: strafzaken

Strafzaken zijn in de Quaetclap sterk in de minderheid. En de meeste daarvan betreffen overtredingen die met een boete werden afgedaan. De baljuw trad op als rechtsvorderaar en vroeg dan de schepenen om een oordeel. Eiser en verweerder konden daarbij, zoals in een civiele procedure, hun argumenten laten horen. Bij misdrijven ging het anders. In de enkele gevallen die in de Quaetclap voorkomen, bevond de gedaagde zich in hechtenis en werd hij op de zitting verhoord. Na zijn bekentenis, nodig als bewijs, velden schepenen hun vonnis. Het ging daarbij om relatief lichte vergrijpen, zoals aantasting van de goede zeden, landloperij en diefstal. In maart 1576 werd een Hagenaar veroordeeld tot tien dagen op water en brood en een openbaar verzoek om vergiffenis. Hij had zijn vrouw in de steek gelaten en drie maanden lang in het Zeeuwse Veere samengeleefd met een gewezen begijntje. In mei 1577 werd een Rotterdamse schippersgezel wegens landloperij en diefstal

⁷ Zie De Riemer, *Beschrijving van 's Gravenhage* II, 2de stuk, Costumen, p. 53-54 en 57; zie voor beelden van een schepenzoen: Quaetclap, ff. 132v, 185Br, 202v e.v.

⁸ Zie o.a. Simon van Leeuwen, *Het Rooms-Hollands Regt* (Rotterdam 1664), p. 344-351.

⁹ Quaetclap, ff. 102v-111v en 135r.

voor twee jaar uit Den Haag verbannen. Kort daarna, in juni 1577, was een jonge zeemtouwer gesnapt toen hij samen met een notoire crimineel diefstallen had gepleegd in verschillende huizen aan het Westeinde. Daarvoor hadden ze Haarlem en Leiden al onveilig gemaakt. De zeemtouwer werd op het schavot aan de Plaats 'strengelicken gegeesselt' en voor zes jaar uit Den Haag verbannen.¹⁰ Wat met zijn kompaan gebeurde, wordt niet vermeld. Mogelijk was deze recidiverende crimineel overgedragen aan het Hof van Holland, dat ook bevoegd was om recht te spreken over lieden zonder vaste verblijfplaats.

Zware misdrijven komen in de Quaetclap amper voor. In de schaarse gevallen waarin sprake was van een onnatuurlijk dood, kon het Haagse gerecht zich beperken tot het vaststellen van de doodsoorzaak en het geven van verlof tot begraven. In één geval was sprake van doodslag, maar naar oud gebruik werd de afhandeling daarvan overgelaten aan de betrokken families.¹¹ Een keer werd het gerecht geconfronteerd met een verdachte ophanging. Had de man zelfmoord gepleegd? Echtgenote en burens werden uitgebreid verhoord, maar verder wordt er niets meer over vermeld.¹²

De Quaetclap: het register

De naam 'Quaetclap' betekent letterlijk 'kwaadsprekerij' en lijkt – met een knipoog – een verwijzing naar de inhoud, waar immers allerlei kwaadige zaken aan de orde komen, zoals twisten, vetes, overtredingen en vergrijpen. Een andere verklaring wil dat de naam duidt op een kladregister dat als naslagwerk dient (klapper komt dan van klappen, verklappen, aanwijzen).

Feit is dat de naam vaker wordt gebruikt voor series met gerechtelijke vonnissen. Feit is ook dat we bij de Haagse Quaetclap te maken hebben met een slordig geschreven en slecht leesbaar register, vol doorhalingen en correcties. De slechte leesbaarheid is er de oorzaak van dat dit oudst bewaarde resolutie- en vonnisboek tot nu toe niet nader toegankelijk is gemaakt.

De Quaetclap was weliswaar het oudste bewaarde register met besluiten en vonnissen van de Haagse magistraat, maar was natuurlijk niet het eerste. Het direct eraan voorafgaande resolutieboek wordt expliciet vermeld op folio 57r, waar wordt verwezen naar een eerder opgemaakte inventaris van kerkgoederen.

Het vervolg is voor een deel gelukkig wel bewaard. De bestuurlijke resoluties in de Quaetclap eindigen in principe in november 1578 en worden voortgezet in een resolutieboek dat werd bijgehouden in de jaren 1578-1585 (Oud archief, inv.nr. 1). In de Quaetclap worden na Sint Catharina (25 november) 1578 alleen nog vonnissen ingeschreven.¹³ De laatste rechtszitting is gedateerd op 30 november 1579. Hierna vormden de bestuurlijke en rechterlijke besluiten twee aparte series. Helaas ontbreekt voor de vonnissen het directe vervolg. Pas in 1620 begint een serie strafrechtelijke vonnissen, terwijl van de civiele zaken vanaf 1622 alleen lijsten met summier gegevens ('rollen') bewaard zijn gebleven. Wel bestaat er over de jaren 1578-1584 een 'informatieboek', bijgehouden door de baljuw, en is er nog een crimineel 'examenboek' uit 1605-1608.

---

¹⁰ Quaetclap, ff. 10v-11v, 61v en 65r-66r.

¹¹ Zie voor de genoemde gevallen Quaetclap, ff. 39v, 153r en 196r. Onderdeel van de afhandeling bij doodslag was het 'afwinnen van de hand'. Zie hiervoor C.N.W.M. Glaudemans, 'De hand van de dode. Een onderzoek naar doodslag, eigenrichting, vete en verzoening in laat-middeleeuws Den Haag', in: *Jaarboek Die Haghe* 2000, p. 10-81..

¹² Quaetclap, f. 63v.

¹³ Uitzondering vormt een zevental verspreide aantekeningen over bestuurlijke zaken (ff. 171r, 173v, 174v, 181r, 185r, 192r en 204r).

De transcriptie

De Quaetclap is in modern schrift omgezet in de periode februari 2015 – november 2016 door een werkgroep bestaande uit dr. C.E. (Chris) van Dijkum, T. (Ton) van Ginkel, mw. R. (Rianne) Graveland, dr. A. (Adri) Mackor, mw. E.P.A. (Elly) van Meijgaard, mw. R. (Roos) Simons, mw. J.A.J.O. (Coby) Smits, mw. J.B. (Joyce) Visser, mw. E. (Ella) Wilschut, drs. P.T.H.J.(Paul) de Wit, mw. T.S.M. (Tanja) van der Woude, onder begeleiding van drs. C.J.J. (Kees) Stal en met ondersteuning namens het HGA van R.F.E.D. (Rick) Hartmann.

Uitgangspunt was hierbij dat de transcriptie zoveel mogelijk een getrouwe weergave moet geven van het origineel, maar dat de leesbaarheid voorop staat. Dat vroeg om enige aanpassingen:

* **Romeinse cijfers** zijn omgezet in Arabische. Als een Romeinse jaartal over twee regels is verdeeld, is het eerste deel – ter wille van de leesbaarheid – verplaatst naar de tweede regel: ‘anno XVC / LXXVII’ wordt dan ‘anno / 1577’.

* **Doorhalingen** zijn niet overgenomen; toevoegingen boven of naast de tekst zijn in de tekst opgenomen;

* **Hoofdlettergebruik en interpunctie** zijn aangepast aan het moderne gebruik.

* Woorden zijn **los of aaneen** geschreven volgens modern gebruik (‘up ’t’ i.p.v. ‘upt’);

* Tussen **y en ij** (met of zonder puntjes) werd in de 16de eeuw geen onderscheid gemaakt, zij het dat de ‘ij’ weinig voorkwam. In de transcriptie wordt een ‘ij’ geschreven als dat ook het geval is met overeenkomstige moderne woorden. ‘ryckdom’ wordt dan ‘rijkdom’, maar ‘seeckerheydt’ blijft ongewijzigd. Bij eigennamen wordt altijd het originele handschrift gevolgd.

* De letters **i en j** werden, evenals **u en v**, in de 16de eeuw door elkaar gebruikt. In de transcriptie is het moderne gebruik gevolgd: ‘jaer’ i.p.v. ‘iaer’, ‘uuyt’ i.p.v. ‘vuyt’ en ‘over’ i.p.v. ‘ouer’.

* **Afkortingen** zijn doorgaans opgelost. De aanvullingen worden aangegeven in cursief.

Op dit laatste zijn enkele uitzonderingen gemaakt; bij een beperkt aantal zeer veel voorkomende afkortingen wordt de cursivering achterwege gelaten:

– bij het achtervoegsel ‘-de’, weergegeven als een streep of ronde haal boven het woord, zoals in ‘ende’ en ‘hebbende’ (in de transcriptie dus ‘ende’ en ‘hebbende’)

– bij het lidwoord ‘de(n)’ na de voorzetsels ‘van’, ‘in’ en ‘(a)an’, weergegeven door een streep of ronde haal boven het woord, zoals ‘van den’, ‘in de’ en ‘aan den’ (in de transcriptie dus ‘van den’, ‘in de’ en ‘aan den’);

– bij de ‘m’ na een ‘o’, weergegeven als een streep of ronde haal in woorden als ‘omme’ of ‘commen’ (in de transcriptie dus ‘omme’ en ‘commen’);

– bij de uitgang ‘-en’, weergegeven als een verticale haal naar onder, in woorden als ‘hebben’ en ‘seggen’ (in de transcriptie dus ‘hebben’ en ‘seggen’);

– bij het voorzetsel ‘van’, weergegeven als een ‘v’ gevolgd door een ronde haal naar onder: ‘van’ (in de transcriptie dus ‘van’).

* **Duidelijke vergissingen**, zoals dubbele woorden en per ongeluk doorgehaalde letters, zijn stilzwijgend verbeterd. Vergeten woorden zijn aangevuld, tussen vierkante haken.

* **Slordig geschreven letters** zijn getranscribeerd zonder commentaar, evenals de letters n, m, u, i en v, die vaak als een doorgetrokken streep zijn weergegeven (het zgn. ‘horizontalisme’).

BIJLAGEN:

Verklarende woordenlijst:

Verklaard zijn juridisch jargon, latijn, data christelijke feestdagen en bepaalde oud-Nederlandse woorden, als deze weinig voorkomen of verwarring geven.

Men moet erop bedacht zijn dat woorden en woordvormen in de 16de eeuw vaak een afwijkende betekenis hadden. Bijvoorbeeld: 'werden' was doorgaans geen verleden maar een tegenwoordige tijd ('worden'); 'en' versterkt ontkenning (ick en heb nyet'; 'als' heeft in sommige uitdrukkingen van 'alles'; 'hem' is vaak wederkerend ('zich'). In enkele gevallen zijn deze afwijkingen in de tekst via een noot verklaard. Zie voor het overige de historische woordenboeken op de site gtb.inl.nl.

Alfabetisch namenregister, met aantekeningen

* De in de Quaetclap voorkomende namen zijn hier alfabetisch op voornaam, patroniem en achternaam. Van de burgemeesters, schepenen en vroedschappen zijn echter alleen de familienamen vermeld. Topografische namen staan in de huidige spelling.

* Bij de alfabetisering wordt 'ae' als 'aa' gelezen, 'c' voor de letters a, o en u als 'k', de 'y' in de naam Symon en in de combinaties 'uy', 'ey' en 'ye' als 'i'. Naamsvarianten, zoals Coenraet en Koen, zijn bijeen geplaatst; dat is ook het geval met patroniemen op -dr. en -z., zodat Koenenss. en Coenraetsdr. bijeen staan.

* Als bij het transcriptiewerk in andere bronnen gegevens over personen werden gevonden, dan zijn die in een noot bij de desbetreffende naam vermeld.

Het bestuur van Den Haag in de jaren 1575-1579

Met aanvullingen overgenomen uit J. de Riemer, *Beschryvinge van 's Gravenhage II*, hoofdstuk 31, p. 120 e.v.

1575 TOT SINT CATHARINA 1576

Baljuw en schout

Salamon van der Houve

Burgemeesters

Joost Jacobsz. (geb. 1505)

Jacob Willems van Dorp (geb. 1520)

Schepenen

Symon van der Does. (geb. 1506)

Pieter de Vries. (geb. 1510)

Frederik Fredericksz. van Elburch

Cornelis Zybrantsz.

Adriaen Screvelsz.

mr. Dirk van Meerkerke

Scheveningen

Adriaen Jansz. Houck

Vroedschappen

Adriaen Willemsz. van Cryep

Jan van Treslong

Verhorst

Verhooch (f 14v dd.d. 9-4-1576 e.v.)

Vincent van Wyingen.

Vrank van Moyaelen [f 14v, d.d. 9-4-1576]

Jacob Adriaensz. van der Burch

mr. Aernt Hugensz.

Renes [f

14v, d.d. 9-4-1576; lezing echter onzeker]

Cornelis Wyelant [f 14v, dd 9-4-1576]

Tresorier

1576 TOT SINT CATHARINA 1577

Baljuw en schout

Salamon van der Houve

Burgemeesters

Joost Jacobsz. (geb. 1505)

Frederik Fredericksz. van Elburch

Schepenen

Adriaen Cryep

Cornelis Zybrantsz.

Adriaen Screvelsz.

mr. Dirk van Meerkerke

Vincent van Wieringen

Jacob Adriaensz. van der Burch.

Scheveningen

—

Vroedschappen

5 april 1577 geordonneerd om te dienen tot Sint Catharina 1577

Den Haag
Haags Gemeentearchief
351 Rechtspraak Den Haag 1538-1811 (ORA Oud Rechterlijk Archief)
Inv 1 Quaetclap 1575 nov 29-1579 dec 11

Symon van der Does. (geb. 1506)
Jacob Willemsz. van Dorp (geb. 1520)
Pieter Willemsz. de Vries (geb. 1511)

Vrank van Moyaelen
Dirk Fransz. van Wyeringen
Jan Jansz. Wolf

Lenert Ysbrantsz.

Dirk Woutersz. Keyser, *obit.* [NB: Quaetclap: Cornelis Adriaen Jansz. Houck

Pieter Jacobsz., mandemaker,

Bartholomeus Symonsz.

Geryt Jansz., in De Clock

Gerrit Aertsz., bakker

Dirk Cornelisz. [niet genoemd in Quaetclap 5-4-1577, vóór Geryt Jansz, in De Clock

op 11-6-1577]]

Heynrick Jansz. [idem]

Tresorier

—

1577 TOT SINT CATHARINA 1578

Baljuw en schout

Salamon van der Houve

Burgemeesters

Joost Jacobsz. (geb. 1505)

Frederik Fredericksz. van Elburch

Schepenen

Symon van der Does

Adriaen van Cryep

Cornelis Zybrantsz.

Adriaen Screvelsz.

Vincent van Wieringen

Jan Wolf

Scheveningen

Steffen Dircksz.

Vroedschappen

Jacob Willemsx. van Dorp

Vrank van Moyaelen

Lenert Ysbrantsz.

Gerrit Jansz , in De Clock

Geryt Aertsz., bakker

Bartholomeus Symonsz.

Heyndrik Jansz.

Pieter Jacobsz.

Sybrant Jacobsz.

Arent van Rysbergen

Jacob Adriaensz. van der Burch

mr. Heyndrik Michielsz.

Tresorier

—

1578 TOT SINTE CATHARINA 1579

Baljuw en schout

Salamon van der Houve

Burgemeesters

Simon van der Does

Jacob van Dorp

Schepenen

Adriaen van Cryep

Cornelis Zybrantsz.

Adriaen Screvelsz.

Vincent van Wieringen

Jacob Aclriaensz van der Burch

Jan Wolf

Scheveningen

Adriaen Jansz. Houck

Vroedschappen

Vrank van Mojaelen

Cornelis Maertensz Drenkwaert

Leenert Ysbrantsz.

Geryt Jansz, in De Clock

mr. Aernt Zymonsz. Jutfaes

Ysbrant Dirksz. Groenesteyn

in den Dolphyn

Arent van Vollenhoven

Joachim Robbrechtsz.

Arent van Rvsberge.

mr. Heyndrik Michielsz., chirurgijn

Jacob Claesz. van Teylingen

Dammas Gout

Arent Ysbrantsz.

Aernt Bodegraven

Tresorier

Jan Wolf, aangesteld 5 december 1578,

beëdigd 14 december

voorlopige versie 2017 sep 30

Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?

Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie apenstaartje haagshandschriften.nl.

Den Haag
Haags Gemeentearchief
351 Rechtspraak Den Haag 1538-1811 (ORA Oud Rechterlijk Archief)
Inv 1 Quaetclap 1575 nov 29-1579 dec 11

Or

- 1 1575, '76, '77, '78, '79,
gehouden bij tijden,
- 3 M. Benninck.

1r

1. Den naestlesten dach
novembris anno 1575.

[*in de marge*]

Presenten:

Vries

Elburch

Screvelss. ende

Meerkercke

In der saecke van de *kenninghe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage *tusschen*
5 Maryken Baerntsdochter cum sociis als
erffgenaem van Cornelis Cornelisz. Jonge-
broer, eysschers ter eenre up ende jegens
den besetten aftergelaeten boul van Cornelis
Cornelisz. voorn. *zaliger gedachtenisse*, rustende onder Trijt
10 Jansdochter, woenende an de westzijde
van de Spoye, die verantwoord werden bij¹⁴

---

¹⁴ De tekst breekt hier af zonder vervolg. Zie voor de nieuwe versie f. 2v.
voorlopige versie 2017 sep 30

2r

1 Den 13en decembris
anno 1575.

[*in de marge*]

Presenten:

Vries

Elburch

Screvelss. ende

Meerkercke

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
5 Pietetgen Dircxsdr., eysschersse ter eenre,
up ende jegens Gielis Corneliss., verweerder
ter *andere* zijden, van de *kenninghe* angeleyt den 13en
septembris lestleden; ende nae
10 *pertijen heurluyder* voors. saecke
clacxs ende alinck gebleven hadden an den
voors. gerechte, soe hebben scepenen
uytgesproecken ende verclaert, spreecken
uyt ende verclaeren mits deezen dat
den voirs. Gielis Corneliss.
15 den voirs. Pietetgen Dircxdr. betaelen
sal vor haere geëyschte somme uyt
saecke van een jaer lanthuyre van een
kenniptuyn gelegen tot *Loosduynen*, de
somme van zes carolus *gulden* tot 20 *stuvers*
20 't stuck, ende noch een achtendeel kennip-
saets ofte 20 *stuvers* daervooren, te
betaelen d'eene helft gereet ende de
reste Lichtmisse daeranvolgende
Vastenavont wel betaelt; ende

2v

1 compenseren de boeten ende costen van de
kenninghe. Aldus etc. gepronunchieert upten 13en
octobris 1575.

5 In der saecke van de kenninghe hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Maryken Baerentsdr. cum sociis als
erffgenamen van Cornelis Corneliszn.
Jongebroer, eysschers ter eenre,
up ende jegens die besetten aftergelaeten
10 boul van Cornelis Cornelis. voorn. *zaliger gedachtenisse*,
rustende onder Trijtgen Jansdr., woenende an de
westzijde van de Spoye, die verantwoord
werden bij Bouwen Corneliss.
ende Huych Willems. als
15 getrouet hebbende Ermken Cornelisdr.,
verweerdere ter andere zijden, van de kenninghe angeleyt
den lesten martii lesteleden. Scepenen pertijen,
dingtale bij schriftelicke eysch,
mondelling antwoorde, replycke ende duplycke
20 gehoort ende gezyen alsulcke certifficatiën
als pertijen ten wederzijden hebben

3r

1 geproduceert ende up als¹⁵ rijpelicke
gelet hebbende, absolveren de
verweerdere van de eysche ende [co]nclusie sulx
ende in dier vougen zijluyden die [ge]daen
ende genomen hebben, ende condempneren
den eysscher in de boeten ende costen van de *kenninghe*
5 tot taxatie ende moderatie van den
gerechte. Aldus gepronunchieert
den 20en decembris *anno*
1575.

Den 20en decembris 1575.

- 10 Jan Batista *contra* Monte Valdonna.
Scepenen rejecteren d'exceptie van de
verweerder ende condempneren
hem *verweerder* peremptoirlicke
t'antwoorden.
- 15 Scepenen *appointeren* dat den *eysscher* mitten
verweerder an 't wedde sal gaen ofte an
zijn woorden sal lijden¹⁶ ende dat men de
kenninghe sal uuyten up versteck.

---

¹⁵ alles.

¹⁶ 'An zijn woorden lijden', mogelijk: de gevolgen ondervinden van zijn woorden.
voorlopige versie 2017 sep 30

4v

1 Den 21en decembris *anno*
1575.

[*in de marge*]

Vries

Elburch

Screvelss.

Meerkercke

A. Hoock

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage
5 tusschen de wedue van Willem
Korss., eysscherssche ter eenre, up
ende jegens *Philips Huygenz.*, *verweerder*
ter andere zijden, van de *kenninghe* angeleyt den 7en
decembris lestleeden. Scepenen
10 pertijen, dingtale bij *scriftelicke* eysch,
mondellinge *antwoorde*, replycke ende
duplycke gehoort ende gesyen
de continuatie bij d'*eysschersche* upten
verweerder geobttineert, mitsgaders *zeeckere*
15 certifficatie bij den *verweerder* tot zijnder
intentie geëxhibeert,
verclaeren, mits bij de *eysschersche* doende
verclaeringe bij eede, in
supplemente van preuve, de
20 geëyschte somme in questie bij de
verweerder toegeseyt ende beloof

5r

1 te zijn, verclaeren dat de pachtinge
zijn voortganck sal hebben, behoudende de [v]erweerder zijn regres
[s]oe hij [t]e rade [b]evinden sal, ende
condempneren den *verweerder* in sulcken gevalle in
de boeten ende kosten
5 van de *kennighe*.

Up heden heeft de wedue Willem
Korss. den behoerlijcke eedt gedaen.

10 Beroerende den boul van Jaep Jan
Philipsz. zaliger gedachtenis.

Den 11en januarii 1575.
Pouwels Pieterss. ende Heynrick
Jacobsz., curateurs van den boul van zaliger Jaep
Jan, *gemachtichen*, ordonneren om te betaelen Geryt
15 de Paep, rentmeester van de geannoteerden goederen
over 't quartyer van Den Hage etc., elff ponden Vlaems
uyt saecke van de erffpacht, die joncfrouwe
van der Wyel van de voors. Jaep Jan *wooninge* verscenen
es anno '74.

5v

1 Den 13en *januarii* 1576 *stilo communi*

Brootweegers:

Steven Corneliss.

Adriaen Maertss.

5 Heyman Gilliss

Jan Jacobss. Coster

Vinders:

Geryt Janss.

Heynrick Heynricxss., scoemaecker

10 Michiel Diricxsz,

Jaquet Rochuss

6r

1 De bailliu van Den Hage *contra*
Teylingen.

De bailliu van Den Hage seyt dat den
gedaechdens gehouden sullen wezen over 14 dagen, onver-
5 mindert heurluyder exceptie, ten principaele
t'antwoorden ende ten tweeën fynen te concluderen
volgende de generaelen costuymen van deze
vyerscaere, waerjegens de
voorn. *verweeiders* seggen: alzoë zij heurluyder
10 exceptie in 't 3e geproponereert
hebben, de welcke
hemlyeden oeck bij den bailliu was belast
over te leveren, dat eerst ende allvooren
upte selve exceptie behoort gedisponeert
15 te werden, versoeckende vonnisse.

[*in de marge*]
C. Zybrantsz.¹⁷

Scepenen *appoincteren* dat den
verweeiders volgende de scriftelicke costume ende
keure van Den Haege, sculdich sullen
20 wezen ten naesten rechte dage
ten principaele t'antwoorden.
Actum 27 januarii 1576 stilo communi.

---

¹⁷ Cornelis Zybrantsz <http://radioplayer.npo.nl/radio4/>?. was schepen van Den Haag.
voorlopige versie 2017 sep 30
Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?
Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie.apenstaartje@haagsehandschriften.nl.

6v

1 De bailliuu *contra* Lijnken
Lambrechts,
Jan van der Graeffs huysvrouwe,
Marycken Joppen,
5 Gerritgen Dirixsdr.,
Anna 't Jongwyff in 't
Gasthuys.
Scepenen houden de saecke in advys.
Actum ut *supra*.

10 De bailliuu van Den Haege
contra Cornelis Franss.
Olivier.¹⁸

Scepenen *pertijen*, dingtale bij *scriftelicke*
eysch, mondelinge *antwoorden*, *replycke*
15 *ende duplycke* gehoort *ende gezyen* alsulcke
informatie als den bailliuu tot *zijner*
intentie heeft *geëxhibeert*;
*alzo*e scepenen *gebleecken* is
de *diligentie* bij den *verweerder*
20 *gedaen* –

---

¹⁸ Schout van Scheveningen 1577-1586.

7r

1 alzo scepnen gebleecken is
uuyte informatie van den bailliuu van Den Hage
als uyte mondelinge defentie van den
verweerder zijn diligentie gedaen te
5 hebben om te weeten oft vrunden ofte
vijanden waeren, absolveren den
verweerder van den eysch ende conclusie
bij den bailliuu van Den Hage op hem gedaen
ende genomen. Actum ut *supra*.

10 De bailliuu *contra*
Maerten Vrericxsz.

Scepenen *pertijen*, dingtale bij *scriftelicke*
eysch, mondelinge *antwoorde*, *replycke*
ende *duplycke* gehoort ende gezyen alsulcke [c]ertifficatiën als [..]
en van den Lembeek [te] *zijner intentie*
heeft geproduceert, verclaeren scepenen: alzo de
voorn.

15 Sebastiaen van Lembeek
de clachte gedaen over Maerten
Vrericxss. den rechte genouch zijnde
geveriffieert, heeft, condempneren
scepenen den voorn. Maerten Vrericxss. in een boete
20 van thien pondt ende voorts in de
kosten tot *tauxatie* ende *moderatie*
van de gerechte. Actum ut *supra*.

Up huyden den 3en dach februarii *anno* 1576 *compareerde* in de
secretarie van Den Hage Jan van
Meeckeren. als *gemachtich* van Maerten Vrericxss. ende protesteerde van
't voors.

25 vonnisse te mogen appelleren ofte reformeren an den Hove van *Hollant*.

7v

1 De bailliuu *contra* Dirk
Pauu.

Scepenen houden de saecke in advys.
Actum ut *supra*.

5 Den 27en januarii
anno 1576 stilo
communi.

In der saecke van de *kennighe* hangende voor den
gerechte van Den Hage
10 tusschen de weeskinderen van Symon
Claess. ende de weesmeesters van Den Hage als
uppervoochden van den selven weeskinderen,
eysschers ter eenre up ende jegens Joosgen
Jansdochter, verweerster ter *andere*
15 zijden, angeleyt den 7en decembris
lestleeden etc. Scepenen *pertijen*, dingtale
bij *scriftelicke* eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke

8r

- 1 gehoord ende gezyen alsulcken testemante
als de verweerster in rechte heeft
geproduceert, ende up als rijpelicken
gelet hebbende verclaeren dat
5 de pachtige zijn voortganck sal
hebben ende compenseren
de boeten ende costen van de *kenninghe* om redenen den
gerechte daertoe mouverende.
Aldus gepronunchieert den
10 27en januarii *anno*
1576 *stilo communi*.

Den 10en februarii *anno*
1576 *stilo communi*.

- 15 De bailliuu *contra* Michiel
Diricxss.

- [*doorgehaalde regel*]
Scepenen *pertijen*, dingtale ten beyden
zijden gehoord, condempneren
den verweerder in de boeten van thyen
20 pont volgende de keure ende *ordonnantie* daervan
zijnde. Actum ut *supra*.

8v

1 De bailliuu *contra* Mees
Janss. alias Xanten [?] beroerende 't ruwen [?].¹⁹

Alzoe den verweerder ten tijde
van de publicatie in zee ende van huys is
5 geweest, verclaeren scepenen dat
den *verweerder* hem alsnoch sal reguleren
naervolgende de keure ende *ordonnantie* daer-
up gemaect. Actum ut *supra*.

De bailliuu *contra*
10 Lijnken²⁰ Lambrechtsdr,²¹
de huysvrouwe van Jan van der Graeff,
Marycken Joppen,
Geritgen Dircxsdr. ende
Anneken 't Jongwyff in 't
15 Gasthuys.
Scepenen *pertijen* gehoort
absolveren den verwee^{ders} van de eyssch
ende conclusie sulxs ende in dier vougen²²
die bij den *eyscher* upten *verweesters* gedaen ende
20 genomen [is] geweest.

---

¹⁹ Lezing onzeker. Zie ook f. 9r.

²⁰ Afgeleid van Catelijne.

²¹ Zie ook f. 6v.

²² Hier ontbreekt – evenals elders – het in modern taalgebruik te verwachten 'als'.

9r

- 1 De bailliuu van Den Hage *contra*
Mees Janss. Xanten [?]²³ beroerende
't opvoeren van 't byer.
- 5 Scepenen *pertijen, dingtale bij schriftelicke*
eysch, mondelinge antwoorde, replycke
ende *duplycke* gehoort,
condempneren den verweerder in
een boete van 17 *pont* volgende d'*ordonnantie*
daerop gemaect. Actum ut *supra*.
- 10 De bailliuu *contra*
Garbrant Joostenz.
Scepenen houden de saecke in advys.
Actum ut *supra*.

---

²³

Lezing onzeker. Zie ook f. 8v.

9v

1 Den 17en februarii *anno*
1576 stilo *communi*.

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
5 Cornelis Janss. Muysaert, schout
van Voorburch, eysscher ter eenre, up ende
jegens Frans Reyerss., verweerder ter
andere zijden, angeleyt den eersten dach
mertii *anno* 1575 stilo *communi*
10 lestleeden etc. Scepenen *pertijen*,
dingtale bij schriftelicke eysch,
antwoorde, replycke ende duplycke
gesien ende gehoert, ende mede gezyen alsulcke
certificatiën, munimenten ende andere stucken als
15 *pertiën* ter wederzijden in rechte
hebben geëxhibeert, ende up als rijpelicken
gelet hebbende, absolveren
den verweerder van den eysch ende conclusie
bij den eysscher up hem verweerder
20 gedaen ende genomen, ende
compenseren de boeten ende costen van de
kenninghe om redenen den gerechte daer-
toe mouverende. Aldus
gepronunchieert den 25en februarii
25 *anno* 1576 stilo *communi*.

10r

1 Den 25en februarii 1576 stilo *communi*.
Adriaen Egbertss., smith, heeft geconfesseert
dat hij noch ijserwerck heeft van de kerck van
Eyckenduynen.

5 De bailliuu *contra* Nicolaes
Gregorii.

Scepenen *appoincteren* dat den *verweerder* tusschen dit
ende den naesten rechte dage behoerlicken sal doen blijcken
dat hij wettelick getrouut is

10 omme dat gezyen, daernaes gedaen te
werden naer behooren Actum ut *supra*.

De bailliuu *contra* Lenert
Zymonss.

15 Scepenen houden de saecke in
advys Actum ut *supra*.

De bailliuu *contra*
Engel Adriaens.

20 Scepenen *appoincteren* dat den *verweerder*
sculdich ende gehouden sal wezen
te nomineren alle de *personen* die
ten selven tijde wacht gehouden hebben
tusschen dit ende den naesten rechte dage,
op peyne van vervallen te zijn in den eysch
van den bailliuu. Actum ut *supra*.

10v

1 De bailliuu *contra* Gerbrant

Joostenz.:

Scepenen *appoincteren* dat de bailliuu
van Den Hage den *verweerder* sal leveren copie van

5 als, *zonder* te leveren de naemen van de
getuygenissen, *tusschen* dit ende den naesten
rechtdage. Actum ut *supra*.

De bailliuu *contra* Pauu:

10 Scepenen houden de saecke alsnoch
in advys om redenen ut *supra*.

Idem contra Adriaen Gerbrants etc.

Scepenen houden de saecke
in advys. Actum ut *supra*.

15 Extraordinaris rechtdach
bij den bailliuu *contra*
Seger Gilliss., gevangen,
upten 5en martii *anno* 1576 *stilo*
communi.

20 Alzoe Seger Gilliss.,
jegenwoordich gevangen van den bailliuu
van Den Hage, buyten pijnen van ban[den]²⁴ geleeden ende
geconfesseert heeft dat

---

²⁴ In plaats van de vaste uitdrukking 'buyten pijnen van banden van ijser' staat hier 'buyten pijnen van ban'.

11r

1 hij hem vervordert heeft contrarie
de geboden Goodes Almachtich te
begeven bij eenē Soetgen Huygendr.,
eertijts een professijde bagijne, nyet-
5 jegenstaende hij een echte huysvrouwe
heeft, reysende ende keerende mitte
selve Soetgen in alre manieren
off zijluyden getroude personen
hadden geweest en mitteselve
10 Soetgen huys gehouden heeft
binnen der steede van Veere omtrent
den tijt van drie maenden,
waernaer hij deselve Soetgen
verlaten heeft ende is wel stoutelick
15 sonder eenige vreeze van justitie te
hebben wederomme gecommen alhyer
in Den Hage ende hem weder vougende bij zijne
geëchte huysvrouwe in alre
manieren off hij nyet an 'tgeene
20 des *voors.* is, misdaen en hadde. Scepenen
up als rijpelicken gelet hebbende ende
gebruyckende barmherticheyt voor
rigeur van justitie hebben den *voors.*

11v

1 Seger Gilliss. gecondempneert
ende condempneren hem mitsdezen
wederomme geleyt ende gebracht te
worden in beslooten gevangnisse
5 ende aldaer te water ende te broode
te blijven totten zestienden
dezer maent martii
omme ten selven dage
te commen in opender vyerschaere
10 ende bidden Godt Almachtich ende
de justitie om vergiffenisse,
verclaerende datte selve bij hem als
vooren bedreven bitterlicken
leedt te wezen, hem interdicerende
15 van gelijcken meer te doen, up peyne
van an zijn lijff gestraft te
worden, ende condempneren hem
voorts in de costen ende misen van de justitie
tot tauxatie ende moderatie van den
20 gerechte voors. Aldus
gepronunchieert opten 5en
martii *anno 1576 stilo communi.*

11Bv (linker helft) en 47Br (rechter helft)

- 1 Up huyden den 23en dach martii *anno* 1576 *stilo communi*
heeft meester Aernt Verhooch ter requisitie ende begeerte
van bailliuu, schout, burgemeesteren ende gerechte van Den Hage in
desselfs
magistraeten-handen geleverd 't kerckengraeffvenbouck van Den Hage
5 omme 't zelve te leveren ten comptoire ende in handen van den
jegenwoordige kerckmeesters van Den Hage, alzo de
voors. kerckmeesters 't *voors.* graeffvenbouck overmits de openinge van
den graeffven derselve kerck[e] zeer nodi[ch]
hadden te doene. Van 't welck *voors.* is, de *voors.*
mr. Aernt Verhooch versocht acte, die hem geconsente[ert] ende
10 geleverd es, mij *present*.

12r

1 Gesien de declaratie van costen den
gerechte van Den Hage overgegeven vanweghen
Cornelis Beuckelaer, voorspraecke
voor den gerechte alhyer, *eyscher* ende
5 declarant in cas van salaris ter eenre,
up ende jegens Sebastiaen van Lembeck,
verweerder ter *andere* zijden, ende gehoort
d'affirmatie van de *eysscher*, die verclaerde dat
den *verweerder* hem refereerde tot tauxatie van de
10 *voors.* gerechte, hebben daeromme deselve
kosten getaxeert ende gemodereert, taxeren
ende modereren mitsdezen ter somme toe van
vijff-ende-dertich stuvers, behalven de
kosten van de executie ende executeur, soe-
15 verre men deselve costen innen ende
executeren sal moeten. Aldus
gepronunchieert opten 9en mertii
anno 1576 stilo communi.

12v

1 Den 23en dach mertii
anno 1576 nae gemeen
schrijven.

[*in de marge*]

presenten:

Does

Vryes

Elburch

Screvelss. ende

Meerkercke

5 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Pouwels Waeffelaer, eysscher ter
eenre, contra een besette rappyer, hem
eysscher gegeven te bewaeren bij Zyvert
Heynricxss., 't welck verantwoord
10 werdt bij denselven Zyvert Heynricxss.,
verweerder ter *andere* zijden van de *kenninghe* angeleyt
den 2en dach mertii lesteleden etc.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij *scriftelicke*
eysch, mondelinge antwoorde, replycke
15 ende duplycke gehoord ende gezyen
alsulcke certifficatiën als *pertijen* ten
beyder zijden in rechte hebben geproduceert,
ende up als rijplicken gelet hebbende,
verclaeren, mits bij den eysscher bij
20 eede affirmerende dattet 't rappyer in questie
hem eysscher onstoolen is ende hem toebehoort,
[*doorgehaalde regel*]
[*doorgehaalde regel*]
geven in sulcken gevalle d'eysscher die
25 *kenninghe* gewonnen ende den *verweerder* verlooren,

13r

- 1 behouden den verweerder zijn regres
jegens den *gerechte*, daer ende alzoe hij te
raede bevinden sal; ende compenseren
de boeten ende costen van de *kenninghe* om redenen den
5 *gerechte* daertoe mouverende.
Aldus gepronunchieert den 27en martii
anno 1576 *stilo communi*.

[*in de marge*]

Den *eysscher* heeft illico
gepresenteert bij eede te
verclaeren sulxs bij scepenen
geweezen es.

- Scepenen *appoincteren* dat den *eysscher*
Baptista de Montevaldona,
10 dingsdage 8en dagen naestcommende
voor alle delay
sal *commen* gefurneert van als²⁵ op
versteck, ofte dat scepenen sullen
recht doen van 't geen alsdan onder *hemlyeden* bevonden
sal worden.
15 Actum den 23 mertii *anno*
1576 *stilo communi*.

Scepenen steden 't vonnis totten naesten
rechtstage. Actum 27 martii *anno* 1576
stilo communi.

---

²⁵

Lees: 'alles'.

13v

- 1 Beroerende de geconsigneerde *penninghen* van Anna upte Koecken.

- 5 Den 27en mertii *anno* 1576 hebben scepenen geappoincteert dat men te drie naeste kercken- ende drie sondaechsse geboden alhyer sal gebieden dat men *tusschen* dit ende drie weecken sal disputeren upte preferentie van de geconsigneerde *penninghen* van Anna upte Koecken.

14 r

1 Den 3en aprilis anno
1576 stilo *communi*.

[*in de marge*]

Does

Vries

Zybrants.

Elburch

Screvelss.

Meerkercke

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage
5 tusschen Jan Baptista Drianis,²⁶
eysscher ter eenre,
up ende jegens Baptista de
Monte Valdonna, verweerder ter *andere* zijden van de *kenninghe*
angeleyt den 20en decembris
10 lestleeden etc. Scepenen *pertijen*, dingtale
bij scriftelicke eysch ende antwoorde,
mondellinge replycke ende duplycke
gehoort ende gezyen alsulcke advertenties
ende certifficatiën als *pertijen* ten wederzijden
15 in rechte hebben geproduceert,
ende up als rijpelicken gelet hebbende,
condempneren den verweerder
den eysscher te betaelen, zoe voor de
conditie van de huyrwaer
20 die hij mitten eysscher
gecontraheert heeft, als d'interessen
bij den eysscher daeromme gehadt ende
geleeden de somme van tzestich
25 ponden van 40 *grooten* 't pont ende voorts in de
boeten ende costen van de *kenninghe* tot tauxatie ende
moderatie van de gerechte, van welcke vonnisse Geryt de Paep als
gemachtich van den verweerder illico geprotesteert
heeft te mogen appelleren ofte reformeren zoe zijnen
goede raet gedragen sal. Aldus
gepronunchieert den 14en aprilis '76.

---

²⁶ In 1585 was in Amersfoort sprake van een tafelhouder Jan Baptista Drianys. Zie H.A. J. Maassen, *Tussen commercieel en sociaal krediet: de ontwikkeling van de bank van lening...* (Hilversum 1994), p.90.

14v

1 Vergaderinge gehouden den 9en
aprilis 1576 stilo *communi*.

[*in de marge*]

presenten:

S. van der Houve, bailliuu ende schout

Jo. Jacobss.²⁷

Dorp

burgemeesteren

Does, Vries,

Screvelss.

scepenen

Treslong

Verhooch

Wyeringen

Moyaalen²⁸

Renes²⁹

Wyelant

Cryep, nae-

gecommen

5 Is geresolveert de redemptie
van den bossche, te redimeren ten
alderhoochsten voor twee
duysent *caroli gulden* tot 20 *stuivers* 't stuck³⁰

10 Up hyden is geresolveert bij de
comparanten hyervooren genoempt,
om verscheyden redenen ende nootsaecken
hemluyden daertoe mouverende ende bewegende
tot preservatie van 't bosch ende
consequente behoedinge van 't corpus
van Den Hage, goodtshuyssen ende aelmoes-
huyssen aldaer, dat de gecommitteerde
15 Eedelen ende Staten tracteren, *communiceren*
ende verd[r]agen sullen tot sulcker
cleyne somme als hemluyden mogelicxst
zullen zijn te doene, maer ten hoochsten
20 voor 1600 *gulden* ende ten alderhoochsten
tweeduyssent gulden sonder
meer.

Omme welcke somme te vinden

---

²⁷ J. de Riemer, *Beschryving van 's Gravenhage*, II, p. 120: Joost Jacobss.

²⁸ De Riemer noemt hem voor het eerst als vroedschap voor 1577/78

²⁹ De lezing van de naam is onzeker.

³⁰ Deze vier regels zijn half doorgehaald.

15r

- 1 zijlyeden geautoriseert zijn te spreeken
mitte *Rentmeester* [?] Hanneman ende zijn broeder³¹
mitzgaders die van den Hove als anders, ende
mit hemluyden t'accorderen up 't opbrenghen van de
5 penninghen voors., 'tzij bij forme van leeninge ofte op renten,
zulcx als zijlyeden die best zullen kunnen
becommen ten minsten coste ende laste van die van Den
Hage.

- Vergaderinge gehouden den 11 en
10 aprilis anno 1576
stilo communi.

[in de marge]

Presenten:

Van der Houve, bailliuu ende scout

Jo Jacobss. ende

Dorp,

burgemeesteren

Does

Vries

Zybrantsz.

Screvelss.

Meerkercke,

scepenen

Treslong

Verhooch

Cryp

Wyeringen

Jacob Adriaensz.

mr. Aernt Hugess.

---

³¹ Het moet gaan om de broeders Pieter en Willem Hanneman. Resolutiën Staten van Holland, 26-2-1575: verzoek van Pieter Hanneman (c. 1540-1593), rentmeester-generaal van Noord-Holland sinds 1573, toegestaan om het rentmeesterschap op zijn broeder Willem (1546-1594) te laten overgaan. Pieter was daarnaast meesterknaap der houtvesterij, hoogheemraad Delfland 1577-1592 en griffier Hof van Holland.

15v

- 1 Vergaderinge gedaen op 't stadthuys
van Den Hage den 13en aprilis 1576
stilo communi.

Baptista de Monte Valdonna heeft
geconsenteert 1500 gulden [?]³² te lenen.

---

³² In Romeinse cijfers: XV^C. De X lijkt echter doorgehaald.

16r

1 Den 2en Maii anno 1576

[*in de marge*]

Presenten alle de scepenen
preter Zybrantsz.

De bailliuu van Den Hage contra
Reynier van der Laeck, *gedaechde*.

5 Scepenen pertiën, dingtale bij *scriftelicke*
eysch, mondelinge antwoorde, *replycke* ende *duplycke*
gehoort, ende gezyen alsulcke *certifficatie* als den *eysscher*
geproduceert heeft: alzoec den *gedaechde*
van zijn geallegerde den rechte
in 't minste nyet beweezen
en heeft, condempneren den voors. Reynier
10 van der Laeck in een boete van thien pont,
volgende de keure ende *ordonnantie* daervan
weezende. Actum ut *supra*.

Idem contra Hans Janss., *gedaechde*.

15 Scepenen houden de saecke in advys.
Actum ut *supra*.

Idem contra Job Aerntsz. *gedaechde*.

20 Alzoec de voors. Job Aerntsz., *gedaechde*,
upten 4en, uytdraegende *rechtdach* nyet
gecomen ende gecompareert es, ofte speciael
gemachtich van zynen weegen als recht is,
condempneren den voors. Job Aerntsz.
in een boete van 10 *pont*, volgende de keure ende
ordonnantie daervan wezende. Actum ut *supra*.

16v

1 Idem *contra* mr. Augustyn van
Teylingen etc.

Scepenen accorderen den verweerders
tijt omme heurluyder productie te doen
5 voor den
eersten rechtdach nae Pincxsteren,
op versteecken te blijven van heurluyder productie.
Actum ut *supra*.

10 Idem *contra* Leenert
Zymonss. gedaechde.

Scepenen absolveren den *verweerder* van den
eysch ende conclusie sulcx ende [in dier]
voughen hij die upten *verweerder* gedaen
ende genomen heeft. Actum ut *supra*.

15 Den 5en dach junii anno 1576

Upte requeste van mr.
Augustyn van Teylingen,
Adriaen Snouck ende
Adriaen van der Velde.

20 De supplianten sullen den rechtdach
post primam nae Pincxsteren volgende heurluyder
eerste appoinctemente waernemen.

17r

- 1 Bailliuu, schout ende gerechte
van Den Hage sijn eendrachtelicken
gesloten ende geresolveert gheenrehande
saecken ter gesetter rechte van den bailliuu
5 ende schout voors., *anders* nyet, te tracteren
ende te handelen dan 'tgundt de justicie
is belangende. Maer hebben de burgemeesters
ofte *pertije* yet *anders* te doene, sullen 't zelve
up een extraordinaris doen naer behooren,
10 mits scepenen daertoe insinuerende. Actum
ut *supra*.

[*in de marge*]
Presenten alle de
scepenen.

- [*doorgehaalde regel*]
[*doorgehaalde regel*]
De bailliuu contra
15 Lenert Zymonss.,
Hubrecht Janss. Jol,
Jan Koenenz.,
Gerbrant Yevenss.³³

- 20 Scepenen *pertijen*, dingtaele ten beyder zijden
gehoort,
ontslaen den gedaechdens van den eysch
ende conclusie van den bailliuu, mits bij eede verclaerende
heurluyder scilwacht [n]yet geweest te hebben, maer de
schiltwacht van eenen Adriaen Adriaenss. coomen
ende mr. Lodewyck scollmeester, behoudens
den voors. bailliuu sijn actie ende regres an den voors. personen
van Adriaen Adriaensz. comans ende mr.
25 Lodewyck schoolmeester, soe hij te raede
bevinden sal.
Welcke eedt de bailliuu den gedaechdens
verdragen heeft.

---

³³ De lezing van de naam is onzeker.

17v

1 *Idem contra Willem Cornelisz.*
byervoerder.

Scepenen pertiën, dingtale bij *scriftelicke*
eysch ende antwoorde, mondelinge
5 replycke ende duplycke gehoort.
Alzoe de gedaechde 't arrest
bij den boode van Den Hage gedaen nyet en
heeft geobedieert, waeromme hij
vervallen soude mogen in de hoochste boeten,
10 hebben scepenen voors. om redenen
hemluyden daertoe mouverende den *voors. gedaechde* gecondempneert
in een boete van drie pont ende hem
geïnterdiceert van gelijcke meer te
doene upte hoochste boeten ende
15 arbitraele correctie van scepenen.
Actum den 5en junii anno 1576.

Na de noene.

[*in de marge*]

Presenten alle de
scepenen.

In der saecke van *der kenninghe*, hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage
20 tusschen de voochden van de weeskinderen
van Anna Jansdochter van Bemen,³⁴
innocente persoon, ende de weesmeesters van Den
Hage met haer gevouchde eysschers ter
eenre, up ende jegens Margriete Jans-
25 dochter, weduwe wijlen Jan Aertsz.,
verweerster ter andere zijden van *der kenninghe*, angeleyt
den 14en aprilis lesteleden, etc.

³⁴

Lezing naam is onzeker.

18r

- 1 Scepenen *pertijen*, dingtale bij *scriftelicke* eysch,
mondelinghe antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort ende gezyen alsulcken contract van de
bestedinge, als d'*eysschers* tot heurluyder intentie
5 geëxhibeert hebben, ende up als
rijpelicken gelet hebbende, ontseggen
d'*eysschers* heurluyder eysch ende conclusie,
zulxs zij die upten verweerster gedaen
ende genomen hebben. Ende condempneren d'*eysschers* voorts de
verweerster
10 mitte innocente *persone* als wezende haere
sustere te laeten bewerden onder sulcke
conditie als zij mitten voochden ende
weesmeesters van Den Hage respectie sal
accorderen. Ende compenseren de boeten
15 ende costen van der *kenninghe* om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
den 26 junii *anno* 1576.
Scepenen *appoincteren* dat *pertije* de *voors.* sal innegaen³⁵
van up versteck.

---

³⁵

Lezing is onzeker.

18v

1 Den 23en dach junii
anno 1576.

[*in de marge*]

presenten:

scout

Does

Vries, Elburch

Screvelss.

Meerkercken

In der saecke van de *kennighe* hangende
voor den scout ende gerechte van Den Hage
5 tusschen d'erffgenamen van Lenert
Cornelisz., lijndrayer, eysschers ter
eenre, up ende jegens Toosgen Jans-
dochter, verweerster ter andere zijden,
van de *kennighe* angeleyt den 22en
10 dach novembris lestleeden etc.
Scepenen pertiën, dingtale bij
schriftelicke eysch, antwoorde, replycke
ende duplycke gezyen, mitsgaders
alle alsulcke certifficatiën
15 ende andere stucken als pertijen ten
beyder zijden hebben geproduceert ende
overgeleyt, ende up als rijpelicke
gelet hebbende absolveren de
verweerster van de eysch ende conclusie
20 sulcx ende in der vougen die de
eysschers upten verweerster gedaen ende
genomen hebben; ende condempneren
den eysschers in de boeten ende costen van de
kennighe tot tauxatie ende moderatie
25 van de gerechte. Aldus gepronunchieert
den 23en dach junii anno 1576.

19r

- 1 Beuckelaer, als *gemachtich* van *Cornelis Pietersz.*
van Voorburch, sustineert dat hij, *Cornelis Pieters-*
zoon, ende eenen Jan Janss. van Voorburch,
geweest is tot Wateringe ten huysse van *Adriaen Maertss.* omme tot
5 versoucke van een capiteyn tot zijne huysse
leggende³⁶ te coopen haver.

De bailliuu contra *Adriaen*
Maertss. Persoon etc.
ende *Cornelis Pietersz.* van Voorburch.

- 10 Alzoe *Adriaen Maertss. Persoon*
zijn anseggen, *Cornelis Pieters-*
zoon van Voorburch angeseyt, den rechten
nyet beweezen en heeft, condempneren
scepenen den voorn. *Adriaen Maertss.*
15 in een boete van thyen pont,
mitsgaders in [de] costen van de hoffaert, tot
tauxatie ende moderatie van den gerechte.
Aldus ut supra.
Den *voors. Cornelis Pietersz.* heeft illico geprotesteert
20 van injuriën om die te intenteren daer zijnen
goeden raet gedragen soude.
Paep als *gemachtich* van den *eysscher* protesteert etc.

---

³⁶

Lees: verblijvende.

19v

[*in de marge*]

woonsdag toecomende

14 dagen scouu-
dach.

- 1 Memorie omme een keure te
maecken tot versoucke van
Pouwels Jacobsz. Bol, amsbachts-
bewaerder van Oost-Escamp, ende *Adriaen*
5 Pietersz. Groen, ambachtsbewaerder
van West-Escamp, mitte gemeen
buyren van denselven polder.
Eerst de Leywech te hoogen beginnende
van den eerste pael an de brugge van Jan Claess. Hogewerff
10 tot an de oostvloegel
van den West-Escampsse molen toe.
De wech te maecken een roede
[*doorgehaalde regel*]
breet in 't midden
15 ende te verhogen navolgende de paelkens
geslagen, altijs an beyder zijden
offdragende ende dat mit verssche
aerde uytet naestgelegen lant,
sonder de weyden eenichsins te
20 mogen beroven ten minste scaede.
Van gelijcke de wech van Loosser-
laen te hoogen gelijck de hoochte
van 't paelken eertijts geslagen bij *Philips*
Gyss. lant ende voorts langes de
25 wech sulxs de paelen geslagen sijn.
Ende 't schaftgelt te betaelen tot seggen
ende moderatie van scepenen.

20r

1 Up huyden den 23en junii *anno*
1576 heeft de bailliuu van Den Hage
ontbouden ende is in de secrete *camere*
gecompareert Adriaen mitten baert, wezende
5 van Delff, wonende in 't Zuyteynde alhyer,
ende heeft den voors. Adriaen voorgehouden om te
doene den eedt van getrouwicheyt, hem
den selven eedt voorlezende; daerop de
voors. Adriaen antwoorde ende seyde:
10 'Ick hebbe een eedt gedaen tot Delff.'
Daerjegens den *voors.* bailliuu seyde: 'Ghij moet
hyer den eedt, alzoehij hyer woont',
seggende de voors. bailliuu tot hem Adriaen: 'Zoe ghij geen
eedt begeert te doene, zoe bevele ick u
15 van 's *conincxs* weege binnen drie daegen te
vertrecken'; daerjegens de voors. Adriaen
seyde: 'Den coninck wil ick wel
eedt doen'; daer de *voors.* bailliuu
op repliceerde: 'Ende de prince van Orangien als zijnen
20 gouverneur ende stadthouder?' Daer
hij Adriaen weder jegens seyde: 'Hij heeftet
geweest', waerop wederomme bij den
bailliuu geantwoort werde: 'Kent ghij
hem dan nyet voor uen³⁷ gouverneur?',
25 seggende de *voors.* Adriaen daer-
jegens: 'Dat beraede icks mij,'
verhalende deselve woorden andermael.

verte

---

³⁷ Lezing onzeker.

20v

- 1 Aldus gedaen ter *presentie* van Symon
van der Does, Pieter de Vries, Vrerick van der
Elburch, Adriaen Screvelss. ende
meester Dirick Meerkercke, scepenen
5 van Den Hage.

Den 23en junii *anno*
1576.

[*in de marge*]

presenten:

scout

Does

Vries

Elburch

Screvelss.

Meerkercke

- In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage
10 tusschen d' erfgenamen van Pieter de
Bacxster, eyschers ter eenre, up ende
jegens die besette goeden rustende
op heurluyder gront, toebehorende Jan
Bras *zaliger gedachtenis* die verantwoord werden
15 bij Pieter Hofflant als curateur
van den desolaeten boul van de voors. Jan
Bras, verweerder ter andere zijden van de *kenninghe*
angeleyt den 22en dach mei
lestleeden etc. Scepenen *pertijen*, dingtale
20 bij schriftelicke eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort ende gezyen alsulcke
certificatie als d'eysschers tot
heurluyder intentie hebben geproduceert
25 ende op als rijplicken gelet hebbende

21r

1 verclaeren die besette
goeden in questie executabel voor de
reste van 1 jaer huys in questie
ende condempneren den *verweerder* voorts in de boete
5 ende costen van de *kenninghe* ter tauxatie ende moderatie
van den gerechte. Aldus gepronunchieert
den 23en junii *anno* 1576.

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den scout
ende gerechte van Den Hage tusschen Louris
10 Ver Beeck ende Rochus Janss. cum sociis,
alle erffgenamen van *zaliger* Adriaen Lubbertsz.,
in zijn leven bode van den Hove van Hollant, ende
van Maritgen Diricxsdr., zijn nagelaeten
weduwe, eysschers ter eenre op
15 ende jegens Geertgen Jansdr. als erffgename van Anna Diricxsdochter,
haer *zaliger* moeder, verweerster ter
andere zijden, van de *kenninghe* angeleyt den
3en februarii lestleeden etc.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij *scriftelicke*
20 eysch ende mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke gehoort
ontseggen d'eysschers heurluyder
eysch ende conclusie, sulxs ende in dier
vougen zij die upten verweerster alsnoch gedaen
25 ende genomen hebben, ende compenseren
de boeten ende costen van de *kenninghe* om redenen
de gerechte daertoe mouverende.

21v

1 Aldus gepronunchieert den
26en junii *anno* 1576.

In der saecke van preferentie hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
5 tusschen Willem van Dam, eertijts secretarys 's Hooffs van *Hollant*,
ende Geryt de Paep Janss.,
als bij de Staeten ende steden van *Hollant*
gecommiteert totten ontfang van de geannoteerde
goeden over Den Hage ende Haechambacht,
10 eysschers
ter eenre contra de besette *penninghen*
rustende in der secretarie van Den Hage
aldaer,
geconsigneert bij de gasthuysmeesters
15 van 't Sacramentsgasthuys, toebehoorende
Anna Pietersdochter, althans woonende
tot Utrecht. Scepenen, gezyen hebbende
alle alsulcke munimenten als
pertiën hebben willen produceren ende overleggen,
20 verclaeren dat eerst ende allvooren betaelt
sullen worden de rechtelicke costen van
dezen, hebben voorts verclaert dat de
voors. Willem van Dam volgende zijnen
acte van pachtinge in date den 7en
25 decembris lestleeden geprefereert zal
weezen totten geconsigneerde

22r

- 1 penninghen in questie, mits stellende daervooren
cautie; ontseggen voorts den voors.
Geryt de Paep in der qualité soe hij procedeert
zijnen eysch ende conclusie upte voors.
- 5 geconsigneerde penninghen gedaen ende genomen.
Aldus gepronunchieert opten 14en julii
anno 1576.

22v

- 1 Up huyden den 11en dach julii *anno*
1576 compareerde voor
scepenen van Den Hage ondergescreven
Adriaen Janss. Groesinck, *deurwaerder*
- 5 's Hooffs, ende constitueerde hem-
selven³⁸ borge voor Pieter Cornelisz.
zijn schoonsoon, gevange van den *bailliuu*
van Den Haege, omme tot allen tijden ende
tot vermaninge van den voors.
- 10 *bailliuu* den voorn. Pieter *Cornelisz.*
terecht te leveren,
ende dit
onder verbant van alle zijnen goeden,
roerende ende onroerende, vercregen ofte
- 15 vercrijgen, tot bedwanck van allen
rechten ende rechteren, renuncierende ende
te buyten gaende hij comparant
zijn vrijdomme hem in dezen als
deurwaerder ende suppoost van den Hove
- 20 voors. competerende. Des belooffde
de voors. Pieter *Cornelisz.* zijnen oom³⁹
Adriaen Janss. van de voors.
borchtchte te vrijen, costeloes ende
scadeloes te houden onder *gelijck*
- 25 verbant ende bedwanck alsboven,
belovende oeck mede an handen
van de *voors.* *bailliuu* t'allen tijden ende tot
vermaninge van den voorn. *bailliuu* terecht
te staen ende te commen, sub pena confessi
- 30 et convicti. Aldus gedaen voor

---

³⁸ Zichzelf.

³⁹ 'Oom' werd voor verschillende verwantschapsbetrekkingen gebruikt.

23r

- 1 Symon van *der* Does, Pieter de Vries, Adriaen Screvelss. ende meester
Dirck van Meerkerck, scepenen van Den Hage, ende elcx van de
comparanten ende ondergeteyckent ten dage
ende jaere voors.
- 5 [get.] A. Jansz.
[get.] Bij mij Pieter Cornel[i]sz.
[get.] S. van der Does. P. de Vries.
[get.] A. Screvelss.
[get.] D. van Meerkerck.

23v

1 Den 27 julii anno 1576.

De bailliuu *contra* Heyndrick
den Ryckdom, Cornelis Jacobss.
Hertgen, Heyndrick Dircxsz.

5 Bruegom, Dirick Cornelisz.
Buelen ende Jacob Balten.

Scepenen condempneren de gedaechdens
elcxs in een boete van 20 *stuvers* volgende
't vyerde articule van de *ordonnantie* van de wachte. Actum.

10 De bailliuu *contra* Fop Hermanss.,
Jan Joriss. ende Jacob Janss.
Scepenen condempneren de gedaechdes
elxs in een boete van drie pont volgende
't vyerde articule van de *ordonnantie* van de wachte.

15 Actum ut *supra*.

De bailliuu *contra* Aernt Janss.
Pauu, gedaechde in persoon.

Scepenen appoincteren dat mits bij den
gedaechde stellende in promptis cautie
20 voor hondert *carolus* gulden ende doende hantastinge
an handen van de bailliuu van Den Hage tot allen tijden
des vermaent zijnde te rechte te commen
sub pena confessi et convicti, admitteren
hem te mogen occuperen bij *procuratie*,
25 ontslaende hem mitsdien om in beslooten
gevangnisse te gaen.

24r

- 1 De *bailliuu contra* Jan Joriss.
van Rijswijck.
Scepenen rejecteren d'exceptie
van den *gedaechde* ende condempneren hem ten
5 principaele t'antwoorden.

- Up huyden den 27en dach julii *anno*
1576 compareerde voor scepenen van Den Hage
ondergescreven Jan Jacobss. wonende in *Sint*
Jeroen op 't Spoye ende constitueerde hem selven
10 borge voor de somme van hondert *carolus guldens*
tot 20 *stuvers*, daer Aernt Janss. Pauu, zijn
zwaeger, op huyden bij *appoinctement*e van scepenen
gecondempneert is te caveren om tot allen
15 tijden tot vermaninge van de *bailliuu* van Den Haege te
rechte te commen, onder 't verbant van zijns *persoons*
ende goederen, roerende ende onroerende, vercregen ofte
t[e] vercrijgen. Compareerde mede voor scepenen
voors. de voors. Aernt Janss. ende belooffde
an handen van Salamon van der Houve, *bailliuu* van Den
20 Haege, tot allen tijden ende daertoe vermaent
zijnde te rechte te commen sub pena confessi
et convicti, belovende mede den *voors.* Jan
Jacobsz., zijn zwaeger costeloes ende scaedeloes...
te houden onder *gelijck* verbant voors.

24v

- 1 Aldus gedaen ter *presentie* van Symon
van der Does, Pieter de Vries, *Adriaen*
Screvelss. ende *Adriaen Janss. Houck*,
scepenen van Den Hage.
- 5 [*get.:*] bij min Jan Jacopsz.
't merck ~~F~~A van
Aernt Pauu
[*get.:*] S. van der Does, P. de Vries
&
- 10 [*get.:*] A. Screvelss., *Arijanus Janss. Hoeck*

- Up huyden den 27en dach julii *anno*
1576 compareerde voor scepenen
van Den Hage ondergescreven Frans Reyerss.
ende constitueerde hemselves borge voor de
- 15 somme van hondert carolusguldens
voor Neeltgen
Willemsdochter, huysvrouwe van
Willem Pietersz. Scouten, omme de *voors.*
Neeltgen Willems tot allen tijden ende vermaninge
- 20 van den *voors.* bailliuu te recht te leveren, onder
't verbant van zijns *persoons* ende *goederen*,
roerende ende onroerende, vercregen ofte vercrijgen,
geen uytgesondert, comparerende mede
ten selven tijde Neeltgen Willemsdochter *voors.*,

25r

- 1 geassisteert mit Willem Pietersz. Scouten
haeren man, ende belooffde an handen van Salamon
van Houve, bailliuu van Den Hage, tot allen tijden ende tot
zijnder vermaninge te rechte te commen sub pena
5 confessi et convicti, belovende mede den
voors. Willem Pietersz. den voorn. Frans Reyerss.
costeloes ende scadeloes te houden onder *gelijck* verbant
van goederen voors. Aldus gedaen ter *presentie*
van Symon van der Does, Pieter de Vries, Adriaen
10 Screvelss. ende Adriaen Janss. Houck, scepenen
van Den Hage.
[*get.:*] Willem Schouten Pierss., Frans Reyersz.
[*get.:*] S. van der Does, P. de Vries.
[*get.:*] A. Screvelss. 1576, Arijaen Janss. Hoeck.

25v

[*in de marge*]

taxateurs

van Den Hage

- 1 Up huyden den 6en dach augusti *anno*
1576 heeft Jacob Adriaensz.,
brandewijnman, gedaen den behoirlicken
eedt als taxateur van den hondertsten
5 penninck.

Den 7en augusti *anno* 1576
heeft Adriaen van der Cryp gedaen den
behoirlicken eedt als taxateur van den
hondertsten penninck.

- 10 Jan Adriaenss. Buys ende
Heynrick Jacobsz., taxateurs van den
landen van Haechambacht, hebben eedt
gedaen, 7en augusti *anno* 1576.

[*in de marge*]

Cornelis Pancaess.

- Pouwels Jacobsz. Boll ende
15 Cornelis Pancaess., taxateurs
van Oost-Escamp, hebben ut *supra*.

Adriaen Pieterss. Groen ende
Andries Corneliss., taxateurs van
West-Escamp, hebben ut *supra*.

- 20 Cent Maertsz., Cornelis Janss.
ende Bartolmeus Zymonss., taxateurs
van Segbrouck, hebben ut *supra*.

26r

1 Bailliuu, schout ende burgemeesteren van Den Hage hebben voor 't eerste geordonneert omme mitte taxateurs omme te gaen. Symon van der Does ende Adriaen Screvelss., scepenen.

[*in de marge*]

... den eedt te doene.

5 Steffen Diricxsz., Hubrecht Thoniss.,
Wouter Janss. ende Jan Adriaensz.,
taxateurs van den 100[e] penninck van Sceveninghe.
Steffen heeft eedt gedaen, de reste sullen eedt
doen in handen van den schout ende Adriaen Janss.,
10 scepen up Sceveninghe. Actum ut *supra*.

26v

- 1 Upte requeste gepresenteert bij mr.
Willem van der Goes, advocaet van den
Hove van Hollant.
- Bailliuu, schout, burgemeesteren ende gerechte
5 van Den Hage, gezien hebbende de requeste van den *suppliant*
mitsgaders 't *appointement* daerop gestelt in date
vyerden augusti lestleden.
Alzoe de *suppliant* een jongman
es ende hem altijts eerlicken ende vromelicken
10 gedraegen heeft, volgende 't inhouden van de requeste;
ende voorts ons geïnformeert hebbende opte
incompste van de *goederen* van den *suppliant*: alzoe
de moeder van den *suppliant* voors. verclaert heeft
den voors. *suppliant* anders geen *goederen* te hebben
15 dan zeeckeren leen gelegen zijnde in de landen van der Goes,
wezende in vijanden landen daervan hij in zeeckere voorleden
jaeren nyet ontfangen en heeft, ende dat zij
alsnoch sitt in de gemeenen
boul als haer gemaect zijnde bij testamente ter
laester doot; dat oeck hij *suppliant*
20 zijne portie van zijn vaderlicke erve ruym verteert heeft –
dunct ons daeromme, onder correctie van Uwer
Edelheyt, dat den *suppliant* sal mogen incommen sonder eenige redemptie
van zijnen *goederen* te geven, om redenen boven verhaelt,
ende dat men mitsdien hem *suppliant*
25 zijn versouck behoort te laten volgen.
Actum 11en augusti anno 1576.

27r

[*in de marge*]

Extraordinaris

rechtdach.

- 1 In der saecke van de *kenninghe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den
Hage tusschen joncker Maerten
van den Donck *alias* Blommaert,
5 eysscher ter eenre contra 't besette
hengstpaert staende ende berustende
onder Anthonis Janssoen,
palffenier alhyer in Den Hage,
't welck verantwoord wert bij
10 Joost Janss. van Delff, verweerder
ter andere zijden van de *kenninghe* angeleyt
den 10en augusti lestleeden etc.
Scepenen pertijen, dingtale bij
schriftelicke eysch, mondelinge
15 antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort ende gezyen alle alsulcke
certifficatiën als pertijen ten weder-
zijden in rechte hebben geproduceert,
mitsgaders noch alle alsulcke
20 requesten, stucken
ende appointementen als den voors. *eyscher*
voor den *Excellencie* ende zijnen Raede t'zijnder
intentie geobttineert heeft
ende oeck noch gezyen zeeckere accort
25 tusschen den voors. eysscher
ende eenen Hubrecht van Sohey⁴⁰ nopende
't paert in questie, gemaect

---

⁴⁰ Sohey: cf. Gelderse Archief, toegangnr. 0370, Heren en graven van Culemborg, inv.nr. 4834, stukken betreffende het nagelaten leengoed van jonker Hubrecht Sohey.

27v

- 1 in date 24en novembris *anno*
1574, *verclaeren*
't arrest bij den eysscher an 't voors.
hengstpaert gedaen, wel ende terechte gedaen
- 5 te zijn, ende dat hij 't zelve paert
als zijn vrij eygen goet sal mogen
naer hem nemen ende daermede
doen zijne gelyefte, behouden up
den verweerder zijn regres van
- 10 garandt, daer ende alzoe zijnen
goeden raedt gedraegen sal. Ende
condempneren den verweerder voorts
in de boeten ende costen van de
kenninghe, ende nopende
- 15 d' retardementen van justitie
compenseren deselve ten weder-
zijden omme redenen den gerechte daer-
toe mouverende, van welcke vonnisse den verweerder *illico*
geappelleert heeft an den Hove van
Hollant. Aldus gedaen ende
- 20 *gepronunchieert* upten 17en dach
augusti anno 1576.

28r

1	Extraordinaris rechtdach voors., gedeelt 't recht van schout ende scepenen.	
	eerst 't recht van de extraordinaris	
5	rechtdach	45 s.
	de <i>kenninghe</i>	20 s.
	de retardementen	3 £
	<i>somma</i>	6 <i>gulden</i> , 13 s.
	de schout <i>apart</i> gedeelt	
10	de halve <i>kenninghe</i>	10 s.
	de scepenen <i>gelijckelicken</i>	10 s.
	Is gedeelt <i>gelijckelicken</i>	5 <i>gulden</i> , 13 s.
	hyervan compt, te weten den schout, zeven scepenen	
15	ende den secretarys, elcx een negende deel	12 s., 6 d.*

*Deze afkorting "d." past eigenlijk in het rijtje 'pond – schelling', terwijl bij 'gulden – stuiver' eerder 'penning' past. Een ander probleem is de berekening. Als een stuiver 16 penningen telt, dan lijkt het of 26 penningen niet onder de 9 zijn verdeeld (5 gld +13 st = 113 st. = **1808** pen., maar 9 x (12st.+6p. of 192p.+6p. of 198p.) = **1782** pen. Of maak ik zelf een rekenfout?

28v

1 Meeckeren ingeleyt de *kenninghe* van Jaepgen
Dirixsdr. *contra* Lenert
Zymonss. 20 *stuvers*.

Den 10en dach *septembris*

5 *anno* 1576.

[*in de marge*]

Does

Vries

Elburch

Screvelss.

Meerkercken

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage *tusschen*
Willem Claess., als *erffgenaem* ende borghe
van Adriaen Claess., zijnen broeder,
10 eysscher ter eenre, up ende jegens
Lysbeth Gysbrechtsdr., weduwe
wijlen Willem Korss., ter andere
zijden van de *kenninghe*, angeleyt den 26en junii
lestleden etc. Scepenen *pertijen*,
15 dingtale bij scriftelicke eysch,
mondeline antwoorde, replycke
ende duplycke, gehoort ende
gezyen alle alsulcke certifficatiën als
pertijen ten *wederzijden* in rechte hebben
20 geëxhibeert, ende up als rijpelicken
gelet hebbende, mits bij de verweerster
bij eede affirmerende in supplemente
van preuve dat den voorn. Willem
Claess. 't paert in questie
25 van haerentweegen ende om haer eyghen
gelt gecoft heeft, geven [*vervolg: zie f. 29r*]

28Bv (linkerhelft) en 30Br (rechterhelft) [ingevoegd blad]

1 Bailliuu, schout, burgemeesteren ende gerechte v[an] Den Hage, gesien hebbende de

requeste van den suppliant mitsgaders de attest[a]tiën daerbeneffens gevoucht,

hebben bevonden denselffden Jeronimus Mathi [a]ss., suppliant van 't anseggen

ende delatie, hen ter cause in deselve req[u]este verhaelt,

5 onsculdich te wezen. Actum

den 20en septembris anno 1576, mij jegenwoordich.

[linker marge]

Den 16 novembris '76:

Aernt Goolten,

een beddebuyr.

28Cv [*ingevoegd blad*]

- 1 Scepene verclaeren dat, nayrvolgende
zeeckere attestatyën
henluyden geëxhibeert bij Jheronimus,
[zij] bevinden dat deselfde Jheronimus, zoe
5 bij Lucas Gerrit Vranck als andere
van zeeckere anseggen als dat hij de *dienaers*
van den Grave van Boussu⁴¹ soude
gedelateert hebben van eenige soldaeten
gevangen sijnde, van 't selfde anseggen ende
10 delatie ontsuldich bekennt⁴² werdt.

---

⁴¹ Maximiliaan van Hénin-Liétard, graaf van Boussu of Bossu (1542-1578), stadhouder van Holland, Zeeland en Utrecht 1567-1573.

⁴² Hier: als onschuldig erkend.

29r [*vervolg van f. 28v*]

1 in sulcken gevalle deselve
verweerster de *kenninghe* gewonnen. Ende, bij
refuys van eede, adjugeren
den *eysscher* zijnen eysch ende conclusie upten
5 verweerster gedaen ende genomen, ende
compenseren in allen gevalle de boeten
ende costen van de *kenninghe* om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
den 18en dach septembris *anno*
10 1576.

Den 18en dach septembris
anno 1576.

[*in de marge*]

Presenten:

Does

Vries

Screvelss.

Meerkercken

Houck

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
15 Lenert Zymonss. *eysscher* ter eenre, up
ende jegens Jaepgen Diricxsdochter,
verweerster ter andere zijden van de *kenninghe*, angeleyt
den 27en dach julii lestleeden etc.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij schriftelicke
20 eysch ende antwoorde, mondelinge replycke
ende duplycke, gehoort ende op als rijpelicken
gelet hebbende, ontseggen den *eysscher*
zijnen eysch ende conclusie upten verweerster
gedaen ende genomen ende compenseren de boeten
25 ende costen van de *kenninghe* om redenen den gerechte daertoe
mouverende. Aldus gepronunchieert den 2en
octobris *anno* 1576.

29v

- 1 Herman Jacobsz. *contra* besette
koyen.

Scepenen *appoincteren* dat den *verweerders* gehouden
sullen weezen d'*eysschers* te leveren copie
5 van de *benefice* van inventarys ofte daervan te
renunchieren *tusschen* dit ende 8e dagen.
Actum 9en octobris *anno* 1576.

- Den 23en octobris *anno*
1576.
10 De *bailliuu contra* Engebrecht
de leertouwer.

Scepenen *pertijen* ten *wederzijden* gehoort, ende regart genomen
hebbende upte *onnoselheyt* van de *saecke*,
condempneren den voorn. Engebrecht,
gedaechde, om redenen in een boete van vijftien stuvers.

- 15 De *bailliuu contra* Beatris
Dominicusdochter.

Scepenen *pertijen* dingtale ten *wederzijden*
gehoort,
ende nadien scepenen gebleecken is van 't qualick
20 spreecken van de *gedaechde*, condempneren
haer in een boete van twintich stuvers, interdiceren
haer van gelijcke meer te doen up een boete
van thien pont.

30r

1 Den bailliuu *contra* Cornelis Coppesz.
cum suis.
Scepenen stellen de saecke in state totten
naesten rechtdage, mits dat pertijen alsdoen
5 sullen antwoorden ofte dat scepenen sullen recht doen.
Actum ut supra.

De bailliuu *contra* IJsbrant
Willemsz.
Scepenen houden de saecke in advys.

10 De bailliuu *contra* Crispyn Heynrixs-
zoon.
Alzoe den dyenaer van den *gedaechde* geen eedt gedaen en
heeft, nochte dat oeck den *gedaechde* an den commissarissen
nyet versocht en heeft om hem in zijn plaetze
15 te mogen stellen, condempneren scepenen hem *gedaechde* in een boete
van drie
pont volgende 't 3en articule van de *ordonnantie*
van de wachte.

De bailliuu *contra* Aernt Cornelisz.,
timmerman, rotmeester ende zijn rotgesel.
20 Scepenen stellen de saecke in state totten
naesten rechtdage.

Idem contra Jan Willemsz. ende Gysbrecht
Cornelisz.
Scepenen stellen de saecke in state totten
25 naesten rechtdage.

30v

- 1 *Idem contra Adriaen Joosten backer.*⁴³
Scepenen stellen de saecke in state ut *supra*.

Na den noene.

[*in de marge*]

Presenten: Does

Vries

C. Zybrantss.

A. Screvelss.

Meerkercke

- 5 Geryt Willems. *contra* d'erffgenaemen van
Aernt Ysacxss.
Scepenen *appoincteren* dat *pertijen elcxs*
zullen inleggen drie *carolusguldens* omme
te consuleren mit
geleerden. Actum den naestlesten
10 octobris anno 1576.

- Pieter Pouwelsz. contra*
Heythoven.
Scepenen *appoincteren* dat den
verweerder den eedt sal doen in supplemente
15 van preuve.

Lysbeth Gysbrechts den eedt bij den schout
verdraegen.

- 20 Jan Heynrixsz. tot Wateringen om de
kenninghe te uyten *contra* Cornelis Bastiaenss. om 6 *stuvers*
angenomen bij Jeroen de bode up versteck.

---

⁴³ Bicker?

Den Haag
Haags Gemeentearchief
351 Rechtspraak Den Haag 1538-1811 (ORA Oud Rechterlijk Archief)
Inv 1 Quaetclap 1575 nov 29-1579 dec 11

30Br: zie 28Bv

31r

1 Beroerende den boul van *zaliger* Jaep Jan Philipsz.

Ordonnantie gemaect van elff ponden *Vlaems*
upte curateurs om te betaelen Geryt de Paep,
rentmeester van de geannoteerde goederen van den erffpacht
5 de joncfrouwe Van der Wyel, latitante, verscenen
Kersmisse 1576. Actum 5en novembris
1576.

Upte requeste gepresenteert
bij Vincent van Wyeringhen
10 omme admissie te hebben de
huysinge ende erve van Baernt
de Beeldesnijder *zaliger gedachtenisse* te mogen
vercoopen ten meesten oerbaere
ende profijte van de crediteurs van den
15 selven boul ten achteren zijnde.

Bailliuu, schout, burgemeesteren ende gerechte van Den
Hage gezyen hebbende 't advys van de weesmeesteren
van Den Hage, hebben (ter respecte ende regardt
nemende opte desolaetheyt van 't voors. huysinge ende erve
20 ende dat deselve dagelicxs meer ende meer
gedevasteert wert tot groote achterdeele van den *voors.*
weeskinderen ende crediteuren van den selven Baernt Zymonss.)
den voorn. Vincent van Wyeringen geaccordeert ende
geconsenteert, accorderen ende consenteren mitsdezen
25 de huysinge ende erve van de *voors. zaliger* Baernt
Zymonss., staende achteromme alhyer, ten meesten

31v

1 oirbaere ende profijte van de voors. Baernt
Zymonss.'s weeskinderen ofte crediteuren
vanden te vercoopen, den cooper daerinne
te bevestigen ende bryeven daervan te verlijden ende
5 te passeeren ende t'ontfangen nae de costuyme
van de vleckte van Den Hage. Ende dit
all sonder prejuditie, dat men den
voorn. weeskinderen van de *voors.* Baernt
in toecommende tijden soude moghen
10 anspreecken dat *zijluyden* hem gedraegen soudent
hebben *erffgenamen* van *heurluyder* vader voors.
Actum den 9en novembris anno
1576.

Den 20en novembris

15 anno 1576.

[*in de marge*]

Presenten:

Does

Vryes

Zybrantsz.

Ellburch

Screvelss.

Meerkercke

A. Houck

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Cornelis Bastiaenss., wonende tot Naeltwijck,
eysscher ter eenre contra een beset
20 merryepaert, wezende ende berustende onder Jan
Thoniss. in *Eyckenduynen*, 't welck
verantwoort wert bij Jan Heynricxsz. tot
Wateringe, verweerder ter *andere* zijden,
angeleyt den 9en dach octobris lestleden etc.

32r

- 1 Scepenen *pertijen*, dingtale bij schriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort ende gezyen alsulcke
rectificatiën ende andere stucken als *pertijen* tot
5 heurluyder rechte hebben geëxhibeert, verclaeren
’t arrest bij den eysscher
an ’t besette paert gedaen qualicken
ende t’onrechte gedaen, ende ontseggen hem
eysscher zynen eysch ende conclusie upten
10 verweerder gedaen ende genomen, condempnerende
hem *eysscher* voorts in de boeten ende costen van de *kenninghe*
tot tauxatie ende moderatie van den gerechte.
Aldus gepronunchieert upten 20en dach
novembris *anno* 1577.
- 15 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Steffen
Diricxsz., Huybrecht Thoniss. ende Pieter
Heynricxsz. Tael, collectoers upten dorpe van *Sceveningen*, eysschers ter
eenre,
contra de wedue van Jacob
- 20 Lenertss. *zaliger gedachtenis*, verweester ter andere zijden,
van de *kenninghe* angeleyt den naestlesten dach octobris
lestleeden etc. Scepenen *pertijen*, dingtale
bij schriftelicke eysch, mondelinge

32v

antwoorde, replycke, ende duplycke gehoort,
verclaeren
[doorgehaalde regel]
dat de gedaechde
5 mitte eysschers ofte den collecteur die daer-
toe gestelt sal worden, sal omme gaen
upten dorpe van *Sceveninghen* ende omme te vereysschen
ende in te manen alle de resterende verschenen
weecken ende contributiën daerup een yegelick
10 in den jaere '73 gestelt is geweest.
Wolverstaende, zoe wye van de burgeren ende
inwoonderen van *Sceveninghen* verclaeren sal
willen bij eede zijne contributie betaelt
ofte daerup yet haer verweersters
15 *zaliger* man gegeven te hebben, zij verweerster
daervooren gehouden sal weezen te
responderen ende up te leggen volgende haer *presentacie*, mits dat zij
verweerster alvooren eerstdaechs gehouden sal wezen
te verclaeren bij eede het register bij haer
20 *zaliger* man daarvan gehouden verrot ende verloren
te zijn ofte anders daarvan nyet te weeten.
Waarmede zij verweerster
zal mogen volstaen. Ende ontseggen den eysschers heurluyder
vorderen eysch ende *conclusie* upten verweerster
gedaen ende genomen. Ende compenseren de
boeten ende costen van de *kennunghe* om redenen den
25 gerechte daertoe mouverende.

Los blad tussen f 32v en 33r, voorzijde

- 1 Mr. Heynrick
Jacob Adriaensz.
Mr. Aernt Verhooch
Frans Reyersz.
- 5 Willem Schouten
Gerrit Aertsz. backer
Mr. Pieter Wollenbrantsz.
Baptista Montavaldoma⁴⁴
Dirrick van Wieringen
- 10 Vranck Mojal[e]n
Arent Janss. Pauw
Gerrit Jansz.
Adriaen Criep
Bastiaen van Lembeck
- 15 Pouwels van Alckemade
Heynrick Moons
Jan Cornelisz. Deym
Mr. Adriaen Snoeck
Dammes Goudt
- 20 Adriaen van der Velde
Vincent van Wieringen
Mr. Jan van Treslonge
Jan Stalpert
Jan de Remere
- 25 Joncheer van Paffroy
Cristoffel van Mierop
Gerrit de Witte, Cornelis de Witte
Daniel van Berber⁴⁵
Mr. Matheus Fyerlinge
- 30 Mr. Yeman Pietersz.
Frans van Buyereren
Bartolomeus Zymonsz.
Cornelis van Wieland

---

⁴⁴ De naam is doorgaans geschreven als Monte Valdonna (zie f. 14r).

⁴⁵ In de naam is geknoeid. Vermoedelijk gaat het om Daniel Joostenz. (van) Barl(a)er.
voorlopige versie 2017 sep 30

Den Haag
Haags Gemeentearchief
351 Rechtspraak Den Haag 1538-1811 (ORA Oud Rechterlijk Archief)
Inv 1 Quaetclap 1575 nov 29-1579 dec 11

Los blad tussen f 32v en f 33r, achterzijde

- 1 Jacob in Teylingen
Mr. Adriaen Heythoven
Heynrick Jansz.
Mr. Aernt Huygensz.
- 5 Mr. Augustyn van Teylingen
Cornelis Beuckelaer

33r

- 1 Aldus gepronunchieert upten ut *supra*.
Welcken eedt den verweerster ten selven dage
gepresenteert te doene, die haer bij Hubrecht Thoniss.
verdragen is geweest. Mij *present*.
- 5 In der saecke van de *kenninge* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Pieter den
Vlaminck, dienaer van den bailliuu van Den Hage, eysscher
ter eenre up ende jegens Geryt Janss.,
verweerder ter andere zijden van de *kenninghe* angeleyt
- 10 den 9e dach octobris lestleeden.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij schriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde, replycke
ende duplycke gehoort ende gezyen.
alsulcke certifficatie ende
- 15 keure als den eysscher tot *zijner* intentie
heeft geproduceert, condempneren
den verweerder in den eysch ende conclusie van den eysscher
ende voorts in de boeten ende costen van de *kenninghe*
tot tauxatie ende moderatie van den gerechte.
- 20 Aldus gepronunchieert ut *supra*.

33v

1 Post Katherine '76.

De vercopinge van 't huys van Bouwen
Lenertss. tot *Sceveningen* is geleyt
saterdage nae Lichtmisse naestcommende, mits
5 dat de naesaet van Bouwen Lenertss. sal
geïnsinueert werden tot versoucke van Matheeus
Jacobsz. in Den Bryell. Actum 4 *decembris* '76.

Den 4en decembris 1576.

10 Upte naestinge versocht bij *Cornelis*
Baltenz. als man ende voocht van zijn
huysvrouwe cum suis, erffgenaemen van Aernt Ysacxsz. van de halve
wooninge van de weduwe van de voors. Aernt
Ysacxss.

15 Scepenen appoincteren dat de *eysschers*
de helft van de wooninge sullen mogen naesten
mits naerdoende dat de *cooper* voorgedaen
heeft als recht is.

Scepenen appoincteren dat de grontroeringe
gedaen es ende possessie genomen naer behooren.

20 Scepenen appoincteren dat mit deze
naestinge alle naestingen

34r

1 off ende doot sullen zijn, tenwaere off
hyernaer yemant quaeme mit ander
bryeven ende beter recht. Actum 4en
decembris *anno* 1576.

5 Vacatiën opte naestinge:

de schout 16 s.

Cryp 8 s.

Zybrantsz. 8 s.

Screvelss. 8 s.

10 Wyeringen 8 s.

secretaris 8 s.

boode 6 s.

Somma 3 £ 2 s.

15 Welcke voors. drie *gulden*, 2 *stuvers* bij mij
secretaris ontfangen is uyt handen van Geryt de Paep
ende gedistribueert volgende de *voors.* specificatie.

34v

1 Den 4en decembris 1576.
Jan Pouwelss. Vos contra
Daniel Barler.⁴⁶

[*in de marge*]

Presenten:

Cryp

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

5 Scepenen *appoincteren* dat de verweerder
mit zijn geëxhibeerde nyet
en mach volstaen, om 't appointment van scepenen van date
den 10en septembris te voldoen,
maer dat hij verweerder ten
naesten rechte dage
nae den middage gehouden sal zijn zijn eysch
voor den gerechte in *presentie* van *pertijen*,
10 alzo verre die present begeert te weezen
toe dien *rekeninghe* van 't geëyschte
raepsaet in questie, omme – deselve *rekeninghe* gezyen ende
gehooft – daerna
gesententieert te worden naer behooren;
15 ende reserveren de costen ten uyteynde van de saecke.
Actum 4en decembris 1576.

---

⁴⁶ Zie de noot bij het blad tussen f 3v2 en 33r.

35r

1. Den 14en dach
decembris 1576.

[*in de marge*]

Presenten:

de bailliuu

Joost Jacobsz., *burgemeester*

Cryp

Screvelss.

Wyeringen ende

Jacob *Adriaensz.*

5 Jan Hobyn, die ontbooden is geweest
om den eedt volgende de formulieren
ende missive bij de Staeten an de
magistraet van Den Hage gesonden.

10 Die voors. Jan Hobyn is wel tevreeden
ende gewillichlicken den eedt te doene
maer overmits hij seyde zynen meeste
mobilia ende roerende goederen, soe brieven
als anders, gebrocht te hebben binnen der
steede van Amsterdamme ende dat die van
Amsterdamme hem uuyt saecke van den selven
eedt zynen goederen soudon ongetwijffelt
15 anslae ende confisqueren, versouct daeromme tijt
van een maent ofte vijff weecken omme den eedt
te doene, ten eynde hij middelertijt zynen
goederen voors. uuyt de voors. stadt van Amsterdam
mach becommen ende zynen sculden tot Utrecht ende daer-
20 omtrent een weynich innen. Waerop den
voors. Jan Hobyn gegunt is den tijt van achte
daegen omme 'tzelve versoucke binnen den selven
tijt te doene an de Staeten.

35v

[*in de marge*]

Presenten:

Joost, *burgemeester*

Cryp

Zybrantsz.

Screvelss.

Meerkercke

Wyeringen

Jacob *Adriaensz.*

1 Na den noene:
Claes van Dam, comparerende in der
camere, heeft den behoirlicken eedt gedaen.

Adriaen van Dam, ut *supra.*

5 Jacob de Jonge, ut *supra.*
Joncker Heynrick van Heermale, ut *supra.*
Joncker Adam van der Duyn, ut *supra.*
Joncker Jacob van der Duyn, heere van
Sprangen, ut *supra.*

10 Den 15en dach decembris
anno 1576, presenten de
bailliuu ende Adriaen van der
Cryp ende Vincent van
Wyeringen, scepenen:

15 Cornelis Willemsz. in den Raem.
Floris Hermanss.
Aelbrecht van der Aa.

Den 17en dach decembris
anno 1576 presenten de
22 bailliuu,
Joost Jacobss, *burgemeester*, Adriaen
van der Cryp, Adriaen Screvelss. ende
Vincent van Wyeringen:
Joncker Warnardt van Batenburch.

36r

- 1 Jacob van Perzyn.
Franchoys van Perzyn.
Geryt Doedezoon.
Cornelis Stalpert.
- 5 Claes Willems. Comen heeft beloofd *zonder consent*
van de magistraet tot *Amsterdamme* nyet te trecken
ende daerop den *bailliuu* hantastinge gedaen
ende om redene hij noch veel goets binnen
Amsterdamme heeft.
- 10 Jan van Perzyn upte plaets de soon van *meester*
Ypolitus van Perzyn.

Den 18en dach decembris
anno 1576 *presenten* de
bailliuu, Cryp, Screvelss.,

- 15 Meerkercke, Wyeringen, scepenen:
Maerten Meyster.

Na den noene, *presenten* als boven:
Joncker *Philips* van Assendelff.

[*in de marge*]

Den 20en decembris, *presenten* de
bailliuu ende Joost Jacobss. tot
Delff gedaen:
Andries Stynen, waert in De
Burch.

Acte geëxpedieert bij den
bailliuu onder zijn hant.

- 20 Den 21en decembris anno
1576, *presenten* den bailliuu,
Joost Jacobss., burgemeester,

verte

- 36v** Adriaen van der Cryp ende Vincent van
Wyeringhen, scepenen van Den Hage:
Claes Willems. Comen.
Heyndrick Willems., broeder van Herman Willems.
5 Meester Laurens Veau.
Joncker Heynrick van den Dorpe.

- Den 22en decembris 1576, *presenten* de
bailliuu, Cryp, Meerkercken ende
Wyeringhen:
10 Meester Huych van der Goes.

- Den 23en decembris *anno* 1576,
presenten de bailliuu, Joost Jacobss.,
burgemeester, Cryp, Zybrantss. ende
Screvelss.:
15 Franchoy's Thyelmanss. Coninck van
Amsterdamme.

- Den 29en dach decembris
anno 1576, *presenten*
Joost Jacobss., burgemeester, Cryp
20 ende A. Screvelss.:
Jan Boot.

- Den naestlesten dach decembris
anno 1576, *presenten* Joost Jacobss.,
burgemeester, ende Cryp:
25 Pieter Janss., woonende Achteromme.

verte

37r

1 Den 2en januarii anno 1577
stilo *communi*, *presenten* Cryp, *substituut* van de *bailliuu*,
Joost Jacobss., *burgemeester*, Screvelss. ende
Wyeringen:

5 Joncker Heynrick van den Laen.
Jacob Pynsen van Steenhuysen.

Den 10en januarii anno 1577
stilo *communi*, *presenten* Cryp, *substituut* van de *bailliuu*,
Joost Jacobss., *burgemeester* ende Adriaen

10 Screvelss.:
Cornelis van Weert.

Den 11en januarii anno 1577 stilo *communi*,
presenten Cryp, *substituut* van de *bailliuu*, Joost Jacobs-,
zoon, *burgemeester*, ende Adriaen Screvelss., *scepenen*:

15 Ocker Jacobss.

Den 12 januarii 1577 stilo *communi*, *presenten* Cryp,
substituut van den *bailliuu*, Joost Jacobss., *burgemeester*, Adriaen
Screvelss. ende Vincent van Wyeringen, *scepenen*:

20 joncker Andries, *bastaert*⁴⁷ van Wassenaer,
bailliuu van Wassenaer *voors*.

Den 16en januarii 1577 stilo *communi*, *presenten*
Cryp, *substituut* van den *bailliuu*, Joost Jacobsz. ende Van
Elburch, *burgemeesters*, ende Screvelss., *scepen*:
Maerten Gartss. de Joede.

25 Wouter de Hont Dammass.
Aernt Woutersz. de Hont.

verte

---

⁴⁷ Andries was een buitenechtelijke zoon ('bastaard') van Jan II van Wassenaar.
voorlopige versie 2017 sep 30

37v

- 1 Den 12en dach februarii *anno*
1577 *stilo communi*, *presenten*
Cryp ende *Zybrantsz.*

- Jan Thoniss. Brasser.
- 5 Meester Andries van Coolhem.

38r

1 Den 18en dach decembris
anno 1576.

[*in de marge*]

Cryp

Screvelss.

Meerkercke

Wyeringen

Jan Pouwelss. Vos contra
Daniel Barler.

5 Scepenen appoincteren dat den gedaechde
sal maecken binnen den tijt van achte dagen een rekening *particulier*,
zoevele
belanget 't geëyschte in 't raepsaet van den eysscher alhyer,
inhoudende den ontfanck mitsgaders uuytgeven
naer advenant van 't voors. raepsaet, ende die-
10 selve overleveren den eysscher alhyer omme deselve
te debatteren;
omme, alle 't zelffde gesien, alsdan voorts
gesententieert te werden naer behooren.
Actum 18 decembris 1576.

15 In der saecke van de *kenninghe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
tusschen Toentgen Thonisdochter, eysschersse
ter eenre up ende jegens zeeckere besette
koyen, paerden, kennipsaet, rogge, verkens
20 ende kennip rustende op haere gront,
toebehoorende Claes Janss. Ham, Frans Janss.
ende de weduwe van Thonis Pieterss., die
bij den voors. verweerders verantwoord
werden, verweerders ter andere zijden van de
25 *kenninghe* angeleyt den 13en dach novembris

38v

- 1 lestleeden etc.
[doorgehaalde regel]
[doorgehaalde regel]
[doorgehaalde regel]
- 5 Alzoe scepenen upten
13en novembris voors. geappoincteert
hebben dat men deze *kenninghe* souden uyt
binnen den tijt van 14 dagen alsdoen
naestcommende up peyne van versteck
- 10 ende dat den voors. verweerdere
[doorgehaalde regel]
dies all nyetjegenstaende
nyet gecompareert en zijn,
nochte nyemant van heuren weegen
- 15 gemachtich die de voors. saecke
heeft weeten te deffenderen, dan
alleenlicken hebben doen overleggen
zeeckere certifficatie tot heurluyder
intentie dienende. Scepenen
- 20 voors. gezyen hebbende zeeckere
huyrcedulle bij de eysschersse
geproduceert mitsgaders die voors.
certifficatie, ende up als rijpelicken
gelet hebbende hebben haer
- 25 eyssersche geadjuceert ende adjuceren mitsdezen haeren
eysch ende *conclusie* opten verweerdere
gedaen ende genomen, ende condempneren
den verweerdere voorts in den boeten ende
kosten van de *kenninghe* tot *tauxatie* ende *moderatie*
- 30 van den gerechte. Aldus gepronunchieert den
10en dach *januarii anno 1577 stilo communi.*

39r

- 1 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Jan Janss.
Abbekerck, eysscher ter eenre, up ende
jegens den besetten turff berustende in 't
5 vischhuys van Cornelis van Aecken, toecommende
Dirick Willems ende die bij denselven
Dirick Willems. verantwoord werdt,
verweerder ter andere zijden van de *kenninghe*, angeleyt
den 4en dach decembris lestleeden etc.
10 Scepenen *partijen*, dingtale bij schriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde, replycke
ende duplycke gehoort ende gezyen zeeckere
certifficatiën vanwegen den voors. eysscher
t'zijnder intentie geproduceert,
15 adjugeren den voors. eysscher zijnen eysch
ende conclusie upten voors. verweerder gedaen ende
genomen, ende condempneren den verweerder
in de helft van de boeten ende costen ende compenseren
d'ander helft om redenen den gerechte daer-
20 toe mouverende. Aldus gepronunchieert den
18en dach decembris *anno*
1576.

39v

1 Den 23en dach decembris
anno 1576.

[*in de marge*]

Presenten: de

bailliuu

Cryp

Zybrants ende

Screvelss.

Beschouwinge gedaen bij den bailliuu van Den Hage ter *presentie* van
scepenen aldaer
an den

- 5 persooone van Kathryna Franssen-
dochter, huysvrouwe van Adriaen
Willems. van Neck, woonende in de Veenstraet, Hage, geschooten
van zeeckeren soldaeten
omtrent Wijck op Zee, commen vaerende
10 van Alckmaer op een waegen mit haer man
ende ander geselschap. De schoote,
slaende achter in haer luchter schoudere, gaende
nederwaerts doer de lange
naer 't hert, ende is
15 't zelve loot in haer lichaem gebleven.

Scepenen van Den Hage hyerop gehoort hebbende meester
Heynrick Michielsz., chirurgijn,
verclaeren voor vonnisse dat de voors. Katherina Franssen-
dochter van de voors. schoote ende quetsure
20 gesturven ende overleden es ende
dat men 't doode lichaeme sal ter aerden doen.
Actum ut supra.

40r

- 1 Den 18en dach januarii
1577 stilo *communi*
heeft Jan Pietersz. Buyls huysvrouwe, glaesvercoper,
gehuyrt 't 1e huysken ende leste kelder
- 5 van de halle om 18 *gulden* 's jaers; heeft
betaelt 18 *stuvers*, die onder zijnen handen berusten.
Jacob Andriess., metselaer heeft gehuyrt tweede
huysken in de halpoorte ende de tweede kelder
onder de halle twee jaeren, 's jaers om 18 *gulden*,
- 10 betaelt voor den 2 jaeren — 36 *stuvers*. Actum 19 januarii
anno 1577 stilo communi.

40v

1 Den 18en dach januarii
anno 1577 stilo *communi*.

[*in de marge*]

Presenten:

Cryp, *substituut* van den scout

C. Zybrantsz.

A. Screvelss.

Meerkercke

Wyingen

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
5 Berber Eeuwoutsdochter, eysschersse
ter eenre, up ende jegens
Christoffel van Myerop als getrout
hebbende de weduwe van meester
Barthout Lievenss. verweerder ter
10 andere zijden, angeleyt den 15en
novembris anno 1575, etc.
Scepenen pertiën, dingtale bij *scriftelicke*
eysch, mondelinge *antwoorde*, *replycke*
ende *duplycke*, gehoort ende gezyen
15 zeeckere huwelicxe voorwaerden
gemaect tusschen wijlen *meester* Barthout
Lievenss. ende de voors. weduwe,
ende dat de geëyschte *penningen*
geëmployeert zijn tot conservatie van
20 't huys daer deze questie uyt spruyt,
condempneren den voors. verweerder
d'eysschersse te betaelen de somme
van drie *carolus gulden* ende noch in de somme
van 35 *stuvers* tot reparatie van des *verweerders*
25 leydacke geëmployeert, behouden den voors. verweerder
zijn regres jegens den gemeenen erffgenaemen

41r

1 van wijlen mr. Barthout Lievenss. voors.
Ende compdempneren den *voors.* verweerder
in de helft van de costen ende compenseren d'andere
helft om redenen den voors. gerechte daer-
5 toe mouverende. Aldus gepronunchieert den
21en dach januarii *anno 1577 stilo communi.*

In der saecke van de *kennighe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Herman Jacobss. tot Noirtwijck, eysscher in cas van arrest ter eenre,
10 up ende jegens drie besette koyen
toebehorende den boul van Maerten Corneliss.,
die verantwoord werden bij Herman
Woutersss. voor hemselven, ende Adriaen
Cornelisz. als man ende voocht van zijn
15 huysvrouwe, verweeiders ter andere
zijden, angeleyt den 22en dach
meye *anno 1576* lestleeden etc.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij scriftelicke
eysch ende antwoorde,
20 mondelinge replycke ende duplycke
gehoort ende gezyen diverssche
stukken ende munimenten bij *pertijen* ten weder-
zijden in rechte geëxhibeert,

41v

1 mitsgaders oeck zeeckere twee diverssche *appointementen*
interlocutoir bij den *voors.* eysscher mede in
rechte geëxhibeert, d'eene van
date den 9en octobris ende 't andere van date
5 den 23en octobris beyde lestleeden. Ende noch zeeckeren
inventaris bij den *voors.* verweerdens tot
heurluyder intentie geëxhibeert in date
den vijffden decembris 1500 vijff ende
tzeventich. Verclaeren de
10 gearresteerde drie koyen executabel
voor de somme van tweehondert
twaelff ende een halve *gulden*, offslaende
dat⁴⁸ blijcken sal daerop betaelt
te zijn. Ende condempneren
15 den verweerdens voorts in de boeten
ende in alle de costen van de *kenninghe*
tot tauxatie ende moderatie van de gerechte,
van welcke voors.
vonnisse den verweerdens illico prosteerden⁴⁹
20 te mogen appelleren ofte reformeren
an den Hove van *Hollandt*. Aldus ut *supra*.

---

⁴⁸ Verminderd met wat...

⁴⁹ Lees: protesteerden.

42r

- 1 Den 5en dach februarii *anno*
1577 *stilo communi*, presenten Cryp,
Sybrantsz., Screvelss., Meerkercke ende
Jacob *Adriaensz.*, scepenen.
- 5 Alzoe zeeckere questiën ende gescillen
gerezen zijn geweest voor den gerechte van Den Hage
tusschen Cornelis Balthezar cum sociis,
als naesters⁵⁰ van zeeckere
halve *wooninge* eertijts toebehoort hebbende de
- 10 weduwe van Aernt Ysacxss., ende Geryt
Willems., woonende buyten Den Hage, als
geïntervenieert hebbende voor enen Steffen Diricxss.,
pachter van de *voors.* halve *wooninge* als verweeiders;
mitsgaders oeck als eysschers ende
- 15 verweeiders respective van de grashuyre
bij den *voors.* Geryt Willems. als *eysscher* den
voorn. Steffen Diricxss. in de *voors.* *qualité* geëyscht.
Alle welcke *voors.* questiën ende gescillen,
den *voors.* *pertijen*, om vordere costen ende moyeten⁵¹ te schuw[en]⁵², ten
- 20 wederzijden clacxs, alinck ende all
gesubmitteert ende gebleven hebben in 't seggen ende
arbitraege van den *voors.* gerechte,
soe hebben die *voors.* van den gerechte,
gevisiteert hebbende die *voors.* eysschen

---

⁵⁰ De naasting betreft hier een halve woning (d.w.z. een 50% aandeel in de boerderij met toebehorend land) die Steffen Diricxss. in erfpacht heeft. De naasting op verzoek van Cornelis Baltezar, namens zijn vrouw als erfgename, wordt toegewezen op 4 december 1576, zie f. 33v en 34r. In het proces van wederzijdse schadeloosstelling dat volgde op de naasting, werden de punten waarover Cornelis Baltezar en de genaaste eigenaar Geryt Willems. het niet eens werden, op beider verzoek aan het gerecht ter arbitrage voorgelegd.

⁵¹ Moeiten.

⁵² Hier: vermijden.

42v

- 1 ende mondelinge allegatiën bij den *voors.* partijen
respectivelicken jegens den anderen gedaen,
mitsgaders alle de verificatiën bij elcx
t'zijnder intentie geëxhibeert, verclaert ende uytgesproecken,
5 verclaeren ende spreecken uyt mitsdezen,
dat die *voors.* Geryt Willems.,
als interventeur ende verweerder voor den
voors. Steffen Diricxsz., nopende de *penninghen* gecomen
van 't vercofte cooren, volgen sullen den
10 *voors.* Geryt Willems. Ende nopende
de *penninghen* bij de *voors.* Geryt Willems.
geëyscht uyt saecke van de huycdulle,
gedaen upten *voors.* Steffen Dirixss.
ontseggen den *voors.* Geryt als eysscher
15 zijnen *voors.* eysch ende conclusie. Ende maken dat deselve
penningen ontfangen sullen worden
bij den *voors.* Cornelis Baltezar cum suis.
Ende dat de *voors.* Geryt Willems. geen
restitutie nochte remboursemente
sal hebben van eenige *penningen* bij hem verscoten
van reële lasten ende oncosten in de voorleden
20 jaere '76 ommegeslaegen upte *voors.* lande,
mits dat de *voors.* naesters in 't geheel
draegen sullen de verscenen renten ende lasten,
in 't selve jaer upte *voors.* lande mede verscenen
ende gevallen.

43r

Ende dat de *voors. pertijen* elxs sullen
draegen heurluyder costen in de *voors.*
instantiën gedaen ende geleden. Aldus gedaen
ende uytgesproocken bij den schout ende gerechte
5 van Den Hage *voors.* upten 5en dach februarii *anno*
1577 *stilo communi. Signavit.*⁵³

In der saecke van de *kenninghe*, hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Jan Claess. als
voocht van zijn weeskinderen, eysscher
10 ter eenre up ende jegens zeeckere besette
koyen, rustende onder Jan Willems. smit,
die verantwoord werden bij denselven
Jan Willems., gecomen zijnde uyten boul van
Willem Diricxsz.,
15 verweerder ter andere zijden, angeleyt
den 15en dach mertii *anno* 1576
stilo communi etc. Scepenen *pertijen*,
dingtale bij scriftelicke eysch,
mondeline antwoorde, replycke
20 ende duplycke gehoort ende gezien alsulcke
stukken ende munimenten als die *voors. eysscher*
t'zijnder intentie geproduceert heeft,

---

⁵³ Lezing is onzeker.

43v

- absolveren den verweerder van den eysch
ende conclusie, sulxs ende in der
vougen, die bij den eysscher upten
verweerder gedaen ende genomen is.
- 5 Ende compenseren de boeten ende kosten
van der *kennighe* om redenen,
den gerechte daertoe mouverende.
Aldus gepronunchieert den 12en dach
februarii *anno 1577 stilo communi*.
- 10 In der saecke van de *kennighe*, hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Dirick Willems., eysscher ter
eenre up ende jegens Vranck
Heynricss., verweerder ter andere zijden,
- 15 angeleyt den 18en januarii
lestleeden, etc. Scepenen *pertijen*, dingtale
bij schriftelicke eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort,
- 20 up als rijplicken gelet hebbende,
absolveren den verweerder van den eysch
ende conclusie bij den eysscher upten
verweerder gedaen ende genomen, ende
condempneren den eysscher in den boeten ende
- 25 kosten van der *kennighe* tot *tauxatie* ende moderatie
van de gerechte. Aldus ut *supra*.

44r

1 Den 26en dach februarii *anno*
1577 *stilo communi*.

[*in de marge*]

Presenten:

Joost Jacobss.

Cryp

mr.[?] Screvelss.

Meerkercke

Te insinueren mr. Jacob Boll
off zijne huysvrouwe, dat zij de gooten neffens
5 zijne huyslinge opent ofte doen openen
binnen den tijt van achte daegen etc.

Upte requeste gepresenteert bij Willem
Diricxsz. linnewever, nopende te hebben
zeeckere twee *cleyne* huyskens in 't
10 Westeynde van der proostdije.

Burgemeesters ende
gerechte van Den Hage, gezyen hebbende
de requeste ende versouck van den *suppliant*,
mitsgaders 't *appointement*e van Uwe *Edele* Heeren,
15 dunct hemlyeden onder correctie van Uwe *Edele* Heeren
voors., dat men den *suppliant* zijn versouck
sal moghen accorderen, alzoer zijn huys
ende erve in dezen geroert zeer bescadicht
ende genouch tot nyet gecommen es,⁵⁴ ende doer
20 't beschanssen van Den Hage tot een wachthuys
ingenomen is,
soe wel bij den Spaenssche
regimente als bij de soldaten van zijne *Excellentie*
ende alsulxs alsooch tot een wacht-
25 huys gebruyct wort.

---

⁵⁴ Lees: en praktisch geheel vervallen is.

44v

[*in de marge*]

Zij hyerop gehoort
't consent van den
bailliuu ende *burgemeester*
Elburch.

- 1 Is geresolveert ende geslooten dat men
d'onwillige betaelders van 't ruyter-
gelt ende restanten van ['t] bosch sal
realicken doen executeren mitte ruyteren
- 5 ter tijt toe d'onwilligen betaelt hebben.

Is geresolveert dat men de
weescamere sal houden voort-
an in Den Hage, opte weescamere
staende upten stedehuyssse alhyer.

45r

- 1 Alzoe Cornelis Franss. Olivier, schou[t]
van Sceveningen, *eysscher* van de *kenninghe* angeleyt
den 18en januarii lesteleden
contra Gillis Janss., verweerder, nyet
- 5 ingeleyt en heeft nyetjegenstaende hij daer-
toe tot diverssche reysen geïnsinueert
is geweest bij den *substituut* van den bode van Den Hage wonende op
Sceveningen, ende dies-nyet-jegenstaende nyet
gecompareert en is, nochte nyemant van zijnen
- 10 wegen gemachtich, verantwoordende als recht
is: absolveren die voors. Gillis Janss.,
verweerder, van den eysch ende conclusie bij den *voors.*
Cornelis Franss. op hem gedaen ende genomen, ende
condempneren den *voors.* *Cornelis* Franss.
- 15 in den costen. Ende alzoe die *voors.*
Cornelis Franss. nyet ingeleyt en heeft volgende de keure van Den Hage,
condempneren hem in de boete volgende dieselve
keure mitsgaders in de boeten
- 20 van 12 *stuvers* van dat hij zijn eysch yet te bouck
gebracht en heeft. Aldus gepronunchieert
den 5en dach mertii *anno* 1577 *stilo communi*.

45v

1 Den 9en dach martii *anno 1577* stilo
communi:
Jan Janss. Dritius.

Den 11en martii *anno 1577* stilo *communi*:
5 Joost van Dam.

12en, *presenten* Cryep, Screvelsz.,
Wieringen, Jacob *Adriaensz.* ende Houck:
Lambrecht van Outshoorn.
[*doorgehaalde regel*]
10 Lodewyck Heynricksz. Munter.
Joncker Aelbrecht van Schaegen.
Symon Maertss.
Cornelis Corneliss. Deucht.
Jan Harmanss., schoemaecker.
15 Cornelis Jacobss. van Abcou.
Jacob Roeloffsz.

Den 15en martii *anno 1577* stilo
communi:
Willem Joostenz.

20 16en, *presenten*
Cryep, Adriaen Screvelsz.:
Dirck Paeu.

46r

- 1 Den eersten aprilis 1577 voor Paesschen hebben deze
naegeschreven personen gedaen den behoirlicken
eedt onder protestatie ende onvermindert
de rechtvorderinge bij den bailliuu
5 jegens den *voors.* personen gedaen:

Willem van der Duyn.

Heer Claes Diricxss. eodem die *onder* protestatie
te voren gedaen.

Jacques de Villers eodem die ende ut *supra*.

- 10 Den 8en aprilis 1577 nae Paesschen,
presenten J. Jacobss. burgemeester, Cryp
ende Sybrantsz.:
Vincent Gerritsz. in 't Spijckerboor.

- 15 Den 21en aprilis *anno* 1577,
presenten beyde burgemeesters, Cryp, Zybrants-
zoon ende A. Schrevelss.:
Job Heynricxsz. van Sassen.

Den 23en aprilis 1577, presenten Elburch,
burgemeester, Cryp ende A. Schrevelss.:

- 20 Jan Michielss.
Jenning Christoffelsz.

46v

- 1 Den 21en meii 1577,
presenten 't volle collegie
preter C. Zybrantsz.:
Floris van Alphen.
5 Pieter van Cappella.

Den 4en dach junii *anno*
1577, *presenten* alle de
scepenen preter A. Houck:
Cornelis Claess.

- 10 Den 15en dach junii
1577, *presenten* Cryp,
Zybrants ende *Screvelss.*:
Cornelis van Perzyn.

- 15 Den 21en dach junii *anno*
1577, *presenten* de *bailliuu*,
Cryp ende A. Schrevelss.:
joncker Willem van Duyn.

- 20 Den 13en dach junii⁵⁵ *anno*
1577, *presenten* de *bailliuu* ende
Cryp:
Cornelis Corneliss. van der Horst.

---

⁵⁵ Op grond van de datum zou men julii verwachten.

47r

1 Den 23en julii 1577, *presenten* 't volle collegie:
Quiryng Janss. van Leyden.

Den 2en septembris *anno*
1577, *presenten* de bailliuu, Elburch,
5 *burgemeester*, ende Cryp:
ontboden Jan Michielss.; sal *wederomme* compareeren
up morgen te negen uren.

Broeder Pieter Zyeren zal *vertrecken* up vrijdaege.

Den

47v

1 Den 20en julii '77
heeft Michiel Jorisz. van Eemden den eedt
als burger gedaen in handen van Roelant
Hoymansz., bode van Den Hage. Ende dit es
5 zijn merck [*handmerk*]. Ende geeft eenen daelder van
30 *stuver*.
[*get.:*] Mijchgell Joresz.

Den 23en julii
'77.
10 Quiry Jans. van Leyden, tymmerman,
is burger geworden ende sal geven twee
gulden.
[*handmerk*] [*get.:*] Kryn Janssoen.
Jan Louriss. van der Wyer,
15 glaesmaecker, sal geven
twee *gulden* [*handmerk*].

Den Haag
Haags Gemeentearchief
351 Rechtspraak Den Haag 1538-1811 (ORA Oud Rechterlijk Archief)
Inv 1 Quaetclap 1575 nov 29-1579 dec 11

47Br (rechter helpt ingenaaid blad): zie 11Bv

48r

1 Den 12en dach martii anno 1577
stilo *communi* is Anthonis Bailly,
geboren van *Sinte Pieterbrouck* bij *Sint Omer*,⁵⁶
burger van Den Hage geworden ende heeft gegeven
5 in promptis 52 *stuvers*.
Dit is zijn merck:
[*handmerk*]

Den 11 aprilis anno 1577: Pieter
Hartoechss. cleermaeker sal geven 3 *gulden*
10 in promptis.
Dit is 't merck:
[*handmerk*]

Den 19en aprilis anno 1577: Jacob Baltezar van der Blom,
cleermaker, sal geven 30 *stuvers*.
15 [*handmerk*]
Ghijsbert Janss. cleermaker, wonende alhyer
in Den Hage in 't Westeynde, ende geeft 30 *stuvers*.
[*handmerk*] bij Ghijs Jans.

---

⁵⁶ Sinte Pieterbrouck, plaatsje in Frans-Vlaanderen, tussen St. Omer en Duinkerken, tegenwoordig St. Pierre-Brouck. Saint-Omer heet in het Nederlands Sint Omaars.

48v

- 1 Alzoe Jan Diricxsz. van
Rijswijck, verweerder van de *kenninghe* angeleyt
den 15en dach mertii *anno* 1576
stilo *communi* contra Jacob Cornelisz.,
5 decker, eysscher, nyet ingeleyt
en heeft volgende d'ordonnantie van de camere,
condempneren scepenen den voorn. Jan
Diricxsz. in de boete volgende de keure
daervan weezende. Aldus gepronunchieert
10 den 19en dach martii *anno* 1577 stilo
communi.

- Alzoe Cornelis Calijnen, verweerder
van de *kenninghe* angeleyt den 15en dach
mertii *anno* 1576 stilo *communi* contra
15 Hubrecht Thoniss., eysscher, nyet
ingeleyt en heeft volgende d'ordonnantie van de
camere, condempneren scepenen den
voorn. Cornelis Calijnen in den boete volgende
de keure daervan weezende. Aldus ut *supra*.

- 20 Alzoe Meynsgen Willemsdr., weduwe
wijlen Heynrick Allertsz., eysschersse
contra Sebastiaen van
Geersberge, verweerder van de *kenninghe* angeleyt den
28en mey '76, nyet ingeleyt en
25 hebben volgende d'ordonnantie van de camere,
condempneren scepenen hemlyeden elcxs
in de boete volgende de keure daervan
weezende. Aldus ut *supra*.

49r

1 Alzoe meester Adriaen Heythoven, woonende
achter 't Hoff, verweerder van de *kenninghe* angeleyt den
8en dach julii '76 contra de weduwe ende
erffgenaemen van Cornelis Barthoutss., in reconventie
5 eysscherssen, nyet ingeleyt en heeft volgende
d'ordonnantie van de *camere*, condempneren scepenen den
voorn. *Adriaen* Heythoven in de boete volgende de
keure daervan weezende. Aldus ut *supra*.

Alzoe Jacob Claess., waert in Teylingen, *eysscher*
10 van de *kenninghe* angeleyt contra meester Aernt Huygez.
verweerder, den 8en julii
'76 nyet ingeleyt en heeft volgende d'ordonnantie van de
camere, condempneren scepenen den voorn. Jacob
Claess. in de boeten volgende de keure daervan weezende.
15 Aldus ut *supra*.

Alzoe Jacob Claess., waert in Teylingen, *verweerder*
van de *kenninghe* angeleyt contra *Adriaen* Corneliss. molenaer,
eysscher, den 20en septembris anno '76
nyet ingeleyt en heeft volgende d'ordonnantie van de *camere*
20 condempneren scepenen den voorn. Jacob Claess.
in de boete volgende de keure daervan weezende.
Aldus ut *supra*.

49v

1 Alzoe Michiel Aertss., ^[eysscher] van de *kenninghe* angeleyt
contra besette *penninghen* rustende onder Willem
Franss., toecommende Mary Michielen, verweerster,
angeleyt 29en novembris '76,
5 nyet ingeleyt en heeft volgende d'ordonnantie van de
camere, condempneren scepenen den voorn.
Michiel Aertss. in den boete volgende de
keure daervan weezende. Aldus ut *supra*.

Alzoe Lenert Zymonss.,
10 Steffen Diricxsz. ende Jacob Allertss. weduwe,
verweerders van de *kenninghe* angeleyt den 6en
decembris anno 1576, contra
Koen Janss., eysscher, nyet ingeleyt
en hebben volgende d'ordonnantie van de camere,
15 condempneren scepenen den voorn.
eysschers in den boete volgende de keure daer-
van weezende. Aldus ut *supra*.

Alzoe de weduwe van Jaep Heynen ende
Maritgen, bacxster, verweersters van de *kenninghe*
20 angeleyt contra Koen Janss., den 6en
decembris '76, eysscher, nyet
ingeleyt en hebben volgende d'ordonnantie van de camere,
condempneren scepenen den voorn. eysscher
in de boete volgende de keure daervan weezende.
25 Aldus ut *supra*.

50r

1 Alzoe Jan Willems. van Wassenaer,
eysscher van de *kenninghe* angeleyt contra Vincent
Maertss. ende Cornelis Pancraess., verweerders,
den 13en decembris '76, nyet ingeleyt
5 en heeft volgende d'*ordonnantie* van de *camere*, condempneren
scepenen den voorn. Jan Willems. in de boete volgende
de keure daervan weezende. Aldus ut *supra*.

Alzoe Lambrecht Maertss., eysscher
van de *kenninghe* angeleyt contra Pieter Post, verweerder,
10 den 20en decembris '76 nyet ingeleyt
en hebben volgende d'*ordonnantie* van de *camere*,
condempneren scepenen den voorn. *pertijen* elcx
in de boete volgende d'*ordonnantie* daervan weezende. Aldus
ut *supra*.

15 Alzoe Jacob Claess., waert in Teylingen,
eysscher van de *kenninghe* angeleyt contra Heynrick
Jacobsz., verweerder, den 3en februari
1576 *stilo communi*, nyet ingeleyt en heeft
volgende d'*ordonnantie* van de *camere*, condempneren
20 scepenen den voorn. Jacob Claess. in de boete
volgende d'*ordonnantie* daervan weezende. Aldus
ut *supra*.

50v

- 1 Alzoe Laurens Verbeeck, eysscher,
contra Symon Cornelisz., decker,
verweerder van de *kenninghe* jegens den anderen, angeleyt den 10en
februarii anno 1576
stilo *communi*, nyet ingeleyt en hebben volgende
- 5 d'ordonnantie van de *camere*, condempneren
scepenen den voorn. pertijen elcxs in de
boete volgende de keure daer-
van weezende. Aldus ut *supra*.
- 10 Alzoe Cornelis Diricxsz. Comen,
eysscher, ende
Geertruyt Cappella, weduwe wijlen
Jan Vos, verweester van de *kenninghe* jegens den anderen, angeleyt den
27en julii
'76, nyet ingeleyt en hebben
volgende d'ordonnantie van de *camere*, condempneren
- 15 scepenen den voorn. pertijen elcxs
in de boete volgende de keure daer-
van weezende. Aldus ut *supra*.
- 20 Alzoe Anna Gouwenaers, weduwe wijlen
Heynrick Lambrechtsz., smith, eysschersse
van de *kenninghe* angeleyt contra Cornelis Vincents-
zoon tot Delff, verweerder, den 23en
octobris anno 1576, nyet ingeleyt en
heeft volgende d'ordonnantie van de *camere*,
condempneren scepenen den voorn.
- 25 eysschersse in de boete volgende de keure
daervan weezende. Aldus ut *supra*.

51r

- 1 Den 22en dach martii *anno*
1577 *stilo communi*. *Presenten*
beyde burgemeesters ende alle de scepenen *preter*
Meerkerck ende A. Houck.
- 5 Upte requeste van mr. Cornelis de Jonge,
heere van Baertwyck.
Die magistraet van Den Hage, gezyen hebbende de requeste
van den *suppliant*, verstaen dat de *suppliant* zijn versouck
doen sal an den Staten 's lants van *Hollandt*. Actum 22en
10 martii *anno* 1577 *stilo communi*.
- Upte requeste van den curateurs van
Joseph van Hove ende *zijne huysvrouwe zaliger gedachtenis*
weeskint.
- [*in de marge*]
Geëxpédieert
acte ende hangt
an 't liaetsse.⁵⁷
- 15 De magistraet van Den Hage, gezyen hebbende deze requeste
ende hyerop gehoort hebbende 't advys van Jacob van Dorp,
weesmeester van Den Hage, voor hem selven ende hem sterck maeckende
voor Hugo de
Groot, weesmeester, hebben geautoriseert ende
auctoriseren bij dezen den voors. weesmeesters
[*doorgehaalde regel*]
- 20 de huysinge in deze requeste
geroert te mogen vercoopen ten meesten oerbaer ende
profijte mede in dezen geroert ende daeraff⁵⁸
te passeren behoirlicke brieven van vercopinge in
behoirlicke forme.
- 25 Ad idem upte requeste van den testamenteurs
van Anthonis Roeloffsz.
Advys an den weesmeesters van Den Hage omme, 't zelve
gezyen, voorts gedaen te werden naer behooren. Actum ut *supra*.

---

⁵⁷ Lees: liasse.

⁵⁸ Lees: daarvan.

51v

- 1 Is geslooten dat den rentmeester sal inbrengen
zijn staet van den ontfanck van den goederen van de kerck
van Den Hage, getijden, memorie ende kercke
van Eyckenduynen elcx apart.

- 5 Is geaccordeert dat joncker Laurens de
Roovere sal betaelen voor de
redemptie van 't bosch van Den Hage 't voorgaende
ruytergelt ende 't jegenwoirdige
ruytergelt sal betaelen tot op mergen saterdage
10 naestcommende voor eens 36 scellinghen binnen
den tijt van een, drie ofte vyer dagen ten
langsten; ende sal voorts alle weecke
betaelen 6 *stuvers* ter weecke.

- 15 Is mede geresolveert dat joncfrouwe
van Alckemade sal betaelen de 15 *stuvers* ter
weecke van 't ruytergelt.

52r

1 Den 29en dach martii anno
1577 stilo *communi*.

De bailliuu *contra* Geryt Paep ende Jan *Willemsz.*, smit.
[*doorgehaalde regel*]

5 Scepenen appoincteren dat Geryt de
Paep de certifficatie, gepasseert voor
notaris ende getuygen, sal doen recolleren voor
scepenen van Den Hage jegens den naesten rechte
dage, omme, d'zelve gezyen, voorts gedaen te
10 worden naer behooren. Actum ut *supra*.

De bailliuu *contra* Bastiaen Engebrechtsz.
Scepenen appoincteren dat de bailliuu
jegens den naesten rechte
dage zijn
intendit sal overleggen, omme, 'tzelve
15 gezyen, voorts gedaen te worden naer behooren.

De bailliuu *contra* Willem
Verduyn.

Scepenen accorderen den *gedaechde* eysch
ende dach van beraet ten naesten rechte
dage.⁵⁹

20 *Idem contra* Jacques Villers etc.
Claes Diricxsz.
Ut *supra*.

---

⁵⁹ Lees: staan eis en dag aan de gedaagde toe.

52v

- 1 Beuckelaer, als *gemachtich* van Cornelis Willemsz.
in den Raem, protesteert jegens den bailliuu
van Den Hage van costen, scaden ende interesten.
Actum ut supra.
- 5 Upte questie van d'erffsceydinge hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen
de weduwe van Nicolaes van der Wyele,
eysschersse, ter eenre, ende d'erffgenaemen van
Adriaen Heynricxss., in zijnen leven hyemraets-
10 bode, verweerders ter andere zijden.
Scepenen, geweest
hebbende ter plaetsse contencieulx,
genomen hebbende inspectie oculaer ende
hyerop gehoert hebbende de gezwooren
15 redetreckers van Den Hage, mitsgaders mede
gezyen alsulcken *sententiën* tusschen den
predecessseurs van deze *partijen*, geweest in
date 26en augusti *anno* 1500 ende vijftich,
verclaeren dat de heyninge in questie
20 sal blijven staen lynyerecht, beginnende
van den oosten van des *eysschers*⁶⁰ noortgevel aff, streckende
na⁶¹ den westen an den zuythouck van
't privaet staende op 't erve van den *voors.* verweerders,
ende compenseren de costen
25 ten wederzijden om redenen den gerechte daer-
toe mouverende. Aldus gepronunchieert
den 29en martii *anno* 1577 *stilo communi.*

---

⁶⁰ Ondanks de mannelijke vorm wordt hier de weduwe Van der Wyele bedoeld.

⁶¹ Lees: 'naer'.

53r

- 1 Upte questie van d'erffsceydinge hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Jan
Bloot, eysscher, ter eenre, up ende jegens
de weduwe van Heynrick Allertsz., verweerster, ter *andere*
5 zijden. Scepenen, geweest hebbende ter plaetsse
contencieulx ende genoomen hebbende inspectie
oculaer, gehoort mede de
confessie van des eysschers huysvrouwe daer-
bij zij confesseert dat eertijts op haer eygen
10 muyr in questie een loode goote
gelegen heeft,
verclaeren dat de *voors.* eysscher sculdich
ende gehouden sal weezen op zijne *voors.* muyr te
leggen een goote, 'tzij van hout ofte loot,
15 ende daerinne vangen zijn eygen hemel-
water, sulcx dat de verweerster
daerbij yet⁶² bescadicht en [zal] zijn,
ende compenseren de costen van de
erffsceydinge om redenen den gerechte
20 daertoe mouverende. Aldus ut *supra*.

[*in de marge*]

Van Heynrick
de Vries,
den 12en februarii
'77.

Scepenen *appointeren* dat den verweerder
den *eysscher* betalen sal de g[e]ëyschte somme,
offslaende solutum. A[ctum ut *supra*].

---

⁶² Lees: 'nyet'.

53v

- 1 Upte questie van de erffscydinge hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
tusschen Jan Braseman, eysscher, ter
eenre ende Matheus Willems. Cuper,
5 geassesteert mitte gasthuysmeesters van
't Sacramentsgildehuys alhyer,
verweeiders ter andere zijden. Scepenen,
geweest hebbende ter plaetsse
contencieulx ende genomen inspectie
10 oculaer van 't nyeuwe getimmerde winckelken
bij den voors. Matheus Willems.,
in dezen turbelenten tijt in absentie
van den voors. eysscher, ende oeck sonder eenich
voorgaend consent ofte oerloff van den
burgemeesters van Den Hage gemaect, condempneren
den voors. verweerder cum sociis 't voors.
15 nyeuwe angetimmerde werck aff te
breecken ende 'tzelve te maecken in zijn oude
grootte ende breete sulcx als 'tzelve
voor date van de trouble gestaen heeft
ende gemaect was, ende compenseren de
20 costen van de erffscydinge om reden den
gerechte daertoe mouverende. Aldus
gepronunchieert den naestlesten
martii 1577 stilo *communi*.

54r

- 1 Den eersten dach aprilis 1577
voor Paesschen, *presenten*
de bailliuu, Joost Jacobss., *burgemeester*,
Cryp, Zybrantsz. ende Wyeringen.
- 5 Huych Joostenz. Packebyer
Jacob Lenertss., *scoelapper*,
Adriaen Janss. *alias* Pastoortgen. clapwaeckers
[*doorgehaalde regel*]
Jan Heynrichss. *viscoper* heeft eedt gedaen
- 10 5 aprilis '77 *stilo communi*.

Angenomen den tijt van vyer maenden om 2 *stuvers*
's nachts, ende sullen alle weecks heur gelt
ontfangen van de bode ende excijsmeesters ende geen gelt
van de huissen in Den Hage ontfangen.⁶³

- 15 't Comptoirken van de huyssitmeesters an de
kercke is geordonneert tottet waeckhuysken
van de clapwaeckers.

---

⁶³ De klapwakers mogen geen directe betalingen van de inwoners ontvangen.
voorlopige versie 2017 sep 30

54v

1 Den 2en aprilis 1577
voor Paesschen.

Heynrick Rochuss. heeft geseyt
dat hij de buytenstallen van de halle sal
5 ontfangen zedert Bamisse tot nu toe
een *stuver* ter weecke.

Den 5en dach aprilis anno
1577 voor Paesschen.

[*in de marge*]

Presenten: bailliuu
beyden burgemeesters
Cryp
Screvelss.
Wyeringen ende
Jacob *Adriaensz.* van der Burch.

Vroetscappen geordonneert
10 omme te dienen tot Katherine '77:
Symon van der Does
Jacob van Dorp
Pieter de Vries
Vranck van Moyaelen
15 Dirick Franss. van Wyeringen
Jan Janss. Wolff
Lenert IJsbrantsz.
obiit Dirick *Cornelisz.* Keysser
Pieter Jacobss., mandemaecker
20 Bartholomeeus Zymonss.
Geryt Janss. in De Clock
Gerrit Aertsz., backer

55r

1 Oude vinders:

Geryt Janss. in De Clock
Heynrick Heynricxss., schoemaecker
Jaquet Rochuss.

5 Michiel Diricxsz.
Zijn gecontinueert voor dezen jaere '77 tot
Goede Vrijdage '78.

Brootwegers:
[*de ruimte hieronder is opengelaten*]

10 De gemeene vleyshouders hebben gehuyrt
de vleyshalle voir dezen jaere om 54 gulden
ende 't rantsoen bovendien als 48 stivers.

55v

1 Lotinge:

- Heynrick Rochuss. d'1e
(borge Pieter Gysbrechtsz. huysvrouwe)
Haddeman Pietersz. 2
- 5 Zeger Cornelisz. 3
Jacob Jacobsz. Cat 4
Cornelis Domen 5
Pieter Adriaensz.
Pieter Gysbrechtsz.
- 10 2⁶⁴ (borge Cornelis Geritss. rouper)
Maritgen Franss.
Pieter Franss.
(borge Jacquet Rochuss.)
Jan Thoniss.

---

⁶⁴ De '2' is later toegevoegd.

56r

1 Heynrick Rochuss. heeft 't 3e stalle,
drie jaeren 6 lb.

Pieter Gysbrechtsz. huysvrouwe
5 Janne Bosch 't 2e [?] ⁶⁵, jaeren als boven,
12 lb.

Bottendam heeft d'eerste
kelder ende 4e stal, 2 jaeren om
6 lb.

---

⁶⁵ Er lijkt IIIe te staan, maar de 3e stal is al hiervoor genoemd. Mogelijk te lezen als: 't IIe.
voorlopige versie 2017 sep 30
Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?
Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie apenstaartje haagsehandschriften.nl.

56v

[*in de marge*]

Presenten:

Van der Houve, bailliuu

ende schout

Joost Jacobsz.,

burgemeester

Cryp

Zybrantsz., scepenen

- 1 Up huyden den 13en dach aprilis
anno 1577 sijn bailliuu,
schout, burgemeesteren ende gerechte van Den Hage
geaccordeert mit meester Cornelis
- 5 Sconeus, eertijts rectoer van de groote
schoole alhyer, althans wonende binnen der
stede van Haerlem, van alsulckene acht
ende twintich gulden als de magistraet
van Den Hage den *voors.* rectoer sculdich
- 10 gebleven zijn, als te weeten: thyen *gelijcke*
gulden als reste van 22 *gelijcke gulden*,
volgende de *ordonnantie* in date 19en
aprilis 1574 ende noch achtien *gelijcke*
gulden van zes weecken gaige dat den *voors.*
- 15 Sconeus als rectoer alhyer gedient heeft als van den
23en mertii *anno 1574* totten 26en
maii excluz daeranvolgende, maeckende
zes weecken⁶⁶, ter weecke drie *carolus* gulden,
welcke *voors.* 28 *gulden* die *voors.*
- 20 magistraet hem Sconeus beloven te
betaelen: acht *gulden* binnen achte dagen naestcommende
ende de reste binnen vyerendelen jaers
bij egale portyën daeranvolgende. Actum ut *supra*, mij
jegenwoordich.

---

⁶⁶ De periode van 23 maart tot 26 mei telt negen weken. Mogelijk is de periode rond Pasen (11-12 april) en Hemelvaart (20 mei) niet meegerekend.

57r

1 Den [*blanco*]
Is geresolveert dat den bailliuu, Joost
Jacobss., burgemeester, ende Cornelis Zybrantss., scepen
van Den Hage, mit zeeckere auctorisatie die men daer-
5 toe geven sal onder 't zegel van Den Hage sullen reysen
naer Haerlem ende aldaer haelen de kerckelicke
goederen: silveren Sebastiaen, zijnen halsbant
ende andere goederen aldaer weezende volgende d'inventaris
gesteld up 't voorgaende quaetclap fo.⁶⁷
10 ende die mit hen brengen in Den
Hage.

Waernaer opten [*blanco*] zijn die
voors. gecomiteerdes wederomme gecomen van Haerlem
ende hebben mit hen gebracht den silveren Sebastiaen,
15 die zij gevonden hebben ten huysse van mr. Cornelis
Sconeus, rectoer aldaer, die deselve qualicken
wilde overgeven, maer, naer veel woorden mit hen
gehadt, heeft deselve overgegeven. Ende is
den silveren halsbant aldaer alsnoch gebleven mit
20 alle de ornamenten ende kelcken in den voorgemelte inventaris
gespecificeert.

---

⁶⁷ Gevolgd door het doorgehaalde nummer 19.

57v

- 1 Den 23en aprilis '77.
Franchoys van Buyren, casteleyn van
't Hoff, als man ende voocht van Swaentgen
Aelbrechtsdr., is ten achteren van de huysinge
5 van Heynrick Catg⁶⁸ 15 *stuvers* 's jaers,
verscenen Lichtmisse *anno*
'71, '72, '73, '74, '75, '76.
- Meester Andries van Coolhem heeft
belooft an hantastinge van den bailliuu van Den
10 Hage van nyet uuyten Hage te
trecken mitterwoone voor ende alleer
den magistraet van Den Hage gelevert zal
zijn de kerckelicke ende andere *goederen*,
die bij den voorgaende magistraet van Den Hage
15 tot Haerlem gevluht ende gebercht is in den
convente van *Sinte Michiels* tot Haerlem
in zeeckere kiste, ende oeck den halsbant
van den silveren Sebastiaen mede *wederomme* te leveren,
mitsgaders den voorn. magistraet mede
20 te leveren copie van den inventaris, die binnen
derselve stede van Haerlem mede gemaect
is van de selve *goederen* in den kiste weezende.

---

⁶⁸ Mogelijk een verschrijving voor Catz.

58r

- Up huyden den 24en dach *aprilis anno*
1577 heeft mr. Andries
van Coolhem belooft den halsbant van den
Sinte Sebastiaen,
- 5 die bij den voorgaende gerechte van Den Hage in den jaere '74 tot
Haerlem getransporteert is, te doen restitueren
in handen van den *bailliuu* ende jegenwoordighe
magistraet van Den Hage, mitsgaders oeck
in handen van den *voors.* magistraet te leveren copie
- 10 auctentyck van den inventaris *gemaect*
bij Michiel [*blanco*]⁶⁹, secretaris tot Haerlem,
van den goederen, weezende in zeeckere kiste
althans staende in *Sinte-Michielys-*
convente tot Haerlem *voors.*
- 15 Die magistraet van Den Hage, gezien hebbende
deze requeste ende *appointement* daerop gestelt,
[*verstaen zijlieden*]⁷⁰ dat zij nyet en vermogen
nochte oeck en konnen justificeren de
cautionarissen in dezen vermeldt, als
- 15 wezende deselffde *hemlyeden* onbekent ende oeck
in dezen nyet te letten staet off de *suppliante*
poortersse in Leyden is off nyet. Ende alzoe
die *voors.* magistraet hen laeten duncken
't *voors.* *appointement* bij eenich onverstant gestelt te
- 20 weezen ende dattet *versouck* van de *voors.* *suppliante*
meer als redelicken is ende in alle *aequité*

---

⁶⁹ Het betreft Michiel van Woerden, secretaris van Haarlem 1573-1621 en notaris aldaar. Zie ook f. 77v.
⁷⁰ Twee ten onrechte doorgehaalde woorden.

58v

gefondeert is, versoucken daeromme
die *voors.* magistraet van Den Hage, ter begeerte van de *voors.*
arme supplianten, dat mijne heeren believen willen
haer supplianten versouck te accorderen,
5 willende 't selve in gelijcke ende meerdere
saecken jegens uwen poorteren daertoe *versocht* zijnde, *wederomme*
versculdigen. Actum 24 aprilis 1577.

Machtelt Koenen heeft gehuyrt de
2e stalle om 11 *gulden* den tijt van drie jaeren.
10 Actum ut *supra*.

Den 26en aprilis 1577 *stilo communi*
Den burgemeesters van Den Hage hebben gehuyrt
van Daniel Barler uyten name van Joost
van der Beecke de huysinge ende erve
15 van den *voors.* Van der Beecke om de somme van 27 *gulden*
's *jaers*, mits dat men alle nootlicke reparatiën
sal doen in affcortinge van de huyre.
Sal noch leveren ettelicke raemen ende een
bedtstedeken in 't selve huysken ende dit den tijt
20 van een geheel jaere.

59r

Den 26en dach aprilis anno
1577.

De bailliuu van Den Hage contra Bastiaen
Engbrechts.

- 5 Alzoe Bastiaen Engbrechtsz. upten vyerden
uuytdragende rechtdach nyet gecompareert en is,
nochte nyemant van zynen wegen gemachtich
verantwoordende als recht is,
soe hebben scepenen,
10 naerdemael den eysscher zijn intendit
mit twee behoirlicken
getuygen geverifieert heeft, den voorn.
Bastiaen Engbrechtsz. gecondempneert in de
twee eysschen ende conclusiën van den voors. bailliuu,
15 mitsgaders in den costen.

Idem contra Jan Willems.,
smit.

- Scepenen houden de saecke in advys
totten naesten rechtdage. Actum 26 aprilis
20 1577.

59v

1 Den lesten dach aprilis *anno*
1577.

[*in de marge*]

Presenten:

bailliuu

schout

twee burgemeesters

Cryp

Zybrantsz.

Wyeringen ende

Jacob Adriaensz.,

scepenen

Den peylder heeft 's jaers 12 *pont* voor zijn
wedden.

5 Een *pont* groot van de *cuper*[?] te stellen bij den
p..tten[?] ende d'*emmeren* te maecken.

Noch heeft hij 2 *stuvers* van d'*ame*
van de tappers

van de wijn dye buyten Den Hage gesleeten werdt.

10 Is de wijnverlaterie gegeven Jan Willems. van Huls, die
zijne *commissie* daerop ontfangen ende eedt gedaen heeft naer
behooren. Actum ten dage ende jaere *voors.*

[*doorgehaalde regel*]

15 Upte questie van de erffscydinge hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Gryetgen Claesdochter *dochter* van wijlen
Claes Wouters., *eysschersse*, ter eenre ende
mr. Jan van Lezaen, *verweerder*, ter andere zijden.

20 Scepenen, geweest hebbende ter plaetsse
contencieulx ende genomen inspectie oculaer van de huysen
ende plaetssen in questie, verclaeren dat de
voors. *pertijen* ten principaale sullen schrijven bij
eysch, antwoord, replyck ende duplyck, ende daer-
bij vougen alsulcke brieven ende munimenten

25 ende oeck getuygen te doen hooren, is 't noot,
ende deselve produceren tot verificatie

60r

1 van yegelicks intentie, omme, alle 'tzelve
gezyen, bij den *voors.* gerechte gesententieert te worden
naer behooren ende doende voorts recht upte provisie
bij den *voors.* verweerder *versocht* omme mit zijn begonste
5 werck voorts te mogen *procederen* onder cautie de
demoliendo indyen 't sulxs namaels bij den *voors.* *sententie*
differente bevonden wert, verclaeren dat hij,
verweerder, 'tzelve sal mogen doen onder die *voors.*
geoffereerde cautie de demoliendo, ende reserveren
10 de costen ten uyteynde van der saecke. Actum 3en maii
1577.

Den 3en maii '77, *presenten* schout,
Cryp, Zybrants, Screvelss., Meerkercke ende
Wyeringen.

15 Scepenen *appointeren* dat *pertije* sullen gaen
bij goede mannen⁷¹ om hen t'*accorderen* *tusschen* dit ende den naesten
rechtdage, is 't
doenlicken; indyen nyet, *heurluyder*
difficultheyten te stellen bij gescrifte omme,
'tzelve gezyen, voorts gedaen te werden naer
20 behooren. Actum ut *supra*.

---

⁷¹ Arbiters.

60v

- 1 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerecht van Den Hage tusschen Aernt Cornelisz.
in De Proostdije, eysscher ter eenre,
up ende jegens Heynrickgen *Aerntsdochter*,
- 5 verweerster ter andere zijden van de *kenninghe*, *angeleyt*
den 23en aprilis lestleeden. Scepenen
pertijen, dingtale bij schriftelicke
eysch ende antwoorde, mondelinge
replycke ende duplycke gehoort
- 10 ende gezyen zeeckere certifficatiën
bij den *eysscher* ende *verweerster* in rechte geproduceert,
ende up als rijpelicken gelet hebbende
ontseggen den *eysscher* zijnen eysch ende
conclusie nopende de ontruyminge
- 15 van de huysinge in questie ende
compenseren de boeten ende costen van de *kenninghe*
om redenen den gerechte daertoe
mouverende. *Aldus ut supra.*

[*in de marge*]

AB

61r

1 Den 17en dach maii ann[o]
[15]77.

[*in de marge*]

Presenten:

bailliuu

beyde burgemeesters

Cryp

Meerkercke ende

Wyeringen

Is geresolveert dat men noch een
predicant sal annemen ende hem
5 insinueren alhyer te mogen comen,
genaempt Hiëronimus
Hortensius.

Is geordonneert den predicant te geven
voor zijn reysse 5⁷² guldens.

10 Eedt van de lopende booden:
Dat zweer ick, alle missiven wel
ende getrouwelicken te draegen ende alle
goede antwoorden die mij belast zullen werden
getrouwelicken over te draegen ende voorts den
15 bailliuu, schout, burgemeesteren ende gerechte van Den Hage,
zoe wanneer eenige
vergaderingen zijn, mij daer *present* te vinden zoeverre
ick nyet van huys en zij, ende voorts
alle anslaegen tenderende tot verderffnisse

---

⁷² Na de Romeinse V lijkt een I te staan. Het getal zou dan 6 worden.

61v

1 van dezer vleckte te openbaeren ende
den voors. magistraet an te brengen.

Up huyden den 17en meye heeft Jop van
Sassen den eedt als lopende boode
5 gedaen in handen van den bailliuu van Den
Hage.

De bailliuu van Den Hage *contra*
Jacob Alewyn van Rotterdam,
gevangen.

10 Alzoe Jacob Alewynss., geboren
van Rotterdam, jegenwoirdich gevangen, buyten pijn ende banden
van ijssere geconfesseert heeft dat,
nyetjegenstaende hij een schipper-
gezel is, die zijn cost mit Godt ende
15 eeren wel zoude mogen winnen ter
zeevaert, hem dies-nyet-
jegenstaende begeven heeft tot alle
leedicheyt ende rabauwerie, ende
gesonts lichaems heeft gaen bedelen
20 contrarie de placcaeten van den *magistraet*,

62r

1 dat hij, gevangen, daerenboven onlanxcs noch omtrent den
dorpe van Soetermeer zeeckere
scouwe, toecommende eenige huysluyden aldaer, genomen
heeft ende mitte selve gevaeren naer de
5 overbuyrt, welcke schouwe hem aldaer
bij den *voors.* huysluyden wederomme ontnomen is,
weezende all 'tzelve saecken van quaeden exemple,
die nyet en behoort ongecorrigeert te
blijven, maer gestraft ten exemple van
10 allen *anderen.* Soe is 't dat scepenen den
voors. gevangen gebannen hebben, ende bannen
hem mits dezen uyten Hage ende Haechambachte
den tijt van twee jaeren, *sonder* daer-
inne weder te commen binnen den *voors.* tijt,
15 up peyne van arbitralicken an zijn lijff
gecorrigeert te worden, te ruymen
binnen dage-sonneschijn.⁷³ Aldus
gedaen ende gepronunchieert opten 21en
dach maii *anno* 1577.

---

⁷³ Te vertrekken voor zonsoudergang.

62v

1 Den 21en dach maii *anno*
1577. *Presenten* 't volle collegie.

[*in de marge*]

Mette provisie
voor de brieven
gezyen zijn.

In der saecke van de *kennighe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Adriaen
5 Jaspers. als man ende voocht van Lysbeth
Maertens*dochter* ende als voocht van zijn
huysvrouwen jonge broeders, kinderen
van Maerten Claess., eysschers in conventie
ende verweerd*ers* in reconventie, ter eenre,
10 up ende jegens Dirick Pieterss. van Ryn als
getrout hebbende de wedue van Adriaen
Claess., in zijnen leven gewoont hebbende tot
Eyckenduinen, verweeder ende
eysscher respective, ter *andere* zijden
15 van de *kennighe*, angeleyt den 12en mertii lestleeden
etc. Scepenen *pertijen* dingtale bij
schriftelicke eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort ende gezyen alzulcke stucken ende
20 munimenten als bij den *voors.* eysscher in conventie
in rechte geproduceert is ende up als
rijpelicke gelet hebbende ende doende recht eerst in der
saecke van de *voors.* conventie condempneren
den *voors.* Dirick Pietersz., verweeder
in 't zelve cas, den *voors.* eysscher
25 in conventie te betaelen de geëyschte somme
van hondert 35 *carolus gulden*, salvo justo
calculo⁷⁴, ende doende voorts recht

---

⁷⁴ Latijn: behoudens correctie in de berekening.

63r

- 1 upten eysch in reconventie, condempneren den
verwee*ders* in 'tzelve
cas te caveren voor zoe
vele als hemly*eden* angaet ende namaels
- 5 bevonden soude mogen worden heurluy*der* portie
nae de excussie van de principale
geobligeerde ypothee*cke* bevonden sullen
mogen werden te bedraegen, ende in den *voors.*
eysch in reconventie gehouden zoude moghen
- 10 zijn. Ende compenseren de boeten ende
kosten van beyde die *voors. keninghe* om redenen den
voors. gerechte daertoe mouverende. Aldus
gepronun*chieert* den 12en dach junii
anno 1577.
- 15 Up huyden den den 18en dach junii *anno*
1577 compareerde in de secretarie van Den Hage
Jan van Meeckeren als *gemachtich* ende voorsprae*cke* van Dirick
Pieterss. van Ryn *voors.* ende protesteerde van beyde
die *voors. vonnisse* te mogen appelleren ofte reformeren
- 20 an den Hove van *Hollandt.* Mij *present.*

63v

- 1 Lysbeth Cornelisdr., oudt omtrent
22 jaeren, *rechtelicken gedaecht* zijnde, tuycht
bij eede, dat warachtich es, daerop
gevraecht zijnde, dat zij, getuyge,
5 omtrent halff vyer uren nae den noene
gegaen is van haer camer allwaer
Jan Hermanss. beneden is woonende,
seyt voorts dat zij in 't uuytgaen
Jan Hermanss. *voors.* mit zijn *huysvrouw*e heeft
10 zyen sitten in den winckel mit *malcanderen*
pratende, ende geleden een halff ure
daernae zij *deposante wederomme*
thuys gecomen zijnde ende nae boven haer
camer willende gaen, heeft den *voors.* Jan
15 Harmenss. vinden hangen an een koordeken,
vastgemaect an de leen van den trap waer-
doer zij *deposante*, verscrickt geworden
zijnde, is affgelopen ende tot *zijne huysvrouw*e
gezeyt:

64r

1 'Geertgen compt, zyet hoe 't mit u man is',
waerop zij antwoorde: 'Hoe is 't mit mijn
man, is hij bezwijmpt, wat leth hem?'
Daer zij wederomme op zeyde: 'Ick
5 en weet nyet hoe 't met u man is, hij heeft
een koorde om zijn hals ende hangt';
't welck die *voors.* Geertgen hoorende ende
zeer verslaegen daerinne weezende
zeyde: 'Roept u man', menende haer *deposante*,
10 daerop zij, getuyge, seyde: 'Mijn man is
uuyt',
sonder dat die
huysvrouwe van den *voors.* Jan Hermenss. boven
– om naer haer man te zyen – ginck, maer
15 lyep buytenshuys roupende: 'Och mijn man,
och mijn man, buyren compt in.' Ende de
buyren, ingecommen zijnde,
hebben den *voors.* Jan Harmenss. zyen
hangen als vooren geseyt is, sonder
20 dat zij, *deposante*, weet wye hem
los gesneden heeft.
Seyt voorts des gevraecht zijnde, dat
die *voors.* Jan Harmenss. nocte
zijne huysvrouwe up huyden geen

64v

- 1 kijffelicke woorden mitten anderen
gehadt en hebben, maer hadden gisteren
ende eergisteren kijffelicke woorden
jegens den *anderen*, als *tusschen* man ende wijff
- 5 wel geboert,⁷⁵ nyet weetende d'orsaecken
waerom de kijffachtige woorden *tusschen*
hen beyden gevallen zijn geweest,
zonder dat zij nyet meer weet te
geseggen.

---

⁷⁵ Lees: gebeurt.

65r

1 Alzoe Jan Adriaenss., zeemtouwer,
jegenwoordich gevangen, buyten pijn ende
banden van ijssere geconfesseert ende bekent heeft, ende
oeck mit wittachtige getuygen overwonnen
5 ende geconvinceert es, dat
hij, gevangen, hem begeven heeft gehadt in 't
geselschap van eenen Jan Adriaenss. van
Geervlyet, weezende een fameus dyeff, die
eertijts, om zijne dieffverie ende andere quaede
10 feyten, tot Leyden zeeckere tijt lanck
opte galey gebannen is geweest, mitten
welcken hij zeeckeren tijt gelopen ende geconverseert
heeft ende mitten selven diverssche dieverijen
gepleecht heeft, zoe tot Haerlem, Leyden
15 ende namentlicken alhyer in Den
Hage upten 7en mey lestleeden; dat hij,
gevangen, mitten voors. Jan Adriaenss. gecomen is
des avonts omtrent negen uren
in 't Westeynde alhyer in Den Hage ende hij, gevangen,
20 tot twee ofte drie huysen
intredende om te bezyen offer nyet⁷⁶ voor de
hant en lach om te stelen, ende de luyden,
'tzelve gewaer werdende ende ten anganck
commende⁷⁷, vraechde hij, gevangen, naer een man
25 die nyet te vinden en was; ende ten laetsten

---

⁷⁶ Lees: 'niets'.

⁷⁷ Onverwachts verschijnende.

65v

1 *commende* ten huysse van een backer, was hij
ingetreden *sonder* spreecken, verspiedende
een webbeken dat in 't voorhuys op 't
tresoor lach, 'twelck hij mit zijn
5 medegesel gestoolen ende daermede
gaen loopen waeren. Ende die luyden van den huysse,
'tzelve gewaer werdende, waeren hem
naergelopen tot in 't susterhuys van *Sint*
Agnieten toe, alwaer zijluyden den *voors.*
10 gevangen ondergelopen hadden, die alsdoen
zijn medegesel nyet wijzen en wilde
noch oeck zeggen waer 't *voors.* webbeken
gebleven was, hoewel hij, gevangen,
nochtans naderhant bekent heeft 'tzelve
15 in een privaet geworpen te zijn, aldaer
oeck 'tzelve naederhant gevonden ende uyt-
gehaelt is geweest. Dat oeck mede
hij, gevangen, leggende onder 't vendel van
joncker Jacob van Egmond up *Sint-*
20 *Annelant*, als een schelm *sonder*
pasport uyer selve vendel is gaen
loopen, *sonder* daer wederomme in te
commen, all 'twelck saecken zijn van
quaeden *consequentie*, die nyet

66r

1 ongestraft en behoren te blijven maer gestraft,
ten exemple van allen anderen. Soe
is 't dat scepenen den *voors.* gevangen
gecondempneert hebben, ende condempneren mits-
5 deezen, geleyt te werden op 't scavot staende
upte Plaetsse alhyer in Den Hage
ende aldaer wel strengelicken gegeesselt
te werden, ende bannen den *voors.* gevangen voorts
uyten Hage ende Haechambachte den tijt
10 van zes jaeren, te ruymen binnen dage
sonneschijn⁷⁸, ende binnen den *voors.* tijt
nyet wederomme in den *voors.* Hage ofte
jurisdictie vandyen te commen, upte verbeurte
van zijn lijff. Aldus gedaen ende
15 gepronunchieert den 4en dach junii *anno*
1577.

---

⁷⁸ Voor zonsondergang.

66v

- 1 Den 11en junii *anno* 1577.
Upte requeste van Adriaen Joosten
tot 's-Cravesande als voocht van de weeskinderen
van *zaliger* Gillis Jorisz. van de
5 lantpachten *verschenen* St.-Sebastiaens-
scutterie *anno* '73, '74,
'75 ende '76 tot 14 gulden 's *jaers*.
Is geremitteert anderhalff jaer
lantpachts ende de reste in promptis
10 up te leggen ende te betaelen. Actum ut *supra*.

- Upte requesten *gepresenteert*
bij Mathijs *Pietersz.* als voocht
van [ʹt] onmondighe weeskint
van Mathijs Janss. nopende de
15 quijtsceldinge van de *jaeren* '73,
'74 ende '75.
Is quijtgescolden de *jaere* '74
alleenlicken.

- Ad idem upte requesten van Jan
20 *Adriaensz.* Aexternest ende Jan *Adriaensz.*,
talman, van de quijtsceldinge van de
lantpachte van de *jaere* '74.
Sijn elcxs quijtgescolden heurluyder
jaere '74.

67r

- 1 Jooste Adriaenss. contra Sebastiaen
Franss.
Scepenen *appoincteren* dat den *eysscher* sal doceren, *tusschen*
dit ende 8e dagen, dat den *gedaechde* voor 't obtineren
5 van de pachtbryeff in questie *behoirlicken* geciteert
ofte bij drie voorgaende naeste kerckgeboden
uytgeroupen is geweest omme, dat gezyen,
voorts gesententieert te werden naer behooren.
Actum 11en junii anno 1577.
- 10 Berwout Zymonss. *contra*
Gysbrecht Janss.
Scepenen *appoincteren* dat den verweeders
huysvrouwe voor zoeveel haer angaet
schuldich ende gehouden sal zijn
15 boul-eedt te doen. Actum ut *supra*.
- Neeltgen Baerntsd. *contra*
schout ende gerechte.
Scepenen *appoincteren* dat de kerckgeboden
zij[n] voortganck sullen hebben. Actum ut *supra*.

67v

- 1 Generaele vergaderinge
gehouden den 11en junii *anno* 1577
bij de magistraet van Den Hage.

Bailliuu absent, nae in de resolutie geconsenteert.

- 5 Joost Jacobsz. burgemeesters
Frerick Frederixsz. „

- Cryp scepene
Zybrantsz. „
Screvelss. „
10 Meerkercke „
Wyeringhen „

- Symon van der Does vroetscappen
Jacob van Dorp „
Pieter de Vries „
15 Dirick Cornelisz. „
Pieter Jacobsz. „
Lenert Ysbrantsz. „
Dirick Franss. van Wyeringen „
Heynrick Janss. „
20 Geryt Aertss., backer „
Bartolmeeus Zymonss. „

68r

1 Sijn gelijckelicken geresolveert
dat men nyemant exemptie van den
jegenwoordigen extraordinaris upheve
ofte impost, die althans tot profijte
5 van Den Hage gecollecteert wert, en sal laeten
genyeten dan *mijnen* heeren van den Raede,
Reekeninge ende gevolge van den Hove jegenwoordich,
die eedt gedaen hebben onder d'*Excellencie* van den Prince
van Orangien etc.; dan,⁷⁹ die van Den Hage wederomme
10 gestelt zijnde in den ontfanck van heurluyder
ordinaris excijs, daer alle lasten ende renten
uuyt betaelt werden, sal men alsdan den
eedelluyden ende *andere*, weduen van vrije
suppoosten ende wezende van gelijcke natuyre
15 ende qualité laeten genyeten alsulcke
exemptie ende vrijdom als *zijluyden* voor
date van de trouble althijts genoten hebben.
Ende dat men oeck realicken sal executeren
dengeenen die nyet betaelt maer
20 heurluyder gepretendeerde
exemptie *upgescreven* hebben. Ende dat
all onvermindert alsulcke *vordere* actiën als
die van Den Hage hebben jegens die *voors. personen*,
soe⁸⁰ van de contributie tot redemptie van 't Bosch
25 ruytergelden als *anders*. Actum den 11 en
dach junii *anno* 1577.

---

⁷⁹ Lees: 'maar wanneer'.

⁸⁰ Lees: 'zowel'.

69r

1 Den 2en julii '77.
Joost Adriaenss. *contra* Sebastiaen
Franss.

[*in de marge*]

Presenten: alle de scepenen
preter A. Screvelss.
ende
Meerkerck.

Scepenen *appoincteren* dat *pertijen*
sullen *compareren* *huyden* ende achte dage
nae noene⁸¹ voor scepenen voorn., die *hemluyden* hooren ende
5 *veraccorderen* sullen indien 't doenlicken is.
Indien nyet, sullen daernaer
sententiëren zoe *zijluyden* bevinden sullen
te behooren. *Actum ut supra.*

Heer Claes etc. *contra* Tryn
10 Allaerts.
Scepenen verleenen den *eysscher* volgende zijnen
eysch verwin.

---

⁸¹ Lees: 'vanaf heden over acht dagen in de namiddag'.

69v

1 Upte *vercopinge* van de wooninge ende
landen van Jan van Ouwen.

Scepenen continueren
den dach van *vercopinge* tot den 20en
5 julii naestcommende, in sulcke state
als die nu is, mits dat *pertije*
op woonsdage toecommende⁸² naemiddage
comparereren sullen voor scepenen van Den Hage
omme aldaer bij den
10 *verweerder* van zijn geallegeerde betalinge
gedoceert te worden, ten welcken
dage mede d'eysscher sal exhiberen
ofte doen exhiberen den originaelen
scultbryeff, mits dat den
15 [*doorgehaalde regel*]
verweerder sal betaelen de
kosten van 't redardemente van justitie.
Actum 5e⁸³ julii 1577.

[*in de marge*]

Alzoe *pertije* up huyden gecompareert zijnde
voor schout ende scepenen van Den Hage ende *verweerder* nyet
volcomelicken van zijn geallegeerde betalinge gedoceert
en heeft, verclaeren [schout ende scepenen] dat die *voors.*
geordonneerde *vercoopdach* thans voortganck hebben sal.
Actum 10en julii 1577, *presenten* schout,
Cryp, Zybrantsz., Screvelss., Wyeringen ende secretaris.

---

⁸² 10 juli 1577.

⁸³ Oorspr. Va (quinta = 5de).

70r

1 Den 9en dach julii *anno*
1577, *presenten* alle de scepenen,
alle de scepenen. [*sic*]

[*in de marge*]
gelevert Joris II

5 In der saecke van de *kenninghe*, hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Joris in Den Aernt, eysscher ter
eenre up ende jegens Job Janss.,
woonende in Den Eenhoorn, verweerder ter
andere zijden van de *kenninghe*, angeleyt den 25en
10 dach junii lestleeden etc. Scepenen
pertijen, dingtale bij schriftelicke eysch,
mondelinghe antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort ende gezyen alsulcke
stukken ende munimenten als den *voors.* eysscher
15 t'*zijnder* intentie geproduceert heeft
ende up als rijplicken gelet hebbende,
condempneren den *voors.* gedaechde
den *voors.* eysscher costeloes ende scadeloes te
houden van den renten van acht *gulden* twaelff
20 ende halve *stuvers* 's jaers alhyer in questie,
die *verscenen* zijn van den tijt aff dat die
voors. gedaechde eygenaer geworden is
van Den Eenhooren *voors.* ende die noch *verscijnen*
zullen totter effectueelder offlossinge toe
25 van den *voors.* rente. Absolveren den *voors.*

70v

1 gedaechde van den vorderen eysch ende
conclusie bij den eysscher up hem gedaen ende
genomen. Ende compenseren de costen ende
boeten van de *kennninghe*, om redenen den gerechte
5 daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
den 16en dach julii *anno* 1577.

In *der* saecke van de *kennninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Cornelis
Diricxsz., eysscher ter eenre, up ende
10 jegens Machtelt Joostendr., weduwe
van Heynrick Mathyss., messemaecker,
verweerster ter *andere* zijden van de *kennninghe*,
angeleyt den 25en junii lesteleden,
etc. Scepenen *partijen*, dingtale bij
15 scriftelicke eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort ende gezyen alsulcken certifficatie
als bij den eysscher geproduceert is,
verclaeren dat d'eysscher van de
20. huyre in questie corten sal
de somme van vyer *carolus* gulden voor
't interest van de geëyste solder.⁸⁴
Ende compenseren de boeten ende costen van de
kennninghe om redenen den gerechte daer-
25. toe mouverende. Aldus gepronunchieert
den 9en julii *anno* 1577.

⁸⁴

Het lijkt erop dat Cornelis Diricxsz. als huurder aanspraak maakt op de zolder van het huurhuis.
Aangezien hij die niet heeft kunnen gebruiken, krijgt hij bij vonnis nu een korting op de huursom.
voorlopige versie 2017 sep 30

Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?
Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie apenstaartje haagsehandschriften.nl.

71r

[*in de marge*]

Up dingsdage
's mergens van
deze saecke
te vergaderen.

- 1 Up huyden den 17en dach julii *anno*
1577 compareerde in der *camere*
voor schout ende scepenen van Den Hage,
Jan van Ryel, als *gemachtich* van Sebastiaen
5 Aelbrechtsz., backer in Den Ancker, geassisteert
mit Maritgen Jansdr., des *voors.* Sebastiaens huysvrouwe,
ter eenre ende Joris Cornelisz. in Den Aernt,
vervangende Nicolaes de Grebber, ter *andere* zijden.
Ende consigneerde die *voors.* Maritgen
10 Jansdr. tot behouffve van de *voors.* Joris Cornelisz.
cum suis de somme van thien ponden *grooten*
Vlaems ende negen *gulden* van een jaer gepachte renten volgende de
presentacie bij den *voors.* Sebastiaen den *voors.* Joris
Corneliss. voor notaris ende getuygen op gisteren den 17en
15 julii⁸⁵ gedaen,
submitterende zij comparanten alinck ende all ten weder-
zijden heurluyder *vordere* questie in 't arbitraige
van schout ende gerechte *voors.* Verclaerende voorts
die *voors.* Jan van Ryel als *gemachtich voors.* mitte *voors.*
20 Maritgen Jansdr. dat zijluyden tevreden zijn
hen te laeten condempneren in de uytspreecke
van den *voors.* gerechte.

⁸⁵

In tegenspraak met de datering van de akte.

voorlopige versie 2017 sep 30

Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?

Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie.apenstaartje@haagsehandschriften.nl.

71v

- 1 Upte requeste gepresenteert bij de
ingesetenen ende styerluyden van den dorpe
van *Sceveninghe* om te hebben een nyeuwe
vyerboet ende bij provisie een
5 capitaele impositie te hebben,
te coopen steen[?]⁸⁶ ende *anders* tot reparatie
ende brant van den ouden vyerboet.

- Bailliuu, schout, *burgemeesters*
ende gerechte van Den Hage *accorderen* den
10 *supplianten* omme een capitaele
impositie over hun burgers ende
ingesetenen te mogen ommeslaen omme die
coste van de reparatie van den oude vyerboet
ende brant daertoe noodich te mogen vervallen,
daertoe gecommiteert sullen werden bij
nominatie van gemeenen buyren vyer
styerluyden, dye de *voors.* ommeslach sullen
doen ter *presentie* van de scep en ende
schout aldaer, die gehouden sullen worden
Pincxsteren naestcommende⁸⁷, *rekening*,
bewijs ende reliqua doende van heurluyder
ontfange voor de magistraet van Den Hage.
Ende angaende 't vorder versouck
15 werd 't zelve upgehouden tot nae
Sinte Marten in novembri naestcommende, als alle
de styerluyden uyer zee ingecommen zullen
zijn. Actum 19en julii 1577,
presenten bailliuu, 2 *burgemeesters*, Cryp,
20 *Screvelss.*, *Wyeringen*, *Hook*.

---

⁸⁶ Ozekere lezing.

⁸⁷ 18 mei 1578.

72r

- 1 Den 27en dach julii anno
1577 hebben Jan Zymonss. Cuuyl [?], Koen Geritsz.,
molenaer van den Rijswijck, ende Lenert Korss.,
raem-molenaer, angenomen de dammen
5 in de vaert te slaen ende in de Broucksloot
't water te oessen⁸⁸ ende die vaert drooch
te houden ende 8 dagen drooch te houden.
Ende zoeverre 't werck langer als 8e
dagen duyrt, sullen daervan lasten getoont
10 worden. Ende dit all om 26 *pont*.
Daerop betael[t] een *gulden*.

---

⁸⁸

Lees: hozen.

73r

- 1 Den 2en dach augusti anno
1577.
Upte requeste gepresenteert bij
Salamon van der Houve, bailliuu etc.
- 5 Burgemeesters ende gerechte van Den Hage
accorderen den suppliant te mogen houden twee
dienaers, welcke twee⁸⁹

---

⁸⁹

De zin is niet afgemaakt.

73v

1 Den bailliuu van Den Hage *contra*
Joost Stalpert.

Scepenen, gezyen hebbende d'ordonnantie
up 't stuck van de wachte bij de
5 magistraet van Den Hage gemaect ende oeck gehoort
hebbende die relatie van den bode van Den Hage,
die *verclaerde* hem *personelicken* de
weete gedaen te hebben, condempneren den
voors. gedaechde jegens den *eysscher* in de
10 boete van drie pont; ende overmits
die *voors.* gedaechde zijn rotgesellen
van heurluyder wacht nyet en heeft gewaerschuwet –
daeromme die *voors.* rotgesellen nyet
te wachte gecomen en zijn – condempneren die
15 *voors.* gedaechde daerenboven in een boete
van twintich stivers. Actum
den 2en augusti anno 1577.

De bailliuu van Den Hage *contra*
Geryt Jans. Paep ende
20 Jan Willems., smith.

Scepenen *pertijen*, dingtale bij *scriftelicke*
eysch, mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke gehoort ende
gezyen alsulcken certifficatie als den
25 voorn. Geryt de Paep t'zijnder intentie
heeft geproduceert, verclaeren

74r

- 1 scepenen⁹⁰: alzoe Geryt de Paep de
clachte gedaen over Jan Willems.,
houffsmith, den rechte genouch zijnde,
geveriffieert heeft, condempneren scepenen
5 den voorn. Jan Willems. in een boete
van thien pont ende voorts in de kosten
tot tauxatie ende moderatie van den gerechte.
Aldus ut *supra*.
Van welcke *sententie* Jan van
10 Meeckeren als *gemachtich* van den *gedaechde* geappelleert
heeft an den Hove van *Hollandt*.

- Alsoe⁹¹ zeeckere questie geresen was voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Joris Cornelisz. ende Claes Grebber als eysschers
15 ter eenre ende Bastiaen in Den Ancker als
man ende voocht van sijnder huysvrouwe voor
hemzelve ende vervangen hebbende d'*anderen*
erffgenamen van wijlen mr. Jan van Ouwen, heurluyder vader,
als *gedaechden* ende verantwoordende de woninge
20 ende landen, eertijts bij den voors. Van Ouwen gecoft
van Adriaen Claesz. Starck, leggende in
Zegbrouck ter andere zijden, soe hadden
de *voors. pertiën* die voors. heurluyder questie
gesubmitteert ende gebleven in 't zeggen ende
25 arbitraege van den schout ende gerechte *voors.*
Soe es 't dat die voors. schout ende gerechte
dienvolgende gesien hebbende zekere ordonnantie

---

⁹⁰ 'Scepenen' is hier ten overvloede herhaald.

⁹¹ Hierna volft een tekst in afwijkend handschrift.

74v

1 van date den 21en februarii 1571 stilo
communi, wesende in handen van den voors. *gedaechden* daerbij de
voors. eysschers geordonneert hadden den voors. wijlen mr.
Jan van Ouwen hemlyeden, eysschers, als actie ende
5 transport hebbende van Gerit Matheusz. in den naem
van zijn huysvrouwe te betaelen thien carolus gulden voer
heurluyder portie van den lesten termijn van den coep van den
voors. woninge, mitsgaders oock zekeren drie
10 *verscheyden* pachtbrieven, bij den voors. eysschers tot
heurluyder intentie geëxhibeert, mitsgaders oock
de voors. *pertiën* up heurluyder voors. differenten
ex habundanti⁹² rijplicken gehoort hebbende, uuyt-
gesproecken, verclaert ende gearbitreert hebben,
spreken uuyt, arbitreren ende verclaeren bij desen dat
15 den voors. *gedaechden* strecken zullen betalinge alsulcke
thien ponden grooten Vlaems als zij, *gedaechden*, tot behouwe
van den voors. eysschers in forme van namptissement
getelt ende upgebracht hebben, ende mits bij den
voors. *gedaechden* voorts betaelende alle de *verschenen*
20 ende onbetaelde jaeren renten, gevallen uuyt
crachte van den voors. eerste pachtbrieff in
date den 18en januarii 1570 stilo *communi*,
houdende twaelff ponden, zes *penninghen* Hollants
payments 's jaers *verschenen* St. Gillis '69
25 totten dach van huyden toe (mits surcherende van d' één
helft tot St. Gillis en van d' ander helft tot
Alreheyligen toecommende), verclaeren scepenen dat
die voors. *gedaechden* daermede zullen volstaen,
zonder van den voors. twee andere naevolgende
30 pachtbrieven, gesproten uuyte voors. eerste
pachtbrieve yet te betaelen, ende sullen hyermede nul, gecasseert
ende te nyete wesen alle alsulcke
brieven, bescheyt ende ande[re]n stucken als de voors.
eysschers van den voors. questie onder hemlyeden mogen

⁹² Lees: ex abundanti (ten overvloede).

75r

- 1 hebben ofte naemaels te voorschijn zouden mogen comen die
zijluyden, eysschers, zeggen overmits de voorleden trouble verleyt⁹³
ofte verloeren te weesen. Ende hiermede zullen de voors.
pertiën van als verenicht, veraccordeert ende
5 goede vrunden blijvende, *compenserende* de costen van den
voors. instantie om redenen den voors. gerechte daer-
toe moverende. Condempnerende nyetmin die voors.
pertijen, volgende die voors. submissie, gedateert den 17en
julii lestleden, in 't inhouden van 'tgundt voors. is. Aldus
10 gedaen ende uuytgesproecken den naestlesten julii
1577.

Den 14en augusti 1577 is burger
van Den Hage geworden Aelbrecht van der Aa
om de somme van 4 lb. 10 *schellinghen*. [get:] AA

---

⁹³ Verlegd, verplaatst en zoekgeraakt.

75v

1 Den 20en dach van augusto anno
1577.

[*in de marge*]

Presenten:

de bailliuu

beyden burgemeesteren

Cryp

Zybrantsz.

Wyeringen ende

Jacob Adriaenss

5 Up 't versouck gedaen bij mr. Pieter
Hanneman, Willem Hanneman, rentmeester
van Noort-Hollandt, ende Dirick Hanneman,
secretaris 's Hooffs van Hollandt, om twee
molensteenen die leggen zullen upte
corenmolen die in 't eynden van Den Hage gestelt sal
werden ter plaetsse daer deselve gestaen heeft, te mogen
brengen rechtuuyt doer
10 de schansse van [de] straet van 't Noorteynde
voors., mit oeck die assche van de selve
molen, alzoemen over de brugge, leggende
ter zijden van de schansse, zeer onbequamelicken
mitte *voors.* steenen ende assche sal mogen swayen
15 ende drayen ende all 'tzelve
te doene up heurlieder coste ende den draye-
boome te versetten voor de plaetsse daer
die *voors.* molensteenen ende assche doer sullen
gebrocht werden. Soe is 't dat
20 burgemeesteren ende gerechte van Den Hage
den voorn. remonstranten geconsenteert hebben
heurluyder *voors.* versouck, mits bij hemlyeden doende
'tgunt *voors.* is, ende – in gevalle de *Princelijcke*
Excellentie die voorn. schansse wederomme in
25 zijn oude state gebrocht will hebben –
dat die voorn. remonstranten 'tzelve mede
gehouden sullen zijn te doene tot heurlieder coste.

Actum ut *supra*.

76r

- 1 Nominatie van buytenweeshuys-
moeders om te dienen van den eersten
augusti '77 tot *prima* augusti
'78.
- 5 Jegenwoordige Nyeuwe genomineerde
buyten-
moeders
- Jansdr. – Adriane De weduwe van mr. Jan van
't Elshout
– Maritgen van *der* Meere
Neeltgen Gerrit Allerts weduwe
Jannetgen Willem Diricxsdr.,
weduwe
- 10 – Joncfrouwe Joncfrouwe van Cronesteyn
Moons Maritgen, weduwe wijlen Jehan
– Anna van *der* Hemelaer
- Goes
- 15 Bailliuu, schout, burgemeesteren ende gerechte
van Den Hage laten hun duncken (*onder correctie* van
U *Mogende* E. Heeren) dat men joncfrouwe Moons ende
Anna van der Goes voors. in heurlieder
dienste behoort voor dit jaer te
continueren ende in de plaetsse van Adriana
- 20 Jansdr. van nyeuus te *committeren* tot buyten-
moeder van 't weeshuys Maritgen van der Meere.

Actum 3en septembris *anno* 1577.

[*in de kantlijn:*]

gasthuysmeesters:

Joost Jacobsz., burgemeester

Vranck van Moyaelen

Adriaen Screvelss., scepen

Cornelis Wyelant

mr. Dirick van Meerkercke,

scepen rentmeester

76v

- 1 Generaele vergaderinge
gehouden den 16en septembris *anno*
1577 up 't affleezen van de
coorenmaet ende ellemaet die
- 5 bij den gasthuysmeesters van *Sinter-Nicolaes-*
gasthuys volgende heurluyder octroye
in date 1384, ende van
nyeuus weederomme
geoctroyeert ende geconfirmeert
- 10 in date den 9en julii 1577.

Presenten:

	Van der Houve	bailliuu ende schout
	Elburch	burgemeester
15	Cryp Wyeringen Jacob Adriaenss.	 scepenen
20	Van der Does Jacob van Dorp Pieter de Vries Bartholomees Zymonss. Geryt Aertss. Pieter Jacobsz. Lenert Ysbrantsz.	 vroetscappen

77r

1	Heyndrick Janss.		
	Jan Wolff		
	Geryt Janss. in De Clock		vroetscappen
	[<i>doorgehaalde regel</i>]		
5	[<i>doorghaalde regel</i>]		

Sijn up 't versouck van de *voors.* gasthuysmeesters geresolveert dat men
't *voors.*

octroye, bij den gasthuysmeesters van de *Conincklicke Majesteyt*
geobtineert, sal doen publiceren

ende oeck in der secretarie van Den Hage doen

10 registreren mittet *vidimus* van 't oude *voors.* privilegie, maer hem nyet en
sullen

vervorderen omme te treden in de reële

ende actuele possessie van de *voors.* octroye

voor ende alleer die *voors.*

magistraet van Den Hage

15 hemlyeden sullen geleverd hebben alsulcke
keuren ende *ordonnantiën* als zijlieden daerop
gemaect sullen hebben

ofte noch maecken sullen nae gelegentheyd

des tijts. Actum ut *supra*.

77v

1 Up huyden, date ondergeschreven,
compareerde in de raetcameren opten
stedehuyssse van Den Hage Franchoys van
Buyren, casteleyn van den Hove, ende Jan
5 Knijff, poorter der stede van Delff,
ende constitueerden hemselves borgen ende
elcxs als principael mitte renuntiatie
van allen beneficiën van rechten als divisionis,
ordinis ende excussionis voor heer
10 Rombout Willemsz., jegenwoordige
pater van *Sinte Michielsconvente* binnen der
stadt van Haerlem,⁹⁴ omme
te restitueren ofte bij de voors. heer
Rombout te doen restitueren alsulcke
15 kelcken, casuffelen⁹⁵ ende *andere* ornamenten
ende misgwaeden als uytten Hage
gebracht zijn tot Haerlem in *zeeckeren*
kiste, staende binnen den *voors. convente*
van *Sinte Michiels*. Ende dit all conform
20 *zeeckeren* inventaris gemaect binnen die
voors. stede van Haerlem den 17en septembris
anno '76 bij Michiel van Woerden,
notaris publyck ende secretaris der
voors. stede van Haerlem, ter *presentie* van
25 Dirick Pauu Janss., heer Claes Diricsz.
presbyter ende Cornelis Corneliss. van der Heyde,

---

⁹⁴ Rombout Willemsz. Busschart, waarnemend rector Latijnse School Den Haag 1572 voor wijlen Wouter van Wijk Woutersz. rector 1542-1571, en voorganger van Cornelis Schoen, rector aldaar 1572-1574.

⁹⁵ Lees: kazuifel.

78r

- thien ofte twaelff daegen ten langsten,
daeronder verbindende die *voors.* comparanten
elcxshurluyder personen ende goeden onder
constraincte als vooren, tot verbande
5 van allen rechten ende rechteren. Des t'oirconde
dit bij hemluyden ondergeteyckent den
16en septembris anno 1577.
Ende die *voors.* heer Rombout,
mede comparerende, belooffden
zijnen borge te vrijen, costeloes ende
scadeloos onder gelijcke verbande te houden,
onvermindert die *voors.* casteleyn alsulcke
exemptie ende vrijdomme als hem uyt
10 crachte zijner officie als casteleyn mach
competeren.
[get.:] Fr. van Bueren, Jan Knijff
[get.:] R.W. Busschart
[get.:] Adriaen Crip
Willemesz.
15 [get.:] A. Screvelss.

78v

1 Den eersten dach octobris *anno*
1577.

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
5 Hans Schetter als man ende voocht van
Hester Cornelisdochter, eysscher ter
eenre up ende jegens Dirick Coobel⁹⁶
ter andere zijden van de *kenninghe* angeleyt
den 25en dach junii lestleden etc.
10 Scepenen *pertijen*, dingtale bij
schriftelicke eysch, mondelinge
exceptie, replycke ende duplycke
gehoort ende gezyen
zeeckere huwelicxe voorwaerden,
15 *sententiën* van *preferentie* van den Hove van *Hollandt*,
mitsgaders *zeeckere* acte van willige condempnatie
bij den *voors.* gedaechde voor den magistraet
van Leyden gepasseert, inhoudende incertie van
zeeckere *accort* tusschen die *voors.* *pertijen* gemaect,
20 rejecterende eerst ende allvooren d'exceptie
bij den *voors.* *gedaechde* eerst geproponeert ende
daernaë bij den *voors.* *verweerder*
*peremptoirlick*en geantwoort, ende zijnde die *voors.*
saecke ten principale voldongen, ende bij *pertijen*
[*doorgehaalde regel*]
25 vonnisse ten principale versocht weezende,

---

⁹⁶ Ook geschreven als Coebel.

79 r

- 1 [doorgehaalde regel]
[doorgehaalde regel]
condempneren die van den gerechte *voors.* den verweerder den eysscher
up te leggen ende te betaelen alle die verschenen
- 5 renten gevallen Lichtmisse *annis* '67,
'68, '69, '70, '71, '72, '73,
'74, '75, '76 ende '77
tot 43 *guldens* vijftien stuvers 's jaers,
offslaende alsulcke jaeren renten als
- 10 bevonden sullen werden bij den *verweerder* daerup
betaelt te zijn mitte hoofdsomme
vanden achtervolgende de brieven daarvan zijnde ofte voor de *voors.*
hoofdsomme te stellen goede suffisante
ende speciaele ypoteecke
- 15 daer d'*eysscher* mede verzeeckert
ende voor zijn jaericxe renten mitte *voors.*
hoofdsomme bewaert zal weezen.
Ende condempneren den verweerder voorts
in de boeten ende costen van de *kenninghe* tot tauxatie
- 20 ende moderatie van den gerechte. Aldus
gepronunchieert upten eersten dach octobris
anno 1577.

79v

- 1 Upte differenten van gijsseling geresen
voor den gerechte van Den Hage tusschen Geryt
de Grebber, impetrant van gijsseling, ter
eenre ende Jacques de Villers, gegijsselde, ter andere zijden.
- 5 Scepenen, gezyen hebbende zeeckere
certifficatiën bij den gegijsselde
geproduceert, mits bij den voorn.
gegijsselde den *voors.* impetrant
leverende een gelijcke conter-lombaerts-
bryeff als de lombaertsbryeff was daer
10 questie om es, verclaeren dat die
voors. gegijsselde daermede sal
mogen volstaen ende ontslaende hem uyer
gijsseling, condempneren den
15 gegijsselde
[doorgehaalde regel]
nyetemin in den costen
van de gijsseling tot tauxatie
ende moderatie van den gerechte. Actum
20 eersten octobris 1577.

80r

- 1 Upte differenten den gasthuysmeesters
van *Sinter-Nicolaes*gasthuys gemoveert
bij den gemeen buyren van de marct alhyer,
eysschers in cas van interdictie, mitsgaders
den burgemeesters ende regierders van Den Hage hemlyeden
5 vougende als derde voor heurluyder interest ende
oeck tot preservatie van den privilegiën ende gerechtigeden
van die van Den Hage voors., nopende 't stoppen ende 't vorder
overwulffven als die voors. gasthuysmeesters
boven 't consent hemlyeden gegeven eensdeels
10 begonnen hadden te maecken.
Schout ende gerechte, geweest hebbende
ter plaetsse contencieulx ende genomen hebbende
inspectie, soe oculaer als locaele,
hebben verclaert ende verclaeren
15 bij heurluyder vonnisse dat die voors.
gasthuysmeesters hen sullen contenteren
mittet overwulffven van den halve putte gelijk
hemlyeden 't zelve bij den magistraet voors.
geconsenteert ende dienvolgende alreede
20 gedaen es. Mits dat die voors.
gasthuysmeesters 't voors. wulffsel sullen
mogen doen preserveren mit een balck ofte
ijsseren gordinge gelijk als hemlyeden dat
tot preservatie van 't voors. wulffsel
25 goetduncken sal. Ende dat zijlyeden 't vorder begonnen
wulffsel ende toestoppen van den put sullen

80v

- 1 wechnemen ende demoliëren. Ende compenseren
die kosten
om redenen den gerechte daertoe
mouverende. Actum den 13en
5 dach octobris *anno* 1577.

Den 18en octobris *anno*
1577.

[*in de marge*]

Presenten:

Cryp

Zybrantsz.

Meerkerck

Wyeringen

Van *der* Burch

- Upte questie van de erffsceydinge hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen
10 Maerten Vrericxss. scoemaecker,
eysscher
ter eenre contra Jacob Evertsz.
cleermaecker, verweerder ter *andere* zijden,
beroerende 't onderhouden van zeeckere
goote, leggende tusschen heurluyder beyder
huys, die d'eysscher sustineerde dat den
verweerder halff gehouden was
te onderhouden. Scepenen,
15 geweest hebbende ter plaetsse contencieulx,
genomen inspectie oculaer ende *pertijen*
voors. gehoord bij mondelinge eysch,
antwoorde, replycke ende duplycke
verclaeren dat den *voors. eysscher*
gehouden sal weezen die *voors. goote*
20 tot zijnen coste alleen sal onderhouden,
behouden zijn regres jegens zijnen *vercooper*.
Ende compenseren die kosten om redenen
den gerechte daertoe mouverende.
Actum den 18en octobris *anno* 1577.

81r

1 Upte rolle den 3en *septembris*⁹⁷ '77.

[*in de marge*]

Beuckelaer

Job Janss. Deur *contra* Aeffgen Stalperts
erffgenaemen.

5 Scepenen pertijen gehoort ende gezyen zeeckere certifficatie
vanwegen den *voors. eysscher* in rechte geëxhibeert,
verclaeren, mits bij den *voors. eysscher* ofte *zijne* huysvrouwe bij eede
affirmerende

't huys in questie wijlen Aechgen Tyelmans
verhuurt te hebben voor de somme in den eyssch begrepen.
Condempneren den *gedaechdens* den *voors. eysscher* de *voors.*

10 somme te betaelen. Cum expensis.

[*in de marge*]

De gedaechde⁹⁸

huysvrouwe

heeft bij eede verclaert 't huys verhuurt te hebben voor twee pont *Vlaems*.

Actum 6 *decembris* 1577.

Opte pandinge gedaen bij mr. Cornelis de
Jonge, soe hij procedeert, ende pantkeringe
daerjegens gedaen bij Aernt de
Leydecker, verclaeren de pantkeringe

15 van onwaerden.

Upte clachte den 11en *septembris*
'77.

20 *Adriaen van der Velde contra* d'uuytgedaechde erffen van *Cornelis*
Zyersz., bleycker, ende *Mathys Benninck* als
rentmeester van den memoriegoederen, crediteur van den *voors.*
Cornelis Zyerss.

Scepenen ontseggen den *voors. eysscher* alsnoch zijn
eysch ende conclusie, sulcx ende in der vougen hij die
gedaen ende genomen heeft, ende *compenseren* de kosten.

---

⁹⁷ Dit doorbreekt de chronologie, zie ook r. 16. Mogelijk een verschrijving.

⁹⁸ Hier staat per abuis 'de gedaechde' i.p.v. 'des eysschers'.

81v

1 Scepenen *appoincteren* dat die
kenninghe rechtelicken[?] sal geresumeert[?]⁹⁹
worden ten naesten rechtdage up *versteck*.

5 Piete[r] Zanguyn *contra* de hooftmans van
St. Joseph.

Den 22en dach octobris
anno 1577.

In der saecke van de pachtdaechsse *kenninghe*, hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Pieter
10 Sanguyn, excipiërende jegens die *versochte* pachtinge gedaen bij
Claudy de Glarges, secretaris 's Hooffs
van Hollant, eysscher
van de *kenninghe*,
angeleyt den 9en octobris lestleeden, etc.
15 Scepenen *pertijen*, dingtale bij schriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde, replycke
ende duplycke gehoort ende gezyen
zeeckere certifficatie van turbe¹⁰⁰ tot des eysschers

---

⁹⁹ De lezing van deze regel is onzeker.

¹⁰⁰ Voor de hier aangehaalde verklaring, d.d. 18-10-1577, zie: Gysbert de Cretser, *Beschryvinge van 'sGravenhage* (Amsterdam 1711), p. 100.

82r

1 intentie geëxhibeert,
ontseggen den
voors. eysscher *zijne* versochte
pachtinge. Ende condempneren den *voors.* eysscher
5 in den boeten ende costen van de *kenninghe* tot tauxatie ende
moderatie van den gerechte. Aldus gepronunchieert
den 23en octobris *anno* 1577.

In *der* saecke van de *kenninghe*, hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen meester Jacob
10 Boll, eysscher ter eenre up ende jegens
Adriaen Willems. van Neck, als *erffgenaem* van Willem van
Neck, *zijnen vader*, *verweerder*
ter *andere* zijden van de *kenninghe*, angeleyt den 9en julii
lestleeden etc. Scepenen *pertijen*, dingtale
bij scriftelicke eysch, mondelinge antwoorde,
15. replycke ende duplycke gehoort ende gezyen
zeeckere obligatie bij den eysscher in rechte
overgeleyt, mitsgaders zeeckere *presentacie*, bij den
voors. verweerder gedaen ende bij den eysscher gerefuseert,
condempneren den *verweerder*
den eysscher te betaelen de somme van thien
ponden grooten *Vlaems* in de obligatie verclaert,
20 mitsgaders in den boeten ende
kosten van de *kenninghe*, tot tauxatie ende moderatie
van den gerechte. Aldus gepronunchieert upten
29en octobris *anno* 1577.

82v

- 1 In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
meester Jacob Boll, eysscher ter eenre,
up ende jegens Adriaen Willems. van
5 Neck als erffgenaem van Willem van Neck zijnen vader,
verweerder ter andere zijden van de *kenninghe*
angeleyt den 9en julii lesteleden.
Scepenen *pertijen dingtale* bij *scriftelicke*
eysch, mondelinge antwoorde, replycke
ende duplycke gehoort ende gezyen *zeeckere*
10 obligatie bij den eysscher in rechte
overgeleyt, mitsgaders gezyen *zeeckere presentacie* bij den
verweerder den eysscher gedaen ende bij
den eyscher gerefuseert, condempneren den
verweerder den eysscher te betaelen
de somme van zestien ponden grooten *Vlaems*
in de obligatie verclaert,
15 mitsgaders in den boeten ende costen van de
kenninghe, tot *tauxatie* ende moderatie van den
gerechte. Aldus ut *supra*.

- In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Jan
20 van Ryell, als curatoer van de desolaten boul
van Reynier Pouwelss., ende Fytgen zijne

83r

- 1 huysvrouw, in haerluyder leven woonende in De
Drie Haringen, eysscher ter eenre, up ende jegens
joncfrouwe Moeys,
verweerster ter andere zijden, angeleyt den
5 25en junii lestleeden etc. Scepenen
pertijen, dingtale bij schriftelicke eysch,
mondeline antwoorde, replycke
ende duplycke gehoort ende gezyen hebbende
't geproduceerde van beyde die *voors.* pertijen
10 mits bij den *voors.* verweerster in supplemente
van vordere preuve, bij eede affirmerende dat de
geëxhibeerde rekeninghe van meester Andries
Cloeck, eertijts haer *voors.* joncfrouwe rentmeester, voor goet
upgenomen bij haer geadvoveert is ende dienvolgende
15 voldaan is, absolveren die *voors.*
verweerster van den eysch ende conclusie bij de *voors.*
eyscher, zoe hij procedeert, up haer gedaen ende
genomen, ende compenseren die costen om redenen
den gerechte daertoe mouverende. Aldus ut *supra*.

[*in de marge*]

Up huyden den 9en dach maii anno 1578

compareerde voor den gerechte

joncfrouwe Moeys ende heeft gedaen den eedt volgende 't *voors.* vonnisse.

83v

1 [*De regels 1 en 2 zijn doorgehaald*]

Bailliuu, schout, burgemeesteren ende
gerechte van Den Hage ordonneren den
5 collecteurs van den penninghen van den excijs van Den Hage
te betaelen Adriaen Screvelss.
de somme van hondert 14 gulden, 3 *stuivers*, 11 *penningen* te
20 *stuivers* 't stuck uuyt saecke in dezen gereet, te weeten
thien ponden grooten *Vlaems* gereet Kersmisse
10 naestcommende 27 gelijk *guldens*, ende Paesschen
daeranvolgende gelijcke 27 *guldens*, 3 *stuivers*,
11 *penninghen*. Ende mits overbrengende dezen
mit behoirlicke acquyte daertoe dienende
sal ulieden in uuytgeven uwer *rekeninghen* geleden
15 werden daer ende alzoe 't behooren. Actum den
23en octobris anno 1577 mij *present*.

84r

1 Den 26en dach octobris
anno 1577.

Willem Ingeenpas *contra* Cornelis Wyelant.

5 Scepenen accorderen den
gedaechde tijt van huyden in achte daegen
voor alle dilay omme zynen antwoorde
te veriffiëren ende oeck te debatteren de
certifficatie alhyer geëxhibeert ende
contrarie-certifficatie te recouvreren,
10 is 't noot, omme alsdan in der saecke
voorts gedisponeert te worden naer
behooren. Actum ut *supra*.

Machtelt Coenraets *contra* Aelbrecht
Hillebrants.

15 Scepenen stellen de saecke in state 8e dagen.
Actum 29 octobris 1577.

84v

- 1 Alzoe joncfrouwe Maria van der Meer
haer bij nootlicke ende gelooffwaerdige redenen geëxcuseert heeft
dat zij nyet en soude mogen bedienen
het weesmoederschap hyervooren geroert,
5 hebben daeromme die van den gerechte van Den Hage
up 't believen van mijnen heeren van den Raede in haere
plaetze geëligeert Katharina Ijsbrant
Stercksdr. omme moeder te wezene van den
voors. weeshuysse voor dezen jegenwoordigen
10 jaere. Actum den 29en octobris 1577.

85r

1 Den naestlesten dach octobris
anno 1577.

Presenten:

De bailliuu ende schout

5 Joost Jacobsz.
Frederick van Elburch   *burgemeesters*

Scepenen

Cryp

Zybrantsz.

10 Screvelss.
Meerkercke
Wyeringen

Vroetscappen

Does

15 Dorp
Wolff
Lenert IJsbrantsz.
Bartholomeeus Zymonss.
Geryt Aertsz., backer
Heyndrick Janss.

85v

1 Pieter Jacobss.
Dirick van Wyeringen

Sijn geresolveert
gelijckelicken dat, hoewel men soude
5 mogen imponeren de proclamatiën gedaen
binnen der stede ende jurisdictie van Delff
nopende de vercopinge van de wint van de Noort-
molen staende in de jurisdictie van Den Hage,
van insouffisantheyt ende noch soude mogen
10 mit rechte ende redenen sustineren dat de
vercopinge van de wint van de voors. Noortmolen
up alsulcke proclamatiën geen effet
en soude behooren te sorteren, als kenlick
ende notoer es, te meer dat die
15 van Den Hage op
alsulcke proclamatiën nyet
gehoort en zijn ende doerdien oeck juste
ignorantie daervan hebben; dat oeck
mede die van Den Hage, behouden heurluyder eedt ende
20 eere, nyet en mogen yet te doen ofte approberen
alzo veel in hemluyden is, de coope van de voors.
wint van de Noortmolen bij Willem Hanneman,
rentmeester van Noort-Hollant, gedaen, voor ende
alleer zijluyden van andere ypoteecken geprovideert
25 ende voorzyen zullen zijn, in conformité

86r

- 1 van de privilegie hemluyden gegunt ende gegeven bij hoger
memoriën coninck Philips van Castiliën
in date 12en dach in junio 1505¹⁰¹;
dat daeromme die van Den Hage verstaen dat
5 zijluyden nyet en behooren noch en vermoghen
van de voors. ypotekeringe te
wijcken voor ende alleer die voors. rentmeester
sal hebben gediligenteert ende die van Den Hage
besorcht van andere
10 souffisante ypoteecken, 't welck hij
(ratione offitii)¹⁰² – al waer hij oeck geen
cooper buyten coste van Den Hage – gehouden es te
doene, all volgende den teneur van de voors.
octroye ende privilegie.
- 15 Den 9en decembris 1577 is bij bailliuu, schout,
burgemeesteren ende gerechte van Den Hage mij secretario
belast geen copie van de voors. resolutiën uuyt te geven.

---

¹⁰¹ Zie J. de Riemer, *Beschrijving van sGraven-Hage* II, p. 404.

¹⁰² Ambtshalve.

86v

- 1 Up 't versouck van den kerckmeesters van Den Hage
is ten selven dage mede geresolveert
bij de meeste stemmen dat men voortan sal luyden over de
dooden twee poossen, eers¹⁰³
- 5 als de persoon, 't zij vrouu ofte man, overleden es
ende de tweede reysse opte begravenisse
van den overleden. Ende dat op alsulcke
ordonnantie als de magistraet bij advyse
van den kerckmeesters zullen ordonneren.

---

¹⁰³ Lees: eerst.

87r

1 Den 2en dach novembris *anno*
1577.

[*in de marge*]

Presenten:

2 burgemeesters

Cryp

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

Burch.

In der saecke geresen voor den schout ende
gerechte van Den Hage tusschen Willem
5 Ingeenpas als actie ende transport hebbende
van Geryt Corneliss., althans schout tot
Ziericxzee, eysscher ter eenre, up ende jegens
Cornelis Loys. Wyelant, eerste
10 deurwaerder van de *camere* van den Raede van *Hollandt*,
verweerder ter andere zijden. Scepenen
pertijen, dingtale bij scriftelick[e] eysch ende antwoorde,
mondeline repleycke ende duplycke
gehoort mitsgaders gezyen zeeckere
15 certifficatiën bij den *voors. pertijen* an wederzijden
tot heurluyder intentie overgeleyt,
oeck mede daerup gezyen 't octroye die van Den
Hage verleent in date den 13en
maii 1577,¹⁰⁴ ende up alles rijpelicken
gelet hebbende, ende mede hyerop
20 gehoort den burgemeesters van Den Hage naer
inhout ende dispositie van den *voors. octroye*,
hebben den *voors. Cornelis Wyelant*, verweerder,
gecondempneert ende condempneren hem
mitsdezen den *voors. eysscher* te betaelen
25 driehondert carolus gulden, gevallen
ende verscenen in den jaere drie ende tzeventich,

¹⁰⁴

De inhoud van het octrooi is niet bekend. Mogelijk is er een parallel met een advies, d.d. 20-7-1671, van het Hof van Hollland. Het beoogt, onder verwijzing naar een oud octrooi, o.m. dat crediteuren van oude renten alleen voor het laatste jaar preferentie (voorrang) krijgen. Het zou inhouden dat Geen enkele schuldeiser zou daarmee preferentie krijgen bij verlopen renten dan voor een jaar (elders in Holland: 3 jaren).

87v

- 1 surcerende d'executie vandien voor d'één
helft tot Paesschen¹⁰⁵ ende
d'ander helft tot St. Jacob, beyde
eerstcommende. Ende nopende d'andere
5 geëyschte twee jaeren verclaerden dat die *voors.*
verweerder sal genyeten 't effect
van 't voors. octroye. Ende compenseren
de costen om redenen den gerechte daer-
toe mouverende. Aldus gedaen ende
10 gepronunchieert upten 2en dach
novembris *anno* 1577.

---

¹⁰⁵ In 1578: 30 maart.

88r

1 Generaele vergadringe, gehouden
den 5en novembris 1577.

[*in de marge*]

Presenten:

Van der Houve bailliuu ende schout
beyde burgemeesters

Cryp scepene

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

J. van der Burch

Meerkercke mede
geconsenteert

J. v. Dorp vroetscappen

Moyaelen ende

Does, vervangende

Geryt Janss. in De Clock,

Gerit Aertss.

Lenert IJsbrantsz.

Dirick van Wyeringen

Wolff

Bartolmeeus Zymonss.

Sijn geresolveert dat de coop bij den
burgemeesters uuyten name van Den Hage gemaect
5 mit Heyndrick Zymonss. up 't believen van de magistraet
ende vroetscap van Den Hage
van den twee vervallen huysen,
staende achter 't stadhuys van Den Hage,
ter somme toe van 540 *carolus guldens* tot 20 *stuvers*
't stuck, mitten laste van 10½ *gulden* 's jaers

88v

1 daerop staende, te betaelen twaelff
ponden *grooten Vlaems* gereet ende zes ponden
grooten Vlaems 's jaers, haer voortganck
hebben sal. Actum ut *supra*.

5 Den 12en dach novembris
anno 1577.

[*in de marge*]

Presenten:

A. Cryp

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

Houck

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage *tusschen*
Hubrecht Thoniss. als gemachtich van Dirick
10 Corneliss., *erffgenaem* van Cornelis
Walravenss. van *Sceveningen* van 's moederszijde,
eysscher ter eenre, up ende jegens die
besette *penninghen* rustende onder die *Heylige-Geestmeesters*
van Den Hage, toecommende die kinderen van Walraven
15 Janss., die verantwoord werden bij Harmen
Harmenss. cum suis, verweerder ter *andere*
zijden van de *kenninghe* angeleyt den 5e februarii
lestleeden etc. Scepenen *pertijen*,
dingtale bij schriftelicke eysch,
20 mondelinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort ende gezyen *zeeckere*
testamentaire dispositie van wijlen
Walraven Janss. ende oeck hyerup
gehadt 't advys van geleerden,

89r

- 1 condempneren den *gedaechde* den eysschers te
doen rekeninge, bewijs ende reliqua van den helft
van den tachtich *gulden* van den vruchten die de *penningen*
in questie volgende den eysch gewonnen mogen hebben ende hem
5 eysscher die te laeten volgen ofte *25 gulden*
daervoor te geven. Behoudelick nochtans
dat die *voors.* eysscher eerst ende allvooren
sal stellen suffisante cautie de
restituendo indien namaels bevonden
10 wert die voorn. Cornelis Walravenss.
alsnoch in levende lijve te
weezen. Ende compenseren de boeten ende
kosten van de *kennighe* om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus
15 gepronunchieert upten 19en dach
novembris *anno* 1577.

89v

1 Upte requeste *gepresenteert* bij den
kerckmeesters van *Sceveninghen*.

Bailliuu, schout ende gerechte van Den Hage
admitteren den *supplianten* heurluyder *versouck* te
5 mogen mit
heurluyder debiteurs te composeren up 't
believen van den magistraet.

Scepenen *committeren* Joost Jacobss.,
burgemeester, ende *Cornelis Zybrantsz.* om
10 te *verstaene* tot *quijtscedinge* van den renten
van de getijden ende memorie.

90r

1 Den 19en dach novembris *anno*
1577.

[*in de marge*]

Presenten:

Cryp

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen ende

Burch

Jan Pouwelss. Vos *contra* Daniel Barler
upte *kennighe* 24 junii 1576.

5 Scepenen *appoincteren*,
alzoemlyeden nyet en blijct dat
den *verweerder* voldoen heeft
't lest[e] *appoinctemente* in date 18en decembris '76¹⁰⁶,
dat hij daeromme alsoech voor den naesten rechte
10 't zelfde voldoen sal, ofte bij gebreke
vanden dat scepenen recht doen sullen up 't
gundt alsdan onder hemlyeden bevonden sal worden.
Actum 19 novembris 1577.

[*doorgehaalde regel*]

15 Alzoemlyeden questien ende gescillen
gerezen zijn voor den gerechte van Den Hage
tusschen Jan Jacobs., coster, eysscher
in conventie ende *verweerder* in reconventie¹⁰⁷

---

¹⁰⁶ Zie f. 38r.

¹⁰⁷ De tekst loopt niet door. Een nieuwe redactie volgt op de volgende bladzijde.
voorlopige versie 2017 sep 30

90v

- 1 Alzoe zeeckere *questiën* ende *gescillen*
gerezen zijn geweest voor den gerechte van Den Hage tusschen
Jacob Adriaenss., *eysscher* in *conventie*
ende verweerder in *reconventie* up ende jegens
- 5 Jan Jacobsz., *coster*, verweerder ende *eysscher*
respective in 't zelve cas, beroerende
de coop van zeeckere duysent
elssenhouts die den verweerder in *conventie*
den *eysscher* in 't zelve cas vercoft hadde
- 10 uuyt zeeckere vijftienhondert houts ende
bij de voors. *eysscher* in *reconventie*
nyet vollevert en waren, alzoe hij *sustineerde* –
welcke *questiën* ende *gescillen* die
voors. pertijen gekeert ende *gesubmitteert*
- 15 hadden in 't seggen ende *arbitraege* van de
schout ende gerechte van Den Hage – soe
is 't dat schout ende gerechte, *pertijen*
up *heurluyder voors. differenten* in 't lange
gehoort hebbende, bij *heurluyder uytspreecke*
- 20 verclaert ende gearbitreert hebben, *verclaeren* ende *arbitreren* mitsdezen,
dat
die *voors. eysscher* in *conventie*
an de *penningen*, bij hem voor de *voors. duysent*
houts belooft, den verweerder in 't zelve cas

91r

- 1 corten sal, soe van de wanleveringe
als van zijn geëyschte scaede
ende interesten, de somme van twintich
carolus gulden, ende den *verweerder* in conventie
5 daervan leveren behoirlicke
obligatie omme deselve *penningen* te
betaelen ten daege van de gestipuleerde
coop. Ende compenseren de boeten
ende costen van beyde de *kenninghen* om redenen
10 den gerechte daertoe mouverende.
Aldus gedaen ende uytgesproocken upten
19en novembris *anno* 1577.

91v

1 Den 23en dach novembris
anno 1577.

[*in de marge*]

Presenten:

Cryp

Zybrantsz.

Wyeringen

Screvelss.

Burch

In der saecke van de *kennighe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
5 *meester* Cornelis de Jonge als executeur
van den testamente van wijlen heer Pieter
van Diepenhorst, eysscher ter eenre,
up ende jegens Aernt Pieterss.
leydecker, *verweerder* ter andere zijden
10 van de *kennighe*, *angeleyt* den 6en dach novembris
lestleden. Scepenen *pertijen*, dingtale bij
schriftelicke eysch, mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke gehoort,
verclaeren dat de geëyschte
15 pachtige haer voortganck sal hebben
ende condempneren den *verweerder* in de boeten
ende costen van de *kennighe* tot *tauxatie* ende moderatie
van den gerechte. Aldus *gepronunchieert*
up den 23en dach novembris *anno*
20 1577.

Van welcke voors. *vonnisse* Geryt de
Paep als *gemachtich* van de *verweerder* protesteerde van de *voors.*
sententie te mogen *appelleren* ofte *reformeren*
an den Hove van *Hollandt*.

92r

1 Drie taeffelen, elck lang thien voet.

M[i]t drie bancken, elcke
banck elff voet.

5 Noch drie taeffelen, elck van zes voet,
mitsgaders drie bancken daertoe.¹⁰⁸

Dezelve taeffelen up vaste scraegen te
maecken.

Lijsten om tapyssiën te hangen.

---

¹⁰⁸ Het aantal zitplaatsen correspondeert min of meer met het aantal magistraatsleden. Bovendien valt de opdracht voor het meubilair samen met de bestuurswisseling op 25 november (naamdag Sint Catharina).

92v

- 1 Up hyuden den 29en dach novembris
anno 1577 is bij schout, burgemeesteren
ende gerechte van Den Hage geconsenteert ende
geaccordeert Adriaen Diricxss. Groenesteyn,
5 deurwaerder 's Hooffs van Hollant,
't houtwerck
van de nedergevallen¹⁰⁹

---

¹⁰⁹ De tekst is niet afgemaakt.

93r

1 Post Kathrine
'77.

[*in de marge*]

Presenten:

bailliuu

2 burgemeesters

Cryp |

Wyeringen | scepenen

Screvelss. |

In *der camere* ontbode[n] zijnde de navolgende
backers als:

5 Geryt Aertss. |
Steven Corneliss. |
Cornelis Janss. | backers van Den Hage
Jan Heyndricxss. |
Jan Geritss. |

10 Verclaeren dat *zijluyden* heurluyder taruwe ende greynen
hebben doen maelen (geduyrende deze tijt
dat de wintmolens van Den Hage verbrant zijn
geweest) binnen der steede van Delff, aldaer
zijluyden nyet meer gegeven en hebben als drie
15 stuyvers van elcke sack ende minder, maer nyet
meer.

Seggen voorts dat de molenaer van den wintmolen
in Den Hage hemluyden affneempt 't muller¹¹⁰ als
de 24 sack¹¹¹, 't welck hemluyden te
20 lastelicken valt,
ende van den burgers van elcke achtendeel
een braspenninck.

---

¹¹⁰ Molenaarsloon. Waarschijnlijk een verbastering van multer of molster.

¹¹¹ De 24e sack ofwel 1/23 van het gemaal.

93v

- 1 Geryt Aertsz. verclaert voorts dat hem
wel indachtich es dat in den voorleden tijden
een rosmolen geweest is in 't susterhuys
in den Pooten die de gemeenten van Den Hage een gansch jaer
5 doer geryffde. Ende werde de Coninck
ofte Camer van de *Rekeninghe* gegeven de somme
van acht carolus gulden 's jaers, sonder dat de
wintmolenaers eenige profijten daervan genoten.
Jan Heyndricxss., backer, seyt mede
10 voorts dat hij Adriaen Louriss. molenaers
soon tot twee reyssen in den voorleden weecke heeft
geseyt ende oeck Adriaen Louriss. laeten
weeten ende oeck hem mondeling geseyt heeft dat hij hem twee sacken
taruwe
soude haelen om te maelen, alzoehij
15 gebreck [aen] meel hadde. Maer en heeft
die voors. Adriaen Louriss. die nyet gehaelt.
Ende is daeromme genootsaect geweest
zijn coren te
laeten maelen tot Delff, als hij, getuyge, oeck
20 gedaen ende moeten doen heeft, soude hij
meel tot zijn geryff gecrijgen.
Actum den 2en decembris anno
1577 presenten ut *supra*.
- Is ten selven daege Adriaen Claess. ende
25 Pieter Jacobss., molenaers, bevolen
te maelen upte Susteren-molen. Ende sullen henluyden
vrijen jegens eenen yegelicken ter cause
van 't maelen.

94r

1 Ten selven dage nae de noene.

[*in de marge*]

Presenten: schout ende

beyde burgemeesters

Does |

Cryp |

Zybrantsz. | Scepenen

Wyeringen |

Wolff |

Upte requeste van Symon Geritss.

Storm van Wena nopende de

vrijdomme van exu voor hem ende zijne

5 huysvrouwe mitsgaders van den excijs van den
wijnen ende byeren in Den Hage.

Bailliuu, schout, burgemeesteren ende

gerechte van Den Hage, gezyen hebbende de

requeste van den suppliant, hebben hem

10 geconsenteert ende geaccordeert,
consenteren ende accorderen
mitsdezen dat hij

tot allen tijden mit zijnen goeden wederomme

sal mogen vertrecken daer 't hem ende zijne

wedue believe sal, vrij sonder

eenige exue gehouden te zijn te betaelen.

15 Ende dat men hem sal laeten volghen
vrijdomme van excijs van wijnen ende byeren (soe
vele die van Den Hage angaet), zulcx is zijn predecesseur Willem van
Berendrecht als

secretaris van den hooghen hyemraet van

20 Delfflant gehad heeft. Actum
den 2en decembris *anno* 1577.

94v

1 Den 10en dach novembris *anno*
1577.

[*in de marge*]

Presenten:

Does	
Cryp	
Screvelss.	scepenen
Wyeringen	
Wolff	

In der saecke van de *kenninghe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
5 tusschen Jan Pouwelss. Vos, eysscher
ter eenre up ende jegens Daniel
Joostenz. Barler, verweerder ter andere
zijden, van de *kenninghe* angeleyt den 23en dach
junii 1576 etc.¹¹² Scepenen
10 pertijen, dingtale bij schriftelicke eysch
ende antwoorde, mondelinge replycke ende
duplycke gehoort ende gezyen
alsulcke stucken ende munimenten, als
die voors. *pertijen* elcx tot verifficatie
15 van zijnder intentie hebben willen produceren,
bijzonder in regardt dat die voors.
verweerder nyet en heeft gefurneert zeeckere
twee appointementen
interlocutoir *tusschen* die voors. *pertijen* in
20 deze saecke gepronunchieert, d'eerste
van date den 18en decembris 1576
ende de tweede van date den 19en
novembris lestleeden. Ende up als
rijplicken gelet hebbende

---

¹¹² Zie f. 34v, 38r en 90r.

95r

- 1 condempneren scepenen den *voors.* verweerder
den eysscher te contenteren ende te betaelen
't geëyschte raepsaet in questie tot seggen
van goede mannen hem des verstaende. Ende
- 5 condempneren den verweerder voorts in de
boeten ende costen van de *kenninghe* tot tauxatie ende
moderatie van den gerechte. Aldus
gepronunchieert upten 17en dach
decembris *anno* 1577.
- 10 Alzoe zeeckere questie ende geschille
geresen is geweest voor den gerechte van Den Hage
tusschen Jan Braeseman cum sociis, requiranten ter eenre
up ende jegens Meynsgen Willemsdochter, weduwe
wijlen Heyndrick Allertsz., geassisteert mit
- 15 Willem Heyndricxss., haer soon, als genaest hebbende
de coop van de huysinge ende erve van Den Engel, staende
alhyer in Den Hage an de Plaetsse, gerequireerde ter *andere* zijden die
voors.
requirant sustinerende dat hij geadmitteert zoude
worden te mogen lichten alsulcke tweehondert
- 20 carolus gulden als die *voors.* naester in de secretarie
van Den Hage geconsigneert hadde. Ende die *voors.*
gerequireerde ter contrarie sustinerende
dat die *voors.* requiranten mar en

95v

- 1 soude mogen lichten alsulcke *penninghen*
als hem verscenen waren Bamisse lestleden
uuyt crachte van zeeckeren accort tusschen
die *voors. pertijen gemaect* upten 26en junii
- 5 lestleden. Ende nae die *voors.*
pertijen die voors. questiën gesubmitteert
hadden in 't seggen ende arbitraege van den *voors. gerechte*,
ende dieselve gerechte die *voors. pertijen* up heurluyder *voors.*
differenten in 't lange gehoort hadden,
- 10 hebben uuytgesproocken ende verclaert, spreecken
uuyt ende verclaeren mitsdezen,
dat die *voors. gerequireerde* 't *voors.*
huys van Den Engel sal volgen uyt crachte
van de *voors. naestinge*, mits dat die
voors. requirant uuyte *voors.*
- 15 geconsigneerde *penninghen* sal lichten ende
ontfangen de hooftsomme van zeeckere
pachtbryeff van date den lesten dach julii
anno 1500 vijff ende 't zestich, mit twee jaeren gepachte
verlopen renten, daermede die *voors. pachtbryeff*
gecasseert, doet¹¹³ ende tenyete sal zijn;

---

¹¹³ Lees: doot (dood).

96r

- 1 mitsgaders noch vijftich gelijcke *gulden*,
gevallen ende verscenen Bamisse lestleeden,
ende voorts die andere navolgende termijnen,
upte daegen in de *voors.* accorde begrepen.
- 5 Ende sullen hem¹¹⁴ voorts reguleren naer *breder*
vermelden van 't *voors.* accort, mitsgaders
hem in 't
inhouden van den *voors.* accorde hinc inde
bij den *voors.* gerechte laeten condempneren.
- 10 Ende compenseren dieselve gerechte
de costen van dezen incidente.
Aldus gedaen ende uuytgesproocken
upten 10en dach decembris *anno*
1577.
- 15 Sijn gestelt tot collecteurs van den impost
van wolle laeckenen ende *andere* etc.
Joachim Robbrechtss. ende Lenert
IJsbrantss., mits daertoe doende den behoirlicker
eedt daertoe staende in handen van den officyer.

20 *verte*

---

¹¹⁴ Wederkerend voornaamwoord (zich).

96v

- 1 Hebben beloofd den 11en
decembris '77 te doen ende t'achtervolgen
d'ordonnantie hemluyden geleverd. Actum den
11en decembris '77.
- 5 Huyden achte dagen als den 18en decembris
te vergaderen upte saecken van preferentie
om gepronunchieert na de vacantie.
- Upte questie van de erffscheydinge,
hangende voor den schout ende gerechte
10 van Den Hage tusschen Odulphus Coenraets-,
zoon, eysscher ter eenre, ende Jacob Janss.
timmerman, verweerder ter andere zijden.
Scepenen, geweest hebbende ter plaetsse
contentieux ende genomen hebbende inspectie
15 oculaer ende pertije
ten wederzijden zoe aldaer als ter camere gehoort,
verclaeren dat 't volmaecte
werck van 't dack jegens d'eysschers glaessen in
zijn koecken¹¹⁵, alsoch sal blijven
staen, mits dat die verweerder t'zijnen coste
20 't dack, responderende jegens 't voors. licht van den
voors. eysscher, sal op doen cloppen tot gelijk
zijn muyrplatinge. Ende compenseren de
kosten van dezen om redenen den gerechte daertoe mouverende.
Aldus gepronunchieert upten 11en decembris 1577.

---

¹¹⁵ Keuken.

97r In der saecke van de *kenninghe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
tusschen d'erffgenamen van mr. Lenert
Joriss., eysschers ter eenre up ende jegens
5 Jacob Adriaenss. als verantwoordende
't huys ende erve van Adriaen Jacobss.,
zijnen vader, staende in de Vlaminckstraet,
verweerder ter andere zijden van de *kenninghe*,
angeleyt den 23en novembris lestleeden
10 etc. Scepenen *pertijen*, dingtale
bij scriftelicke eysch,
mondellinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort ende gesien
alsulcke brieven ende andere munimenten
15 als die voors. *pertijen* elcx's t'heurlieder
intentie hebben willen produceren, verclaeren
mits bij den voors. eysschers *offrerende zeeckere*
rente van negen stuvers 's jaers, die bevonden
worden upte geheele huysinge van Den Drie
20 Coningen in questie te staene,
mitsgaders noch twee carolus *gulden*
tenwaere die voors. *eysschers* doceerden deselve twee *gulden*
alleenlick te
staene up 't huys ende erve althans bewoont

97v

1 bij Wynant Fredericxss., mit alle die
verlopen renten die verscenen zijn ofte
noch verscijnen totter effectueelder offlossinge
toe. Ende nopende die zes ponden Hollants
5 's *jaers* die de verweerder sustineert
mede upte *voors.* geheele huyslinge
te staene, mits mede bij den *voors.* eysschers
stellende ende *speciaelicken* ypotequerende
de huysingen ende erven genaempt 'De
10 Struys', gelijk d'zelve gepossideert is
geweest bij wijlen mr. Lenert Joriss.
voors. ende voorts *generaelicken* alle *heurllyeder*
andere goederen, roerende ende onroerende, *vercregen*
ofte *vercrijgen* omme daeran te
15 verhaelen die hooftsomme, mitsgaders
't verloop vandien ende die noch verscijnen
souden mogen totter effectueelder
offlossinge toe, zoe verde dye
verweerder zijnen erven
20 ofte actie van hem *vercrijgende* in toecommende
tijden daervooren souden mogen worden
gemolesteert. Verclaeren scepene *voors.*
dat alsdan die *versochte pachtige* zijn
voortganck sal hebben, ende *compenseren* de
25 boeten ende costen van de *kenninghe* om redenen den
gerechte daertoe mouverende. Aldus
gepronunchieert upten 11 en dach decembris
anno 1577.

98v

1 Mr. Huych Janss. *contra*
Maritgen Dammas *eysschersse*.

Scepenen appoincteren dat d'*eysschersse* sal
mogen onder den gerechte exhiberen 't adve[r]tissement
5 bij haer gedaen maecken, maer dattet
selffde sal geroy[e]ert worden uyt
haer inventaris.

Scepenen appoincteren, alzoe
't advertissement bij der *eyssersche* geëxhibeert
10 nyet en is ofte strecken en kan dan replyck,
als debatterende daerin d'antwoorde
van den *verweerder*. Dat daeromme die *voors.*
verweerder daerjegens sal mogen scrijven bij
duplycke indien 't hem belyeft,
15 om alsdan voorts in der *voors.* saecke
gedisponeert te worden naer behooren.¹¹⁶
Actum den 13en decembris 1577.

Na den noene in *der voors.* saecke
van mr. Huych.

[*in marge*]

Presenten:

Alle de scepenen
preter Steffen Dircxss.

20 Scepenen gezyen
hebbende de stucken van *pertijen* ende de saecke nyet
bevindende in state om eyntelicken
te mogen termineren, ordonneren dat die
voors. pertije ten *wederzijden* heur gearticuleerden
25 zullen mogen proberen,¹¹⁷ 't zij bij getuygen ofte
anders, tussen dit ende dingsdage naest*commende*,
ofte bij gebreecke vandien ende den *voors.*

---

¹¹⁶ Omdat het advertissement op een te laat tijdstip is ingeleverd, bevindt het zich in deze fase van de rechtsgang, nl. die van de replieken, buiten de rechtsorde. Daarom wordt het uit de inventaris (het dossier) geschrapt.. Het advertissement wordt m.a.w. door de magistraat als niet geschreven beschouwd. De gedaagde mag, zo hij wil, er nog op reageren in dupliek.

¹¹⁷ Bewijzen.

99r

1 tijt overgestreecken zijnde, dat scepenen
alsdan up 'tgunt onder hemluyden bevonden sal
worden in *der saecke* disponeren sullen naer
behooren. Actum den 14en decembris *anno*
5 1577.

Willem Franss. geordonneert curateur
over den achtergelaten boul van *zaliger* Jacob
Janss. Vogel ende Anna Maertens, zijne
huysvrouwe. Ende hem geëxpedieert acte
10 in forma. Actum 15en decembris.

99v

1 Generaele vergaderinge
gehouden 15en decembris
1577.

Presenten:

5 Van der Houve bailliu ende schout

Burgemeesters:

Joost Jacobss.

Frederick van Elburch burgemeesters

Scepenen:

10 Symon van Does
Adriaen van der Cryp
Cornelis Zybrantss.
Adriaen Screvelss. [*in de marge: absent*]
Vincent van Wyeringen

15 Jan Wolff

Vroetscappen:

Jacob van Dorp
Vranck van Moyaelen
Lenert IJsbrantss.
20 Geryt Janss. in De Clock
Geryt Aertss., backer
Bartholomeeus Zymonss

100r

- 1 Heyndrick Janss.
Pieter Jacobss.
Sybrant Jacobss. [*in de marge: absent*]
Aernt van Rysberge
- 5 Jacob Adriaensz. van der Burch [*in de marge: absent*]
Mr. Heyndrick Michielss.

Is geresolveert ende geaccordeert dat
den molenaer van de
Noortmolen sal mogen van zijn malen
10 nemen drie stuyvers van de sack sonder
eenich multer in 't minste ofte
meeste te mogen genyeten.

100v

1 Den 17en dach decembris
1577.

[*in de marge*]

Presenten:

Does

Cryp

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

Wolff

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Jan
5 Gerritss., brouwer, eysscher ter
eenre, up ende jegens Cornelis Janss.
backer verweerder ter andere zijde;
angeleyt den 19en novembris
lestleeden; scepene pertijen,
10 dingtale bij scriftelicke eysch ende
antwoorde, mondelinge replycke ende
duplycke gehoort ende gezyen
alsulcke certifficatiën als die voors.
pertijen elcx t'heurluyder_intentie geproduceert
15 hebben ende up als rijplicken gelet
hebbende, mits bij den voors.
verweerder den eysscher leverende
behoirlicken inventaris gesterct bij eede
van alle alsulcke goederen, roerende ofte
20 onroerende, geen uytgesondert, als hij
bevonden mach hebben ende angevaert heeft,
toebehoort hebbende wijlen Maerten Foppen
ende zijne huysvrouwe ende daer-
aff doende behoirlicke reeckeninge,

101r

- 1 bewijs ende reliqua tot profijte van dengeenen
die daertoe gerechticht sal weezen,
verclaeren den eysscher tot
zijnen eysch ende conclusie, sulxs ende in *dier*
5 vougén hij die upten verweerder genomen
heeft, alsnoch
nyet ontfanckelicken, ende
compenseren de boeten ende costen van de
kennighe om redenen den gerechte daer-
10 toe mouverende. Aldus
gepronunchieert upten 17en dach
decembris 1577.

Mr. Huych contra Maritgen
Dammas

- 15 Scepenen appoincteren dat *pertije*
elcxs sullen inleggen twee carolus
guldens om te consuleren mit geleerden.
Actum 17 decembris 1577.

101v

1 In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Geryt
Janss., waert in De Clock, eysscher ter
eenre up ende jegens Claes van Dam,
5 verweerder ter andere zijden, angeleyt
den 12en novembris lestleeden.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij *scriftelicke*
eysch ende antwoorde, mondelinge
replycke ende duplycke gehoort
10 ende gezyen alle alsulcke
stukken ende munimenten als den voorn.
pertijen t'*heurluyder* intentie hebben
doen exhiberen; ende up als
rijpelicken gelet hebbende,
15 [*doorgehaalde regel*]
mits¹¹⁸ bij den *voors.* eysscher
zijn register sterckende bij eede.
Ende dat hij de soldaeten, daeruuyt de
geëyste *penninghen* spruyten, up 't gelooff
20 ende toeseggen van den gedaechde in zijn privé-
naem ende nyet als *burgemeester* ontfangen heeft.
Condempneren den *voors.* verweerder
den *voors.* eysscher te betaelen de

---

¹¹⁸ De bijzin sluit grammaticaal nog aan op de doorgehaalde passage 'condempneren den verweerder...'
voorlopige versie 2017 sep 30
Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?
Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie apenstaartje haagsehandschriften.nl.

102r

- 1 somme van tweehondert eenen *gulden*, twee *stuvers*, tot 20 *stuvers* 't stuck, offslaende 'tgunt bij den *voors.*
verweerder ende zijne huysvrouwe
- 5 up versceyden tijden daerup betaelt es.
Behouden den *voors.* verweerder zijn regres ende verhael up dengeenen daerup hij meent gefondeert te zijn ende zoe zijnen goeden raedt gedraegen sal. Ende
- 10 condempneren voorts nyetemin den *voors.* verweerder in den boeten ende costen van de *kennighe* tot tauxatie ende moderatie van den gerechte. Aldus gepronunchieert den 4en februarii *anno* 1578.

[*in de marge*]

Up huyden den 12en dach februarii *anno voors.* compareerde in *der* secretarie van Den Hage Claes van Dam *voors.* ende appelleerde van 't *voors.* vonnisse an den Hove van *Hollandt*, protesterende zijnen grieven te proponeren binnen behoirlicke tijden zoe hij te raede zal bevinden, mijn *present*.

[*vervolg in de marge van de vorige, tegenoverliggende blz.:*]

Up huyden den 18en dach februarii *anno voors.* compareerde an de vyerscaere Geryt Janss. *voors.* ende heeft gepresenteert volgende 't *voors.* vonnisse den eedt te doene die hem bij den schout van rechtswegen verdraegen es, mij *present*.

- 15 De huyre van Jan Pouwelss., bleycker, van 't bleyckvelt van den Raem, dat Jacob de bleycker gehadt heeft, verlengt [mit] vyer tot zijn voorgaende
- 20 vijff jaeren, wezende negen jaeren, daervan hij d'eerste vijff jaeren brucken sal voor zestien *gulden* ende de navolgende vyer jaeren voor 20 *gulden*, daervan meye '78 't 1e jaere sal wezen, ende sal betalen 20 *stuver* tot rantsoen.

102v

- 1 In der saecke van de preferentie,
hangende voor den schout ende gerechte
van Den Hage tusschen de gemenen
crediteurs van Geryt de Vetth
- 5 *zaliger gedachtenis*, beroerende die penningen, gecomen van de
vercofte huysinge ende erve,
eertijts toebehoort hebbende Frans Jacobss., cuper,
zaliger gedachtenis, staende in de Corte
Hoochstraet. Ende naedat die
- 10 talluyden van den vyerschaere in den naeme
heurluyder meesters als crediteurs in 't
particulier ende voorts *generaelicken* alle die
crediteurs in 't *generael* in 't openbaer
nae de clockengeslach up 't raedthuys van Den
- 15 Hage gedaen, bij edicte van de preferentie
up huyden dach¹¹⁹ beteyckent ende
geprefigeert es geweest omme heurluyder
eysschen van preferentie, mitte verificatiën
daertoe dienende, te leveren onder die *voors.*
- 20 gerechte, welcken dach die *voors.*
talluyden voor heure meesters geaccepteert
ende daervooren geoccupeert ende hun rechte
bewaert hebben gehad. Ende nae *pertije*

---

¹¹⁹ Hier letterlijk bedoeld als vandaag de dag.

103r

1   gehoort zijn geweest up
      alle 'tgunt zij hebben willen produceren ende
      overleggen, soe hebben scepenen mit vonnisse
      geweezen ende verclaert, wijzen ende verclaeren
5   mitsdeezen dat voor allen anderen
      crediteurs eerst 25-2-78)geprefereert zullen zijn
      in de *penningen* die comen zullen van de voors.
      vercofte huysinge ende erve, die rechtelicke
      kosten, gedaen omme te comen tot de
10   vercoopinge van
      't voors. huys ende erve, die bij scepenen van Den
      Hage getauxeert ende gemodereert zijn
      ter somme toe van negenthien scellingen, zes
      penningen. Waernaer uuyte voorn.
15   *penningen* betaelt sal worden 't recht van den
      voorn. gerechte, bij *hemluyden* in deezen, zoe
      uuyt saecke van preferentie als 't maecken
      van den staet *hemluyden* voor *heurluyder* vacatiën
      competerende, bedragende ter somme toe van
20   drieëndetwintich stuvers,
      mitsgaders 't salarys van den secretaris omme
      die *penningen* te distribueren,
      bedragende up elcke pont *Vlaems* twee stuvers,

103v

- 1 die welcke hij sal afrekenen up elcken
termijn van der betalinge. Waernaer
volgen ende uuyte greede¹²⁰ penningen betaelt
zall worden Mathijs Benninck als
5 rentmeester van den memoriegoederen van de prochie-
kercke van Den Hage, een rente van twee ponden Hollants
's jaers, verscenen tot drie
termijnen als in martio, Decollationis Joannis
ende den 8en julii anno 1572.
10 Waernaer sal volgen ende geprefereert
zijn de wedue van Cornelis Michielss.
mitte hoofdsomme van een pachtbryeff, belopende
zes carolus gulden ende een jaer
gepachte renten, verschenen meye '72,
15 bedragende 24 *stuvers* zes penningen Hollants ende
vyerthien *stuvers*, een blanck
voor de costen van de pachtbryeff.
Sal noch die voors. wedue
geprefereert zijn mit haeren
scepenen-scultbryeff ende de termijnen gevallen
ende verschenen meye annis '72,
20 '73, '74 ende '75, tot zes gulden
elcken termijne 's jaers. Waernaer
sullen volgen ende t'zamen concurreren ponts-
pontsgelijck die voors. rentmeester
van den memoriegoederen mit zeven gulden, 10 *stuvers*,

---

¹²⁰ Lees: gereede.

104r

- 1 ter cause van vijff jaeren verlopen renten tot
30 *stuvers* 's jaers, ende die voors. wedue van
Cornelis Michielss. vyer ponden, thien scellingen,
wezende vijff jaeren verlopen gepachte renten.
- 5 [*regel doorgehaald*]
Ende compenseren de costen bij *pertijen*
ten wederzijden gedaen. Aldus
gepronunchieert upten 20en dach
decembris *anno* 1577.

104v

[*in de marge*]

Scepenen
appoincteren dat

Geryt

Andriess.

sal

procederen totte

vercopinge van de lege

erve van Jan

Scram¹²¹ *zaliger gedachtenis* om

dat gedaen zijnde

voorts in dezer saecke van preferentie gedisponeert

te werden naer

behooren. Actum

den lesten

januarii 1578.

- 1 In der saecke van preferentie hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
tusschen de gemeene crediteurs van
Heyndrick Corneliss. Cuyting *zaliger gedachtenis*
- 5 beroerende die penningen gecomen van de
vercofte huysinge ende erve van de voors.
Heyndrick Corneliss. Cuyting, staende
ende gelegen in 't Noorteinde van Den Hage.
Ende naedat die talluyden van den vyerschaere
- 10 in den naeme heurluyder meesters als crediteurs
in 't perticulier, ende voorts generaelicken
alle die crediteurs in 't perticulier,
in 't openbaer, nae de clockengeslach
- 15 up 't raedthuys van Den Hage gedaen, bij edicte
van de preferentie up huydendach beteyckent
ende geprefigeert es geweest omme heurluyder
eysschen van preferentie mitte verificatiën
daertoe dienende te leveren onder die voors.
- 20 gerechte, welcken dach die voors. talluyden
voor heure meesters geaccepteert ende daer-
vooren geoccupeert ende hun rechte
bewaert hebben gehadt, ende nae
pertije gehoort zijn geweest up alle
- 25 'tgunt zij hebben willen produceren

---

¹²¹ Lezing onzeker.

105r

1 ende overleggen, soe hebben scepenen mit
vonnisse geweest ende verclaert, wijzen
ende verclaeren mitsdeezzen dat voor allen anderen
crediteurs geprefereert zullen zijn in de
5 *penningen* die comen zullen van de voors. *vercofte*
huysinge ende erve, die rechtelicke
kosten gedaen omme te comen tot de
vercooping van 't voors. huys ende erve,
die bij scepenen van Den Hage getauxeert ende
10 gemodereert zijn ter somme toe van drie
ponden, elf schellingen van 40 grooten 't pont.
Waernaer uuyte voorn. *penningen* betaelt sal
worden 't recht van den voorn. gerechte bij *hemluyden*
in dezen, zoe uuyt saecke van preferentie
15 als 't maecken van den staet, *hemluyden* voor *heurluyder*
vacatiën competerende, bedragende ter somme toe
[regel niet ingevuld],
mitsgaders 't salaris van den secretaris omme die
penningen te distribueren, bedragende up elcke
20 pont *Vlaems* twee stuvers, diewelcke hij
sal aftrecken up elcken termijn van de
betalinge.

105v

1 Den 25en februarii *anno*
1578.

[*in de marge*]

Presenten:

alle de scepenen

preter Steffen Diricxsz.

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
5 Neeltgen Willemsdochter, weduwe wijlen Aernt
Buys, eysschersse ter eenre contra
zeeckere besette tresoren, rustende up haere
gront, toebehorende *Andrys Zymonss.*, schout tot Rijswijck, die
bij den selven *Andries Zymonss.* verantwoord
10 wert ter andere zijden, angeleyt den eersten
octobris lestleeden etc. Scepenen
pertijen, dingtale bij schriftelicke eysch,
mondellinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort, verclaeren
15 de gearresteerde goederen executabel voor de
somme van veertich *gulden*, weezende de
geëyschte huyre in questie. Ende
compenseren de boeten ende costen van der
kenninghe om redenen den gerechte daer-
20 toe mouverende. Aldus gepronunchieert
upten 4en martii *anno* 1578.

[*in de marge en na twee regels hieronder over de volle breedte:*]

Up huyden

den 10en martii

1578 compareerde in *der* secretarie van Den Hage *Andries Zymonss.*,
schout tot Rijswijck, ende protesteerde van 't *voors.* vonnisse te mogen
appelleren
ofte reformeren an den Hove van *Hollant*.

106r

- 1 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Job Harperss. als
man ende voocht van Annetgen Aernts*dochter*, eysscher
ter eenre up ende jegens Symon Corneliss.,
5 decker, *verweerder* ter andere zijden, angeleyt
den 21en januarii lesteleden etc. Scepenen
pertijen, dingtale bij *scriftelicke* eysch,
mondellinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort ende gezyen alsulcke
10 certifficatiën als die *voors. pertijen t'heurluyder*
intentie geproduceert hebben, ende up als
rijpelicken gelet hebbende, condempneren
den *voors. verweerder* 't huys in questie *behoirlicker*
mit sooden te beleggen ende 't zelve gedaen
15 zijnde, condempneren d'*eysscher*, volgende zijn *presentacie*, den
verweerder
te betaelen de somme van 28 *stuvers*. Absolveren
den *verweerder* van den vorderen eysch bij den *eysscher* up hem
gedaen ende genomen. Ende *compenseren* de boeten
ende costen van de *kenninghe* om redenen den gerechte
20 daertoe mouverende. Aldus ut *supra*.

[*folia 106v-107v zijn onbeschreven*]

108r

1 Den 24en dach decembris
anno 1577.

In der saecke van preferentie hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen de gemeene
5 crediteurs van Cornelis de Vellewasser *zaliger gedachtenis*
beroerende de *penningen* gecomen van de *vercofte huysinge* ende erve
van den *voors.* Cornelis de
Vellewasser, staende an de westzijde van de Spoye;
Ende naedat die talluyden van de *vyerschaere* in den
10 name *heurluyder meesters* als crediteurs in 't *perticulier*
ende voorts generaelicken alle de crediteurs in 't
openbaer naer de clockengeslach van 't raedthuys
van Den Hage gedaen bij edicte van de preferentie up
huydendach beteyckent ende geprefigeert is
15 geweest omme *heurluyder eysschen* van preferentie
mitte verificatiën daartoe dienende te leveren onder
die *voors. gerechte*, welcken dach die *voors.*
talluyden voor *heure meesters* geaccepteert ende hun
rechte bewaert hebben gehad. Ende nae
20 *pertije* gehoort zijn geweest up alle 'tgunt zij
hebben willen produceren ende overleggen, soe hebben
scepene mit vonnisse gewezen ende verclaert,
wijzen ende verclaeren mitsdeezzen dat voor allen anderen
crediteurs geprefereert zullen zijn in de *penningen*
25 die gecommen sullen van de *voors. vercofte huysinge*
ende erve, die rechtelicke costen gedaen

108v

- 1 omme te commen tot de *vercopinge* van 't voors.
huys ende erve, die bij *scepenen* van Den Hage getauxeert
ende gemodereert zijn ter somme toe van twee
ponden, *achtien scellingen* van 40 *grooten* 't pont; waer-
5 naer uyte *penningen* *voornoemt* betaelt sal werden 't recht
van de voorn. gerechte, bij *hemluyden* in deezen,
zoe uyt saecke van preferentie als 't maecken
van den staet, voor *heurluyder* vacatiën
competerende, bedragende ter somme toe
van acht ende veertich stuvers,
10 mitsgaders 't *salarys* van de secretaris omme de
penningen te distribueren, bedragende up elcke pont
Vlaems twee stuvers, dewelcke hij sal
afftrecken up elcken termijn van de betalinge.
Waernaer sal volgen den Heylige-Geestmeesters
15 van Den Hage mitte hoofdsomme van *heurluyder* pachtbryeff,
bedragende zeven ponden, thien *scellingen* mitte voors.,
mitsgaders een jaer gepachte renten van
36 *scellingen*, 6 d. *Hollants* 's *jaers*, verscenen meyedach
anno 1572, ende thien stuvers ende een blanck
20 voor den costen van de pachtbryeff. Waernaer
sal volgen ende geprefereert weezen
Tryntgen Pieters-
dochter, weduwe wijlen Gerijt Rutgertss., woonende
tot Delff cum sociis, alle erffgenamen van Pieter
25 Boyen ende van Pietergen Korssdr. *zaliger gedachtenisse*
mitte hoofdsomme van *heurluyder* pachtbrieff,
bedragende vijftien ponden mitte voors.
ter cause van een termijn van de coop van de
selven huysse, verscenen meyedach anno
1562, mitsgaders
een jaer gepachte rente van drie ponden,
zes *penningen* *Hollants*, 's *jaers*, verscenen meye-
30 dach anno '67,

109r

- 1 ende thien stuvers, een blanck voor den costen van de
pachtbryeff. Waer sal volgen die voors.
erffgenaemen van Pieter Boyen
mitte reste van heurluyder custingbryeven
- 5 die sijlyeden upten voors. huyslinge ende erve spreekende
hebben, belopende ter somme toe van 97 gulden,
verscenen tot 15 gulden 's jaers zedert meye '72, '73, '74, '75, '76
ende '77, mitsgaders een termijn
die meye '78 verscijen sal.
- Waernaer sal volgen ende die voors. Heylige-Geestmeesters
uyte voorn. penninghen betaelt werden vijff jaeren
- 10 gepachte renten tot 36 st, 6 d, penningen Hollants 's jaers,
verscenen meye annis '73, '74, '75,
'76 ende '77, mitsgaders 't verloop van vyer maenden
gevallen van meye annis '77 tot Sint Gillis daer-
anvolgende. Waernaer zullen volgen
- 15 ende betaelt werden die voors. erffgenaemen
van Pieter Boyen negen jaeren verlopen
gepachte renten, gevallen ende verscenen meye anno '67, '68, '69, '70,
'71, '72, '73,
'74, '75, '76, ende '77, mitsgaders 't verloop
van vyer maenden gevallen van meye '77
tot Sint Gillis daeranvolgende.
- Daernaer volgen ende betaelt
sal worden Michiel Corneliss., eertijts brouwer tot
- 20 Delff, twee gulden 18 st ter cause van een vat
mouselaers van 39 st ende twee vaeten vals tot 29 st
den voorn. Cornelis Vellewasser in zijnen leven geleverd heeft,
mits dat die voors. Michiel Corneliss. zijn register sal
stercken bij eede. Ende compenseren de costen
- 25 bij pertijen ten wederzijden

109v

1 gedaen om redenen den gerechte daertoe
moverende. Aldus gepronunchieert den
lesten *januarii* 1577.

5 In *der* saecke van preferentie hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen de gemeene
crediteurs van Pieter Willems., backer, *zaliger gedachtenis*
beroerende de *penningen* gecomen van de *vercofte* huyslinge
ende erve van de voors. Pieter Willems., backer,
staende aan de westzijde van de Spoye. Ende naedat
10 die talluyden van de *vyerschaere* in den name *heurluyder*
meesters als crediteurs in 't *perticulier* ende
voorts generaelicken alle die crediteurs in 't
openbaer, naer clockengeslach van 't raedthuys
van Den Hage gedaen, bij edicte van preferentie up huyden
15 dach beteyckent ende geprefigeert is geweest
omme *heurluyder* eysch van preferentie mitte
verificatiën daertoe dienende te leveren onder
die voors. gerechte, welcken dach die voors.
talluyden voor *heurluyder meesters* geaccepteert
20 ende hun rechte bewaert hebben gehad.
Ende nae *pertije* gehoort zijn geweest up

110r

1 alle 'tgunt zij hebben willen produceren ende
overleggen, soe hebben scepenen mit vonnisse
geweezen ende verclaert, wijzen ende verclaeren mits-
dezen dat voor allen *anderen* crediteurs
5 geprefereert zullen zijn in de *penningen* die *gecommen* [sijn]
van de *voors.* vercofte huysinge ende erve, die
rechtelicken costen, gedaen omme te *commen* tot de
vercopinge van 't *voors.* huys ende erve, die bij
scepenen van Den Hage getaxeert ende gemodereert zijn
10 ter *somme* toe van drie ponden, negen *scellingen*, zes *penningen* tot
40 *grooten* 't pont. Waernae uuyte *penningen* *voornoemt*
betaelt sal worden 't recht die *voorn.* gerechte
bij *hemluyden* in deezen, zoe uuyt *saecke* van *preferentie*
als 't maecken van den staet *hemluyden* voor *heurluyder* vacatiën
15 *competerende*, bedragende ter *somme* toe van
acht ende veertich stuyvers, mitsgaders 't salaris van den secretaris
omme de *penningen* te distribueren, bedragende up elcke
pont *Vlaems* twee stuyvers, de welcke hij sal afftrecken
up elcken termijn van de betalinge. Waernae sal
20 volgen den *Heylige-Geestmeesters* upten dorpe van *Sceveningen*
twee pont, twaelf *scellingen*, zes *penningen* *Hollants* 's *jaers* *erffhuyre*,
verscenen *Bamisse* '72, ende noch zeventien
scellingen, zes *penningen* *Hollants* 's *jaers*, verscenen *Martiny* '70;
St.-Ontkommersgilde twee ponden *Hollants* 's *jaers*
25 verscenen [*opengelaten*] '85, ende d'*erffgenamen* van Jan
Clementss. vyer ponden *Hollants* 's *jaers*, verscenen 27en
martii '72.

110v

- 1 Waernae sal volgen die weeskinderen van de *voors.*
Jacob Robbrechtsz. mitte hoofdsomme van heurluyder
pachtbryeff bedragende ter somme van vyer ponden
grooten *Vlaems* ter cause van een jaer custings van de coop van de
5 *voors.* huysse ende erve, den *voors.* weeskinderen verscenen den
22en februarii '73, mitsgaders een jaer gepachte
renten van vyer ponden, zestien schellingen, zes
penningen *Hollants 's jaers*, verscenen 22en februarii '74,
ende thien stuvers, een blanck van de costen van de pachtbryeff.
10 Waernaer sullen volgen die *voors.* weeskinderen
mitte reste van heurluyder custingbryeff die zijluyden
upte *voors.* huysinge ende erve spreekende hebben, belopende
hondert 66 ponden mitte *voors.*
[doorgehaalde regel]
15 Waernaer sal volgen Jan Pieterss., backer tot
Eemden, als actie hebbende van Pieter Michielss.
ende Mary Jansdr, zijn vader ende moeder, mit *zijne*
scepenen-scultbryeff, gepasseert voor scepenen
van Den Hage in date 16en januarii 1500 ende 'tzeventich
20 naer gemeen schrijven. Waernaer mede sal
volgen Cornelis Andriess., goutsmit,
als houder van een scepenen-scultbryeff in date 29en
februarii *anno 1572 stilo romano* als restende
somme van achtendertich ponden.
25 Daernaer mede sal volgen Cornelis Claess.
Nachtegael als man ende voocht van Weyntgen
Adriaensdr., zijn huysvrouwe, van gehaelde waeren

111r

- 1 bij den voors. Pieter Willems., backer, ende zijne huysv[rouwe],
beyden *zaliger*, t'zijnen huysse gehaelt ter somme toe van
zes gulden, zeven stuvers. Waernaer mede
sal volgen die
- 5 [*doorgehaald*]
voors. Heylige-Geestmeesters mitte vijff jaeren verlopen
renten verscenen Bamisse ende Martiny de anno '73,
'74, '75, '76 ende '77; St.-Ontkommersgilde,
twee ponden Hollants verscenen [*niet ingevuld*] anno '73, '74,
10 '75, '76 ende '77, ende d'erffgenamen van Jan Clementss.
vyer pond Hollants verscenen [*niet ingevuld*] anno '73, '74
'75, '76 ende '77, misgaders die voors. Jacob
Robbrechtsz. in de name van zijne weeskinderen mit twee
jaeren gepachte rente, verscenen 22en februarii '75 ende
15 '76 ende 't verloop van een jaeren gepachte renten,
verscenen den 22 februarii tot Alreheyligen daeran-
volgende. Ende compenseren die costen bij pertijen ter wederzijden
gedaen. Aldus ut *supra*.
- In der saecke van preferentie hangende voor den schout
20 ende gerechte van Den Hage tusschen de gemeene crediteurs
van Rombout Pieterss. *zaliger gedachtenis* beroerende de penningen
gecomen van de vercofte huyslinge ende erve van de voors. Rombout
Pieterss.,
staende in de Schoolstrate. Ende
naedat die talluyden van de vyerscaere in den name
25 heurluyder meesters als crediteurs in 't perticulier ende
voorts generalicken alle die crediteurs in 't openbaer

111v

- 1 nae de clockengeslach van 't raedthuys van Den Hage
bij edicte van preferentie up huydendach
betyckent ende geprefigeert is geweest
omme heurluyder eysch van preferentie mitte
5 verificatiën daertoe dienende te leveren onder
de *voors.* gerechte, welcken dach die *voors.*
talluyden voor heurluyder *meesters* geaccepteert ende
hun rechte bewaert hebben gehad; ende nae
pertijen gehoort zijn geweest up alle 'tgunt
10 zij hebben willen produceren ende overleggen,
soe hebben scepenen mit vonnisse geweest ende
verclaert, wijzen ende verclaeren mitsdezen dat
voor allen *anderen* crediteurs geprefereert
zullen zijn in de *penningen* die commen sullen van de *voors.*
15 vercofte huysinge ende erve die rechtelicke
kosten gedaen omme te commen tot *vercopinge* van de *voors.*
huysinge ende erve, die bij scepenen van Den Hage
getaxeert ende gemodereert zijn ter somme toe van
[*opengelaten regel*].
20 Waernaer uyte *penningen* *voornoemt* betaelt sal worden
't recht van de voorn. gerechte bij *hemlyeden* in dezen zoe
uuyt saecke van de *preferentie* als 't maecken van de staet
voor heurluyder vacatiën competerende, bedragende ter somme
toe van [*opengelaten*], mitsgaders
25 't salaris van den secretaris omme de *penningen* te distribueren,
bedragende up elcke pont *Vlaems* twee *stuvers*, dewelcke
hij sal afftrecken up elcken termijn van de betalinge.

[*folia 112r en 112v zijn onbeschreven*]

113r

1 Jan Braseman burger geworden 18 januarii '78
om 2 *pont.*

Mathijs Corver is geaccordeert als lopende
bode de bussche van Den Hage.

5 Den 21en dach januarii
anno 1578.

[*in de marge*]

Presenten: schout

Does

Cryp

Sybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

Wolff

In der saecke hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Maritgen Dammas-
dochter, eysschersse

10 ende opposante jegens de proclamatiën
ende kerckelicke geboden begonst ende versocht
bij mr. Huych Janss. omme hem te begeven
in huwelicken state mit eenen Neeltgen Claes-
dochter ter eenre, up ende jegens den voors.

15 mr. Huych Janss. als verweerder ter andere zijden.

113v

- 1 Scepenen gezyen hebbende den eysch mitsgaders
d'antwoorde van den *voors.* verweerder ende oeck
't geheel beleyt van der saecke voor den *voors.*
gerechte tusschen de *voors.* partijen gedaen,
5 mitsgaders oeck zeeckere schriftelicke obligatie
bij *der* *voors.* eysschersse tot haere intentie
den *voors.* gerechte geëxhibeert in date
den 9en maii *anno*
drieëndevijftich, ende noch alle de andere
10 stucken ende munimenten bij den *voors.* partijen ten
wederzijden onder die *voors.* gerechte geproduceert,
ende oeck hyerup gehadt
't advys van geleerden. Ende naer die
voors. partijen eerst elcx apart gehoort
15 ende naderhant jegens den anderen geconfronteert
zijn geweest ende up als rijplicken
gelet hebbende, absolveren den *voors.*
verweerder van den eysch ende conclusie bij *der*
voors. eysschersse up hem, verweerder,
20 gedaen ende genomen. Ende compenseren de
kosten om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus gedaen ende
gepronunchieert upten 21en dach
januarii *anno* 1578.
- 25 Up huyden den 21en martii *anno* 1578 *compareerde* in iudicio
Jan Cock ende heeft bij eede *verclaert* de koe betaelt
te hebben 13½ *gulden*, die hem bij den schout ex offitio *verdragen* es.¹²²

¹²²

Deze aantekening sluit aan op de akte op de volgende bladzijde.
voorlopige versie 2017 sep 30

Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?
Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie.apenstaartje@haagsehandschriften.nl.

114r

1 Na den noene.

[*in de marge*]

Presenten: schout ende
scepenen als boven
preter Screvelss.

In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Jan Cock tot
Sceveningen, eysscher ter eenre, up ende jegens
5 een besette koe, rustende onder Maerten Heyndricxss.,
die verantwoord wert bij Pieter Corneliss.
tot Voorschooten an de Voorcappelle, verweerder ter andere zijden,
angeleyt
den 18en dach februarii *anno* 1575 *stilo communi*
etc. Scepenen *pertijen*, dingtale bij schriftelicke
10 eysch, antwoorde ende exceptie, mondelinge replycke ende
duplycke gehoort ende gezyen alsulcke stucken
ende munimenten als die *voors. pertijen*
t'heurluyder intentie geproduceert
hebben, rejecteren de exceptie van *litispendentie*
bij den *verweerder* geproponeert. Ende doende
voorts recht ten principale, condempneren den
eysscher den voors.
15 verweerder te restitueren de geëyste koe in
questie, mits bij den voors. verweerder den
eysscher betaelende alsulcke penningen als den eysscher
voors. bij eede *verclaeren* sal voor de voors. koe betaelt
te hebben. Absolverende
20 den *verweerder* van den vorderen eysch ende *conclusie* bij den *eysscher*
voors.
up hem gedaen ende genomen. Ende *compenseren* de kosten
ende boeten van de *kenninghe* om redenen den gerechte daer-
toe mouverende. Aldus gepronunchieert [den]
21en januarii 1578.¹²³

[*in de marge*]

Van welcke vonnisse den *verweerder* protesteerde illico te appelleren ofte
reformereren.

---

¹²³ Voor het vervolg, zie onderaan de vorige bladzijde, f. 114r.

114v

- 1 In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Reynier van der Laeck
als pachter van den gebrande-wijnexcijns in Den Hage,
eysscher ter eenre up ende jegens
5 zeeckere besette tonnetgen gebrande wijn, toecommende
Dirick Ottez. tot Leyden ende bij denselven
Dirick Ottez. verantwoordt wert,
verweerder ter andere zijden, angeleyt den 17en
decembris lestleeden. Scepenen *pertijen*,
10 dingtale bij schriftelicke eysch,
mondellinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort ende gezyen alsulcke
stukken ende munimenten als *pertijen t'heurluyder*
intentie geproduceert hebben,
15 ontseggen den eysscher zynen eysch ende *conclusie*
bij hem upten verweerder gedaen ende
genomen. Ende condempneren den eysscher in de
boeten ende costen van de *kenninghe* tot *tauxatie* ende
moderatie van den gerechte. Aldus
20 gepronunchieert upten 21en januarii *anno*
voors.

115r

- 1 Aernt Goolten *contra* Jan Buys ende Pieter
Bartss., de *kenninghe* te uyten over achte dagen up
versteck etc. Actum 21en ut *supra*.
- 5 Upte questie van de erffsceydinge, hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage, *tusschen*
Gysbrecht Janss., schoemaecker, *eysscher* in cas van
erffsceydinge ter eenre, up ende jegens Symon
Corneliss., ryetdecker, *verweerder* ter andere zijden,
[*regel doorgehaald*]
- 10 beroerende
’t setten van zeeckere buyrheyninge *tusschen* heurluyder
beyder erven. Scepenen geweest hebbende ter
plaetsse contencieulx ende genomen hebbende inspectie
oculaer, soe zijn die *voors.* pertijen tevreden geweest
- 15 heurluyder different ende deze questie te blijven in ’t
seggen ende arbitraege van scepenen *voors.*, gelijk zij an
wederzijden gedaen hebben, volgende welcken
hebben scepenen als minnelicke compositeurs *henlyeden* veraccordeert
in den manieren hyernaervolgende, als te weeten dat
- 20 de sceydeheyninge in questie gestelt sal
werden beginnende van de noortmuyr
aff van ’t huysken, toebehorende Tryntgen Joostendochter,
streckende zuytwaert up zestalve¹²⁴ roede-
voet lanck, ende sal de geheele
heyninge voorts gestelt werden lynierecht
- 25 uuyten oosten na den westen tot an de pruymeboom
staende t'eynden de heyninge upte kant
van de sloot genoempt vanouts de Brouwerssloot.

---

¹²⁴ Vijfenhalve.

115v

- 1 Ende hyermede sullen die *voors. pertijen*
in dezen veraccorderen ende goede
vrunden weezen; ende *compenseren* de costen
van de erffscydinge om redenen den gerechte
5 daertoe mouverende.

Den 28en januarii
1578.

	Jegenwoordige	Nieuwe genomineerde
	kerckmeesters:	kerckmeesters:
10	Symon van der Does	gecontinueert
	Vincent van Wyeringen	
	Jan Wolff	
	mr. Jan van Haerlem	
	[<i>doorgehaalde regel</i>]	

15	Heylige-	Heylige-
	Geestmeesters:	Geestmeesters:
	Vranck van Moyaelen	Jan Purtyck
	[<i>doorgehaalde regel</i>].	Gysbrecht Joostenz.
	Bartholomeeus	van
	Zymonss.	Hogenhouck
	mr. Dirick van	Adriaen Screvelss.
	Meerkerck	Cornelis Zybrantss.
	Adriaen Screvelss.	[<i>doorgehaalde regel</i>]

20

	Weesmeesters:	Weesmeesters:
	Hugo de Groot	gecontinueert
	Jacob van Dorp	
	mr. Jan van Treslong	

116r

1	Leproosmeesters:	Leproosmeesters:
	Cornelis Maertss.	Joachim Robbrechtss.
	Drenckwaert	Pieter Jacobss.
	Lenert IJsbrantss.	Claes Janss. <i>procureur</i>

5 Franchoys van Buyren
Heyndrick Janss.

Huyssitmeesters

Den ontfanck is
begrepen onder die
10 diaconen van *Den Hage*.

Ten *voors.* dage.

Is geaccordeert Weyntgen Egbertsdochter weduwe wijlen
Egbert de smith, de stuccke zijdemuyer staende
an haer huys, toebehorende an den huysse van *Adriaen Floriss.*
15 Couck, die up haer *suppliants* muyre leyt,
te mogen *affbreecken* tot haeren coste.

Ten selven daege is Jacob *Dam*mass.
lijndrayer woonende tot *Rotterdamme*, geaccordeert
een gat te mogen delven doer de schanttse
20 achter zijn huys mits datt hij 't zelve *wederomme*
sal moeten toelleggen t'zijner coste, zoe verre 't zelve
namaels geordonneert werde.

116v

1 Den 2en februarii 1578.

[*in de marge*]

Presenten:

beyde de burgemeesters

Does

Cryp

Zybrantsz.

Wyeringen

Wolff

Upte requeste gepresenteert bij Salamon
van der Houve, bailliuu van Den Hage.

5 Burgemeesters ende regierders van Den Hage accorderen
den suppliant de somme van 25 carolus guldens eens
voor de recompense van den moyeten
in den requeste verhaelt.

Den 4en februarii anno
1578.

[*in de marge*]

Presenten:

schout

Der Does

Cryp

Zybrantsz. | scepene

Wyeringen

Wolff

Steffen Dirixss. |

10 In der saecke van de *kennighe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Claes Diricxss.,
eysscher ter eenre up ende ende jegens de weduwe
van Aern Janss. tot Eyckenduynen, verweerster
ter andere zijden, angeleyt 10en decembris
15 lestleden etc. Scepene, pertijen, dingtale bij
schriftelicke eysch, mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke gehoort, ende
gezyen zeeckere vonnisse bij de voors. gerechte van Den Hage
eertijts tusschen die voors. pertijen gewezen in date 16en dach julii '77 lestleden,
20 mitsgaders zeeckere requeste dienvolgende bij den voors.
eysscher den Staten 's lants van *Hollandt* overgegeven
ende d'apostille bij den voors. Staten den voors. eysscher
daerup verleent ende gegeven van date den
20en novembris '77 lestleeden. Ende
25 up als rijpelicken gelet hebbende *condempneren*
scepene den voors. verweerster den eysscher te
betaelen de geëyste twee jaeren renten
tot 20 *pont* Hollants 's jaers verscenen Lambrecti

117r

- 1 *anno* '76 ende '77. Ende *condempneren* die
verweerster voorts in de boeten ende costen van de *kenninghe* tot
tauxatie ende moderatie van den *voors.* gerechte.
Aldus gepronunchieert den 18en dach
5 februarii *anno* 1578.

Upte requeste van Seger
Pieterss.

- Schout, burgemeesteren ende gerechte van Den Hage,
gezyen hebbende 't advys van de weesmeesteren van Den Hage *voors.*,
10 seggen dat die *voors.* weesmeesters
mittet *voors.* advysseren nyet en mogen volstaen,
maer dat zij behoiren te
advyseren jae ofte neen, sonder eenige
twijffelachticheyt te maecken, alzo *'t versouck*
15 van de supplianten *prima facie*¹²⁵ concerneert de
weeskinderen, omme 't zelve sulcx bij den *voors.*
weesmeesteren gedaen alsdan bij de magistraet
voirts gedisponeert te worden naer behooren.
Actum 18en februarii 1578.

---

¹²⁵ Prima facie (Latijn): op het eerste gezicht.

117v

1 Den 18en dach
februarii anno 1578.

[*in de marge*]

Presenten:

alle de scepenen.

Mr. Pieter Baers [?]¹²⁶ *contra* Anthony Veer.

5 Scepenen appoincteren dat den *gedaechde*
mitten geëxhibeerden scepenenbryeff,
gepasseert voor scepenen van Dordrecht
in date 15en februarii lestleden, nyet
en mach volstaen maer dat hij in den *voors.*
brieve sal doen insereren de
vyer belendingen van den huysse genaempt Ratinge,
staende binnen der *voors.* steede van Dordrecht.
10 Ende in de plaetsse van den woorden ‘bij den Hove van Hollant’ doen
stellen ‘bij die van den gerechte van Den Hage’. Dat
hij, *gedaechde*, oeck gehouden sal weezen nopende de
twee morgen lants, in den *voors.* brieve insgelijcxs
gementionneert, die gelegen souden zijn
15 in Papendrecht, mede tot
verseeckerheyt van den eysscher, sal specialicken
overdragen voor scepenen ofte wethouderen daeronder
die *voors.* twee margen lants gelegen zijn
[*doorgehaalde regel*]
mit
specificatie van zijn vyer belenders.
20 Ende dit all in conformité van den accorde
tusschen den *voors.* pertije gemaect
in date den 13en februarii lestleeden.

En dat den *voors.* *verweerder* voorts sal stellen
procureur acceptant ende kyessen domiciliën
subject dezer vyerschaere, om [ge]zyen alle ’tgunt
voors. is, gedaen zijnde voorts in dezer saecke

---

¹²⁶ Ook Buers is mogelijk.

118r

- 1 geprocedeert te worden naer behooren.
Ende reserveren de costen ten uuyteynde van dezer
saecke. Actum den 18en februarii *anno*
1578.
- 5 In *der* saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Aernt Corneliss.,
eysscher ter eenre, up ende jegens Jan Buys ende
Pieter Bartss., verwee*ders* ter *andere* zijden, *angeleyt*
den 8en octobris lestleeden etc. Scepenen
10 *pertijen*, dingtale bij scriftelicke eysch,
mondeline antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort, condempneren den verwee*ders*
d'eysscher te betaelen de
15 goede mannen hem dies verstaende. Ende reserveren
den verwee*ders* heurluyder regres daer ende
alzo *zijluyden* te raede bevinden sullen.
Ende compenseren de costen van de *kenninghe* om redenen den
gerechte daertoe mouverende.
20 Aldus gepronunchieert upten 25en februarii
1578.

118v

- 2 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Loys
Carbault, eysscher ter eenre up ende
jegens Jan Heijndricxss., backer,
5 verweerder ter *andere* zijden, angeleyt den 18en
octobris lestleden. Scepenen, *pertijen*
dingtale bij schriftelicke eyssch
mondelinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort ende gezyen
10 zeeckere pachtbryeff bij den eysscher
overgeleyt, ontseggen den eysscher
zijnen eyssch ende conclusie upten verweerder
gedaen ende *genomen*. Ende compenseren de
boeten ende costen van de *kenninghe* om redenen den
15 gerechte daertoe mouverende.
Aldus ut *supra*.

- In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Loys Carbault, eysscher ter
20 eenre up ende jegens Gerijt Janss.
in De Clock, verweerder ter *andere* zijden,
angeleyt den 18en octobris lestleeden.
Scepenen, *pertijen*, dingtale bij schriftelicke
eyssch, mondelinge antwoorde,

119r

- 1 replycke ende duplycke gehoort ende
gezyen zeeckere scepenenbrieff, gepasseert
voor scepenen van Den Hage in date 22en martii
anno 1500 een ende tzeventich nae gemeen scrijven,
5 ontseggen den eyscher zijnen eysch ende
conclusie upten verweerder gedaen ende
genomen ende condempneren den eysscher
in den boeten ende costen van de *kennighe* tot tauxatie ende
moderatie van de gerechte.
10 Aldus ut *supra*.

- Up huyden den 19en dach februarii anno 1578
hebben schout, burgemeesteren ende
gerechte van Den Hage gecommitteert ende gestelt nae
voorgaende nominatie in de plaetsse
15 van Joost Jacobss. de Bye, procureur
's Hooffs van Hollant, *zaliger gedachtenis*, als dyaecken
in de kercke van Den Hage
mede te dienen Lenert IJsbrantss.,
mij *present*.

119v

1 Den 22en februarii *anno*
1578.

[*in de marge*]

Presenten:

beyde burgemeesters ende
alle de scepenen, preter
Steffen Dirixss.

Upte requeste van mr. Jeronimus Borre,
raedtsheer.

5 Bailliuu, schout, burgemeesters ende
gerechte van Den Hage hebben den *suppliant*
geaccordeert ende accorderen
mitsdeezen te mogen haelen uytet pant van
’t Predicaerenclooster zoeveele witte ende
blauwe vloersteen en als hij in *zijner*
10 voorsaele sall behouffven mits
dezelve betalende tot tauxatie ende
priseringe van meesters hem des *verstaende*.
Actum ut supra.

Upte requeste van Joost
15 Jacobss., burgemeester.

Is mede geaccordeert te mogen
haelen uytet pant van ’t Predicaeren-
cloostere zoeveele witte ende
blauwe vloersteen en als hij
20 in *zijner* voorsaele sal behouffven,
mits deselve betalende als boven.

120r

- 1 [*doorgehaalde regel*]
In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Seger Corneliss.,
Jan Corneliss. ende Heyndrickgen *Cornelisdr.*, vervangende
5 haer andere twee susters, genaempt Maritgen
ende Adriaentgen *Cornelisdochteren*, all aftergelaten
weeskinderen ende erffgenamen van *Cornelis Zegerss.*,
haeren vaeder, eysschers ter eenre up ende jegens
[*doorgehaalde regel*]
10 den toegeslagen ofte besetten boul van Luytgen
Jansdr., die verantwoord wert bij Pieter
Gysbrechtss.¹²⁷ als man ende voocht van zijn huysvrouwe
ende Heyndrick Rochuss., verweerders ter andere
zijden, angeleyt 3en augusti lesteleden etc.
15 Scepenen *pertijen*, dingtale bij schriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke gehoort ende gezyen
alsulcke certifficatie ende andere stucken,
mitsgaders zeeckere obligatie spreekende up Pieter
20 A[driae]nsz. in 't Ryst, houdende de somme van
hondert *carolus gulden* in date [*niet ingevuld*].
Verclaeren dat die *voors. eysschers* nopende haerluyder
voors. geëyschte penningen zullen vervolgen als die
voors. pertijen in rechte geëxhibeert hebben ter somme
toe van hondert *carolus gulden voors.* an den *voors.*

---

¹²⁷ In de doorgehaalde regel 9 wordt zijn beroep gegeven: vleyshouder.
voorlopige versie 2017 sep 30

120v

- 1 Pieter Corneliss. ende 't restant dat an
haerluyder geëyschte penningen gebreecken sal,
verclaeren den *voors.* toegeslagen boul daer-
vooren *verbonden* ende executabell,
5 [*doorgehaalde regel*]
ende *compenseren* de boeten ende costen van de *kenninghe*
om redenen den gerechte daertoe
mouerende.

[*in de marge*]

Presenten:

alle de scepenen
preter Zybrantsz.
Steffen Dircxss.

- 10 Upte questie van de erffscydinge hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage, tusschen Symon Corneliss.,
decker, eysscher ter eenre up ende jegens
Claes Zymonss., backer, *verweerder* ter *andere*
zijden nopende alsulcke lootsse ende heyninge van
verweerder, die de *voors.*
15 Symon Corneliss. sustineert hem te nae ofte
up zijn erff te staen. Scepenen geweest
hebbende ter plaetsse *contencieulcx*, *genomen*
inspectie oculaer ende *pertijen* ten *wederzijden*
ter *camere* gehoort bij *scriftelicke* eysch, *mondeline* antwoorde,
20 *replycke* ende *duplycke* ende *gezyen*
alsulcke *certificatiën* als *pertijen* an *weder-*
zijden hebben willen *produceren* ende up als
rijpelicken gelet hebbende, *verclaeren* den
eysscher tot *zijnen* eysch ende *conclusie* upten
25 *verweerder* gedaen ende *genomen* nyet *ontfanckelicken*,
ende *compenseren* de costen om redenen den gerechte
daertoe mouerende. Aldus *gepronunchieert*
den 4en martii 1578.

121r

- 1 Schout, burgemeesteren ende gerechte [van Den]
Hage hebben Willem Adriaenss. Pluym, jegenwoor[digh]
cipier van de voorpote van den Hove van Hollant, ter respecte
van den scamele gevangens die hij seyt den dranck
5 te scencken ofte in heurluyder dagelicxe montcosten begrepen
te zijn (sonder 't zelve nochtans te
trecken in consequentie), geaccordeert vrijdomme
in den cleyne byeren, te weeten in de kuys ende vall ende boven-
dien acht tonnen moselaers in 't jaer voor zijn familie ende
10 nopende d'andere byeren ende en, dat hij sal
betaelen de impositie bij die van Den Hage doer
autorisatie van den Eedele Staeten daerup gestelt.
Actum 4en martii anno 1578 mij present.

Den 5en martii 1578.

[in de marge]

Presenten: bailliuu ende
schout, alle de scepenen
preter Zybrantsz. ende
Steffen Dirixss.

- 15 Upte requeste van den casteleyn.

Bailliuu, schout, burgemeesters ende
gerechte van Den Hage, gezyen hebbende de requeste
van [den] suppliant, accorderen hem omme alle voldoens wille voor hem
ende zijne familie
uuyte impositie die althans doer auctorisatie van den
20 Generaele Staeten van Hollandt ende Zeelant bij Den Hage
ontfangen ende geheven wert, vrijdomme van twaelff
vaeten moeselaers ende daeronder, hoewel
men den suppliant zijn versouck mit goede

121v

- 1 redenen in als¹²⁸ zouden mogen ontseggen, als
weezende nu geen excijs maer die van Den Hage,
geaccordeert als vooren ende nyet gemeens hebbende
mitten excijs daervan den *suppliant*
- 5 pretendeert voor hem als oeck zijn voorsaten
exempt geweest te
hebben, maer die van Den Hage, geadmitteert
zijnde omme *wederomme* te mogen ontfangen *heurluyder*
oude ordinaris excijssen, sullen den *suppliant*
- 10 laten volgen alsulcke exemptie van zijn wijnen ende
byeren als hij ende zijn voorsaeten in offitie
altijts genoten hebben. Ende mits genietende
die *voors.* 12 vaten verclaeren dat die *voors.*
suppliant van de zijn *vordere* hooger[e]
- 15 ende *meerdere* byeren ende wijnen den *voors.*
impositie betaelen sal naer vermogen d'*ordonnantie* ende *appoinctemente*
van den Staeten Den Hage als boven *verleent* ende
geoctroyeert. Actum ut *supra*.
- Upte requeste van Jan
20 du Bois:
geaccordeert thien vaeten moselaers ende
daeronder.

---

¹²⁸ Lees = 'alles'.

122r

- 1 Upte requeste van Willem den Bour:
geaccordeert 20 gulden ende die te mogen corten an zijn
excijssen.
- 5 Up 't *versouck* van den heere van Schaegen.
Is geresolveert dat de
vrouw van Helmont betaelen sal alle alsulcke
impositiën, 't zij van wijnen ofte van byer, als zij
tot dezen dage sculdich is
ofte noch sal mogen worden. Maer angaende
10 de heere van Schaegen is geaccordeert dat,
alzoehij is van den Staeten, dat hem sal volgen van nu voortan
(zoe lange hij
bij de vrouwe van Helmont inwoenen sal) de vrijdomme van de helft
van alsulcke byeren ende wijnen als in 't zelve huys
15 ingeleyt sullen worden; ende tot welcker tijt die *voors.*
heere van Schaegen alhyer alleen huys houden sal,

122v

1 sal men hem uyt respecte dat hij van den Staten is als boven laeten genyeten de geheele vrijicheyt van de voors. impositie van wijnen ende byeren hyervooren geroert.

5 Upte requeste van *Adriaen* Pieterss. Groen:
dat hij sal betaelen een derde paert.¹²⁹

Ge[r]yt Janss.:
van als¹³⁰ quijtscedinge.

10 Upte requeste van *Lambrecht* Maertss.:
is hem toegeleyt twaelff gulden.

Upte requeste van *Cornelis* Loyss.:
nadien de raesheere Borre bij de
15 *burgemeesteren* geen Haechsse doelen *voorzyen* sullen zijn van heurluyder geaccordeerde plavuysen, sal den suppliant naer advenant geryeft werden.¹³¹

---

¹²⁹ Lees: part (deel).

¹³⁰ Alles.

¹³¹ Zie f. 119v.

123r

1 Den 7en martii 1578.

[*in de marge*]

Presenten:

beyde burgemeesters

alle de scepenen

preter Steffen Dirxsz.

ende Cornelis Zybrantsz.

Upte requeste van de deecken ende hooftmans
van St.-Crispiaensgilde.

5 Is hemlyeden geaccordeert de merct te houden
beginnende van 't huys van Pieter Bock tot
Adriaen Screvelss. toe, ende voorts van 't huys In 't
Paerdeken ende Jan Willems. van Dorp.

Upte requeste van Jan Dirxsz.
Goos [?] etc.

[*in de marge*]

't schuthock te

make daer

't hooftken gestaen heeft.

10 Geordonneert 't schuthock
upte plaets daer 't hooftken gestaen heeft.

Upte requeste van Joncfrou Ysabeau
Nyeulants.

15 Nol.[?] hic[?] nopende de impositie die nu
bij Den Hage ontfangen wert uyt crachte van zeeckere
speciael gunste van den Staten, maer als die van Den
Hage sullen wederomme weezen in den ontfanck
van haere oude ordinari^{se}, sullen de supplianten
mede laeten genyeten alsulcke vrijdomme
20 ende exemptie als andere vrijdomme weduen van
raeden ende suppoosten genyeten sullen.

123v

1 Upte requeste gepresenteert bij Vranck
Heyndricxss. Wiltshemdoen.

Schout, burgemeesteren ende gerechte
van Den Hage hebben den *voors.*

5 Vranck Heyndricxss., *suppliant*, ex officio geaccordeert
ende accorderen mitsdezen de huyslinge,
genaempt St. Andries,

gecomen van Maerten Foppen *zaliger*, overmits hem
nyemant erffgenaem is fonderende

10 van den *voors.* Maerten Foppen,
te mogen houden in huyre een geheelen jaere ingaende
meye '78 ende expirerende ultima
aprilis '79, voor de somme van

21 *carolus* gulden tot 20 *stuvers* 't stuck, mits dat hij *suppliant*

15 't jaerhuyre als 18 gulden, die meye toecommende *verscenen* sal zijn, sal
brengen in der secretarie van Den

Hage omme deselve penningen
[regel doorgehaald]

aldaer bewaert te

20 werden tot proffijte van den gemeenen crediteurs
van den *voors.* *zaliger* Maerten Foppen. Actum ut *supra*.

124r

1 Den 9en dach martii anno 1578.

[*in de marge*]

Presenten:

Does

Cryp

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Joris in Den
Aernt ende Claes de Grebber, zoe zij
5 *procederen* eysschers ter eenre up ende jegens
Sebastiaen Aelbrechtsz. in Den Ancker,
verweerder ter andere zijden van de *kenninge* angeleyt
den 18en januarii lestleden etc. Scepenen
pertijen, dingtale bij scriftelicke eysch,
10 mondelinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoirt ende gezyen alsulcke
stukken ende munimenten als *pertijen* ten wederzijden
hebben overgeleyt, ontseggen den eysschers
zijnen eysch ende conclusie upten verweerder gedaen
15 ende genomen, ende compenseren de boeten ende kosten
van de *kenninghe* om redenen den gerechte daertoe mouverende.
Aldus gepronunchieert upten 21en dach martii
anno 1578.

[*in de marge*]

Van welcke

vonnisse den *verweerder* illico

protesteerde te

mogen appelleren ofte

reformeren an den Hove

van *Hollandt*.

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
20 schout ende gerechte van Den Hage tusschen Reynier
van der Laeck, eysscher ter eenre up ende jegens
Cornelis Franss. Olivier, verweerder
ter andere zijden, angeleyt den 18en januarii

124v

- 1 lestleden. Scepenen *pertijen*, dingtale bij
schriftelicke eysch, mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke gehoort ende
gezyen alsulcke certifficatiën als die *voors.*
- 5 *pertijen* in rechte ten wederzijden geëxhibeert hebben, mitsgaders
d'ordonnantie van den Staten van de verpachtinge van de brandewijn-
excijns, condempneren den verweerder
in de boeten van twintich ponden, te geven
ende distribueren naervolgende
d'ordonnantie van de *voors.* Staeten,
mitsgaders in den boeten ende costen van de *kennighe* tot
10 *tauxatie* ende moderatie van den gerechte.
Aldus ut supra.

[*in de marge*]

Van welcke *voors.*
vonnisse den *verweerder* illico
protesteerde te mogen
appelleren ofte reformeren
an den Hove van *Hollandt.*

- Opte questie van de erffsceydinge
hangende voor den schout ende gerechte van Den Hage *tusschen*
de *weduwe*
- 15 van mr. Dirick van Bronchorst in *zijnen* leven
raedt ordinaris 's Hooffs van *Hollandt*, eysschersse
ter eenre op ende jegens Joachim *Robbrechtsz.*, verweerder
ter andere zijden, de *voors.* eysschersse
sustinerende dat *zeeckere* heyninge, beginnende van
20 *zeeckere* steenen voet daer *zeeckere* stant-
vinck van de lootsse, die
eertijts aldaer gestaen hadde, up gerust heeft,
streckende voorts van de *voors.* steenen voet oostwaerts up
nae *zeeckere* pruymeboom die de *voors.* eysschersse
25 mede sustineerde up heure gront te staene,

125r

1 gelijk zij oeck sustineerde dat twee andere pruyme-
boomen die gestaen hadden tusschen die *voors.* oosterschen pruymeboom
ende die *voors.* lootsse up heuren gront insgelijcx
gestaen hadde ende bij den *voors.* *verweerder* in heur
5 absentie uuytgeroyt waeren ende die *verweerder*
sustinerende ter contrarie dat die *voors.* twee uuytgeroyde
pruymeboomen up zijn erve stonden, daertoe
die *voors.* *pertijen* ende elcx om zijn intentie te
proberen hadden doen beleyden veel ende diverssche
10 getuygen, duyster ende obschuyr weezende,
overmits de *voors.* erven van de *voors.* *pertijen* zeeckere
langen tijt *ymmers*¹³² geduyrende dezer voorleden
trouble wilt ende woest gelegen hadden, sonder
dat die *voors.* getuygen ten wederzijden juyst wisten te
15 *verclaeren* precise limyten van den *voors.* erven, soe
hadden die *voors.* *pertijen* daeromme de *voors.*
heurlieder questie van de *voors.* *erffsceydinge* gesubmitteert
in 't seggen ende arbitraige van den gerechte als
minnelicke arbiters ende segsluyden, diewelcke
20 uuytgesproocken ende *verclaert* hebben, uuytspreecken
ende *verclaeren* bij deezen, dat de *heyninge* bij den *voors.*
verweerder gedaen stellen, beginnende van de *voors.* steenen
voet van de oude lootsse rayende oostwaert an
lynierrecht naer de *voors.* *pruymboome*,
25 *verset* sal worden in de plaetssen daer deselve
heyninge crom ende nyet linierecht en staet,

---

¹³² Hier: altijd, steeds.

125v

- 1 ende die latten van de *voors.* heyninge sullen
altijt vastgemaect werden an de noortzijde
van de *voors.* pruymeboome mit thienden
ende nyet met spijckeren. Sal voorts de
5 *verweerder* d'oncosten van de *voors.* heyninge,
gedaen ende die noch gedaen sullen werden,
ter tijt toe die *voors.* heyninge lynie-
recht gestelt sal weezen, voor deze
reyse betalen alleenlicken ende alsdan
10 deselve heyninge t'zamen onderhouden
halff ende halff. Sal voorts die
voors. verweerder mede betaelen alle de costen
van de *voors.* erffsceydinge ende comparitie, tot tauxatie ende
moderatie van de *voors.* gerechte ende dat all
15 om redenen den gerechte daertoe mouverende.
Aldus gedaen ende uytgesproocken upten
12en martii *anno* 1578.

Daniel Barler, *eysscher* in cas van de inlegginge *contra* Pieter
Zanguijn, *verweerder* in 't zelve cas.

[*in de marge*]

Presenten: schout

Does

Cryp

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

Wolff

- 20 Scepenen
absolveren den *verweerder* van dezer instantie
ende reserveeren de costen ten uyteynde van der
princepale saecke. Actum 18en martii 1578.

126r

1 Den 21en dach martii *anno*
1578.

[*in de marge*]

Presenten:

alle de scepenen preter

Steffen Diricxss.

- Alzoe Aernt Janss. Pauu van de pachtdaechsse *kenninghe* bij hem angeleyt jegens Oten Baerntss.
- 5 den 11en decembris '77 lestleden nyet gecompareert en is, nochte nyemant van zijntewegen gemachtich verantwoordende als recht is, die de *voors. kenninghe* heeft begeeren te defenderen, hebben scepenen naer voorgaende
- 10 uuytroepinge voor den stadthuysse gedaen, verclaert dat de pachtinge bij de *voors.* Oten Baerntss. versocht zijn voortganck sal hebben mitte costen; ende overmits
- 15 die *voors.* Aernt Janss. Pauu nyet ingeleyt en heeft volgende *ordonnantie* van de *camere*, condempneren hem mede in den boete derselver *ordonnantie* [*doorgehaalde regel*]
- 20 mitsgaders in den costen van deze *kenninghe* tot *tauxatie* ende moderatie van den gerechte. Aldus gedaen ende gepronunchieert den 21en martii *anno* 1578.

126v

1 Jan de Paep *contra* Symon Maertss.

Scepenen *appoincteren* dat *pertijen* ten weder-
zijden heur middelen ende
conclusiën sullen stellen *pertinentelicken* bij
5 gescrifte ende daerbij vougen onder behoirlicke inventaris alsulcke
brieven ende munimenten als elcx van *pertijen*
tot verificatie van elxs zijn intentie sal
willen produceren omme, die gezyen, voorts
gesententieert te werden naer behooren.
10 Actum 21en martii *anno* 1578.

Den 26en dach martii *anno*
1578.

[*in de marge*]

Presenten:

Joost Jacobss. |burgemeesters

Frederick van der Elburch |

Does

Cryp

Zybrantsz.

Wyeringen

Wolff

Is geordonneert tot collecteur
van den impost upten gouden, zijden ende fluweelen
15 mitsgaders upten manufacturen
over Hage ende Haechambachte Jacob Corneliss.
cramer in Den Wilde Zee.

Vleyshouders ontbouden.
De gemene vleyshouders hebben de
20 vleyshalle gehuyrt om 72 guldens.

127r

- 1 Pieter Gysbrechtss. 3
borge Adriaen Willems. van Neck
Heyndrick Rochuss. 8
Michiel Diricxss.
- 5 Pieter Adriaenss. 9
Sege Pieterss. 2
Haddeman Pieterss. 5[?]
Katherina Cats 2[?]¹³³
Cornelis Domiss. 7
- 10 Pouwels Domiss. 6
Pieter Franss. 4
borge Heyndrick Rochuss.
Michiel Diricxss., geordonneert sluyter
van de halle, sal hebben twee *guldens* ende heeft den
- 15 eedt gedaen.

---

¹³³

Het Romeinse cijfer in het origineel kan worden gelezen als II of VI (2 of 6).
voorlopige versie 2017 sep 30

Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?
Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie apenstaartje haagsehandschriften.nl.

127v

1 Vinders:

Geryt Janss. in De Clock
Heyndrick Heyndricxss.
Michiel Diricxss.

5 Pieter Franss., vleysouder

Brootwegers:

Steven Corneliss.
Heyman Gilliss.
[doorgehaald]

10 Jan Roelantss., pasteybacker
Jaquet Rochuss.

Cruusmeesters:

Adriaen Willems. van Cryp
Gerardt van Corsberge

15 Cornelis Wyelant
Jacob brandewijnman

128r

- 1 *[Regel doorgehaald]*
Buytenstallen om de hallhuysen
ende anders.
- D'eerste stalle heeft in huyre
5 Pieter Gysbrechtsz. om 12 gulden 3 jaeren, 2e jaer.
- 2e stalle heeft in huyre Machtelt Koenen
3 jaeren om 11 gulden, 2[e] jaer.
- 3e stalle heeft in huyre Heynrick Rochuss.
3 jaeren om 6 gulden, 2e jaer.
- 10 Cornelis Bottendam, die in huyre
heeft de 4e stalle ende eerste
kelder onder de halle
voor 't 2e leste jaer, 6 gulden.
- De kelder onder 't stadthuys 2½.
- 15 Jan Pieterss. van Buyl heeft in huyre
't eerste huysken in de halpoorte
ende de derde¹³⁴ kelder onder de
halle om 18 pont.

---

¹³⁴ Vermoedelijk bedoeld: 2de kelder (zie de vermelding hiervoor van de 1ste kelder en op f. 128v, r. 2, van de 3de kelder.

128v

- 1 Jacob Andriess. die in de huyre heeft
2¹³⁵ huysken ende de derde kelder onder de
halle om 18 gulden 's jaers, 2e leste jaer.
- Meyns Willemsdr., weduwe wijlen Heyndrick
- 5 Allertsz., die in huyre heeft 't derde
huysken om 15 gulden 's jaers vijff jaeren, 2e jaer huyre.
- De exue.
- Van de accidentiën gevallen in de groote schoole
blijkende bij den *rekeninghe* etc.
- 10 Van de schoolkinderen gaende in de particuliere scholen
etc.

---

¹³⁵ Vermoedelijk is bedoeld: het 2de huysken (zie de vermelding van 1ste en 3de huysken hiervoor en hierna).

129r

1 Den 7 aprilis 1578.

[*in de marge*]

Presenten:

bailliuu

2 burgemeesters ende

Screvelss.

Joncker van der Noot.

Joncker Joris van Scoonhoven.

5 Hebben eedt van getrouwicheyt gedaen onder protestatie
dat zij nyet en sullen mogen behaelt zijn, de eedt
die zij gedaen hebben
die Staten der Nederlantsse Provinciën.

129v

1 Den 11en aprilis anno
1578.

[*in de marge*]

Presenten:

bailliuu ende schout

Joost Jacobss. |

Elburch |burgemeesters

Does

Cryp

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringsen

Wolff

[*regel doorgehaald*]

Up 't angeven up gisteren gedaen vanwegen
die Staeten den burgemeesters van Den Hage
5 om up te brengen de somme van vyerduyssent
carolus gulden, is up huyden geresolveert
bij bailliuu, schout, burgemeesteren ende gerechte
van Den Hage, dat omme bequaemelicken ende
ten minsten quetse van den burgers van Den Hage,
10 dat men an de *voors.* Staeten versoucken sal,
alzo die eedellieden noch die
van den Hove ende Reken Camere
mitsgaders d'*andere* suppoosten nyet en
staen onder de subjectie ende gebiet van die
15 van Den Hage *voors.*, hoewel zijluyden nochtans occuperen
die beste ende grootste huysen in Den Hage
staende, ende dat oeck die burgerie van Den Hage,
sonder heurluyder hulpe ende bijstant van
zeer cleyne ende sobere conditiën zijn, ende daerdoer zeer
20 weynich mogen upbrengen – dat daeromme
die gedeputeerden als de burgemeesters ende *andere* die bij den Staeten
gaen sullen,
versoucken sullen an de *voors.* Staeten behoirlick
acte omme over alle die *voors.*
inwoonders ende ingesetenen indistintelicken
25 up te brengen alsulcke penningen als men mitten Staeten
sal kunnen accorderen ende overcommen.

130r

1 Upte requeste van den casteleyn van den Hove
volgende 't *appointement* van den Raede, wezende in date
9en aprilis '78 nae Paesschen.

5 Die burgemeesteren ende regierders van Den Hage, gezyen
hebbende die *voors.* requeste, seggen up 't *versouck*
van den *suppliant* dat de *suppliant* verswijcht
dat hem als casteleyn van den Hove geaccordeert
is bij die van Den Hage om alle voldoens wille voor hem
ende zijne familie, die zeer cleyn is als geen kinderen hebbende
nochte dienaers houdende, uyte impositie die althans
10 doer auctorisatie van de *Generaele Staeten* bij Den Hage
ontfangen ende geheven wert, de vrijdomme van 12 vaten
moselaers, volgende 't extracte van *consente* hierbij
gevoucht, hoewel men den *suppliant* zijn *versouck*
mit goede redenen hadde mogen ontseggen,
alsoe die van Den Hage geen excys en ontfangen
15 maer hem *luyden* alleenlicken geaccordeert is zeeckeren
impost nyet gemeens hebbende
mit eenigen excys, daeraff hij *voors. suppliant* ende
zijnen predecresseurs in offitio vrij geweest zijn,
hyerbij gevoucht mede dat de *suppliant* veel
20 commesaelen in zijn costen heeft ende genouch herberge
is houdende tot groote naedele van den
ingesetenen van Den Hage, 't welck zijnen predecresseurs
nyet en plaegen te doene noch oeck nyet en souden
hebben vermogen dan bij consent van Mijnen Heeren
25 van den *Rekeninge*, mit welcke gegunde
exemptie van 12 vaten de *suppliant* hem wel behoort te
laeten contenteren ende voorts betaelen alle
vordere excijssen van wijnen ende byeren, zoedat, onder

130v

1 correctie van Uwe *Mogende Edele* heeren men
den suppliant zijn *versouck* soude mogen
ontseggen. Actum den 11en aprilis
anno 1578.

5 Den 15en dach aprilis *anno*
1578.

Is bij bailliuu, schout, Does, Cryp,
Zybrantsz., Wyeringen ende Wolff, scepenen,
[*in de marge*]

Screvelss. *comperyt*.¹³⁶

gesloten ende eendrachtelick geaccordeert
10 dat men van nu voortan up alle rechtdagen,
soewel van den bailliuu-, schout- pacht- ende
kenninckdaegen sullen preciselicken
compareren alle mergens nae negen uuyren, 's naemiddachs
nae twee uuyren, ofte andere sulcke uuyren als
expresselick upte extraordinarisse *vergaderinghen*
gedesigneert sullen werden voor
den uuytloope van 't glaesken
staende in der *camere*, van een quartiere, up peyne
15 't zelve uyt wezende sal elckeen verbeuren
een stuver ende die wil excipiëren, sal geven 2 *stuvers*.

---

¹³⁶ Lees: 'comparuit' (is verschenen).

131r

1 Den 15en aprilis anno 1578.

't Huys van Cornelis Koenss. te besichtigen,
soewel in de Hoochstraet als in de Lapstraet.

[*in de marge*]

Joost van Leeuwen

contra

Neeltgen Koenss. in

2 saecken.

Lesten januarii

'78.

5 Scepenen appoincteren dat de *gedaechde* sal bewijsen tusschen
dit ende den naesten rechte dage van de scade die
zij an haer huys ende 't onderhout vandien
geleden heeft omme, 'tzelve gezien, vorder diffinitivelicken
daerinne gedaen te worden naer behooren.

Wyeringen *contra* Corn. Janss.

10 Ad *idem* ut *supra* voorts, up coste van ongelijck, te *compareren*
ter plaetsse contentieulx.

Actum 15 aprilis 1578.

Joost van Leeuwen *contra* Dirick

Muysser.

15 Scepenen appoincteren ut *supra*.

[*in de marge*]

Lesten januarii '78.

Machtelt Jacobsdr. weduwe wijlen

Adriaen Diricxss., wonende tot Delff *contra*

Dirick de messemaker.

[*in de marge*]

18en januarii '78.

Te *compareren* ter plaetsse

20 contentieulx.

131v

- 1 D'selve *contra* 't huys van *Adriaen Geritss.*
Degelickman.
Scepenen *appoincteren* om inspectie te nemen als boven.
- D'selve *contra* mr. *Pieter van Persyns.*
- 5 Scepenen *appoincteren* dat den *verweerder* sal proberen van
zijn geallegerde *tusschen* dit ende den naesten
rechtstage ofte dat scepenen etc.

[*in de marge*]

Den 25en
februarii.

Den *rentmeester* van de
geannoteerden *goederen*
bekent 't jaer '75 ontfangen te hebben.¹³⁷

[*in de marge:*]

Den 11en martii.
'78.

- Jan van *Ryel contra* *zeeckere* besette
flourté.
- 10 Scepenen *appoincteren* dat *pertië* sullen
bij den *anderen*
gaen om in 't vruntlick t'*accorderen* is 't
mogelick, binnen den tijt van achte dagen;
indien *nyet*, sullen scepenen recht doen
- 15 naer behoren. Actum ut *supra.*

Huych de Groot contra 't huys van
Cornelis Cappella.

[*marge:*]

Den 18en
januarii '78.

Scepenen *appoincteren* dat den *gedaechde* sal bewijzen
van zijn geallegerde *scade* ut *supra.*

---

¹³⁷ Links van deze regels een niet ontcijferde aantekening.

132r

1 De voochden van 't weeskint van Blasius *Pietersz.*
contra besette penningen van *Pieter* de Febvre

[*in de marge*]

den 4en martii '78.

Scepenen condempneren *Pieter* de Febvre
d'eysscher, soe hij *procedeert*, te betaelen de
5 helft van de geëyste somme in questie,
behouden zijn, hem *eysschers*, recht van de weder-
helft up 't huys daer
't weeskints vader *zaliger* zijn arbeysloon
an verdient heeft. Ende compenseren de
10 costen. Actum ut *supra*.

[*in de marge*]

den 18en januarii
'78.

Pieter de Febvre *contra* *Adriaen*
Corneliss.
Scepenen *appoincteren* dat *pertije* up morgen nae de
middage bij den anderen sullen *compareren* om t'*accorderen*
15 is 't doenlicken; indien nyet, dat scepenen alsdan
sullen recht doen naer behooren.

[*in de marge*]

Upte *kenninghe* 25en
februarii '78.

Cornelis *Loyss.* *contra* *Claes* van
Dam.
Scepenen *appoincteren* dat *pertijen* ten wederzijden
20 sullen *proberen* heurluyder geallegerde tusschen
dit ende 14 dagen naestcommende, omme dat gesien
voorts gesententieert te worden naer behooren.
Actum ut *supra*.

132v

[*in de marge*]

10en septembris '78.

1 Mar[i]tgen Koenen.

De *kenninghe* te uytten ten naesten rechte
up versteck. Actum 15en aprilis '78.

[*in de marge*]

4en junii '78

Jan Janss. tot Sceveningen.

Dezelven te uytten ten naesten rechte

5 up versteck. Actum ut *supra*.

Den 16en aprilis anno

1578.

Scepensoene tusschen

Pieter Swangijn, *eysscher*

10 in cas van inlegginge,

contra Daniel van Barler, verweerder

in 't zelve cas.

Scepenen, gezien hebbende de stucken bij den
voors. pertijen den *voors. gerechte* overgegeven,

15 appoincteren dat *zijlyeden* ten weder-

zijden binnen den tijt van 14 dagen sullen doen
recoleren voor scepenen van Den Hage ofte andere

magistraten, alsulcke attestatiën als *zijlyeden*,

soe onder de handen van attestanten

als voor notaris ende getuigen geteyckent

20 ende respective gepasseert, geproduceert hebben

[*regel doorgehaald*]

omme alle 't zelve gedaen ende voorts gesententieert

te worden naer behooren; ende reserverende de

costen ten uyteynde van den saecke. Actum den

25 16en aprilis anno 1578.

[*in de marge*]

Van welcke appoinctemente

den *eysscher*

protesteerde te mogen

appelleren ofte reformeren

an den Hove van Hollant. Actum ut *supra*.

133r

1 Kenninghe te uuyten ten naesten rechtdage:

*Adriaen Heyndricxss.'s weeskinderen contra
Huych in 't Bosch's weduwe.*

5 Louu Rosenburch *contra* mr. Jacob Boll
ut *supra*. Actum ut *supra*.

Ad idem contra den bouwmeester.

Nae den noene.

Upte requeste van
Andries Stynen.

10 De *suppliant* sal alsoch patiëntie hebben tot de
rekeninghe van den tesorier van Den Hage,
Claes Pieterssen van Douu, ende den collecteurs
van den excijs, Cornelis Pieterss. cum suis, gedaen sal zijn
omme, die gedaen wezende, up 't *versouck* van
den *suppliant* gedisponeert te werden
naer behoren.

Upte requeste van Job Janss.

15 Alzoe de schulde, in dezen geroert, gevallen zijn
in den jaere '72 ende die *burgemeesters* ende *regierders* *jegenwoordelicken*
dienende daarvan geen kennisse en hebben,
sal daeromme den *suppliant* patiëntie alsoch
hebben ter tijt ende wijlen toe dat die
rekeninghe van den tesorier van Den Hage
van denselven jaere gedaen sal zijn.
Actum den 16en *aprilis* '78.

Den 19 *aprilis* '78
is gecompareert ter *camere* Heyndrick van der Vesque,
20 *burgemeester* in Den Bryele, ende heeft zijnen
huysinge staende upten Cnoeterdijck, daer heer Geyt
canonick in te wonen plach, *verhuurt*
den tijt van een geheelen jaere den *burgemeesteren*,
tot behouffve van Jan Pieterss., *predicant*, om
25 vijftich *guldens* 's jaers, mits 'tzelve een halff jaer
tevoiren upseggende ende ontfangende 't voorgaende jaer
van '77, soe als 't mogelicken sal zijn.

133v

1 Upte requeste van joncker
Jan van der Dilff.

Bailliuu, schout, burgemeesteren ende gerechte
van Den Hage, gezien hebbende de requeste ende 't *versouck*
5 van den *suppliant*, accorderen hem dat hij sal vrij
in Den Hage commen ende wederomme vrij sal
vertrecken sonder eenige exue ofte andere ongelden te betaelen.
Ende nopende de *versochte exemptie* van de nachwacht-
waecke, dat hij bij zijn dienaer ofte yemant
10 van zijne familie die *voors.* nachtwaecke sal mogen
doen bewaeren als 't zijn gebeurte sal zijn, ten waere
bij *der* hooger overicheyt overmits den noot
anders worde geordonneert. Ende angaende zijne *versochte*
exemptie van wijnen ende byeren: alzo nyemant
15 van den ingesetenen van Den Hage nochte *andere* eedellieden van de
jegenwoordige impositie vrij nochte exempt en zijn,
dat die *voors.* *suppliant* hem diesangaende
sal conformeren als *andere* van zijne *qualité*
doende zijn. Ende sullen nopende 't forneren
van de soldaten mede in zijnen requeste
gementionneert daerinne gebruycken alsulcke
redelickheit dat de *suppliant* geen redenen sal
hebben om hem eenichsins over de magistraet
van Den Hage te beclagen.
Actum den 12en dach *aprilis anno* 1578.

Adriaen Janss. te geven *ordonnantie* van 12 *stuvers*
halve weeck ende heele we[e]ck 24 *stuvers*.

134r

1 Den 22en dach aprilis *anno*
1578.

Upte requeste van heer Claes Dircxss.

5 Up 't *versouck* van heer Claes Diricxss., eertijts
priester, om te hebben alimentatie van de somme van
25 ponden grooten *Vlaemisch 's jaers*, seggen de magistraet
van Den Hage dat zij, gezyen hebbende de requeste
van den *voors.* heer Claes Diricxss., geen
10 middel en weten omme den selven
heer Claes van eenige alimentatiën te provideren
uyte goederen noch van de memorie noch van de getijden, in
zijnen *voors.* requeste breder gementionneert,
alzo deselve goeden ende incommen meer belast zijn
dan die jaericxs alsnoch mogen uytbrengen, alzo die
15 predicanten tot twee in getale daeruyt jaerlixs
heffen 600 *guldens* ende noch hondert gelijcke *guldens*
voor heurluyder huyshuyre, de leezer ende
schoelmeester thyen ponden grooten *Vlaemisch 's jaers*, de coster
27 *guldens 's jaers*, d'organist 50 *guldens 's jaers*,
20 den blaeser 6 *guldens 's jaers*, behalven noch de alimentatie
van twee *personen* die up 't incommen van de *voors.* incommen¹³⁸
geassigneert zijn,, als namentlicken Lubeeck
Dircxss. 24 *guldens 's jaers* ende mr. Huych
Janss. 40 *guldens 's jaers*; ende alzo d'andere incommen
25 van de beneficiën ende andere officiën die in de kercke
van Den Hage gefondeert zijn, meestall *verdonckert*

---

¹³⁸ In plaats van 'incommen' is 'goederen' bedoeld.

134v

- 1 ende geforneert werden onder naegenomineerde
mit heure consorten, sulxs dat
die *voors.* magistraet nocht heurluyder
rentmeester daerachter en weeten te commen,
naedat die *voors.* requirant mit eenen
5 heer Floris van Coolhem ende heer Jan *Adriaensz.*,
althans wonende soe tot Utrecht als tot
Wijck tot Duerstede, van de *voors.* geestelicke
beneficiën wel geïnformeert zijn ende daer-
van goede kennisse hebben, als geweest hebbende
10 hyer voortijts, ten tijde van de papisterie, senioren¹³⁹
ende claviger¹⁴⁰, dat die *voors.* requirant
mitte *voors.* twee andere senioren in 't licht
souden mogen brengen die *voors.* geestelicke
benefitiën ende offitiën omme, 'tzelve gedaen
15 zijnde, den suppliant daeruyt alsulcke
alimentatie vergunt te mogen werden
als mijne E. heeren die Staten redelick sal
duncken te wezen, seggende die *voors.*
magistraet daerbeneffens
20 (onder correctie uwe *Mogende Edele* heeren) dat den
requirant eenige behoorlicke alimentatie
gegunt soude mogen worden, indien daer vordere
middelen toe waeren dan *voors.* is, ofte uyer
goederen van 't convent van St. Agnyeten.

---

¹³⁹ Senioren, hier: priesters met een hoge rang.

¹⁴⁰ Sleuteldrager.

135r

1 In *der saecke* van *preferentie* hangende etc.

Sall eerst de costen die getauxeert [zijn]
ter somme toe soeveel 't recht [bedraecht] van de
voorn. gerechte van over de preferent[i]e te staen,
5 18 *stuvers*. Waernaer gelost sal werden
den pachtbryeff ende een jaer gepachte rente.
Noch sal volgen ke[r]ck- als rentmeesters van de
Memorie, een jaer renten die *voors. Pieter Cornelis*
volgen etc. volgende zijnen bryeven.

[*de folia 135v en 136r zijn onbeschreven*]

136v

- 1 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Cornelis
Wyelant, eerste deurwaerder van der *camere* van den
Raede in *Hollant*, eysscher ter eenre up ende
5 jegens 't uytgedaechde huys ende erve staende
an de oostzijde van de merckt, eertijts genaempt
Den Bryell, 'twelck verantwoord wert
bij Dirick Janss. van Wourden, verweerder
ter *andere* zijden, angeleyt den 18en
10 januarii lesteleden. Scepenen, *pertijen*,
dingtale bij schriftelicke eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort ende gezien alsulcke verifficatiën, stucken ende *andere*
munimenten als die voors.
15 verweerder tot *zijnder* intentie onder die
voors. gerechte geproduceert heeft, ende
genomen oeck inspectie oculaer van den huysse
voors., ende up als rijplicken gelet hebbende,
hebben de *voors.* verweerder gecondempneert
20 ende condempneren hem mitsdezen den eysscher
te betaelen 't jaer-custinge, gevallen meye
anno '73 ende mitsgaders de helfte van de
custinge verscenen meye anno '76 surcerende
d'executie vandien voor d'enen helft den tijt
25 van vyer maenden ende voor d'*anderen* helft
vyer maenden daeranvolgende, offslaende
dat deuchdelicken blijcken sal daerup
betaelt te wezen; ende

137r

1 nopende 't geëyschte jaer '77 condempneren
scepenen den *voors.* verweerder volgende zijne presentacie
te betaelen binnen een maent naestcommende,
verclaerende dat nopende de geëyschte jaeren van
5 '73, '75 ende de wederhelft van '76, die *voors.* verweerder sal
genyeten 't effect van de octroye bij die van Den Hage daer-
van geobtineert;¹⁴¹ ende compenseren de boeten
ende costen van de *kenninghe* om redenen den gerechte daer-
toe mouverende. Aldus gepronunchieert upten
10 29en aprilis anno 1578.

Den 29en dach aprilis
anno 1578.

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Willem Willems., wonende
15 bij de Noortmolen, ende joncker Pieter de Febvre,
heere van Werckendam, mit hem gevouchde eysscher
ter eenre up ende jegens Adriaan Corneliss.,
verweerder ter andere zijden, angeleyt den 22en
aprilis lestleden etc. Scepenen, pertijen, dingtale bij
20 schriftelicke eysch, mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke, gehoort ende gesien alsulcke
certifficatiën ende andere stucken als *zijlyeden*

---

¹⁴¹ Zie de noot bij f. 87r.

137v

- 1 elcxs tot zijnder intentie hebben geproduceert,
verclaeren d'ontwaringe bij den eysscher
ende gevouchde den verweerder gedaen qualicken
ende t'onrechte gedaen te zijn, nopende 't gebruyck
5 van de helft van de landen van den jaere '78.
Ende absolveren den verweerder dien-
volgende van den eysch ende conclusie aen den eysscher
nopende 't gebruyck van den selven jaere up hem gedaen,
behouden den *voors. eysscher* zijn regres daer
10 ende alzoe hij te raede bevinden sal. Ende
compenseren de boeten ende costen van de *kenninghe*
om redenen den gerechte daertoe mouverende.
Aldus gepronunchieert upten
29en aprilis '78.
15 Van welcke *voors. vonnisse Willem Willemsz. eysscher* illico
protesteerde te mogen appelleren ofte reformeren
an den Hove van *Hollant*.

- In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen d'erffgenamen van
20 Jacob Vermy [?],¹⁴² eysscher ter eenre up ende jegens
't huys van mr. Jacob Koenenz.,
staende upte Spoye, die bij den selven mr.
Jacob verantwoord wert, verweerder ter
andere zijden, angeleyt den lesten januarii

---

¹⁴² Lezing onzeker.

138r

- 1 lestleeden. Scepenen, *pertijen dingtale* bij
schriftelicke eysch, mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke gehoort.
Verclaeren den eysschers tot *heurluyder eysch* ende
5 conclusie sulcx ende in dier vougen sij die upten
verweerder gedaen ende genomen hebben nyet
ontfanckelicken. Ende condempneren
den eysschers in de boeten ende costen van de *kenninghe* tot
tauxatie ende moderatie van de gerechte. Aldus
10 gepronunchieert upten 9en dach maii *anno* 1578.

- In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den schout ende
gerechte van Den Hage tusschen Bastiaen *Aelbrechtsz.*,
backer in Den Ancker, als man ende voocht van
Maritgen Jansdochter van Ouwen als *erffgenaem* van mr.
15 Jan van Ouwen hoeren *vader*, eysschers ter eenre
up ende jegens d'uytgedaechde halve margen
lants leggende in Eyckenduynen achter *wooninge*
ende landen van den voorn. mr. Jan, toebehorende Claes
Pier Lubbe, die bij den selven Claes Pieterss.
20 verantwoord wert, verweerder ter *andere* zijden angeleyt
den 4en februarii lestleeden. Scepenen,
pertijen dingtale bij schriftelicke eysch
mondelinge antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort. Verclaeren den eysscher ter zijnen eysch
25 ende conclusie upten verweerder gedaen ende genomen, alsnoch
nyet ontfanckelicken. Ende condempneren d'*eysscher*
in de boeten ende costen van de *kenninghe* tot tauxatie ende moderatie
van de gerechte. Aldus ut *supra*.

138v

- 1 De saecke van Barler ende Pieter
Zanguyn uytgesteld een maent voor alle
delay.
- Jan van der Grave *contra* Aelbrecht van der Aa.
- 5 Scepenen appoincteren dat den curateur sal
doen zijne rekeninghe voor de magistraet van Den Hage,
die hem gecommitteert hebben, ende daerbeneffens
overleveren de cautiën bij den *voors.* curateur van de
legatarissen ontfangen, waeraff d'eysscher mach
- 10 lichten copie soe hij 't verstaet. Actum
9en maii 1578.

[*in de marge*]

Upte kenninghe

Katrine Bartholomees *contra*
mr. Jacob Boll.

- 15 Scepenen appoincteren dat den *verweerder* nopende
de somme bij de eysschersse geëyscht
gehoort sal worden bij eede ende bij monde,
off d'eysschersse de
penninghen bij haer geëyscht hem
- 20 *verweerder* nyet angetelt en heeft, ofte
dat hij *verweerder* deselve ofte gelijcke
penninghen nyet anderssins en heeft geprofiteert
van haer *penninghen* ofte brieven die zij

139r

1 an wijlen heer Laurens van Bronchorst
ten achteren was, naer vermogen
zeeckeren brieven van constitutie in de sterfhuyse van de *voors.*
wijlen heer Laurens bevonden in date den 16en
5 octobris 1500 'tzeventich, houdende een jaericxe rente
van 68 ponden, 15 *schellingen*, van 40 *grooten Vlaems* 't pont, omme
'tzelve gedaen zijnde alsdan voorts in *der*
saecke gedisponeert te worden naer behooren.
Actum den 9en maii *anno* 1578.

10 Jan Corneliss., scrijwercker, *contra*
besette goederen van Wiven[?]¹⁴³ Janss.

Scepenen appoincteren dat *pertijen* sullen gaen *tusschen* dit ende 14
dagen
voor goede mannen om *hemluyden* t'accorderen, is 't doenlicken;
indien nyet, *heurluyder* gebesoingeerde
15 te stellen bij geschrifte omme dat gesien
voorts gedisponeert te worden naer behooren.
Actum ut *supra*.

Scepenen *pertijen* wederomme gehoort, mitsgaders 't consent van-
wegen den *voors.* verweerder gedragen, daerbij hij *verclaert* heeft te-
20 vreden te zijn dat d'eysscher den oorbaer
mit sijn huys sal mogen doene, doet te nyet
d'instantie *tusschen* die *voors.* *pertijen* voor de gerechte
alhyer gehangen hebbende, behouden den *voors.* eysscher
zijn actie van scaede ende interesse die hij sustineert

---

¹⁴³ Lezing onzeker; ook mogelijk: Koen Janss..

139v

- 1 hem van den *voors. verweerder* te competeren
omme deselve actie te
institueren voor de *voors. gerechte* daer ende alzo
hij te raede bevinden sal, behoudens den *voors.*
- 5 *verweerder* zijn defentie ter contrarie,
mits dat de g'arresteerde *goederen* sullen
blijven in arreste ten uuyteynde van der saecke,
ofte dat hij *verweerder* deselve
sal mogen lichten onder cautie suffissant.
- 10 Ende compenseren de *costen. Actum ut supra.*

Den 10en maii 1578.

[*in marge*]

Presenten:

Does

C. Zybrantsz.

A. Cryp

Wyeringen

Wolff

Joost van Leeuwen *contra* Neeltgen
Koenss.

Scepenen, *pertijen* gehoort ende geweest hebbende

binnen de huysse contencieulx ende up
als genomen hebbende inspectie oculaer,
mitsgaders gezyen zeeckere certifficatiën
bij den *verweester* geproduceert, oeck
mede *hyerup* gesien 't octroye van
Den Hage ende up als rijpelicken gelet hebbende,
verclaeren dat de *verweester* de

- 15 jaeren '73, '74, '75 ende '76 sal genyeten 't effect van
't octroye van Den Hage in date 13en maii '77,¹⁴⁴
ende *condempneren* de *verweester* nietemin
in de *costen* van de instantie. *Actum* den 13en maii *anno* 1578.

Cornelis van Soutelande *contra*
Aernt Pauu.

- 20 Scepenen geweest
hebbende in den
huysse in questie ende *hyerup* gesyen
't octroye van Den Hage, verclaeren dat den
verweerder nopende de jaeren '73, '74, '75 ende '76
sal genyeten 't octroye van Den Hage.¹⁴⁵

---

¹⁴⁴ Zie de noot bij f. 87r.

¹⁴⁵ Zie de noot bij f. 87r.

140r

1 Joost van Leeuwen *contra* Sirclaes.

Scepenen ut *supra* geweest hebbende in den huysse in
questie ende gezyen zeeckere certifficatie
bij den *verweerder* in rechte overgeleyt, *verclaeren* dat den
5 *verweerder* sal genyeten 't effect van 't octroye van Den Hage¹⁴⁶ nopende
de
geëyste jaeren van '75 ende '76. Ende condempneren
den *verweerder* nyetemin in de costen. Actum 13en
maii 1578.

[*in de marge*]

1576

Idem *contra* Dirck Muysser.

10 [*doorgehaalde regel*]

Scepenen, geweest hebbende in den huysse in questie
ende pertije ten weder-
zijden gehoort, *verclaeren* dat den *verweerder* sal
genyeten 't effect van 't octroye van Den Hage,¹⁴⁷ de geëyste
15 jaeren van '73, '74, '75 ende '76.
Ende *condempneren* den *verweerder* nyetemin in de costen.
Actum ut *supra*.

Hugo de Groot *contra* Cornelis
Cappella.

20 Scepenen appoincteren dat de attestatie
gepasseert voor Pieter Pols,
notaris, ende zeeckere getuygen, gerecolleert
sal worden voor scepenen van Den Hage *tusschen* dit ende den
naesten rechte dage omme dat gedaen voorts ten
25 princepaelle gedisponeert te worden naer behooren.
Actum 13en maii anno 1578.

---

¹⁴⁶ Zie de noot bij f. 87r.

¹⁴⁷ Zie de noot bij f. 87r.

140v

1 Den 13en meye 1578.

In *der saecke* van den voechden van de achtergelaeten weeskinderen van *Adriaen Henrixs. contra*¹⁴⁸ twee margen lants gelegen an de oostzijde van de *Dennewech*, toebehoert
5 hebbende *Adriaen* van *Borsselen*, nu beseten ende gebruyckt bij *Adriaentgen* wedue wijlen *Huych* in 't *Bosch* ende *verantwoort werdende* bij de *voors. wedue* ende *Adriaen Benninck* ende de wedue van *Cornelis Messing* gevouchdens.
Scepenen *appoincteren* dat de *verweerster* ende de gevouchdens tusschen dit ende den naesten rechte dage sullen
10 overleggen ende brengen *onder scepenen haerluyder* bryeven ende titule van de *voors.* twee margen in questie omme, deselve gesyen, alsdan vorder gedisponeert te *werden* naer behoren.

Louris Rosenburch contra
Cornelis Ysbrantss.

15 Scepenen *appoincteren* dat den *eysscher* sal overleggen in rechte copie van den *coopbryeff* van den vijff margen lants die *mr. Jacob Boll* van den *eysscher* gecoft heeft omme, d'selve gesyen, voorts in *der saecke* gedaen
20 te worden naer behooren. Actum 13en mey 1578.

Den 27en dach maii *anno*
1578.

Louris Rosenburch contra Cornelis Ysbrantsz.
25 Scepenen *appoincteren* dat den *verweerder* binnen den tijt van een maent naestcommende *suffisantelicken* sal *proberen* bij goede specificatie hoeveel renten staende ende geypotequeert *zijn* upte *wooninge* ende landen daer dese questie uuyt *spruyt* ende an wyen hij jaerlicxs die renten betaelt heeft [*vervolg op f. 141r*]

¹⁴⁸ Boven het afgekorte 'contra' staat een hoofdletter E of R. De betekenis is onduidelijk.
voorlopige versie 2017 sep 30

140Br [*inliggend los blad*]

1 Adriaen Adriaensz., comen, heeft *vercocht* Pieter Heyndrixss. Taell
een huys ende erve staende op *Sceveninghe* in de *Keyssersstraet* vrij etc.,
belegen zijnde an de noortzijde den ouden heerwech, an de
oostzijde de wildernisse, an de zuytzijde Lenert Zymonss.
5 ende an de westzijde den heerwech, om de *somme* van
32 lb *grooten Vlaems* 4 *gulden*, te betaelen 2 lb martii '77, die betaelt
zijn, ende voorts alle jaers martii 10 *gulden* geduyrende
etc. Actum 20en maii '78, *present* Cryp, Steffen Dircxss.

Tot *versoucke* van Cornelis Franss.
10 Olivier¹⁴⁹.
Adriaen Adriaensz. comen, oudt omtrent 60 jaeren,
rechtelicken *gedaecht* zijnde, tuycht bij eede dat warachtich es
dat hem *deposant* wel indachtich es dat alsulcken
gange ofte gemeen pat als leggende is *tusschen* 't huys van Floris
15 Cornelissz. ende van Clara Pieterszn. ruymmer is geweest
omtrent een voet ende voor redenen van wetenschap¹⁵⁰

Upte questie van de erffscheydinge gereesen weesende
voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen Cornelis Franss.
Olivier, eysscher ter eenre up ende jegens Clara Pieters-
20 *dochter*, verweerster ter *andere* zijden, nopende alsulcken
heyningen als den *eysscher* gestelt hadde tusschen hem ende den
verweerster, d'welcke de verweerster sustineerde nyet behoirlicken
gestelt te zijn, sustinerende mede den *eysscher* alsulcken
pat als lyep achter des *voors.* verweersters erve
25 nyet te hebben zijn oude breete ende wijte ende dat de *voors.*
verweerster sculdich soude weezen haer
gesette paelen daernaer in te haelen.

Scepenen, geweest hebbende ter
plaetsse contencieulx, genomen inspectie oculaer
ende gehoort alsulcke getuygen als die *voors.* *eysscher* tot zijnder
intentie heeft willen produceren, ende oeck gesien *zeeckere*
30 scepenenbryeff bij den *verweerster* geproduceert in date
20en decembris 1569, ende up als rijpelicken
gelet hebbende, condempneren den *voors.* *eysscher* zijn heyninge
up te nemen ende die lijnerecht setten,
rayende van den westhouck van der verweersters
gevel, ende 't heck up te laeten gaen
naer den westen, mits dat die
35 *voors.* verweerster alsdan volgende haere *presentacie* mitten *voors.* *eysscher*
sal heyningen in alsulcker manieren als men upten dorpe

¹⁴⁹ De schout van Scheveningen?

¹⁵⁰ De tekst breekt hier af.

140Bv

- 1 van *Sceveninghe* gewoonlicken is buyrheyninge te setten, etc.
Ontseggen den *voors.* eysscher *zijne vorderen* eysch ende conclusie,
sulxs hij die gedaen ende genomen heeft, ende condempneren
den *eysscher* in de costen van de erffscheydinge tot tauxatie
- 5 ende moderatie van de gerechte. Aldus gepronunchieert upten
dorpe van *Sceveninghe* upten 20en maii *anno* 1578.

141r [*vervolg van f. 140v*]

- 1 gehadt geduyrende den tijt hij possesseur van de *vercofte*
wooninge alhyer in questie geweest is, ende wat
renten hij verweerder, geduyrende denselven tijt dat
hij de wooninge in eygendomme beseten heeft, offgelost
5 heeft gehadt, omme, all 'tzelve gezyen,
voorts in *der* saecke gedisponeert te worden
naer behooren. Actum 27 maii 1578.

[*in de marge en na 7 regels over de hele breedte:*]

Scepenen

appoincteren dat den *verweerder*

zijn

[*doorhaling*]

stucken sullen

inbrengen *tusschen*

dit ende ad

primam, up *versteck* up *peyne* dat scepenen sullen recht doen van 'tgunt onder
hemlyeden

bevonden sal worden. Actum 15en julii anno 1578.

Idem contra eundem.

Scepenen appoincteren dat d'eysscher sal

- 10 verifiëren bij wat titule hij de
scultbryeff daer de geëyschte
penningen uuyt spruytende zijn,
vercregen heeft omme, 'tzelve gesien, voorts in *der*
saecke gedisponeert te werden naer behooren.

15 Actum ut *supra*.

Den 3en dach junii anno

1578. Presenten: alle de scepenen preter

Steffen Diricxsz.

- 20 Opte questie van de erffscheydinge hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Adriaen Aertss.,
houtcooper, eysscher ter eenre up ende jegens de kinderen van
Jan Adriaenss., timmerman, verweeiders ter andere zijden,

141v

1 beroerende alsulcken begonnen werck van de geschooten¹⁵¹
put om bij den *eysscher* een gemetselt faulte van een privaet gemaect te
worden, waerjegens bij de *voors.* verweerders
gesustineert is geweest dat die *voors.* *eysscher*
5 mit zijn *voors.* begonste werck nyet voorts en soude
mogen gaen, tenwaere hij *eysscher* mit zijn
muyre responderende jegens den *verweerders* erve
drie voeten vandaer bleeff, alligerende tot dien
eynde zeeckere keure ende costuyme van Den Hage die
10 in sulcken cas spreecken ende disponeren soude.
Ende bij den *voors.* *eysscher* ter contrarie gesustineert ende
geheelicken die *voors.* keure ende *ordonnantie* ontkent
zijnde, *versouckende* mit zijn begonste werck
voorts te mogen gaen, soe hadden scepenen
15 ten *versoucke* van de *voors.* *pertijen* gecompareert ter
plaetsse contencieulx, ende genomen hebbende
inspectie oculaer, ende naer
voorts vanwege den *voors.* *eysscher* den *voors.* *verweerders*
gedaen was zeeckere *presentacie*
20 dat hij tevreden was de muyre van 't *voors.*
privaet, responderende an 't erve van den *voors.* *verweerders*,
te maecken een heele steen dick, sonder
eenige lichten ofte *andere* luchtgaeten responderende
up *heurluyder* erve, up welke *presentacie* de *voors.*
verweerders hem gerefereert hebbende
tot discretie van den gerechte, hebben scepenen
25 *verclaert* dat die *voors.* *eysscher* volgende zijne *voors.*
presentacie mit zijn begonste werck als boven
sal mogen voortvaeren. Ende compenseren
de costen om redenen den gerechte daertoe
mouerende. Aldus gedaen upten 3en junii
30 *anno* 1578.

---

¹⁵¹ = gegraven.

142r

- 1 Gesien de declaratie van costen den gerechte
van Den Hage overgegeven vanwegen Pouwels
Pouwelss., waert in De Moriaen, *eysscher* ende declarant
in cas van injurie ter eenre, up ende jegens
5 Cristiaen Quiryss., gedaechde in 't selve cas,
verweerder ter andere zijde, mitsgaders mede gesien
de diminutie vanwegen den verweerder daerjegens
gedaen, hebben deselve costen getaxeert ende
gemodereert, taxeren ende modereren mitsdesen
10 ter somme toe van zeven ponden van 40 *grooten* 't pont,
behalven de costen van de executie ende executeur, zoe
verre men deselve costen innen ende executeren sal
moeten. Aldus ut *supra*.

- 15 Gesien de declaratie van costen den gerechte van Den
Hage overgegeven vanwegen Pieter Sanguyn Pieterss.
als verantwoordende zijn gearresteerde goederen,
eysscher ende declarant ter eenre up ende jegens
Claude de Glarges, secretaris 's Hooffs van *Hollant*,
gecondempneerde ende verweerder ter andere zijden,
20 mitsgaders mede gesien de diminutie vanwegen
den verweerder daerjegens gedaen, hebben deselve
kosten getaxeert ende gemodereert, taxeren ende
modereren mitsdesen ter somme toe van vyer
ponden, zestien *scellinghen* van 40 groten 't pont, behalven de
25 costen van de executie ende executeur, soe verre
men deselve costen innen ende executeren sal
moeten. Aldus ut *supra*.

142v

1 [regel doorgedaald]
27 mey '78.

Pieter Cornelisz. *contra* Lysbeth van
Montfoort.

5 Scepenen *pertijen* ten wederzijden gehooft,
mits bij den *voors.* eysschers huysvrouwe
verclaerende bij eede dat zij mit wijlen
Cornelis Michielss. slot van *rekening*e gemaect heeft
ter somme toe van vijff *guldens* 19 *stuvers*, zoe van verteerde
10 gelagen als *andere* geleende *penningen*, den *voors.*
Cornelis tot zijnen *versoucke* tot diverssche tijden
geleent, mitsgaders oeck bij den *eysscher*
verclaerende dat de *voors.* wijlen *Cornelis*
voorcommende bij hem *eysscher* 't zelve geconfesseert
15 heeft sulxs gescyct te zijn, seggende noch daer-
bij: 't is een pont groot min een stuver; laet
ons noch een byerken drincken, soe
is 't effen gelt', ofte diergelijcke woorden in
substantie – condempneren scepenen den *voors.*
20 verweerster den *eysscher* die
voors. geëyschte zes gulden te betaelen
ende *compenseren* de *costen*. Actum
3en junii 1578.

[*in de marge*]

Up huyden den
20en junii heeft
d'eysschers huysvrouwe
gedaen den *behoirlicken*
eedt volgende 't *voors.*
appoinctement.

25 Margryete Joosten, weduwe
wijlen Willem Koenss., *contra* Cryn
Koenss.
21 martii '78.

30 Scepenen *pertijen* gehooft, *verclaeren* dat
d'eysschersse den *verweerder* sal leveren *pertinente*
specificatie van de *goederen* bevonden in de *sterffhuysse*

143r

- 1 van wijlen zijnen vader ende styeffmoeder daervan geen
sciftinge ende nocte sceydinge off gedaen en es,
gesterct bij eede; ende dat den
verweerder nae de leveringe van de *voors.* specificatie
als vooren binnen 14 dagen zijn actie sal institueren
5 up peyne van versteecken ende reserveren de
kosten ten uyteynde van der saecke. *Actum ut supra.*

[*deels in de marg en deels tussen de regels:*]

Scepenen, pertije
gehooft, verclaeren dat d'eysschersse mit haer geëxhibeerde inventaris sal
mogen
volstaen, mits denselven sterckende bij eede, soe verre den verweerder 'tzelve
begeert, verclaerende voorts dat
den *verweerder* zijn actie sal institueren,
zoe verre hij eenige
heeft, binnen 14 dagen
volgende voorgaende *appointement*.
Actum 15en julii 1578.
Welcken eedt d'eysschersse *presenteerde* te doen, die
haer bij den *verweerder*
verdraegen is.

De wedue van Jan Michielss. *contra*
Jonge Jan schuytvoerder,
den 13en mey '78.

- 10 Scepenen, pertije gehooft ende gezyen hebbende 't register
van wijlen Jan Michielss., d'eysschersses
overleden man, condempneren den *verweerder*
[*doorgehaalde regel*]
in den eysch van de eysschersse,
15 mitsgaders in de kosten. *Actum.*

- Vincent van Wyeringen *contra* Cornelis
Janss., backer.
Scepenen condempneren den *eysscher* de *sommatie*
an den *verweerder* gedaen costeloos ende
20 scadeloes aff te doen. *Actum ut supra.*
Vincent dienvolgende revoceert van de *voors.* *sommatie*
ende *versochte* daervan acte.

143v

- 1 Huych de Groot, secretaris,
contra 't huys van mr. Cornelis de
Cappella.
Den 18en januarii 1578.¹⁵²
- 5 Scepenen *pertijen* gehoort ende genomen
hebbende inspectie oculaer van den huysse in
questie ende gesien hebbende zeeckere certifficat[i]e,
bij den verwee*ders* in rechte geproduceert,
ende up als rijpelicke gelet hebbende,
10 condempneren den verwee*ders* d'eysscher te
betaelen de jaeren '72, '73,
'74 ende '77. Surceren d'executie
nopen de *voors.* jaere '73 tot
Allreheyligen naestcommende. Ende nopen de
15 de geëyste jaere '74 surceren
d'executie
tot meye daeranvolgende, mits stellende cautie ad octo.¹⁵³ Ende
beroerende
de geëyste jaeren '75 ende '76
verclaeren scepenen dat den verwee*der*[s] *voors.* sullen
20 genyeten 't octroye van Den Hage.¹⁵⁴
Ende compenseren
nyetemin de costen van de *instantie* om redenen den
gerechte daertoe mouverende. Actum
20en junii 1578.

---

¹⁵² Datum waarop is 'angeleyt' (cf. f. 131v en 140r).

¹⁵³ Ad octo = ad octo dies = tot acht dagen = binnen een week.

¹⁵⁴ Zie de noot bij f. 87r.

144r

1 Joost van Leeuwen *contra* 't huys van Baernt
de beeldesnijder.

Den 27 mey 1578.

5 Alzoe bij Vincent van Wyeringen als toesiende voocht
van de weeskinderen van wijlen Baernt de beeldesnijder voor defentie
geallegeert werde dat 't huys daeruuyt de
geëyste renten spruyten in desen voorleden
trouble gansselicken geruyneert ende ten uuyterste
10 desolatie gecomen was, ende nyetemin
tevreden was de geëyste vyer jaeren te
betaelen tot discretie van scepenen, daertoe den
voors. eysscher hem insgelijcxs refereerde.
Soe hebben scepenen volgende dien¹⁵⁵ den *verweeiders* gecondempneert
den *eysscher* te betaelen twee jaeren renten
15 mit remissie van den *andere* twee jaeren. *Actum*
den 4en junii 1578.

Den hoomans van *Sint* Josephsgilde
contra Aernt Claess. scrijnwerker.

20 Scepenen *appoincteren* dat den *verweerder* sal doen zijn
prouffve nae vermoegen de
gildebryeff *tusschen* dit ende *Sint* Gillis naestcommende,
ofte dat hij nae die tijt zijn ambacht sal
laeten, all volgende den *voors.* gildebryeff.
Actum 4en junii 1578.

---

¹⁵⁵ Lees: dienvolgende.

144v

- 1 Voor de *consultatie* ende eysch te bouck te stellen, 3 s.
Van elcken termijn te houden, drie groot.
Van een eysch mit middelen, 3 s.
Van der saecke te voldingen voor de *vyerschaere*
- 5 sonder datter *kenninghe* nae volcht, 4 *stuvers*; ende indien
[*doorgehaalde regel*]
de saecke wederomme
daernae ter *camere* verhaelt wert,
2 st.
- 10 Van een *kenninghe* te voldingen, 8 st.
Voor recht te maecken om te pachten
etc., 4 st.
Van upten dach van *vercopinge* de tijt *vorder* te bevestigen geoupeert te
wesen [?]¹⁵⁶ 2 s.
Van een *erffsceydinge* te voldingen, 6 st.
- 15 Van een *billjet* te scrijven van de weet om ten rechte te besteeden, 1 s. 6 d.
Saecken die men bij *scriftuyren* bedingt,
1 blat 3 st.
Voor de *sententie* te hooren *pronuncieren*, 1 s.
Alle *extraordinaris* ende *onvertoegen*
- 20 recht naer *ouder* gewoonte, 12 s.
Van alle *hoffaerden* voor de *bailliuus*
vyerschaere, 15 s.
Sonder dat de *talluyden* eenich *vorder* *salaris*,
'tzij voor de *bailliuu-* ofte *schouten-vyerschaere*
- 25 van de *pertijen* sullen mogen nemen ofte *eysschen* dan
als *voors.* is.

---

¹⁵⁶ De lezing van de laatste woorden is onzeker.

145r

- 1 Bailliuu, schout, burgemeesteren ende gerechte van Den Hage, hebben
gestatueert ende geordonneert ,
statueren ende ordonneren mitsdesen dat de
talluyden, staende voor de vyerschaere van de bailliuu
5 ende schout van Den Hage, hen sullen reguleren
van nu voortan
te mogen eysschen salaris
sulxs als hyernaer volcht, sonder dat *zijlieden*
directelicken ofte indirectelicken
10 eenich voord^{er}, recht ofte salaris meer sullen mogen
eysschen.¹⁵⁷ Actum 15en julii
1578.

---

¹⁵⁷ De aangekondigde uiteenzetting ontbreekt hier.

145v

- 1 Gesien die declaratie van costen den gerechte
van Den Hage overgegeven vanwegen Adriaen van der
Cryp Willems., eysscher ende declarant ter
eenre up ende jegens d' *erffgenamen* van mr.
5 Aelbrecht Janss. gecondempneerde ter
andere, mitsgaders die diminutie vanwegen
den *voors. gedaechde* gedaen, die hem refereerde tot
discretie van den gerechte, hebben deselve costen
die bedragende waeren tot *meerdere* somme
10 getaxeert ende gemodereert, taxeeren ende modereren
mitsdesen ter somme toe van *37 stuvers*, behalven
de costen van de executie ende executeur, soe verre
men deselve innen ende executeren sal
moeten. Actum den 20en junii 1578.
- 20 Is geaccordeert de twee overtochten te
doen maecken mitten aldereersten volgende d'acte
van 't consent van den heemraeden. Actum 20en
junii 1578.
- 25 Upte requeste van mr. Jacob de
la Merssche.
Schout, burgemeesteren ende gerechte van Den Hage seggen
dat den *suppliant* de betalinge in zijnen
requeste *versocht* behoorde gediligenteert
te hebben an den magistraeten van Den Hage alsdoen in
30 't gouvernemente zijnde ende dat hij daeromme
zijne betalinge sal mogen
[*doorgehaald*]
versoucken daer ende alsoe hij te raede bevinden sal.

146r

- 1 De bailliuu *contra* Jacob Franchet.
Scepenen appoincteren dat den gedaechde sal antwoorden,
ofte dat de clachte zijn
voortganck sal hebben, ende
- 5 condempneren Jan van Ryel, talman van den gedaechde,
alsoe hij zijne dingtale jegens de notoire
costuyme van de vyerschaere gevoert heeft,
in een ypocras¹⁵⁸ van twaelff stuivers, interdicerende hem
van gelijcke meer te doen. Actum 20en junii 1578,
waernaer Jan van Ryel *versocht* copie van den eysch.

- De bailliuu *contra* Cornelis
10 Claess., waert in Den Vyerheemskinderen.
Scepenen pertijen, dingtale bij scriftelicken eysch,
mondeline antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort ende gesien alle 'tgunt pertijen ten weder-
zijden hebben geproduceert,
- 15 verclaeren den eyscher tot
zijnen eysch ende conclusie sulxs hij die
upten gedaechde gedaen ende genomen heeft,
nyet ontfanckelicken, ende compenseren
de costen om redenen den gerechte
- 20 daertoe mouverende. Aldus ut *supra*.

---

¹⁵⁸ Lees: hypocras.

146v

[*in de marge*]

Den 25en

junii anno 1578.

Heyndrick Lambrechts-
zoon, munter, heeft
eedt gedaen van
getrouwicheyt.

- 1 Is geresolveert dat men up
woonsdage toecommende precyse de clocke
halff ure acht de santlooper sal om-
desetten om de gefurneerde *kenninghen* aff
5 te doen soevere 't mogelicken is.

Den 25en dach junii anno
1578.

[*in de marge*]

Presenten:

Cryp

Zybrantsz.

A. Screvelss.

Wyeringen

Wolff

- In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
10 mr. Dirick van Meerkercke, eysscher ter
eenre up ende jegens Adriaen Janss.
van Wassaer, verweerder ter andere
zijden van de *kenninghe* angeleyt den 12en dach
novembris anno 1577 lestleeden etc.
15 Scepenen *partijen*, dingtale bij schriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde, replycke
ende duplycke gehoort ende gesien zeeckere
accort in date den 16en maii 1577
bij den verweerder geproduceert, verclaeren (in
20 regardt dat de outste ypotikarissen ende die
beter recht hadden, van heure selve gerechticheyt hebben geweken
ende mitten eysscher
van heurluyder sculden geaccordeert, sonder welke
accorde de *gedaechde* als nyet hebbende dan naecte
25 actie *personale*, apparentelicken van zynen
geëyste sculde nyet een stuver
gehadt souden hebben) dat de verweerder

147r

- 1 naer adenant zijn *voors.* achterweesen hem mede
zal reguleren volgende
't *voors.* accort ende 'tzelve achtervolgen. Ende
compenseren de boeten ende costen van de *kenninghe* om redenen
5 den gerechte daertoe mouverende. Aldus
gepronunchieert den 28en junii 1578.

[*in de marge:*]

Den *verweerder* protesteert
etc. ten *selven*
dage.

- In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout ende
gerechte van Den Hage tusschen meester Dirick van
Meerkercke, eysscher ter eenre up ende jegens
10 Frans Reyerss., *verweerder* ter andere zijden
van de *kenninghe* angeleyt den 12en novembris *anno*
1577 lestleeden etc. Scepenen
pertijen, dingtale bij schriftelicke eysch,
exceptie ende antwoorde, mondelinge replycke ende duplycke
15 gehoort absolveren
den *voors.* *verweerder* van deser instantie
ende compenseren de boeten ende
kosten van de *kenninghe* om redenen den gerechte daer-
toe mouverende.
- 20 Cornelis Wyelant *contra* Claes
van Dam.
Scepenen *appoincteren* dat d'eysscher
onder de gerechte exhiberen sal specificatie
onder zijne hant van de geëyschte *verteerde* costen, inhoudende
25 distinctie van de daegen, sommen ende *personen* Ende oeck
sal beantwoorden de twee certifficatiën bij den *verweerder* geproduceert,
soe-
verre 't hem gelyeft, alles binnen 14 dagen up
peynen dat scepenen t'eynden den *voors.* tijt sullen recht
doen up 'tgunt onder *henlieden*

147v

1 alsdan bevonden sal worden. Ende reserveren de
kosten ten uyteynde van der saecke. Actum den 25en
junii 1578.

5 In *der saecke* van der *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Jan van Ryel
als pachter van den impost van den turff, eysscher
ter eenre, up ende jegens Adriaen Pieterss.
Groen, verweerder ter *andere* zijden, angeleyt
den 21en januarii lesteleeden etc. Scepenen
10 *pertijen*, dingtale bij schriftelicke eysch,
mondellinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort,
absolveren den
verweerder van der instantie ende compenseren
15 de boeten ende kosten van der *kenninghe* om redenen den
gerechte daertoe mouverende. Aldus
ut *supra*.

148r

1 Den 25en dach junii anno
1578.

[*in de marge*]

Presenten:

Joost Jacobsz. |burgemeesters

Frederick van der Elburch |

Cryp |

Zybrantsz. |

Screvelss. |scepenen

Wyeringen |

Wolff |

Moyaelen |

Geryt Janss. |

Geryt Aertss. |

Heyndrick Janss. |vroetscappen

Aernt van Rysbergen |

Lenert IJsbrantsz. |

Bartholmeus Zymonss. |

Is geaccordeert dat men de publicatie
doen sal van der *verhoginge* van den wijnen ende byeren
5 gelijk die upgelesen is, mits dat die
byertappers de pharoo nyet meer sullen
mogen *verhogen* upte voere[?] ¹⁵⁹ een oortgen,
ende *anders* geen byeren.

Willem Aemss. ende Cornelis Dircxss.
10 *vervangende* Olivier Pieterss., woonende tot Loosduinen,
constitueren Claes Janss. *procureur* *postulant*
cum ratifficatione. Actum 11en julii
1578.

---

¹⁵⁹ Onzekere lezing.

148v

- 1 Opte questie van de erffsceydinge hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Gerrit Louriss. backer, eysscher ter eenre
op ende jegens Thomas Meliss. verweerder
5 ter andere zijden, nopende zeecker verbot bij den
eysscher gedaen van zeecker pothuys bij den
voors. verweerder begonst te timmeren. Scepenen
geweest hebbende ter plaetsse contencieulx,
genomen inspectie oculaer ende oeck gehoort
10 de dingtale van pertijen ende up als rijpelicke
gelet hebbende verclaeren 't verbot bij den voors.
eysscher den verweerder gedaen qualicken ende
t'onrechte gedaen ende dat 't begonste
werck zijn voortganck
15 hebben sal. Ende compenseren de
kosten van de erffsceydinge om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
den 11en julii 1578.

[*In marge*]

Elburch ende
Dorp.

- 20 Up 't *versouck* gedaen bij Frederick van der Elburch
ende Jacob van Dorp als crediteurs van
mr. Jacob van der Mersche omme onder cautie suffisant
te mogen lichten zeeckere *penningen* gearresteert
onder Cornelis Zybrantss. als *cooper* van de huysinge
ende erve van den voors. mr. Jacob van der Merssche,
25 *hemluyden* requiranten van den voors. Merssche
competerende uuyt saecke van eenige waeren
bij *hemluyden* respective den voors. De la

149r

- 1 Mersche *vercoft* ende geleverd. Daer-
jegens die *voors.* Cornelis *Zybrantsz.* sustineerde
dat hij die *voors.* De la Mersche geen *penningen* sculdich
en was uuyt te reycken voor- ende alleer die *voors.*
- 5 De la Mersche offgedaen soude hebben de hoofdsomme
mitte *verlopen* onbetaelde renten van twee
ponden grooten *Vlaems* 's jaers die mr. Reyer van der Does,
rekenmeester altans residerende tot Utrecht, upte
voors. *vercofte* huysinge spreekende hadden.
- 10 Scepenen die *voors.* *pertijen* ten vollen an wederzijden
gehoort hebbende, gesien mede
zeecker contract van date den 9en martii
tusschen de *voors.* De la Mersche ende Cornelis
Zybrantss. gemaect mitsgaders zeeckere
- 15 bezegelde brieven daernaer
gevolcht van date den 10en martii
beyde lestleeden, hebben *verclaert* ende *verclaeren*
mitsdeesen den *voors.* requiranten tot heur
versoucke alsoch nyet ontfanckelicken,
- 20 maer dat die *voors.* gearresteerde *penningen*
sullen blijven in arreste tot *verseeckerhey*t
van den *voors.* requiranten.
[regel doorgehaald]
Actum den
- 25 11en julii 1578.

149v

1 Den 15en dach julii *anno*
1578.

Upte requeste van Vrederick Brunt.

5 Bailliuu, schout, burgemeesteren ende regierders van Den
Hage seggen
voor heurluyder advys up 't *versouck* van den suppliant
dat, alsoe de scutterie van de Coloveniers Doelen
bij den Staten dezer landen gegunt ende gegeven is
de kercke ende 't spinhuys van 't convent van
10 *Sinte Elysbetten* alhyer, de welcke dien-
volgende de *voors.* kercke hebben doen *vercoopen*
[regel doorgehaald],
dat daeromme den suppliant,
alsoe dese saecke den magistraet
15 van Den Hage nyet en concerneert
(onder correctie
altijt van U. *Mogende Edele Heeren*) zijn
versouck behoort te doen an de *voors.* *Mijnen Heeren*
die Staten. *Actum ut supra.*

20 Upte requeste van Jacob van
Perzyn omme te hebben [*exemptie*].

Alsoe d'*exempte personen* in des *suppliants*
contract mit die van Den Hage gemaect
van date den 2en augusti *anno* 1564, verclaert,
25 alsnoch geen vrijheyt ofte *exemptie* van de
jegenwoordige impositie en genyeten, sal
daeromme den suppliant mede alsnoch *patiëntie*
hebben. *Actum ut supra.*

150r

[*in de marge*]

Presenten:

Schout

Cryp

Screvelss.

Wolff

1 Philips Oetgyerss. *contra* Crispyn Heyndrixss.

Scepenen geweest hebbende ter plaetse *contencieulx* ende
genomen inspectie oculaer ende pertijen aldaer gehoort ten
wederzijde, condempneren den
5 verweerder te betaelen d'jaeren '73, '77 ende
'78, offslaende 'tgunt hij sal kunnen
bewijzen upte voors. jaeren betaelt te hebben;
ende surceren de vordere betalinge van de *voors.* jaeren
'77 ende '78 voor d'eene helft t'Alreheylgen,
10 ende voor d'andere helft Lichtmisse daeranvolgende.
Ende nopende de jaeren '74, '75 ende '76
verclaeren scepenen dat de *gedaechde* sal genyeten
't effect van 't octroye van Den Hage,¹⁶⁰ ende condempneren
nyetemin den *gedaechde* in de costen van de *instantie* ter *tauxatie*
15 ende moderatie van den gerechte.

Den 19en julii *anno* 1578.

Pieter Harmenss. van den Geertruydenberge, wonende
naest 't stadthuys, is burger geworden ende sal betaelen
drie pont *Hollants*.
20 Heyndrick Govertss. is burger geworden als boven
om 30 st.
Jan Baertss. 30 st.

---

¹⁶⁰ Zie de noot bij f. 87r.

150v

- 1 Up 't *versouck* gedaen bij Jacob van Dorp
omme de muraige van 't huys In Emaus leggende gevallen up zijne
huyslinge,
te besteeden aff te breecken tot coste van den eygenaers van de
huyslinge In Emaus *voors.*, ofte dattet de schout soude doen doen
5 up coste van den onwilligen. Scepenen,
geweest hebbende ter plaetsse *contencieulx*
ende genomen inspectie oculaer van 't werck
in questie, hebben geappoincteert dat
die *voors.* Dorp noch een rechtelicke weete sal doen doene
an den eygenaers van de *voors.* huyslinge In Emaus
wonende tot Delff, omme 'tselve gesien
voorts gedaen te worden naer behooren. Actum
10 10en julii 1578.

Jacob Meeuss. *contra* Lysbeth
Pieters., wedue wijlen Jacob Janss.
de Woest.

- 15 Scepenen appoincteren dat *pertijen* an wederzijden
heurluyder beyder muyren
sullen doen recht
setten, sulcx dat die in 't loot staen,
bij metselaers in *presentie* ende
tot seggen van den geswooren redetreckers
20 van Den Hage; ende compenseren de costen om
redenen den gerechte daertoe mouverende.
Actum 28 julii 1578.

151r

1 Den 29en dach julii anno 1578.

[*in de marge*]

Presenten:

Cryp

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

Wolff

- In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen de voochden van den aftergelaeten weeskinderen van Adriaen Heyndricxss., eysschers ter
- 5 eenre contra twee margen lants gelegen an de oostzijde van de De[n]nenwech, eertijts toebehoort hebbende Adriaen van Borsselen *zaliger*, die welcke nu beset ende gebruyct werden bij Adriaentgen, wedue wijlen Huych in 't Bosch ende verantwoord werden
- 10 bij *de voors.* wedue ende Adriaen Benninck
voor hemselven ende Jacob van Dorp ende Vranck van der Bye als procuratie hebbende van Franchoyss Messing coopman tot Antwerpen als actie ende transport hebbende van Neeltgen Cornelisdr., wedue van Cornelis Coenraetss. ende haer weeskinderen, gevouchden mitte *voors.* Adriaene Geritsdr.,
- [*regel doorgehaald*]
verweerders ter *andere* zijden, angeleyt den 17en decembris lestleeden etc. Scepenen pertiën, dingtale bij scriftelicke eysch ende antwoorde mitsgaders
- 15 mondelinge replycke ende duplycke gehoort, gezyen oeck zeeckere advertissement vanwegen die *voors.* eysschers onder die *voors.* gerechte geëxhibeert, mitsgaders zeeckere diverssche brieven, stucken ende munimenten bij den *voors.* pertijen elcxs tot heurluyder intentie geproduceert,
- 20 ende oeck hyerop gehadt 't advys van geleerden ende op als rijpelicken gelet ende overgewogen hebbende all 't gunt ter decisie van den *voors.* saecke dienende was, verclaeren den *voors.* eysschers tot heurluyder eysch ende conclusie opten
- 25 *voors.* verweerster ende gevouchdens genomen, nyet ontfanckelicken;
absolveren den *voors.* verweerster ende gevouchdens van de *voors.* eysch ende conclusie, compenserende nyetemin de costen van de *voors.* saecke ende kenninge om redenen den gerechte daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
- 30 den 5en dach augusti anno 1578.

151v

1 Een ordonnantie te maecken van 32 £ tot 40 *grooten* 't pont
up Vincent van Wyeringen beroerende
zeeckere uuytcoop van turff die Aecht Jan Claess.'s wedue
Den Hage geleverd heeft, welcke *penningen*
5 deur advyse van den magistraet
van Den Hage bij *burgemeesters* doen betaelen zijn om redenen
[*doorgehaalde regel*]
Actum 29 julii 1578.

Joris Joriss. linnewever *contra* Reyner
10 van der Laeck.
Scepenen *appoincteren* dat de gezwooren redetreckers
sullen commen ter plaetsse contentieulx ende aldaer
redetrecken van beyder de erven in questie,
rayende lynierecht uuyten zuyden ten noorden,
15 omme daerna de heyninge gestelt ende eenen
yegelicken 't zijn toegevoucht te werden
naer behooren Ende compenseren de costen om
redenen den gerechte daertoe mouverende. Actum
29en julii 1578.

20 Den naestlesten dach julii *anno*
1578.

[*in de marge*]
Presenten: alle de
scepenen preter
Does

In *der saecke* van der pachtdaechsse *kennighe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Cornelis Corneliss. van der Horst, eysscher ter
25 eenre *contra* Hedde Cornelisz. ende Anna
Gieliss., zijn huysvrouwe, verweerders ter *andere* zijden,
angeleyt den 28en junii lestleden. Scepenen
pertijen, dingtale bij schriftelicke eysch
ende antwoorde, mondelinge
30 replycke ende duplycke

152r

- 1 gehoord ende gesien zeeckere certifficatie vanwegen den
voors. eysscher t'zijnder intentie geëxhibeert,
condempneren den *voors.* verweerder ende zijne huysvrouwe
in de secretarie van Den Hage te consigneren de geëyschte somme van zes
guldens
- 5 10 *stuvers* in questie, welcke penningen die *voors.* eysscher onder
cautie suffisant de restituendo sal mogen lichten
indyen yemant eenich beter recht totte selve
penningen hadde. Ende compenseren de boeten ende costen van de
kenninghe om redenen den gerechte daertoe mouverende.
- 10 Aldus gepronunchieert den naestlesten julii *anno*
1578.

Is burger geworden mr. Dirick *Adriaens.*
ende sal betaelen 30 *stuvers.* Actum *prima augusti*
anno 1578.

- 15 Den 6en dach augusti *anno*
1578.
Gesyen bij den gerechte van Den Hage 't proces voor den-
selven gerechte hangende tusschen Machtelt Koenraets-
dr., Nyesgen Koenraetsdr. ende Lenert Cornelisz.,
- 20 *cuyper*, als vader ende voocht van zijn kinderen
geprocureert¹⁶¹ bij Maryken Coenraetsdr., eysschers
ter eenre, up ende jegens Aelbrecht Hillebrantss.
met zijn consorten, verweerdters ter *andere* zijden etc.
Scepenen en bevinden 't proces nyet in state

---

¹⁶¹ Lees: geprocreeerd.

152v

- 1 om eyntelicken te mogen termineren, verclaeren
daeromme dat die *voors. pertijen* van huyden in drie
weecken, als den 26en *deser* maent
augusti, compareren sullen voor den *voors. gerechte*, die
5 hemlyeden hooren ende vereenigen sullen¹⁶², is 't
doenlicken; indien nyet, hemlyeden openen
zeeckere difficulteyten bij geleerden hemlyeden schriftelicken
geproponeert ende in 't *voors. proces* bevonden, omme *pertijen* daerup
jegens
malcanderen gehoort voorts in *der saecke*
10 geprocedeert te werden als behooren sal. Ende
reserveren de costen ten uuyteynde van *der saecke*.
Aldus gepronunchieert den 5en augusti 1578.

- Upte questie van de erffscheydinge hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Jacob Pieterss.,
15 schoemaecker, vervangende Willem Evertss.
zijnen zwaeger, eysschers ter eenre, up ende
jegens mr. Dirick van Meerkercke,
verweerder ter andere zijden.
Scepenen, geweest
20 hebbende ter plaetsse contencieulx, genomen
inspectie oculaer ende *pertijen* ten wederzijden
up als gehoort hebbende, gesien oeck zeeckere
vonnisse gewesen tusschen wijlen
Pieter Maertss., eysscher ter eenre, ende mr.
25 Cornelis Barthoutss., griffyer van den leenhove van *Hollandt*,
verweerder ter andere, in date den 9en dach junii
1553,

---

¹⁶² Lees: sal.

153r

1 verclaeren
scepenen dat die *voors.* verweerder alsulcken
anderen bequaemen goote sal leggen onder zijn
dack, dat 't hemelwater van zijne huysinge vallende
5 d'eysschers huys nocte erve nyet en bescaedighe.
Ende dit all conformelicken 't *voors.* vonnisse van den 9en junii. Ende
condempneren den verweerder
in den costen van de erffscheydinge
ter tauxatie ende moderatie van den gerechte. Aldus
10 ut *supra.*

Is geordonneert tot curateurs van den boull
van Cornelis Pieterss., bode, *zaliger*,
Vincent van Wyeringen ende Jan Wolff,
ende te expediëren behoirlicke commissie in forma.
15 Actum 5en augusti anno 1578.

't Kint van Robbrecht Heyndricxss. genaempt
Annetgen Robbrechts, oudt ontrent zeven
vyerendell¹⁶³ jaers, verdroncken in een tobbe mit
waeters.
20 Scepenen, geweest hebbende ten huysse van den *voors.* Robbrecht
Heyndricxss., visitatie van 't voorn. kint gedaen hebbende,
ende bevonden hebbende 'tzelve kint bij ongeluck sonder
eenige quetsure an zijn lijff te hebben, maer dat
'tzelve kint gevallen was in een tobbe met waters
ende daerin verdroncken was,
verclaeren daeromme dat men
25 't voorn. kint sal mogen begraven. Actum den 6en
augusti anno 1578.

---

¹⁶³ Lees: vierendeel jaers (kwartaal).

153v

1 Pieter *Adriaensz.*, vleyshouder, excijsenaer *contra* Jan ende Cornelis de Lange.

Scepenen appoincteren dat den eysschers in conventie alsnoch geleverd sullen werden copie van de *ordonnantie*, daer-
5 up d'*eysschers* in reconventie ende gevouchde hem fonderen, ende commen

antwoorden up dingsdage naestcommende voor de middaeghe te negen uren omme, *pertije* daerjegers behoort, voorts gedisponeert te werden naer behooren. Actum 9en augusti *anno*
10 1578.

Pieter Pouwelss. *contra*
Heyndrick Joffer.

Scepenen appoincteren dat *pertije* sullen elcx kyessen
15 twee goede mannen die hemlyeden hooren ende vereenigen sullen, is 't doenlicken; indien nyet, sullen daerbij noch mogen nemen een overman *tusschen* dit ende 14 daegen. Ende indien zijlyeden *pertijen* nyet en konnen accorderen, sullen
20 heurluyder gebesoingeerde, ofte 'tgunt zijlieden in *der voors.* saecke gedaen hebben, den *voors.* gerechte overbrengen, omme, alle 't selve gesien, bij den *voors.* gerechte eyntelicken in *der voors.* saecke gesententieert te worden naer
25 behooren, verbiedende *pertijen* malcanderen middelertijt nyet te misseggen mit

154r

1 woorden ofte mit wercken. Actum ut *supra*.

Reyer
van der Does *contra*
Jacob van Persyn.

5 Scepenen appoincteren dat *pertijen* *malcanderen*
tusschen dit ende maendage 's avonts eerstcommende leveren
sullen copie van d'een s'anders brieven, certifficatiën
ende van alsulcke *andere* munimenten daermede
zij hemlyeden respectivelicken in der *voors.* saecke
10 meenen te behelpen omme up dingsdage daeran-
volgende tusschen die *voors.* *pertijen* voorts gedisponeert
te werden naer behooren, Ende reserveren de kosten
ten uuyteynde van der saecke. Actum 9en augusti 1578.

Upte requeste van Cornelis
15 Brandeling.
[doorgehaalde regel]
Alsoe de incommen van de memoriën-
goederen bij de Staten
specialicken gedestineert zijn totte jaerlicxe
20 onderhout ende alimentatie van den predicanten ende schoolmeesteren
allhyer, die nergens nae en mogen uuytbrengen
heurluyder onderhout, ende dat, mitsdien die van Den Hage den
suppliant daerdoor geen betalinge en *vermogen* te doen, sall daeromme
den
suppliant zijn *versouck* mogen doen an den *voors.* Staten, soe
25 zijnen goeden raedt gedraegen sal. Actum bij bailliuu,
schout, burgemeesteren ende regierders van Den Hage upten
9en augusti anno 1578.

154v

1 Willem Adriaenss. Doncker is besteet
den hoffbrant te voyeren¹⁶⁴ tot Jaersavont
om 5 groot de wagen.

5 Noch van den Haechsse turff drie stuvers
up te voyeren. Actum 11en
augusti anno 1578.

Pieter Adriaensz. Smout *contra*
Jan ende Cornelis de Lange.

10 Scepenen appoincteren dat d'eysschers in conventie geleverd
sal werden copie van den certifficatiën bij den *verweeiders*
in 't zelve cas overgeleyt omme daerjegens
te commen seggen, 't zij mondeling ofte bij geschrifte,
van huyden in achte dagen 's mergens t'acht uren, ende dat
middelertijt den *voors. eysschers* in conventie mede geleverd
15 sal werden copie van de replycke
in reconventie ende duplycke in conventie 't welck zij noemen
advertissement, *tusschen*
dit ende up morgenavont, ende voorts commen van
als¹⁶⁵ gefurneert jegens den *voors. gesetten*
dach ende ure, ofte dat scepenen sullen
20 recht doen van 'tgunt onder *hemluyden* bevonden sal
worden. Actum 12en augusti anno
1578.

---

¹⁶⁴ Lees: aanvoeren.

¹⁶⁵ Lees: alles.

155r

- 1 Heyndrick Corneliss. Faes, oudt omtrent 59 jaeren, ende Jasper
Willems., oudt omtrent 53 jaeren, metselaers
alhyer in Den Hage, verclaeren dat nae heurluyder
beste wetenschap, nae de verthooninge hemluyden gedaen
ende inspectie [bij] hemluyden genomen, soewel up 't erff van 't huys
van Warmont, nu Persyn, als van 't erve van Reyer
van der Does, van zeeckere muyre
staende tusschen 't huys van Reyer
5 van der Does ende Jacob van Persyn voors., dat zijluyden anders daer-
uuyt nyet en weten dan dat de voors.
muyr is een gemeenen muyr ende dat denselve
muyr den voors. Persyn in 't geheel nyet en mach
toebehooren, doerdien dat, ingevalle die
10 voors. muyr in 't geheel toebehoort hadde an 't huys
van Warmont, nu Jacob Persyn voors., en souden de
predecesseurs van den voors. Persyn boven geen lateye
binnen zijn huys nyet geleyt
nochte de helft van den muyr nyet geweken hebben.
15 Actum den 12en augusti anno 1578.

Reyer van der Does *contra* Jacob van Persyn.

- Scepenen appoincteren dat pertijen an wederzijden onder die
voors. gerechte exhiberen sullen
[regel doorgehaald]
20 [regel doorgehaald]
die coop- ende huysbrieven
mitsgaders alle andere besceyt dat zijluyden van de voors.
huysinge ende erven eenichsins hebben mogen
tusschen dit ende ad primam naestcommende, omme

155v

1 deselve gesien voorts in *der saecke*
gedisponeert te worden naer behooren.
Ende reserveren de costen ten uyteynde van *der saecke*. Actum
14en augusti *anno* 1578.

[*regel doorgehaald*]

5 [*regel doorgehaald*]

Upte *versochte* reparatie van attentaten *versocht*
bij Pouwels Pieter Jonass.
ter eenre ende Cornelis Milaenen als bewonende
't huys van Jacob de Gruyter ter *andere* zijden.

10 Scepenen geweest hebbende ter plaetsse *contencieulxs*,
genomen inspectie oculaer, condempneren den *voors*.
Milaenen costeloos ende scadeloes
te repareren 'tgunt hij gedaen heeft zedert date
van 't verbot hem bij den boode van Den Hage den 7en augusti
15 lestleden gedaen. Actum 14en augusti *anno* 1578.

156r

1 Den 18en dach augusti *anno*
1578.

[*in de marge*]

Presenten:

Cryp

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

Wolff

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Jan ende
5 Cornelis de Lange van Dordrecht, eysschers in
conventie ende verweerders in reconventie ter eenre,
up ende jegens Pieter Adriaenss. Smout,
excijssenaer van den wijnen over Hage ende *Haechambachte*,
verweerder ende eysscher respective, ende Salamon
10 van der Houve, balliuu van Den Hage mit hem Pieter Adriaenss.,
gevouchde,
ter andere zijden.
Scepenen pertijen, dingtale bij scriftelicke
eysschen, antwoorden, replycken ende duplycken,
soewel in den *voors.* conventie als reconventie,
15 gesien mitsgaders *zeeckere ordonnantie* van den Staten
upte verpachtinge van de wijnexcijssen, gestatueert
mit noch *zeeckere* andere certifficatiën tot heurluyder
intentie onder den *voors.* gerechte geëxhibeert,
ende up als rijplicken gelet hebbende,
20 verclaeren die *voors.* eysschers in conventie
ende verweerders in reconventie, mitsgaders
oeck den eysscher in reconventie ende verweerder
in 't zelve cas mitten *voors.* gevouchde,
[*doorgehaald*]
[*doorgehaald*]
tot heurluyder respective eysschen ende
conclusiën, sulcx ende in den vougen zijluyden
25 die elcx upten anderen gedaen
ende genomen hebben, nyet ontfanckelicken.

156v

- 1 Ende compenseren de boeten ende costen van de
kennunghe, soewel in der saecke van conventie als
reconventie gevallen, om redenen den gerechte daertoe
mouerende. Aldus gepronunchieert
upten 19en dach augusti anno
5 1578.

Jacob van Dorp *contra* 't huys
van den kinderen In Emaus.

- Scepenen *verclaeren* dat de bestedinge
zijn voortganck sal hebben
10 mits dat de
offbreeckinge¹⁶⁶ gesurcheert sal werden
van huynen in 14 dagen, binnen welcken tijt
Ysbrant Geritss. ofte yemant van zijnen
weegen de *voors.* offbrekinge sullen
15 mogen doen ofte doen¹⁶⁷ doen ten minste quetse
van de huysinge In Emaus. Ende indien hij
't zelve begeert te doene, sal alsdan betaelen den
annemer twaelff stuvers voor zijn
moyete ende aventuer. Actum 19en
20 augusti 1578.

---

¹⁶⁶ Afbraak.

¹⁶⁷ Laten.

157r

1 Voorwaerde daerop men
besteeden sal aff te breecken.

Den annemer sal gehouden weesen wel te schooren
ende te bewaeren de binden ende kap ende scoorsteen
van 't huys In Emaus ende dat voor

5 [*doorgehaalde regel*]
't vallen ende uuytsrijden van 't huys,
ende off te breecken 'tgunt Jacob Willems. van Dorp
te naestaet, als te weeten anderhalve roede lengte
beginnende van 't privaethuysken van Emaus leggende
up zijn Dorps muyre

10 oostwaert up.

Den annemer sal gehouden weesen de schooren te
laeten staen den tijt van twee maenden.

Den annemer sal nyet eer gehouden weesen 't werck te
breecken dan t'eynden 14 dagen naestcommende, ende
15 indyen de kinderen van Geryt In Emaus middelertijt 'tzelve
werck begeeren aff te breecken, sullen den
annemer gehouden weesen te geven 20 *stuvers*.

Den annemer sal gehouden weesen te stellen
suffisante borge om 't werck aff te breecken
20 als *voors.* is ende te houden staende den *voors.* tijt van
twee maenden.

Ende is angenomen bij Aernt Willems. om
twaelff *gulden*. Actum 19en augusti
anno 1578.

[*in de marge*]

Is bij scepenen *verclaert* dat den schout de
penningen in desen geroert den
gedaechdens sal betaelen.

157v

1 Up huyden den 22en dach augusti *anno*
1578 is Geryt
van Corsberge, hooman, ende mr. Pieter
Hanneman als achte¹⁶⁸ gecommiteerde van de
5 confrérie van St. Joris, geleverd een vergulde
kelck ende plateelken daerup, toecommende die
voors. confrérie. Actum ter *presentie* van den
bailliuu, Joost Jacobss. ende Van der Elburch,
burgemeesters, ende Cryp, Screvelss ende Wolff,
10 scepenen, mij *present*.

Upte questie van de erffscheydinge, hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Jan Jacobss.
Bloot, eysscher ter eenre, ende Jan Heyndricxss.
de Vries, messemaecker, verweerder ter *andere* zijden.
15 Scepenen geweest hebbende ter plaetsse contencieulx
ende genomen hebbende inspectie oculaer ende oeck daer-
up gehoort hebbende de redetreckers vanwege
die *voors. pertijen* ter plaetsse contencieulx ontbooden,
soe hadden die *voors. pertijen* heurluyder questie
20 gebleven in seggen ende arbitraege van den gerechte,
dewelcke dienvolgende uuytgesproocken ende *verclaert*
hebben, spreekken uuyt ende *verclaeren* mitsdeesen
dat die *voors. Jan Heyndrixss.* zijn balcken, bij hem
versocht te leggen in de muyre van Jan Jacobss.
25 Bloot, eysscher, nyet dieper in de *voors. muyre*
van Jan Jacobss leggen en sal dan de nooten,
daer de oude strijckhouten up gelegen hebben, noch
jegenwoordelicken leggende zijn ende dat hij oeck de
anckers van den *voors. balcken* ende nocken sal
30 incassen in de muyre van den *voors. Jan Jacobss.*, dat men
de *voors. anckeren* van binnen nyet en sal mogen syen
ende voorts deselve muyre van de *voors. Jan Jacobssoons*
zijde alsoe bewaeren dat hij Jan Jacobss.

---

¹⁶⁸ Vermoedelijk te verbinden met 'achtman' (lid college van acht mannen).
voorlopige versie 2017 sep 30

158r

- 1 daerdoer geen scaede en lijt;
mitsgaders oeck de muyre ende gaeten van den *voors.*
ingekaste ankeren pleysteren ende dichtmaecken
buyten coste van den *voors.* Jan Jacobss. Ende oft gebeurde dat hij
5 Jan Jacobss eenige scaede daerdoor soude
mogen lijden, dat Godt *verhoeden* will, dat hij *verweerder* 'tzelve den
voors. eysscher sal
vergelden tot seggen van luyden hem dies *verstaende.*
Ende condempneren nyetemin den *voors.* *verweerder* in den costen
van de *voors.* erffsceydinge tot tauxatie ende moderatie
10 van den *voors.* gerechte. Actum 22 augusti 1578.

Den 23en dach augusti *anno*
1578.

[*in de marge*]

Presenten:

Cryp,

substituut van den schout

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

Wolff

elcx ingeleyt

2 £ 5 s.

- Machtelt Lambrechtsdochter, dienstmaecht,
eysschersse in cas van
15 inlegginge ter eenre up ende jegens Gryetgen,
waerdinne in De Moriaen,
ingelejde, mitsgaders Pouwels Pouwels.
des *voors.* Gryetgens man, *verweerder* ter *andere*
zijden.
20 Scepenen, gesien hebbende zeeckere costuyme
van Den Hage in cas van inlegginge geobserveert,
absolvereren de gedaechde van de instantie
ende compenseren de costen om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Actum 23 augusti
25 *anno* 1578.

158v

1 Den 26en augusti 1578.

[*in de marge*]

Presenten:

Schout

Cryp

Zybrantsz.

Wyeringen

Wolff

Achterevolgende 't appointemente gepronunchieert
upten 5en augusti 1578 tusschen Machtelt Coenraets etc.
contra Aelbrecht Hillebrantsz. cum sociis, geleverd hemluyder elcxs
5 difficulteyten, alsoe daer geen hoope van accorde
en was, omme daervoren te *commen antwoorden* ten naesten
rechtdage.

Den 9en septembris 1578.

[*in de marge*]

Presentibus de schout, burgemeesteren,

Does, Cryp, Screvelss.

ende Wieringen.

10 Up 't versoock gedaen bij Pouwels Splinter, tresoryer van der
oorloge. De magistraet van Den Hage hebben den voors.
suppliant als tresorier voors. geaccordeert ende gegunt, accorderen ende gunnen
mitsdesen exemtie ende *vrijdomme van heurluyder*
impositie, als vrije suppoosten van den Hove in Den Hage
van heurluyder biere ende wijnen genyetende sijn.
15 Actum ut supra.

[*in de marge en na 3 regels over de hele breedte*]

Den negenden

septembris

anno 1578 is bij den

gerechte van Den Hage geconsenteert Marino Coppall sijnen muyr staende achter zijn huys
in den Pooten te mogen onderschoren mit stutten van upgemetselt werck van steen ende kalck,
hebbende beneden de breete van ontrent twee voeten ende duymen twee ofte drie meer
oft min onbehaelt. Actum
ten daege ende *jaere voors.*

Den 13en septembris 1578.

Machtelt Lambrechtsdr., dienstmaecht,

eysersche in cas van inlegginge ter

eenre up ende jegens Gryetgen,

20 waerdinne in De Moriaen,

mitsgaders Pouwels Pouwelss.

des *voors.* verweersters man.

Scepenen appointeren dat d'eysschersse

sal caveren als zij mach ende heeft

25 d'eysschersses moeder ex *superabundantie*

159r

1 renunchierende 't beneficium velliani¹⁶⁹ haer
geconstitueert borge voor d'eysschersse voors.

Pouwels Pouwels.

waert in De Moriaen protesteert in den naeme
5 van zijn huysvrouwe van injuriën jegens
Cornelis Beuckelaer als dat denselven hyer in
juditio seyt dat hij sal doceren dat die voors.
Pouwels huysvrouwe haer tot meer tijden mit
waerseggers ofte waersegsters beholpen heeft,
10 omme zijn actie in tijt ende wijlen te institueren
soe zijnen goeden raedt gedraegen sal;
waerjegens Cornelis Beuckelaer seyt dat hij
hem geen partije en voucht naer 'tgunt hij
geseyt heeft geseyt te hebben tot defentie
15 van zijn meestersses goet recht.

Scepenen appoincteren dat pertijen tusschen
dit [ende] donderdage naestcommende dien dach
alle alsnoch sullen compareren voor goede mannen,
die hemluyden hooren ende accorderen sullen, is 't
20 doenlicken; ende indien nyet, sullen dies anderen
daechs als vrijdaechs daeranvolgende
wederomme comen voor den voors. gerechte,
die in der saecke alsdan sentiëren sullen
naer behooren. Actum 13en septembris
25 1578.

---

¹⁶⁹ Lees: velleiani.

159v

1 Den 16en dach septembris *anno*
1578

[*in de marge*]

Presenten:

Cryp

Wyeringen

C. Zybrandtsz.

Jan Willems., eertijts priester, heeft
gedaen den eedt van getrouwicheyt.

- 5 In der saecke van de *kenninghe*, hangende voor den schout ende
gerechte van Den Hage tusschen Louris Diricxss. Rosenburch,
eysscher ter eenre up ende jegens Cornelis IJsbrantss.,
bouweester tot Loosduynen, als genaest hebbende de
vercofte *wooninghe* ende landen van den eysscher allhyer,
10 verweerder ter andere zijden, angeleyt den 6en dach
decembris lestleeden, etc. Scepenen pertijen,
dingtale bij schriftelicke eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke, gehoort
ende gesien zeeckere diverssche munimenten
15 bij pertijen ten wederzijden elcx tot heurluyder intentie
geproduceert, ontseggen den eysscher zijnen eysch
ende conclusie, sulxs ende vougen hij die upten
[*doorgehaalde regel*]
verweerder gedaen ende genomen heeft, ende compenseren de
boeten ende costen van de *kenninghe* om redenen den gerechte
20 daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
upten 18en novembris 1578.

160r

- 1 Den 19en septembris 1578.
Jacob van Dorp
Vincent van Wyeringen
Adriaen Screvelss.
- 5 Adriaen Benninck, secretaris

Sijn bij Joost Jacobss. ende Frederick
van den Elburch, burgemeesters, Cryp, Screvelss.,
Wyeringen ende Wolff, scepenen.

160v

- 1 Is ten selven dage geconsenteert heer Jan *Adriaensz.*
wonende tot Utrecht
20 gulden 's jaers lijffrenten, ingaende ten dage als hij
sal leveren copie van de blaffaerden ende reeckeninge
5 van de memorie ende renten vandien. Actum ut *supra.*

Den 20en dach septembris *anno*
1578.

De bailliuu *contra* Jacob Franchet.

- 10 Scepenen appoincteren dat, alsoe den
verweerder in juditio bekent heeft de replycke
van den *eysscher* onder hem te hebben ende scepenen gebleecken is
dat deselve bij den booden van Den Hage t'*zijn* huysse
gelevert is, dat den verweerder sal commen
dupliceren ten naesten rechte dage op *peyne* van versteecken,
15 mits dat nochtans d'*eysschers* replycke tevoren in juditio
openbaerlicken opgelesen sal werden. Actum
20en *septembris* 1578.

[*in de marge*]

Van welcke *appoinctement*e den *gedaechde* illico
appelleerde ofte reformeerde an den Hove van
Hollant.

De bailliuu *contra* *Adriaen* Jacobss.
cum suis.

- 20 Scepenen houden de saecke in state gelijk die
nu is totten naesten rechte dage ende ordonneren
den *gedaechdens* voor den naesten rechte dage over te leggen
't placcaet bij den *gedaechde* in juditio geallegeert.
Actum ut *supra.*

161r

1 De bailliuu *contra* Jannetgen Geritsdr.

Scepenen ontslaen de gedaechde
van de personele comparitie ende admitteren haer te mogen
occupereren¹⁷⁰ bij *procuratie*, mits doende hantastinge
5 omme t'allen tijden weder te rechte te commen
in persone des *versocht* zijnde, up *peyne* van vervallen te
zijn in den eysch ende conclusie van den eysscher. Actum ut *supra*.

[*in de marge*]

Ten selven dage heeft de *gedaechde* hantastinge gedaen an handen
van scepenen.

De bailliuu *contra* mr. Pieter
Wollebrantsz.¹⁷¹

10 Scepenen appoincteren dat den eysscher ende verweerder elxs sullen
inleggen twee *carolus gulden* om te consuleren mit
geleerden. Actum ut *supra*.

---

¹⁷⁰ Lees: occuperen.

¹⁷¹ Kanunnik op het Hof in Den Haag.

161v

1 In *der* saecke van de
scepenensoene hangende voor den schout ende gerechte
van Den Hage, tusschen Machtelt Lambrechtsdr.,
dienstmaecht, eysschersse in cas van injuriën
5 ter eenre, contra Gryetgen,
waerdinne in De Moriaen alhyer in Den Hage,
ingeleyde ende verweerster in 't zelve
cas, mitsgaders Pouwels Pouwels., hueren
man, als haer in *deser* saecke deffenderende,
10 beroerende zeeckere injuriën die die *voors.*
eysschersse sustineerde haer bij de *voors.*
verweerster aengedaen te zijn, daeromme
d'eysschersse de verweerster hadde doen
inleggen den tijt van 14 dagen volgende
15 de costuyme van Den Hage. Scepenen
pertijen, dingtale bij scriftelicke eysch,
mondelinghe antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort, gesyen oeck zeeckeren certifficatiën ten
wederzijden tot heurluyder intentie onder die
20 *voors.* gerechte geëxhibeert, verclaeren die
voors. eysschersse bij de verweerster
geïnjureert ende in haer name
ende fame geledeert te zijn, deur 't behulpen
der geprohibeerde
25 waersegginge in des *eysschssers*
eysch breder gementionneert. Condempneren
sulxs die *voors.* verweerster d'eysschersse
die *voors.* injuriën te beteren, eerlicken ende

162r

1 prouffitelicken, eerlicken mits commende ten naesten
rechtdage van den schout van Den Hage in besloten *camere*,
ende alldaer te verclaeren ter *presentie* van de *voors.*
eysschersse, indien zij daer *present* begeert te weesen,
5 dat zij van haer eysschersse *anders* nyet en weet
dan alle eere ende deucht ende dat
zij verweerster haer onverdachtelicken mitte *voors.*
geprohibeerde waersegginge
beholpen heeft. Ende profitelicken, mits
10 betaelende ten behoufve van de eysschersse de
somme van achtien *carolus gulden* tot twintig 't stuck ende ten behoufve
van de arme weesen in Den Hage, zes gelijcke *guldens*.
Ontseggende voorts die *voors.* eysschersse
haeren *eerderen* eysch ende conclusie
15 upten *voors.* verweerster gedaen ende genomen. Ende
condempneren nyetemin die *voors.* verweerster
in alle de costen van dese scepenen-
soene ter *tauxatie* ende *moderatie* van de gerechte.
Aldus gepronunchieert upten 20en septembris
20 *anno* 1578.

Van welcke vonnisse die *voors.* Pouwels Pouwelss.
in den name zijnder huysvrouwe *illico* appelleerde
aen den Hove van *Hollant*.

162v

1 Den 22en dach septembris
anno 1578.

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout ende
gerechte van Den Hage tusschen Cornelis Wyelant,
5 eysscher ter eenre contra de
besette *penninghen* berustende onder Claes de
Cocq, toebehorende Jan Bacxter tot Amsterdam
als gebruyckende ende occuperende de goeden van wijlen
Harper Janss., zijns huysvrouwen broeder,
10 verweerder ter andere zijden, angeleyt den 4en dach
martii lestleden etc. Scepenen *pertijen*, dingtale
bij schriftelicke eysch, mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke gehoort ende gesien
zeeckere stucken ende munimenten vanwegen den *voors.*
15 verweerder in rechte overgeleyt, condempneren
den *voors.* verweerder als verantwoordende de
goederen van wijlen Harper Janssens, des verweeders
huysvrouwen broeder, den eysscher te betaelen
de geëyste somme van thien carolus gulden 12½ *stuvers*,
20 mits bij des *eysschers voors.* huysvrouwe huer
register sterckende bij eede ende oeck bij eede *verclaerende* dat des verweeders
huysvrouwe haer den *voors.*
[regel doorgehaald]
penningen toegeseyt heeft te betaelen,
25 gaende t'zamen naer de wagen om te reyssen naer
Haerlem. Behouden den *voors.* verweerder nochtans zijn
regres an zijn mede *erffgenaemen* van wijlen Jan Claess.
Burchart, voor zoevele *heurlieder* portie
soude mogen omgaen. Ende compenseren nyetemin de kosten
30 van den *voors.* *kenninghe* om redenen den gerechte daertoe
mouverende. Aldus gepronunchieert den 22en
septembris 1578.

[*in de marge*]

Up huyden den eersten
maii 1579 compareerde
in der
camere van scepenen
Baertgen Jacobsdochter,
huysvrouwe van den *gedaechde*, ende
heeft den eedt
volgende 't vonnisse
voors. gedaen. In *presentie*
van Jan Bacxter, die
seyde de goederen van hem Harper Janss. te occuperen.

163r

1 Machtelt Koenen *contra* Aelbrecht Hillebrantsz. cum suis.

Scepenen *appointeren* dat die *voors.* Aelbrecht Hillebrantsz. geïnformeert sal werden omme gefurneert te *commen*
5 binnen 14 dagen, mits daertoe geïnsynueert zijnde.
Actum 23 septembris 1578.

De bailliuu *contra* Jacob Franchet.

Scepenen *appointeren* dat den *gedaechde* de originaele replycke van de bailliuu in juditio exhiberen sal omme dienv[o]lgende voorgaende
10 vonnisse opentlicken in juditio upgelesen te werden,
[regel doorgehaald]
welcke replycke
gelesen zijnde hem terstont gerestitueert
sal werden. Actum 10en octobris 1578.

[*in de marge*]

De bailliuu *accordeert* den *gedaechde* tijt 14 dagen om te¹⁷²

15 *Idem contra* mr. Pieter Wollebrantsz.

Scepenen *persisteren* bij haer voorgaende *appointementen*; ende bij gebreke den *gedaechde* 't zelve nyet en furneert,
sal de bailliuu uuytlegginge doen up zijn
gewin. Actum ut *supra*.

[*in de marge*]

Beuckelaer vanwege mr. Pieter *ingeleyt* nae den noene 2 £.

---

¹⁷² De zin is niet afgemaakt.

163v

1 Jacob Franchet *contra* 't huys van 't Haentgen
upte Spoye.

Up 't *versouck* van Jacob Franchet, gedaen jegens
den curateurs van den desolaeten boul van Dirick Jasper van
5 Strevelant ende Pietertgen Jansdr., *zijne* huysvrouwe,
omme te hebben een dach van *vercopinge* van den huysse, genoempt
Den Haen, staende an de westzijde upte Spoye allhyer. Alzoe
de kerckgeboden gedaen waeren, daerjegens die *voors.*
curateurs bij monde van Jan Wolff, één van hemlyeden,
10 sustineerden dat die *voors.* dach van
vercopinge behoorde gesurcheert te werden
totdat die *voors.* pertijen voor commissarissen
geordonneert upte quijscedinge
ende atterminatiën gehoort zouden
zijn, daertoe die *voors.* curateurs den *voors.* Franchet
behoorlicken hadden doen insinueren, hebben den *voors.*
15 gerechte den *voors.* Franchet verleent een coopdach upten 22en deser
maent octobris. Actum 10en octobris 1578.

Den 21en dach octobris anno
1578.

20 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout ende
gerechte van Den Hage tusschen Kathryne Bartholmeeusdr.,
eysschersse ter eenre, up ende jegens mr. Jacob
Boll, verweerder ter andere zijden, angeleyt den
4en martii lestleden etc. Scepenen pertijen,
dingtale bij schriftelicke eysch, mondelinge
25 antwoorde, replycke ende duplycke gehoort,
ende gesien alsulcke stucken ende munimenten als die
voors. eysschersse tot haer intentie onder die
voors. gerechte heeft geëxhibeert, oeck hyer-
up gehoort die *voors.* gedaechde, die uuyt

164r

1 crachte van zeeckere appoinctemente interlocutoire
bij den *voors.* gerechte gepronunchieert den 9en maii lestleden,
ende bij *sententie* van den Hove van *Hollant* geapprobeert,
voor scepenen verclaert heeft de geëyschte vyerhondertvijftich
5 *gulden* in de coope van de heerlickheyd van *Bleyswijck*
geprofiteert te hebben van des eysschersses *penningen*;
ende up als rijpelicke gelet hebbende, mits
bij de *voors.* eysschersse bij eede verclaerende
dat die *voors.* gedaechde van de *voors.* vyerhondert-
10 vijftich *carolus gulden* haer belooft heeft renten te betaelen,
condempneren de *voors.* gedaechde die *voors.* eysschersse
te betaelen de geëyschte vyerhondertvijftich
carolus mit vijff jaeren renten den *penninck* 16ne¹⁷³,
verschenen den eersten *aprilis anno* '73, '74, '75
15 '76 ende '77, offslaende all 'tgundt
den *verweerder* deuchdelicken bewijsen
sal daerup betaelt te hebben. Ende compenseren
de boeten ende costen van de *kenninghe* om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
20 upten 28en octobris *anno* 1578.

Van welcke vonnisse Jan van Meeckeren
als *gemachticht* van *verweerder* protesteerde te mogen
appelleren ofte reformeren. Actum 3en
novembris 1578.

---

¹⁷³ Uitgesproken als 'zestiene'.

164v

1 Up 't versouck ende remonstrantie gedaen bij meester
Gillis Buys van Hulsdonck, alsnoch jegenwoordich
schoolmeester van de Franchoyse schoole binnen
der steede van Delff, an den burgemeesters van Den Hage,
5 is den suppliant naer voorgaende *communicatie*
van den magistraet van de voors. vlecke up hoope
dat die voirs. remonstrant sal presteren 'tgunt
hij bij zijnen requeste is verclaerende ende offererende,
ende in regardt van de goede genegentheyt ende
10 affectie die hij (als hij seyt)
totte vlecke van Den Hage dragende is, denselven
remonstrant bij de magistraet geaccordeert
ende verleent vrijdomme ende exemptie
van alsulcke byeren ende wijnen
den voors. vlecke van Den Hage
concernerende als hij remonstrant
15 voor hem, zijnen huysgesinne ende commensaelen
behouven sal, ende dit all tot des magistraets
kennelicke wederseggen. Actum upten
raedthuyse van Den Hage bij den bailliuu, schout,
burgemeesters ende gerechte aldaer collegialiter vergadert
20 wezende upten 24en octobris *anno* 1578, mij jegenwoordich.

Upte requeste van Cornelis van
Coolwyck.

Bailliuu, schout, burgemeesteren ende gerechte van Den Hage
hebben den suppliant geconsenteert ende geaccordeert,
25 consenteren ende accorderen mitsdesen vrijdomme van de
impositie van Den Hage van wijnen ende byeren
die bij hem ingeleyt ende gedroncken sullen werden,
ende dit all tot kennelicke
wederseggen. Actum ut *supra*.

165r

1 Den 24 *octobris* 1578.
Scepenen appoincteren dat *pertije* ten *wederzijden* sullen
overleveren
heurluyder stucken bij inventaris,
binnen den tijt van achten dagen
naestcommende, daerop *zijluyden* rechts begeeren
te wachten, ende 't zelve

5 gedaen zijnde
accorderen *pertije* ten *wederzijden* copie van d'eens anders
munimenten ende oeck van de inventaris. Actum ut *supra*.

Den 25 *octobris* 1578.
Louris *Cornelisz.* van Wilsveen *contra* Jacob
10 Franchet.

Scepenen *pertiën*, dingtale bij schriftelicke eysch,
mondellinge antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort ende genomen hebbende inspectie
oculaer van den turff in questie, gesien oeck zeeckere
15 certifficatie bij den *eysscher* tot *zijnder* intentie onder
die *voors.* gerechte geëxhibeert, mitsgaders gehoort des
verweerdens confessie angaende de coop van den *voors.* turff
ende denselven turff als voren gesien ende gehandelt hebbende,
condempneren den *voors.* verweerder
20 den *voors.* *eysscher* te betaelen voor elcke tonnen turffs, tot zestien tonnen
toe, twee stuvers ende
een blanck,
mitsgaders in alle de costen van deser instantie
tot *tauxatie* ende *moderatie* van den *voors.* gerechte.
25 Aldus gepronunchieert opten 25en *octobris* 1578.

165v

1 Den 28en *octobris* 1578
is geconsenteert de weduwe van
Alckemade te vrijen van de
thien hoeden havers mits dat zij accort ende
dagen maecke mitten griffyer.

5 Den 4 *novembris* 1578.

[*in de marge*]

Presenten: Does, Cryep,
Zybrands, Screvelss., Wolf.

De kinderen ende erfgenaemen van Jan Baers *contra* Dyeuwe,
wedue Willem Pieterss. van der Wan, angeleyt 20en *junii* lestleden.
Scepenen pertijen, dingtale gehoort bij scriftelicke eysch
ende antwoorde, mondelinge replycke
10 ende duplycke ende gesyen de representatie bij den voors. verweerster
d' eyschers gedaen ende in scriptis overgeleyt,
mitsgaders testamente van de voors. Willem
van der Wan ende Cecilia Jorisdr., zijn eerste
huysvroue, ende up als rijpelicken
geledt, condempneren de voors. verweerster de voors. eyschers te
betaelen de somme van hondert gulden, ofslaende 'tgundt deughdelick
daerup betaelt es, upte termijnen hyernaervolgende, te weeten d' eene
15 helft binnen 4 maenden naestcommende ende d' andere
helff binnen 4 maenden daeranvolgende, ende dit all onder behoorlicke quictancie
ende
bij den voors. eyschers, mondich zijnde, caverende dat de
selve penningen de voors. verweerster sullen strecken [tot] betalinge [van]
't gedeelte haerer onmondige suster ende broeders, ontseggende
20 den voors. eyschers haeren vorderen eysch ende conclusie upte
voors. verweerster gedaen ende genomen. Ende compenseren de boeten ende costen
van de kenninge om redenen den gerechte daertoe porrende.
Aldus gepronunchieert den 11en nov. 1578.

Machtelt Coenen *contra* Aelbrecht Hillebrantsz.

25 Pertijen zijn tevreden malcanderen te leveren copie d' enen
van 's anders¹⁷⁴ geproduceerd ende over acht dagen toecommende
te commen gefurneert up peine van versteck. Actum den 4
novembris 1578.

---

¹⁷⁴ De gebruikelijke formule: 'copie van de één des anders geproduceerde'.
voorlopige versie 2017 sep 30

166r

- 1 Gesien de declaratie van costen den gerechte
van Den Hage overgegeven vanwegen Louris Corneliss.,
eysscher ende declarant ter eenre up ende jegens Jacob
Franchet, verweerder ende gecondempneerde ter andere
5 zijden, mitsgaders die diminutie bij den
verweerder daerjegens gedaen, hebben deselve costen,
die bedragende waeren [tot] meerdere somme,
getaxeert ende gemodereert, taxeren ende modereren
mitsdesen ter somme toe van zes ponden zestien
scellingen tot 40 grooten 't pont, behalven de costen van de executie
10 ende executeur, soe verre men deselve innen ende
executeren sal moeten. Aldus gepronunchieert up *supra*.

Den 11en dach novembris
anno 1578.

[*in de marge*]

Sybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

Wolff

- Upte questie van de erffscydinge hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Reyer van der
Does, eysscher ter eenre up ende jegens Jacob van Perzyn,
15 verweerder ter andere zijden. Scepenen partijen gehoort ten wederzijden,
geweest
hebbende tot versceyden reyssen ter plaetssen
contencieulcxen ende genomen inspectie
oculaer van 't casijnken
in questie, staende in 't privaathuysken van den verweerder
20 ende voorts gesien alsulcke brieven, certifficatiën,
stukken ende munimenten als elcxen van de *voors.* partijen
hebben willen produceren, ende up als rijpelicke

166v

- 1 gelet hebbende,
absolveren den verweerder van den eysch ende conclusie
bij den eysscher up hem gedaen ende genomen. Ende
compenseren de costen om redenen den gerechte
5 daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert den 18en
novembris 1578.

[*in de marge*]

Beuckelaer protesteert etc.

[*in de marge*]

Den 11en novembris '78

burgers gemaect

Dammas Gout¹⁷⁵ ende

betaelt 6 £,

Jonge Jan de cuper 3 £.

De bailliuu van Den Hage *contra*

mr. Pieter Wollebrantss.

[*in de marge*]

Presenten: alle de scepenen

preter Steffen Diricxss.

- 10 Upte questie ende differenten hangende voor den
gerechte van Den Hage tusschen den bailliuu
van Den Hage als eysscher ter eenre up ende jegens mr. Pieter
Wolbrantss., gedaechde ende excipiërende ter *andere*
zijden. Scepenen, *pertijen*, dingtale,
in 't lange gehoort mitsgaders de replycke ofte
15 conclusie van den *voors.* bailliuu, daerbij die *voors.* bailliuu geconcludeert
heeft tot rejectie van de *voors.* exceptie van renvoye ende dat hij
gedaechde gecondempneert soude worden upten eysch van den *voors.*
bailliuu peremptoirlick ende
ten principaele t'antwoorden, naer voorgaende consultatie van
geleerden: rejecteren die *voors.* exceptie bij den
20 gedaechde geproponeert ende condempneren hem
peremptoirlickten upten eysch van den *voors.* bailliuu
t'antwoorden ende reserverende de costen ten uuytende toe
van de principaele saecke. Actum den 14e
novembris 1578.

[*in de marge*]

Van welcke

vonnisse den

gedaechde illico

appelleerde an den Hove van *Hollant*.

---

¹⁷⁵ Lezing onzeker.

167r

1 Den 14en novembris 1578.
De bailliuu van Den Hage *contra* Jacob Franchet.

Scepenen accorderen den *gedaechde* tijt van 14 dagen
om alsnoch te leveren zijn reprochen up versteck.

5 Actum ut *supra*.

Den 14en novembris anno
1578.

[*in de marge*]

Presenten: alle de
scepenen, preter Steffen
Dircxss.

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Pieter Pouwelss.,
10 eysscher ter eenre, *contra* besette
schip ende webben laeckens, toebehorende ende verantwoord bij
Heyndrick
Joffer,
verweerder ter andere zijde, angeleyt den
13en maii lestleeden *etc.* Scepenen *pertijen*, dingtale
15 bij schriftelicke eysch, mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke gehoort ende gesien diverssche
certificatiën bij *pertijen* ten wederzijden tot heurluyder
intentie onder die *voors.* gerechte geëxhibeert,
verclaeren 't gearresterde schip ende webben
20 laeckens executabel voor de somme van twaelff
carolus gulden ten behouve van den eysscher, ontseggende
den *voors.* eysscher zijnen vorderen eysch ende conclusie upten *voors.*
verweerder gedaen ende genomen, ende compenseren de boeten
ende costen van de *kenninghe* om redenen den gerechte daertoe
25 mouverende. Aldus gepronunchieert upten 14en
novembris 1578.

167v

- 1 Hans de Rochelle heeft gehuyrt de 4e
stalle buyten an de halle an de eerste kelder
om 4 gulden 's jaers, mits dat hij 't zelve sal
houden dackdicht, ende dat den tijt van 7 jaeren,
5 ingaende 't eerste jaer meye toecommende *anno* '79,
ende betalende alle jaeren 't rantsoen. Actum 14 *novembris*
1578, *presenten* alle de burgemeesters ende scepenen, preter
Steffen Dirxss.

[*in de marge*]

Burgers geworden:

- Den 17en *novembris* 1578.
- 10 Gerit Snouck is burger geworden
om 3 £.
Joachim Janss. sal betalen
2 £.
- 15 Willem *Andriesz.* Doncker
op 't Spoye sal betalen 35 s.
- Den 21en *novembris* 1578.
Jan van Buyren getrouwt hebbende
de dochter van Meynert *Pietersz.* 45 s.
- Den 21en *novembris* '78.
- 20 Pieter Hofflant is burger geworden
om 3 £.

168r

1 Den 21 novembris 1578.

[*in de marge*]

Presenten: Cryep, substituut van den
schoudt, S. Does, Zybrands.,
Wyeringhen ende Wolf.

Opte questie van de erfscheydinge hangende voor den schoudt
ende gerechte van Den Hage tusschen Jan Braesseman, *eyscher* ter eenre,
ende
Willem Henrixs., *verweerder* ter andere zijden, nopende twee uytgangen
in de ganck
5 van de poort staende tusschen het Moriaenshoofd ende 't Sacraments-
gildehuys; ende geweest ter plaetse *contentieux* ende inspectie
oculaer genomen ende bevonden hebbende deselve twee uytgan-
gen toegespijckert ende gesloten te zijn ende gesyen de beze-
gelde bryeven bij wederzijden *geproduceert* ende up als
10 ter camere de *voors.* partijen gehoort, *condempneren*
scepenen den *verweerder* de *voors.* twee toegespijckerde uyt-
gangen wederomme te *ontsluyten* ende te openen ofte doen *ontsluyten*
ende openen gelijck de
selve tevoren open zijn geweest ende dit all
bij *provisie* ende *onvermindert* den *voors.* partijen *huerluyder* recht
15 an wederzijden ten *principale*, reserverende de kosten
ten uyteynde toe van de *voors.* saecke. Actum ut *supra*.

[*in de marge*]

Van welcke *vonnisse* de *voors.* Willem Henrixs *verclaerde*
te appelleren an den Hove van *Hollant*. Actum ut *supra*.

Den 22en novembris 1578.

In der saecke van de pachtdaechsse *kennighe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Jan Joriss., *eysscher*
20 ter eenre up ende jegens Cornelis Corneliss.
van der Horst, *verweerder* ter andere zijden, angeleyt den
22en octobris lestleden etc. Scepenen

168v

- 1 pertiën, dingtale bij schriftelicke eysch,
mondelling antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort, verclaeren dat de
geëyschte pachtinge zijn voortganck sal
5 hebben. Ende condempneren den verweerder
in de boeten ende costen van de *kenninghe*, ter tauxatie
ende moderatie van de gerechte. Aldus
gepronunchieert den 22en novembris
1578.
- 10 De schout van Den Hage *contra*
Cornelis van der Horst.
- Scepenen condempneren Cornelis Corneliss.
van der Horst overmits zijn irreverentelick
spreecken ende
15 onbehoorlicke woorden, droncken zijnde,
nyetjegestaende hij bij den officier daervan
tot *versceyden* stonden gewaershouet was, in de
hoochste van den schout van Den Hage van 42 *stuvers*.
Actum ut supra.
- 20 Van welcke vonnisse de *gedaechde* illico geappelleert
heeft an den Hove van *Hollant*. *Actum ut supra*.

169r

1 Duvoirde *contra* Jan Pieterss. van Sceveninghen.

Scepenen appoincteren dat de gedaechde
zal commen gefurneert ad primam om de *kenninghe*
te uuyten, soewel daer die *gedaechde eysscher* is van
5 garant *contra* Adriaen Groen als in dese saecke *contra*
Duvoirde omme gelijkelicken ende pary passu
getermineert te werden, ofte dat scepenen sullen
recht doen in beyde de saecken up 'tgunt onder
hemlyeden alsdan bevonden sal worden. Actum 22 novembris
10 1578.

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout ende gerechte
van Den Hage tusschen Job Adriaenss., *nomine uxoris*
eysscher ter eenre up ende jegens Barber Jan de
Loesdr., verweerster ter andere zijden, angeleyt
15 den 3en junii *lestleeden* etc. Scepenen *pertijen*
dingtale bij schriftelicke eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke
gehoort ende gesien *zeeckere* accoort *tusschen* die
voors. pertijen gemaect in date 28en septembris
20 *anno* 1575, mitsgaders *zeeckere*

169v

- 1 huwelicke voorwaerden
ende oeck testamente in rechte
geëxhibeert, condempneren de
verweerster in 't inhouden van 't voors.
- 5 accort, mitsgaders in de boeten ende costen van de
kennighe ter
tauxatie ende moderatie van de gerechte.
Actum 22en novembris 1578.

- 10 Up huyden den 26en decembris *anno 1578* compereerde in *der*
secretarie van Den Hage *Cornelis* van Nijenrode als *gemachtich* van
Barber Jansdr.
ende protesteerde van 't *voors.* vonnisse te mogen
appelleren an den Hove van *Hollant.*

Den 24en novembris anno
1578.

- 15 In *der* saecke van de *kennighe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Machtelt Koenen, Nyesgen Koenendr. ende
Lenert Cornelisz. *cuyper* als vader ende
voocht van zijn kinderen geprocreert bij
Maryken Coenraetsdochter, eysschers ter eenre
- 20 up ende jegens Aelbrecht Hillebrants-
zoon met zijn consorten, verweerders ter
andere zijden, angeleyt den 10en dach
septembris 1577, etc.
In welcke saecke,

170r

- 1 naerdat die voors. *pertijen* up heurluyder voors.
differenten gescreven hebben gehadt bij
[doorgehaalde regel]
eysch, antwoord, replyck ende
duplycke, ende 't voors. proces bij den
5 voors. gerechte gesien zijnde, nyet
bevonden en was in state om eyntelicken
ende diffinitivelicken te mogen termineren,
hadden die voors. gerechte naer voorgaende
consultatie van geleerden den selven *pertijen*
10 geopent¹⁷⁶ ende oeck bij gescrifte overgelevert
zeeckere difficulteyten in den voors.
processe bevonden. Welcke voors. *pertijen*
upte voors. difficulteyten gescreven hebbende
bij forme van solutiën ende oeck debath,
15 gesien oeck zeeckere certifficatie
ende scriftelick accort bij den eysschers gemaect mitte
wedue van den voors. wijlen Coen Maertss., des voors.
eysschers styeffmoeder, in date 11 en decembris '74 bij
den
voors. verweerders tot heurluyder intentie
geproduceert, ende
voorts up als rijplicken gelet hebbende,

---

¹⁷⁶ Meegedeeld.

170v

- 1 hebben scepenen den voors. verweerders geabsolveert
ende absolveren mits desen van den eysch ende
de conclusie bij den voors. eysschers up hemluyden
voors. verweerders gedaen ende genomen.
- 5 Ende compenseren de boeten ende kosten
van de *kenninghe* om redenen den gerechte daertoe
mouwerende. Aldus gepronunchieert upten 2en
decembris 1578.

[*in de marge*]
verhuyringe-
bouck

- Up huyden den 24en novembris '78 sijn
- 10 burgemeesters met scepenen geaccorde[e]rt met
Cornelis Pieter Jonass., dat hij sal hebben in
huyre 't erffve achter de put staende t'achteromme
naest 't Paradijs, den tijt van zeven jaeren achter-
een geduyrende, ingaende 't eerste jaer
- 15 Paesschen *anno* '79, waervooren hij
gehouden sal wezen de muyren te repareren ende
een stijl an de zuytzijde van de put te stellen ende daer-
toe leveren calck ende arbeyt. Ende sal
beyde de poorten ende slooten repareren
ende alle 't zelve in goede reparatie
houden ende in goede reparatie opleveren
t'eynden d'expiratie van de 7 jaeren huyr.

171r

1 Post Katharine '78.

Up huyden den 2en decembris 1578 heeft
Joachim Janss. geconsigneert de somme
van vijff ende twintich ponden *Vlaems*¹⁷⁷ ende ter
5 cause van den eerste gereeden penningen van 't huys ende erve
van Geryt Pieterss. cleermaecker, staende an de
noortzijde van 't kerckhoff, bij hem gecoft bij willich
decrete van Den Hage.

	een rose nobel	8 £
10	een millerees ¹⁷⁸	6 £ 12 s.
	een dubbelden ducaet	6 £ 12 s.
	een goude reael	4 £ 14 s.
	2 pistoletten tot 56 s.	
	't stuck, <i>facit</i>	5 £ 12 s.
15	een lange cruys	2 £ 19 s.
	vyer <i>coningsdaelders</i> 't stuck tot	
	2 £ 5 s.	9 £
	een rijxcdaelder	2 £ 1 s.
	59 <i>Hollantssche</i> daelders tot 35 s. 't stuck,	
20	<i>facit</i>	..... ¹⁷⁹
	2 testoenen ¹⁸⁰ tot 11 ½ s., <i>facit</i>	23 s.
	an payement	2 s.
	<i>Summa</i> [?]	— 150 £ tot 40 <i>grooten</i> 't pont.

¹⁷⁷ 25 pond Vlaams = 6 x 25 of 150 ponden Hollands.

¹⁷⁸ Portugese munt.

¹⁷⁹ Het bedrag (59 x 35 stuivers = 2065 stuivers = 103 ponden, 5 schellingen) is niet ingevuld.

¹⁸⁰ Zilveren munt.

171v

1 Den 2en decembris *anno*
1578.

Up 't *versouck* gedaen bij Geryt Pieterss.
om de voorn. *penningen* te lichten onder *cautie*,
5 appoincteren scepenen dat de *gemeene* crediteurs
hierop gehoort sullen werden, omme d'selve
gehoort zijnde voorts gedisponeert te
worden naer behooren. *Actum* ter *presentie*
van Cryp, Screvelss., Wyeringen, Burch ende Wolff, scepenen,
10 den 2en decembris '78.

Den 2en decembris *anno*
1578,
nae noene.

[*in de marge*]

Presenten:

schout

Cryp

Screvelss.

Wyeringen

Burch

Wolff

15 Opte questie van den erffscheydinge, hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Reynier van *der* Laeck, *cuyper*, *eysscher* ter
eenre up ende jegens Joris Joriss., wever,
verweerder ter *andere* zijden, beroerende *zeeckere* waterput staende
tusschen *heurluyder* beyder erve, die
den *eysscher* sustineerde bij den *verweerder*
ingeslagen te zijn. Scepenen geweest hebbende
ter plaetsse *contencieulx*, genomen inspectie
20 *oculaer* ende *pertijen* gehoort, gesien oeck
zeeckere *certifficatie* bij *pertijen* voors. ten *weder-*
zijden t'*heurluyder* *intentie* geëxhibeert ende op als
rijpelicken gelet hebbende, verclaeren dat die
voors. pertijen die voors. waterput

172r

- 1 wederomme gelijkelicken ende tot heurluyder beyder
coste op sullen doen maecken om bequamelicken
water daeruuyt te mogen putten ende te koken. Ende
compenseren de costen van de erffscheydinge om redenen
5 den gerechte daertoe mouverende. Aldus
gepronunchieert upten 2en dach decembris
anno 1578.

- In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
10 Crispyn Heyndricxss., eysscher ter eenre
contra besette erffnisse toebehorende
Jan Baerntss., de outste soon van Baernt de beeldensnijder, rustende
onder Vincent
van Wyeringen, die bij den selven Vincent verantwoord wert
als voocht bij testamente van *zijne huysvrouwe*
15 over den voors. Jan Baerntz., verweerder
ter andere zijden, angeleyt den 28en februarii
lestleden etc. Scepenen *partijen*, dingtale
bij scriftelicke eysch ende antwoorde,

172v

- 1 mondelinge replycke ende duplycke gehoort
ende gesyen zeeckere certifficatiën bij den
voors. eysscher t'zijnder intentie geproduceert,
gezyen oeck zeeckere dispositie testamentair
5 van wijlen Marie Claesdr., eertijts huysvrouwe
van den voors. verweerder ende daerbeneffens mede
de pacificatie tot Gendt gemaect den
8en novembris '76, bij den voors. verweerder insgelijcx overgeleyt, ende
op als
rijplicken gelet hebbende, verclaeren
10 scepenen 't arrest upte voors. erffnisse
gedaen, qualicken ende t'onrechte gedaen te zijn.
Ontseggen voorts den voors. eysscher zijnen eysch
ende conclusie sulxs ende in der voughen hij
die upten voors. verweerder, soe hij procedeert, gedaen ende
15 genomen heeft. Ende compenseren nyetemin de
boeten ende costen van de *kenninghe* om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus
gepronunchieert den 2en decembris *anno*
1578.

173r

[*in de marge*]

Rechtdach van den bailliuu.

1 Den 5en dach decembris
anno 1578.

Geryt Paep protesteert upte 23 articulen van den reprochen
van Jacob Franchet van injuriën ende *versocht* acte.

5 Den 16en decembris 1578.

[*in de marge*]

Presenten:

Zybrantsz.		
Screvelss.		
Wyeringen		Scepenen
Wolff		
Houck		

De bailliuu van Den Hage contra
Jacob Franchet.

Scepenen condempneren den gedaechde
te compareren in opender *vyerschaere* ende aldaer
10 mit blooten hoofde te revoceren de injurieuse
woorden ten anhooren van eenen yegelicken gesproocken,
seggende deselffde hem leet te zijn
ende jegens de waerheyt gesproocken te hebben,
ende condempneren hem voorts tot profijte
15 van den *eysscher* in een mulcte pecuniële van veertich *gulden* van
20 *stuvers* 't stuck, mitsgaders in de costen van
desen processe ter *tauxatie* ende
moderatie van den *voors.* gerechte.

173v

1 Den 19en decembris 1578.
Presenten: alle de scepenen preter
Burch.¹⁸¹

Den 22en decembris 1578 gegeven ordonnantie Willem
5 Aemss. om 38 £, 4 s., 10 d. te 40 grooten, uuyt
saecke hij ten achteren compt boven zijn huyre, om
reparatie gedaen an de wooninge van Jan Aemss. Ende
up Jan Wolfs. als curateur van de boull van de voors. Jan Aemss.

Den lesten decembris
10 1578.

[*in de marge*]

Presenten:

Does | burgemeesters

Dorp |

Cryp | scepenen

Zybrantsz. |

Screvelss. |

Wyeringen |

De craen ende craendienste
heeft gehuyrt Vastert Jacobss.
om de somme van 54 gulden tot 20 stuvers
't stuck;
15 borgen Pieter Adriaenss. ende Willem Adriaensz.

De vischmerct
is gehuyrt bij Cornelis Bottendam om
de somme van 60 gulden.

borgen [*niet ingevuld*]

---

¹⁸¹ Doorgehaald.

174r

1 Den hoffbrant als turff op te voeren van 't Spoye tot op 't Hoff in de schuyre. Is gehuyrt bij *Cornelis Diricxss.* om vijff groot de wagen.

5 't Hout uuytet bosch upgehouden om 5 *grooten.*

De Haechsse wercken genomen bij *Adriaen Janss. Loppertgen* om 9 *gulden, 8 stuver 's jaers.*

De karredienst opgehouden.

174v

1 Den naestlesten januarii 1579.
Presenten alle de scepenen.
[doorgehaalde regel]

5 De bailliuu *contra* de waert ende de
waerdinne in Den Rooden Schilt.

Scepenen pertiën, dingtale bij schriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde, replycke ende
duplycke, gehoort ende gesien alsulcke
certificatiën ende andere stucken bij den
10 eysscher in rechte overgeleyt,
ontseggen den eysscher alsnoch zynen eysch ende
[doorgehaalde regel]
conclusie opten verweerders gedaen ende genomen,
ende compenseren de costen van den hoffaert om redenen den
gerechte daertoe mouverende. Actum
15 den naestlesten januarii 1579.

Den lesten januarii 1579 is burger geworden
Wouter Pieterss. van Amsterdam, ende sal betalen
15 *stuvers* in den vasten.

20 Den 3en februarii *anno*
1579. Presenten: Cryp,
Screvelss., Wyeringen ende Wolff.
Is geaccordeert Beatris Gillisdr.,
wedue wijlen Cornelis Aertss., te geven
up rekeninghe de somme van 24 gulden.

175r

1 Den 3en februarii 1579.

Alzoe Michiel Corneliss. als thoonder van 't register
van Jan van Santen, *eysscher* van de *kenninghe* angeleyt
contra Cornelis Pastoortgen, *verweerder*,
5 den 21en januarii '77 nyet
ingeleyt en heeft volgende d'*ordonnantie* van der *camere*, condempneren
scepenen den *voors.* Michiel Corneliss. in den boete volgende
d'*ordonnantie* daervan weezende.

10 Alzoe Ysbrant Willems. tot Delff, *eysscher*
van den *kenninghe* angeleyt *contra* Dyeuwertgen Andriaensdr., *wedue*
wijlen Willem Pieterss. van der Wan, *verweester*, den lesten
januarii '78 nyet *ingeleyt* en heeft volgende d'*ordonnantie*
van der *camere*, condempneren scepenen den *voors.* Ysbrant Willems.
in den boete volgende d'*ordonnantie* daervan weezende.

15 Alzoe Doe Harpertss. als man ende voocht van
Anna Aerntsdr., *eysscher*, ende Dirick Huberts-
zoon, *backer*, *verweerder* van de *kenninghe* jegens den *anderen*, *angeleyt*
den lesten januarii lestleeden, nyet *ingeleyt* en hebben volgende
d'*ordonnantie* van der *camere*, condempneren scepenen de *voors.*
20 *pertijen* in den boeten volgende d'*ordonnantie* daervan weezende.

Alzoe Geryt Janss. tot Wateringe als naester
van Pieter Maertss., *eysscher* van de *kenninghe*, *angeleyt contra* de *wedue*
van
Aem Janss., *verweester*, den 4en februarii
'78 nyet *ingeleyt* en heeft volgende d'*ordonnantie* van der
25 *camere*, condempneren scepenen den *voors.* Geryt Janss.
in den boete volgende d'*ordonnantie* daervan weezende.

175v

1 Alzoe Anthonis Winss., eysscher van de
kenninghe angeleyt *contra* Willem Joosten als man
ende voocht van zijn huysvrouwe, verweerder,
jegens den anderen, angeleyt ende gecnocht den 4en
5 martii 1578, nyet ingeleyt en hebben, condempneren
scepenen den *voors.* pertijen elcx in de boete volgende
d'ordonnantie daervan weezende.

Alzoe Frans Reyerss., zoe hij procedeert
eysscher van de *kenninghe* angeleyt *contra* Toontgen, Pieter
10 Diricxszoons weduwe, jegens den anderen angeleyt ende
gecnocht den 4en martii 1578, nyet ingeleyt
en hebben, condempneren scepenen den *voors.* pertijen elcx
in de boete volgende d'ordonnantie daervan weezende.

Alzoe Lenert van Zevenbergen, [eysscher] van de *kenninghe*
15 angeleyt *contra* Aernt van Rysberge, waert in 't
Vosken, verweerder, nyet ingeleyt [en heeft] volgende
d'ordonnantie van de *camere*, condempneren scepenen den
voors. Lenert van Zevenbergen in de boete
volgende d'ordonnantie daervan weezende.

20 Alzoe Lenert van Zevenbergen, eysscher, ende
Tryn Gerritsdr., weduwe van Joris Janss., in zinnen
leven bode van den Hove van Hollant, verweester, jegens den
anderen angeleyt ende gecnocht, nyet ingeleyt en hebben volgende
d'ordonnantie van der *camere*, condempneren ut *supra*. Aldus
25 gepronunchieert den 6en februari
1579.

176r

[*in de marge*]

20en februarii

1 Alzoe Baptista de Montevaldonna,
eysscher van de *kenninghe angeleyt contra* de besette penningen
berustende onder
Roelant Heymanss., toecommende Maritgen d'Uytdreechster,
verweerster ut *supra* jegens den anderen, *angeleyt* ende gecnocht den
5 22en aprilis etc.

Alzoe Roelant van Bouhuussen., verweerder *contra*
van de *kenninghe angeleyt contra* Joost Millinck, *eysscher*, nyet
ingeleyt en heeft volgende d'ordonnantie van de *camere*, condempneren
hem in de boete volgende d'ordonnantie daervan
10 weezende.

Alzoe d'erffgenamen van Floris Claess., *timmerman*, als
crediteurs van de desolaten boul van Tryn van
Gelder, *eysschers* van de *kenninghe* jegens den anderen
angeleyt ende gecnocht den 20en junii, nyet ingeleyt en hebben
15 volgende d'ordonnantie van de *camere*, condempneren hen in de
boete volgende d'ordonnantie van de *camere* daervan weezende.

Alzoe Willeboort Willems., verweerder van de
kenninghe angeleyt contra Jacob Heyndricxss.
van Delffshaven, verweerder, *angeleyt* den 28en junii
20 lestleden, nyet ingeleyt en heeft etc.

Ad idem van noch eene. *kenninghe angeleyt* den 11en julii
'78.

176v

1 Alzoe Sebastiaen van Geersbergen,
eysscher, ende Jan Braseman, *verweerder* van de *kenninghe* jegens
den *anderen angeleyt* ende gecnocht den 25en julii lestleden,
nyet *ingeleyt* en hebben etc.

5 Alzoe Jan Corneliss., wonende up Delffshaven,
in den naeme van zijn huysvrouwe *eysscher*
contra Hans Roseel, *verweerder*, jegens den
anderen angeleyt den 29en julii etc.

[*marge:*]

de schout *respondeert*
voor den 20 s.

10 Alzoe Maerten Frederixss., *verweerder* van de *kenninghe angeleyt*
contra Cornelis van Myerop, *eysscher* etc., *angeleyt* den 18en
novembris lestleeden, nyet *ingeleyt* en heeft
etc. Aldus *gepronunchieert* den 20en
februarii 1579.

[*in de marge*]

Pertijen zijn *geaccoordeert*.

177r

[*onbeschreven*]

177v

1 Den 6en februarii anno 1579.

[*in de marge*]

Presenten:

den schout

A. Cryp

A. Screvelss.

Wyeringen

J. Wolff

- In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen Kaerl Moons, eysscher ter eenre up ende jegens Neeltgen Joostendr.
- 5 ende Jan Peris Buzyn, verwee~~ders~~ ter andere zijden, angeleyt den 4en novembris lestleeden etc. Scepenen pertiën, dingtale bij *scriftelicke* eysch ende antwoorde, mondelinge replycke ende duplycke gehoort ende gezyen alsulcke
- 10 stucken ende munimenten als die voors. *pertijen* ten wederzijden tot heurluyder intentie geëxhibeert hebben, ende up als rijpelicen gelet hebbende, condempneren den voors. verwee~~ders~~ d'eysscher te betaelen de geëyschte drie *carolus gulden* verschenen
- 15 Lamberti '77, mitsgaders in de boeten ende costen van de *kenninghe* tot *tauxatie* ende moderatie van den gerechte. Aldus gepronunchieert upten 10en dach februarii anno 1579.

Nae noene.

20 Den 10en februarii anno 1579.

Presenten: Cryp, Zybrantsz., Screvelss.,

Wyeringen, Burch, Wolff, Houck.

- In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen
- 25 Anna Jansdr., wonende alhyer in Den Hage, eysschersse ter eenre up ende

178r

- 1 jegens Adriaen Janss. van Buyren metselaer,
verweerder ter andere zijden, angeleyt den 21en
dach octobris '78 lestleden etc.
Scepenen, pertijen dingtale bij schriftelicke
5 eysch, mondelinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort ende gezyen alsulcke
certifficatiën als pertijen hinc inde in rechte
geëxhibeert hebben ende up als rijpelicke gelet
hebbende, mits bij de voors. eysschersse
10 bij solempnelen eede affirmerende dat zij zedert d'eerste
vleysselicke bekentnisse die zij mitten verweerder
gehadt heeft, noyet van yemant
anders meer vleysselicke bekent en is – totter
tijt toe zij 't kint, daerom alhyer questie
15 is, gebaert ende ter werelt gebrocht heeft – dan bij den voors. verweerder,
condempneren den voors. verweerder 't zelve kint
te alimenteren ofte doen alimenteren ende onderhouden
in alle zijnen behouften van den tijt aff dat
die voors. verweerder bij de eysschersse in rechte
20 geropen¹⁸² is
ter tijt toe 't zelve kint eerlicken zijn
cost sal mogen winnen. absolverende den verweerder
van de vorderen eysch ende conclusie bij de eysschersse
up hem gedaen ende genomen. Ende ingevalle zij eysschersse
die voors. affirmatie nyet en soude willen doen,
absolveren den verweerder van den eysch ende
conclusie bij de voors. eysschersse upten verweerder
gedaen ende genomen. Ende compenseren de boeten
25 ende costen van de *kenninghe* om redenen den gerechte daertoe
mouwerende. Aldus gepronunchieert upten 10en
februarii anno 1579.

[*beginnend in de marge hieronder en voortgezet over de hele breedte:*]

Van welcke voors. vonnisse den verweerder illico protesteerde te
mogen appelleren ofte reformeren an den Hove van Hollant.

[*na verwijzing aan het eind van de voorgaande kanttekening, in de marge
bovenaan:*]

Up huyden den 24en dach februarii anno 1579 compareerde in opender
vyerscaere Anna Jansdr. voors., ende heeft volgende 't voors. vonnisse gedaen
den behoorlicken eedt, mij present.

¹⁸² Voor het gerecht gedaagd (ropen =roepen).

178v

1 Alzoe de talluyden van dezer vyerschaere hem
dagelicxs vervorderen van de vonnissen die tot
achterdele van heure *meesters* gepronunchieert werden,
terstont nae de pronunclatie vandien in *presentie* van
de *voors.*

gerechte, tot cleynachticheyt ende irreverentie van de justitie,
te appelleren, reformeren ofte van appellatie ofte
5 reformatie te protesteren,
soe is 't dat die *voors.*
gerechte denselven talluyden 'tzelve geïnterdiceert
hebben ende interdiceren hemlyeden mitsdezen; maer indien zijlyeden
van den *voors.* vonnissen willen appelleren, reformeren ofte daer-
10 aff protesteren, dat zijlyeden 'tzelve gehouden sullen zijn te
doen nae den vyerschaere upgebroocken
sal zijn ofte elders, daer ende
alzoe 't hemlyeden believe sal, upte peyne
van den tijt van zes
15 weecken gesuspendeert te werden
van heurluyder officie. *Actum* den 10en februarii *anno*
1579, *presenten* alle de scepenen ende gepronunclieert in der
camere 11en februarii *anno voors.*, *presenten* Paep ende Meekeren,
talluyden.

20 De balliu van Den Hage *contra*
Cornelis Pastoortgen.

[*in de marge*]

Presenten:

Cryp

Zybrantsz.

Screvelss.

Wyeringen

Burch

Wolff ende

Houck,

scepenen

Up 't versouck van ontslaevinge gedaen bij
25 *Cornelis Cornelisz.* alias Pastoortgen, jegenwoordich
gevangen ende verweerder alhyer up ende jegens
Salomon van der Houve, bailliu van Den Hage, eysscher.
Scepenen gesien hebbende zeeckere privilegie bij
hoger memoriën Hertoge Aelbrecht, bij den gratie Goodts palensgrave
30 upten Rijn, hertoge in Beyeren, grave van *Hollandt* etc.,

179r

1 gegeven ende gegunt den burgeren ende ingesetenen van Den
Hage in date upten 10en dach in
septembri, in 't jaer ons heeren duysent ende
vyerhondert,¹⁸³ hebben den *voors.* gevangen ontslagen
5 ende ontslaen hem mitsdezen bij provisie uuyte gevangnisse
daer hij jegenwoordich inne es, mits bij hem
doende ende presenterende cautie juratoer ende hantastinge
an handen van den officier van tot allen tijden,
des versocht zijnde, wederom in *persone* te compareren
10 voor den *voors.* vyerschaere, sub pena confessi
et convicti, houdende middelertijt Den Hage
ende Haechambachte alleenlick voor zijn
gevangnisse, up peyne als boven. Ende daer-
beneffens stellende cautie suffisant voor de somme van
15 hondert ponden *grooten Vlaems* eens. Ende dat die
voors. gevangen soe lange sal blijven in de
voors. gevangnisse ter tijt ende wijlen toe hij
die *voors.* cautie ter somme als boven gestelt ende
voor den gerechte van Den Hage gejustificeert sal hebben,
20 gevende den eysscher ende verweerder voorts dach van
beraet ten principaele te 14 dage. Actum
13en februarii 1579.

[*in de marge*]

Van welcke *voors.* *appointementen* den
verweerder protesteerde illico
te mogen appelleren
ofte reformeren an den
Hove van *Hollandt*.

Den bailliuu *contra* Jacob Franchet.
Idem contra Gerit de Paep.

25 Scepenen *appointeren* dat Jacob Franchet ende Geryt de
Paep upte clachten bij den bailliuu jegens heurluyder respecte
gedaen sullen jegens den *anderen* termijn houden. Actum ut *supra*.

---

¹⁸³ Privilege van Albrecht van Beieren waarbij de plichten en rechten zijn vastgeteld van de bewoners van Die Haghe. Vaak in de literatuur aangehaald, omdat daarin ook de grenzen van het toenmalige Die Haghe zijn omschreven.

179v

1 Gesien de declaratie van costen den gerechte
van Den Hage overgegeven vanwegen de weduwe van mr.
Dirick van Bronchorst, in zijnen
leven raet *ordinaris* 's Hooffs van *Hollant*, eysschersse
5 ende declarante ter eenre up ende jegens Joachim
Robbrechtsz. *verweerder* ende gecondempneerde
ter *andere*, ende die *diminutie* vanwegen den
verweerder daerjegens gedaen, hebben
deselve costen getaxeert ende gemodereert,
10 taxeren ende modereren mits dezen ter somme
toe van 5 £ 13 s. 6 d. tot 40 *grooten* 't pont,
behalven de costen van de executie ende executeur soe-
verre men deselve costen innen ende executeren
sal moeten. Aldus gepronunchieert den 20en
15 februarii 1579.

Gesien de declaratie van costen overgegeven van
Jacob *Pietersz.* schoenmaecker, eysscher ter
eenre up ende jegens mr. Dirick van
Meerkercke, *verweerder* ter *andere* zijde ende die
20 *diminutiën*, is getaxeert 2 £ 2 s. 6 d.
Aldus ut *supra*.

Gesien de declaratie van costen overgegeven
van Claes *Pietersz.* tot Wassenauer eysscher up ende
jegens Sebastiaen *Aelbrechtsz.*, *verweerder* ende gecon-
25 dempneerde, is getaxeert 3 £ 3 s. 6 d.
Aldus ut *supra*.

180r

1 Den 20en februarii 1579, *presenten* alle
de scepenen excepto Wolff.

Up 't *versouck* om naestinge gedaen bij Dirick
Janss. van *Sceveningen* als man ende voocht van Fytgen
5 *Pietersdochter*, suster van *Adriaen Pieterss. Groen*, vercooper
van zeeckere *wooninge* ende landen leggende in de ambachte van Den
Hage

tot *Eyckenduynen* an *Cornelis Jacobsz. Molenijser*,
coper van de *voors. wooninge* ende landen aldaer
die den voorn. Dirick Janss. den gerechte van Den Hage
opgebracht heeft, verclaeren scepenen dat
10 *die voors. Dirick Janss.* in der qualite als vooren
die voors. vercofte wooninge ende landen sal mogen
naesten naer vermogen de *costuyme* van Den Hage
ende behouden een yegelicken zijn recht.
Volgende de voors. naestinge van de voorn. *wooninge* ende landen heeft
die *voors.*

15 Dirick Janss. gedaen aertroeringe, grasroeringe
ende dackroeringe ende *versocht* dat mit
deze naestinge alle *andere* naestingen beslecht soudent
worden. Scepenen verclaeren dat *die voors. aert-, gras- ende dackroeringe*
te rechte gedaen zijn ende dat *die voors.*
naestinge bij den *voors. Dirick Janss.* gedaen, mede terechte
20 [*doorgehaalde regel*]
gedaen.

ende dat mit deze naestinge alle *anderen*
naestingen gevelt sullen zijn, ten waeren hyernaer noch
yemant quaeme mit ouder brieven ende beter recht,
25 den welcken den voorn. gerechte mitsdezen nyet en willen
prejudiceren in heurluyder gerechticheyten

180v

1 ende dat dezen naester all naedoene sal 'tgunt de
voors. cooper voorgedaen heeft.

Den 24en februarii anno 1579

[*in de marge*]

Houve, schout

Cryp |

Zybrantsz |

Wyeringen | scepenen

Burch |

Wolff |

5 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout *ende* gerechte van Den Hage, tusschen
joncker Aernt van Duvenvoorde, eysscher
in cas van spolie ende naestinghe
ter eenre up ende jegens Jan Adriaenss. alias
Jan Pieterss., *verweerder* ter *andere* zijden,
10 *angeleyt* den 4en martii anno '78 lesteleden
etc. Scepenen *pertijen*, dingtale
bij *scriftelicke* eysch, *mondellinge* antwoorde,
replycke ende *duplycke* gehoort ende
gesien copie
15 *auctentyck* van *zeeckere*
coopbryeff bij den eysscher tot *zijnder* intentie
geëxhibeert in date den 5en junii 1556, mitsgaders *zeeckere* originaele
coopbryeff van date den 15en dach van
maerte 1577, doer den welcken
20 [*doorgehaalde regel*]
[*doorgehaalde regel*]
gelijke
copie van den *voors.* 5en junii 1556, in *franchijn* *gescreven*
getransficxeert
was, alle *gepasseert* voor scepenen van Den Hage, bij den *verweerder* tot
zijnder
25 intentie *insgelijcx*s *geproduceert*, ende
up als *rijplicken* gelet hebbende,

181r

- 1 ontseggen den voors. eysscher zijnen eysch
ofte eysschen ende conclusiën sulcx ende in der
vougen hij eysscher deselve upten *voors.* verweerder
gedaen ende genomen heeft. Ende compenseren
5 de costen van de *voors. keninghe* om redenen den gerechte daer-
toe mouverende. Aldus gepronunchieert den 10en
martii 1579.

- Ten selven dage is geresolveert
dat men van alle huysen die vercoft sullen werden vortan
10 [*doorgehaalde regel*]
't rantsoen daervan commende
gelijckelicken deelen sal, soewel voor de
presenten als de *absenten*, mits dat dengeenen
die *absent* sal wezen, gehouden sal zijn van tevooren *behoirlick*
15 *excuse* te doen an den officyer. Ende indien hij
dat nyet en dede ende in Den Hage waere, sal
zijn *presentie* verlyessen ende nyet genyeten.

181v

- 1 Up huyden den 27en dach februarii *anno*
1579 compareerde in der *camere*, ter *presentie*
van scepenen ondergenomineert, Cornelis *Cornelisz.*
Pastoortgen, jegenwoordich gevangen, ende heeft
5 an handen van den bailliuu gedaen
[regel 6-9 doorgehaald]
10 hantastinge de gestelde cautie binnen achte-
dagen te doen vernyeuwen ende de cautionarissen
doen renuntiëren de beneficiën
ordinis divisionis et excussionis ofte *andere*
gequalificeerde suffisante cautie ten
15 contentemente van den bailliuu te stellen, up peyne
van wederomme in hechtenisse te gaen ter tijt ende wijlen
toe die *voors.* cautie gestelt sal wezen, blijvende
nyetemin die gestelden cautie, soe die voor scepenen van Den Hage
gestelt
is, in zijn geheel, ende dit all tot voldoeninge
20 van 't *appointement* bij scepenen van Den Hage gedaen den 13en
februarii lestleeden. Actum ter *presentie* van *Adriaen*
Screvelss. ende *Cornelis Zybrants.*, scepenen van Den Hage.

[*get.:*] Cor. Zybrantszoen

[*get.:*] A. Screvelss.

- 25 Deur onthyet ende ter bede van de
voorn. Cornelis van der Horst, bij
mij.

[*get.:*] Cor. Beuckelaer.

182r

- 1 Up huyden den 9en dach martii *anno*
1579, *compareerde* in *der* secretarie
van Den Hage Philips Dirick Dirixss., tot Voorburch
wonende, ende Cornelis Pancaess., wonende tot Eyckenduynen,
5 eerst ende all vooren renuntiërende de
beneficiën van rechten ordinis, divisionis ende excussionis,
van de effecte van dien bekennde wel onderrecht te
weezen. Ende constitueerden hem ende elcx van hem
bijsondere borge, voor de somme van hondert
10 ponden grooten *Vlaems* eens, voor ende vanweegen Cornelis
Corneliszn. alias Pastoortgen, omme de selven somme
van hondert ponden *Vlaems* eens, up te brengen ende te betalen
ten behouue van de bailliuu van Den Hage *voors.* in gevalle
’t zelve sulcx verstaen wert, achtervolgende ende in
15 conformite van ’t vonnisse van scepenen van Den Hage
tusschen die *voors.* pertijen gewezen den 13en february
lestleeden, hieronder *verbindende* ende stellende elx
heurluyder *persoons* ende *goederen*, jegenwoordich
ende toecomme, roerende ende onroerende, geen vandien
20 uuytgesondert, tot bedwanck van allen rechten ende
rechteren, ende dit all onvermindert voorgaende *cautiën*
ten versoucke van de *voors.* Cornelis gestelt den 23en
february lestleden. Des belooffde Cornelis Corneliszn.
voors.,
mede *comparerende*, zijnen borgen te vrijen, costeloes ende
scadeloos te houden onder *gelijcke verbant* als *voors.* is.
Aldus gedaen voor Adriaen van der Cryp ende Jan
Wolff, scepenen van Den Hage ten dage ende jaeren *voors.*
- 25 [get.:] A. Crip [get.:] Jan Wolf

182v

- 1 Den 10en martii 1579.
*Presenten: Cryp , Zybrantsz., Screvelss.,
Wyeringen, scepenen.*
- 5 Upte questie van de erffsceydinge hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Lysbeth Cornelisdr. van Montfoort, wedue
wijlen Michiel Louffsz., eysschersse ter eenre,
up ende jegens de wedue van Jacob de Cat ende
Jan Proper, scaerslijper,
10 *verweerders ter andere zijden. Scepenen,
geweest hebbende ter plaetsse contencieulx,
genomen inspectie oculaer van de heyninge in questie, ende pertijen ten
wederzijden gehoord, verclaeren dat de
heyninge in questie gestelt sal werden upte
15 oude vestigiën¹⁸⁴ ofte oude fundamenten,
sulcx de rodetreckers van Den Hage bij
beyde pertijen versocht zijnde
in heurluyder conscientie bevinden sullen te behoren.
Ende compenseren de costen om
20 redenen den gerechte daertoe mouverende.
Aldus gepronunchieert 10en martii 1579.*

---

¹⁸⁴ Bouwsporen, bouwresten.

183r

- 1 Upte questie van de erffscydinge hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen mr.
Anthonis van Dyck, advocaet 's Hooffs van Hollant,
eysscher ter eenre up ende jegens Annetgen,
5 wedue wijlen Evert Sanders, verweerster ter
andere zijden. Scepenen geweest hebbende ter
plaetsse contencieulx, genomen inspectie
oculaer van 't veynster in questie
ende pertije ten beyderzijden gehoord, condempneren
10 de voors. gedaechde in 't voors. veynster
responderende op 't erff van den eysscher te stellen
drie ijssers, sulcx dat men deur 't voors. veynster
nyet en sal mogen climmen, mits dat de gedaechde¹⁸⁵
wederomme sal gehengen ende gedogen dat als die
15 voors. gedaechde haer goote sal willen reynigen, leggende
beneden an 't voors. veynster,
't zelve sal mogen doen up 't erve van de voors. eysscher.
Ende compenseren de costen van de erffscydinge om
redenen den gerechte daertoe mouverende.
20 Aldus ut *supra*.

---

¹⁸⁵ Bedoeld is: de eiser.

183v

1 Pieter *Adriaensz.* Smout
contra Jan ende *Cornelis* de Lange.

Scepenen appoincteren dat *pertije* sullen *compareren*
tusschen dit ende saterdage naestcommende voor
vyer goede mannen, daeraff
5 elcxs van *pertijen* twee kyessen sullen die *hemluyden*
up *heurluyder* differenten hooren ende vereenigen sullen,
is 't doenlicken;
indien nyet, *heurluyder*
geallegerde te stellen bij geschrifte ende de
10 *voors.* gerechte rapport doen van heur
gebesoingeerde omme, 't zelve gesien, voorts
gesententieert te werden naer behooren;
ende reserveren de costen ten uuyteynde van der saecke.
Actum 10en martii 1579.

15 Symon Maertss. *contra*
Ot Baerntss.

Scepenen appoincteren dat de *gedaechde* ende *impetrant*
van requeste civile zijn *presentacie* mitte middelen sal
stellen bij geschrifte ende ordonneert den *voors. eysscher*
20 jegens den naesten rechtdage daerjegens te *commen*
zeggen omme, 't zelve gedaen zijnde,
voorts in der saecke gedisponeert te werden
naer behooren. Actum ut *supra*.

184r

1 Den 17en dach martii *anno*
1579.

In *der saecke* van de *kennighe* hangende voor den schout ende
gerechte van Den Hage *tusschen* Cornelis Pieterss. Pons¹⁸⁶
5 ende Willem Janss. in 't Paradijs als geweest
zijnde voochden van Mary Heyndricxssdr.,
eysschers ter eenre contra de
besette *penninghen* berustende onder Marie
Jansdr., wedue van Heyndrick pastebacker,
10 toecommende Pieter Cristiaenss. als man ende voocht
van zijn huysvrouwe, die bij den voors.
Pieter Cristiaenss. verantwoord wert, angeleyt
den 20en januarii lestleeden etc.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij scriftelicke
15 eysch, mondelinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort ende gezyen zeeckere acte
van bewijsinge in der weescamere van Den Hage gedaen bij den
voors. Maritgen Jansdr. in date 22en in januario
anno 1561, verclaeren dat die *penninghen* in questie
sullen blijven in arreste ter tijt ende wijlen
toe die voors. *eysschers*, soe zij *procederen*,
costeloes ende scadeloos bevrijt sullen zijn van de
20 somme van
27 *gulden*, 13 *stuver*, van laeckenen gecoft ten
huysse van Claes Janss., laeckencooper in De
Son tot Delff, ten
behouve van Maritgen Heyndricxsdr., haer Maritgen
Jansdr. *dochter*. Ende compenseren de boeten ende costen
van de *kennighe* om redenen den gerechte daertoe
25 mouverende. Aldus gepronunchieert den 5en maii 1579.

---

¹⁸⁶ Lezing onzeker: er kan ook Pous staan.

184v

- 1 Up 't *versouck* gedaen bij Cornelis Lenertss. als
soon van Lenert Joostenz. omme te
naesten alsulcke helft van de *wooninge* ende landen als Maritgen
Screvelsdr., leste wedue van wijlen den *voors.*
- 5 Lenert Joostenz., *vercoft* heeft, [aen]¹⁸⁷ Willem
Heyndricxss. houtcoper Deur¹⁸⁸ in Den Hage,
verclaeren scepenen voor vonnisse dat die *voors.*
Cornelis Lenertss. die *voors.* helft van de *voors.*
vercofte wooninge ende landen sal mogen naesten
- 10 naer *vermogen* de *costuyme* van Den Hage, behouden
een ygelicken zijn recht.
Volgende de *voors.* naestinge van de voorn. *wooninge* ende
landen heeft die *voors.* Cornelis Lenertss.
gedaen aertroeringe, grasroeringe ende
- 15 dackroeringe ende affhoudinge van anderen [?]¹⁸⁹ ende *versocht* dat mit
deze
naestinge alle *andere* naestingen beslecht
souden werden. Scepenen *verclaeren* dat de
naestinge bij den *voors.* Cornelis Lenertss.
gedaen mitsgaders
- 20 de *voors.* aert-, gras- ende dackroeringe
te rechte gedaen zijn ende dat mit deze
naestinge alle *andere* naestingen gevelt
sullen zijn, ten waere hyernaer noch yemant
quaeme mit *ouder* brieven ende beter besceyt,
- 25 den welcken den voorn. gerechte mitsdezen
nyet en willen prejudiceren in heurluyder gerechticheyt,

---

¹⁸⁷ Er staat – kennelijk abusievelijk – ‘ende’.

¹⁸⁸ Vermoedelijk een familienaam, maar vreemd geplaatst.

¹⁸⁹ Lezing onzeker.

185r

- 1 ende dat de naester all nae sal doen 'tgunt
de *cooper voors.* voorgedaen heeft. Actum
18en martii 1579.
- 5 Up huyden den 18en martii 1579 heeft Jacob van
Dorp gesubstitueert in *zijner* plaetsse als *burgemeester*
ende weeshuysvader Vincent van Wyeringen
ende dat ter tijt ende wijlen toe hij uuyt
Brabant gecomen sal weezen, mits dat hij Wyeringen
sal genyeten 't proffijt dat in dien tijt sal vallen.
- 10 Up huyden den 18en martii 1579 sijn
schout, *burgemeesteren* ende gerechte van Den Hage
geaccordeert mitte gemeen crediteurs
van den desolaten boul van wijlen Jan Aemss.
dat *zijluyden* sullen hebben ende genyeten de
- 15 somme van zes *carolus gulden* ter cause van de upveylinge
van de *wooninge* gelegen t'Eyckeduinen an den Houtwech
den *voors.* Jan Aemss. toebehorende. Ende indien d'selve
wooninge vercoft wert binnen 's *jaers* ofte een jaer
daerna, sal althoes 't *voors.* pont *Vlaems* affslach
- 20 strecken van 't rantsoen den gerechte competerende.

185v

- 1 [*doorgehaalde regel*]
Scepenen *pertijen*, dingtale bij schriftelicke
eysch ende antwoorde, mondelinge replycke
ende duplycke gehoord ende gesien 't 23e
5 ende 't 24e articulen van des gedaechdes
reprochen jegens Salomon van der Houve,
bailliuu van Den Hage, den 28en novembris lestleden
overgeleyt ende bij den *voors. gedaechde* ondergeteyckent, ende op als
rijpelicke gelet hebbende, condempneren
10 den selven *gedaechde* in een boete van thien mitsgaders
in den costen van de hoffschaert. Actum 20en martii
1579.

[*in marge*]

Van welcke *voors. vonnisse den gedaechde*
illico geappelleert heeft an den Hove van Hollant.

Idem contra Cornelis Olivier.

- 15 Scepenen *appoincteren* dat *pertijen elcx*s sullen
inleggen 24 *stuvers* om, hyerop gehoord
hebbende 't *advys* van geleerden, voorts in *der*
saecke gedaen te werden
naer behooren. Actum ut *supra*.

Idem contra Geryt de Paep.

- 20 Scepenen *pertijen* ten beyder zijden gehoord hebbende
absolveren den *gedaechde* van den eysch ende conclusie
bij den bailliuu van Den Hage op hem gedaen ende genomen.
Actum ut *supra*.

185Br

- 1 Den 21en martii *anno* 1579.
Presenten: Cryp, Zybrantsz., Screvelss.,
Wyeringen, Wolff, scepenen.
- Upte scepensoen van Dirick Jacobss. Cockgen
5 contra Anna Jansdr.

- Scepenen appoincteren dat die voors.
pertiën alsoch weder sullen gaen voor deselve goede
mannen daer *zijlieden* an wederzijden voor
gecompareert zijn geweest, binnen den tijt van achte dagen
naestcommende, die *hemlyeden*
- 10 hooren ende vereenigen sullen, is 't doenlicken;
indien nyet, heurluyder gebesoingeerde te
stellen bij geschrifte, soe wel van 'tgunt dat
voor *hemlyeden* gedaen is, zoe voor date van
dezen, als 'tgunt alsoch voor *hemlyeden* gedaen
- 15 sal werden, omme alle 'tzelve gesien voorts
in der *voors.* saecke gesententieert te
werden naer behooren; ende reserveren de
costen ten uuyteynde van der saecke. Actum
ut *supra.*
- 20 Den lesten martii 1579. *Presenten*:
de scepenen als Cryp,
Zybrantsz., Screvelss., Wyeringen,
Wolff.

In der saecke van de *kennighe* hangende voor den

185Bv

- 1 schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Cornelis Franss. Olivier, eysscher ter eenre
up ende jegens Reynaer van *der* Laecke, verweerder
ter *andere* zijden, angeleyt den 2en decembris
5 '78 lestleeden *etc.* Scepenen pertijen,
dingtale bij schriftelicke eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke gehoort
ende gezyen zeeckere certifficatiën bij pertijen
in rechte geproduceert ende up als rijpelicken
10 gelet hebbende, ontseggen den eysscher
zijnen eysch ende conclusie upten verweerder gedaen
ende genomen, ende condempneren den *voors.*
eysscher in de boeten ende costen van de *kenninghe*, tot
tauxatie ende moderatie van den gerechte.
15 Aldus gepronunchieert den 10en aprilis 1579.

Ten selven dage is geordonneert
Salomon van der Houve, schout van Den Hage, te betaelen
uuyte *penninghe* van d'eerste paye van 't huys in Emaus,
24 gulden onder zijnen behoirlicke acqyute.

186r

- 1 Alzoe Cornelis Beuckelaer,
voorspraecke in openbaer vyerschaere
hem vervordert heeft zeer vehementelicken
te spreecken jegens den
5 officier, excederende daermede de
maniere van dingetale daerop die voors.
vyerschaere gespannen wert, soe is 't
dat scepenen den *voors.* Cornelis
Beuckelaer uuyt saecke vandien, gecondempneert hebben in een
10 boete van twee ende veertich scellingen. Ordonneren
hem voorts van nu voortan zijn dingtale manierlicken
ende civilicken te doene conformelicken 't spannen
van den *voors.* vyerschaere. Actum 3en aprilis 1579.

Den 10en dach aprilis 1579.

- 15 *Presenten:* Cryp, Zybrantsz
Screvelss., Wyingen, Wolff,
Burch, scepenen.

In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Cornelis

- 20 Diricxss. eysscher te eenre up ende jegens

186v

- 1 Haesgen Cornelis, wedue wijlen Joost Corneliss.
wyelmaecker als verantwoordende
't huys gecomen van Pieter Zyeren, staende an de
oostzijde van de Spoye, verweerster ter *andere* zijden,
5 *angeleyt* lesten martii 1579 lesteleden etc.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij *scriftelicke*
eysch, mondelinge antwoorde, replycke
ende duplycke gehoort ende gesien *zeeckere*
certifficatiën bij den verweerster in rechte geëxhibeert,
10 ontseggen den eysscher zijnen eysch ende
conclusie upten verweerster gedaen ende genomen
ende condempneren den eysscher voorts in de boeten
ende costen van de *kennighe* ter *tauxatie* ende
moderatie van den gerechte. Aldus gepronunchieert
15 upten 10en aprilis 1579.

- In *der* saecke van de *kennighe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Bouwen Floriss., eysscher ter eenre up ende
jegens Heyndrick Aelberts *alias* genaempt Heyndrick Jan, eertijts
20 provisoer van Delfflant, verweerder ende
deffailant ter *andere* zijden, *angeleyt* den
lesten martii 1579 lesteleden.

187r

- 1 Scepenen gesien hebbende zeeckere
huyrcedulle, bij den eysscher, den verweerder ende twee
getuygen ondergeteykent, in date den 3en
februarii lestleeden, hebben de *voors.* gedaechde ende defaillant in
presentie
- 5 van Cornelis Beuckelaer, zynen talman, die *verclaerde*
[regel doorgedaeld]
die *voors.* saecke nyet te weeten te
defenderen, nyetjegenstaende oeck bij voorgaende
appointementen van date den lesten martii lestleeden,
- 10 geappointeert ende *verclaert* was dat hij soude
peremptoire up huyden commen antwoorden
ende naer voorgaende uuytroupinge van de stedehuyse
gedaen
deffaillant gebleven was, ende oeck nyet
- 15 ingeleyt en hadde 't recht van de *voors.*
kenninghe volgende de costuyme van den vyerschaere,
hebben scepenen den *voors.* verweerder ende
defaillant gecondempneert ende condempneren
hem mitsdezen in den eysch ende conclusie
- 20 bij den *voors.* eysscher up hem gedaen ende genomen,
mitsgaders in de boete ende costen van de *voors.*
kenninghe. Condempneren hem voorts,

187v

- 1 overmits hij zijn *kenninghe* nyet ingeleyt en heeft als vooren, in de boete volgende de keure ende *ordonnantie* daer- van weezende. Aldus gepronunchieert den 10en aprilis 1579.
- 5 In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen Dirick Joppen, eysscher ter eenre, up ende jegens Jacob Claess. in Teylingen, verweerder ter andere zijden, angeleyt den 15en aprilis '78 lestleeden. Scepenen pertijen, dingtale
- 10 bij schriftelicke eysch, mondelinge antwoorde, replycke ende duplycke gehoort ende gesien zeeckere obligatie in date 2en julii '77, condempneren den verweerder den eysscher te betaelen de geëyschte vijffendeveertich gulden
- 15 volgende die *voors.* obligatie. Ende compenseren de boete ende costen van de *kenninghe* om redenen den gerechte daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert den eersten maii 1579.

188r

1 De bailliuu van Den Hage *contra Cornelis*
Pastoortgen.

Alzoe den bailliuu van Den Hage jegens den
verweerder maer naectelick en¹⁹⁰ concludeert tot rejectie van des
5 verweerdens exceptie ende dat hij, *verweerder*, gecondempneert
sal werden *peremptoirlicken* ofte ten minsten ten
tweën fynen te concluderen, *verclaeren* scepenen datter
geen vorder dach en valt. Actum
prima maii 1579.

10 [*regel doorgehaald*]
[*regel doorgehaald*]
Welcke appoinctemente gepronunchieert
zijnde den *verweerder* gepersisteert heeft bij zijn geproponeerde
exceptie.

15 Scepenen, gesien zeeckere voorgaende vonnisse
provisionneel tusschen die *voors. partijen*
bij den gerechte van Den Hage geweest van date den
13en februarii lestleeden,
condempneren den *verweerder*
20 te concluderen ten tweën fynen. Actum ut *supra*.

---

¹⁹⁰ 'maer naectelick en' = alleen maar duidelijk.

188v

1 Den 5en dach maii *anno*
1579. *Presenten* alle de scepenen.

In *der saecke* van de *kenninghe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
5 tusschen Huych Jacobss., cruydenyer,
eysscher ter eenre up ende jegens
Claes van Dam ende Joost Jacobss.
als voochden van 't weeskint van Segelyn
van Dam geprocreert
10 bij Heyltgen Jansdochter, mitsgaders Jan
Wolff als curateur van 'tzelve weeskints
goederen, verweeiders ter andere zijden, up huyden
den 5en maii angeleyt etc. Scepenen
pertijen, dingtale bij
15 scriftelicke eysch, mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke gehoort, gesien
oeck de huyrcedulle tusschen die *voors.*
pertijen nopende den huysse in questie,
gemaect van date den 28en martii
20 1577 naer gemeen scrijven,
ende genomen hebbende inspectie
oculaer van de plaetsse in questie
ende oeck hyerup gehadt 't advys van
geleerden mits bij den *voors.* verweeiders

189r

- 1 volgende heurluy, *der* presentatie den eysscher
latende corten an die jaerlicxe huyre
van de *voors.* huyssinge alsulcke scaeden ende interesten
als d'eysscher doer 't ongebruyck, in zijnen eysch
5 *breder* geroert, geleden heeft ofte geduyrende zijnen
huyere noch lijden sal mogen, tot tauxatie
ende moderatie van den *voors.* gerechte,
absolveren scepenen den
voors. verweerders van den vorderen eysch ende conclusie
10 bij den *voors.* eysscher up hemluyden gedaen ende
genomen, ende compenseren de boeten ende
kosten van de *kennighe* om redenen hemluyden daertoe
mouverende. Aldus gepronunchieert
den 5en maii 1579.
- 15 Upte questie van de erffscheydinge
hangende voor den schout ende gerechte van Den Hage
tusschen Lenaert van Lembeck, eysscher
ter eenre up ende jegens Neeltgen Josephs-
dochter, verweester ter *andere* zijden
20 beroerende zeeckere houten privaet,
'twelck d'eysscher sustineert hem te nae
te staen, scepenen geweest hebbende
ter plaetsse contencieulx ende

189v

- 1 aldaer genomen hebbende inspectie oculaer
ende die *voors.* *pertijen* soewel aldaer als
naderhant ter *camere* gehoort hebbende ende up als
rijpelicke gelet hebbende, verclaeren
5 dat 't *voors.* *privaet*
sal blijven staen, mits
dat zij verweerster t'haeren *coste*
gehouden sal zijn daeromme te doen metselen up
haeren gront jegens 't erve van den *eysscher* een muyrken van een steen
10 dick in de
hoochte van de zes voeten. Ontseggen den
voors. *eysscher* zijnen vorderen *eysch* ende conclusie
upten *voors.* verweerster gedaen ende genomen, ende
compenseren de *costen* om redenenen
15 den gerechte daertoe mouverende. Aldus
gepronunchieert ut *supra.*

- In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Cornelis Franss. als *procuratie* hebbende
20 van mr. Hugo van der Goes, *nomine*
uxoris *eysscher* ter eenre up ende jegens
't uytgedaechde huys ende erve staende an de
oostzijde van de Hoochstrate, genaempt Den
Rooster, toebehorende Claes Willems.,

190r

- 1 bontwercker, ende bij den selven Claes Willems.
verantwoort wert, verweerder ter andere zijden,
angeleyt den 6en februarii lestleden. Scepenen
pertijen, dingtale bij schriftelicke eysch,
5 mondelinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort, mitsgaders gesien
zeeckere extracten van pachtingen bij den *voors.*
verweerder t'zijnder intentie overgeleyt,
mits bij den *voors.* verweerder bij eede
10 verclaerende 't geëyschte jaer custinge van tzeventich
betaelt ende sulcx de pachtbryeff van 'tzelve
jaer bij hem gelost, gequeten ende d'selve
pachtbrieve mits dese voorleden. trouble
quijt geworden te zijn,
15 ontseggen den *voors.* eysschers zijnen eysch
ende conclusie upten *voors.* verweerder gedaen
ende genomen; ende bij refuys van prestatie
van de *voors.* eedt condempneren den *voors.* verweerder
den eysscher 't jaer custinge te betaelen,
20 ende compenseren de boeten ende costen van de
kenninghe om redenen den gerechte daertoe
mouverende. Aldus gepronunchieert ut *supra.*
Den *verweerder* presenteerde illico den eedt te doene, 'twelck
vanwegen den *eysscher* nyet en werde geaccepteert nochte
25 gerefuseert.

190v

- 1 In der saecke van de *kenninghe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
tusschen Cornelis Loyss., *nomine uxoris* eysscher
ter eenre up ende jegens Claes van Dam,
5 verweerder ter andere zijden, angeleyt
den 25en dach februarii 1578
etc. Scepenen pertiën, dingtale bij
schriftelicke eysch, mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke gehoort ende
10 gesien alsulcke
stucken ende munimenten als *pertijen* in rechte
geproduceert hebben, ende up als rijpelicke
gelet hebbende ontseggen den eysscher
zijnen eysch ende conclusie sulcx ende in *der* vougen hij die upten
verweerder gedaen
15 ende genomen [heeft]. Ende compenseren de boeten ende
kosten van de *kenninghe* om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
den 2en junii 1579.

191r

[*in de marge*]

Extraordinaris rechedach.

1 Den 12en maii 1579. *Presenten*:
Cryep, Zybrands, Screvelss., Wyeringen
ende Wolf.

5 Margriete van der Koye, wedue Jan de Vos, eyschersse *contra* Claes
Willems., bontwercker, *verweerder*.

Scepenen *condempneren* den *verweerder* *peremptoerlicken* t'antwoorden.
Actum ut supra.

Upte questie geresen voor den gerechte van Den
Hage tusschen Margriete van *der* Koye,
10 wedue van Jan de Vos, eysschersse,
ter eenre up ende jegens Claes Willems.
van den Cappella, pelyer, woenende alhyer in Den
Hage, *verweerder*, ter *andere* zijden.
Scepenen *pertijen*, dingtale in 't lange
15 gehoort, gesien oeck zeeckere certifficatie
tot haerder intentie onder die *voors.* gerechte
geëxhibeert, ende up als rijpelicken gelet
hebbende, mits eerst bij den *voors.* *verweerder* bij eede
verclaerende dat de geëyschte zwarte zijde
20 satijnen vlyeger wel den tijt van achte daegen
openbaerlicken up zijn veynster ofte
winckel gelegen heeft nae hij de
selve vlyeger gecoft hadde, *condempneren*
scepenen den *verweerder* deselve
25 vlyeger de *voors.* eysschersse te laten volgen,

191v

- 1 mits bij den *voors.* eysschersse de *voors.* verweerder
restituerende alsulcke penningen als die *voors.*
verweerder insgelijcxs bij eede *verclaeren* sal voir de *voors.*
gecofte vlyeger betaelt te hebben. Ende
5 bij refuys van de *voors.* prestatie van eeden
condempneren scepenen den *voors.* verweerder die *voors.* eysschersse
de *voors.* geëyschte vlyeger simpelicken te laten volgen
sonder eenige penningen daervooren te betaelen,
ende compenseren de costen van desen om
10 redenen den gerechte daertoe mouverende.
Aldus gepronunchieert upten 13en maii
1579.

- Volgende welcke vonnisse die *voors.* verweerder
illico *presenteerde* die *voors.* eeden te doen die
15 hem bij de eysschersse *verdraegen* is.

- Upte questie van de erffsceydinge tusschen de
meesters van 't Sacramentsgildehuys *contra* Willem
Heyndricxss. continueren scepenen de saecke
achte dagen. De *meesters* protesteren van scaeden ende
20 interesten. Actum 13en maii 1579.

192r

1 Den 22en maii 1579.

Bailliuu, schout, burgemeesters ende gerechte
van Den Hage hebben gesurrogeert ende surrogeren mit desen
in de plaetze van mr. Jan van Treslonge,
5 weesmeester, overmits zijne notelicke absentie
uyter weescamere, Jacob van Dorp,
burgemeester, omme te dienen als weesmeester
in de voors. camere ende alle saecken der-
selver camere te helpen vorderen ende advanceren.
10 Actum 22en maii 1579.

Upte questie van de erffsceydinge hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Anna Pouwelsdr., eysschersse
ter eenre up ende jegens Geryt Geritss.,
15 verweerder ter andere zijden,
beroerende zeeckere varckeskot
bij den verweerder gestelt an de muyre van de huysinge
van de eysschersse. Scepenen, geweest
hebbende ter plaetsse contencieulx
20 ende genomen hebbende inspectie oculaer
ende pertije daernae ter camere gehoort
hebbende,

192v

[*in de marge*]

Lopende keuren

fo. 28*verso*.

1 condempneren den *verweerder* volgende de keure van Den Hage in date
22en julii 1564

[*de regels 2-6 zijn doorgehaald*]

7 't varckeschot in questie aff te

breecken ende wech te doen,

hem interdicerende geen *andere* varckeschot

10 in ofte achter zijn huys ofte

up zijn erve weder te stellen dan bij advys,

consent, believeen ende goetduncken van den schout

ende burgemeesters van Den Hage. Ende compenseren

de costen om redenen den gerechte

15 daertoe mouverende. Actum 26en

maii 1579.

193r

1 Den 26en dach maii
anno 1579.

Scepenen condempneren Geryt Paep in een
ypocras van 6 s., overmits hij up zynen ure ten
5 twee uren nyet gecompareert en is.

*Cornelis Wyelant contra Jacob
Franchet.*

Scepenen appoincteren dat *pertije elcxs*
sullen inleggen twee carolus *gulden* om
10 te consuleren mit geleerden. Actum 26en
maii 1579.

Den 2en dach junii
anno 1579. Presenten:
schout, Cryp, Screvelss.,
15 Wyeringen, Burch, Wolff,
scepenen.

In der saecke van de kenninghen
hangende voor den schout ende gerechte

193v

- 1 van Den Hage tusschen Cornelis Anthoniss. Kievit
als man ende voocht van joncfrouwe
Machtelt van Leeuwen, eysscher in
conventie van twee *kenninghen angeleyt* den 17en
5 martii lestleeden ende verweerder in
reconventie up ende jegens meester Willem
Goossens, verweerder ende eysscher in reconventie
van twee *andere kenninghen angeleyt* den lesten
martii daeranvolgende etc.
- 10 Scepenen *pertijen dingtale* bij *scryftelicke*
eyssen, soewel in conventie als
reconventie, gehoort mondelinge antwoorden, replycken, duplycken,
soewel in de voors. conventie als
reconventie, gesien oeck diverssche stucken
15 ende munimenten bij den *voors. pertijen hinc* inde
tot justificatie van *heurluyder* intentie in de
voors. saecken in rechte geproduceert, ende
up als rijpelicken gelet hebbende, doende recht
in de voors. saecken, condempneren die
20 voors. verweerder in conventie ende eysscher
in reconventie den *voors. eysscher* in

194r

- 1 conventie te betaelen de zes jaeren
verscenen onbetaelde renten tot 36 gulden, tot 20 stuver 't stuck, 11 stuver
één oortgen 's jaers, gevallen meyedach anno
'73 tot '78 beyde incluz, maeckende
- 5 t'zamen ter somme toe van twee hondert
negentien *gulden 17½ stuver salvo justo calculo,*¹⁹¹
op welcke somme den eysscher in
reconventie affslach ende betalinge strecken
sal: eerst
- 10 hondert 33 *gelijke gulden 5 stuver*
ten prijse *voors.* naer vermogen den eysscher in
conventie huysvrouwe obligatie in date den
27en novembris '76, die hem eysscher in conventie
alsdan gerestitueert sal werden; noch
72 gelijke gulden
- 15 als hoofdsomme van een rente van zes¹⁹² ponden
Hollants 's jaers die den huysarmen van Den Hage
up 't huys daeruuyt deze rente spruyten, spreekende hadde ende in 't
vercopen van den huysse verzwegen waeren.
[regel doorgehaald]
- 20 Ende noch 18 *gulden* van vyer jaeren
renten den *voors.* huys sitten *verscenen Lamberti anno 1570,*

---

¹⁹¹ De juiste som bedraagt 219 gld. en 7¼ stuiver (1 oortje = 4 penningen).

¹⁹² Slecht leesbaar. Er kan ook '½-e ponde' staan, maar dat zou een erg lage rente impliceren.
voorlopige versie 2017 sep 30

194v

- 1 '71, '72 ende '77 volgende de *quictantie*
van *rentmeesteren* van den huys sitten in date den 12en
septembris 1577, mitsgaders
noch 15 *gelijcke gulden 15 stuiver* mede van den
5 vordere gedaingde renten
volgende den *accorde* in date den 7en julii
'78. Noch één ende tnegentich *gelijcke gulden*, 8 s., één duyts
als den voors. *verweerder* in conventie van den
commissarissen, up 't feyt van de *quijtscedinge*
10 ende *atterminatiën* bij den *Staten van Hollant*
gecommitteert, *geobtineert* heeft van derdalff jaeren
renten, naer vermogen d'acte daarvan zijnde
in date 22en novembris lestleeden.
Behouden den voors. *verweerder* in
15 conventie ende *eysscher* in reconventie alsulcke
atterminatie als hem bij den voors. acte mede gegeven ende
verleent is. Noch zes stuyvers van zes jaeren
hoffpennincks volgende de *quyctantie* van Jan van den Grave
houdende *meerder* somme in date 7en septembris
20 '77.
[de regels 21-24 zijn doorgehaald]

195r

[*regels 1-10 doorgehaald*]

- 11 Ende soe wat bevonden sal werden
bij den eysscher in reconventie meer
betaelt te zijn dan de *penningen* monteren bij den
voors. eysscher in conventie geëyscht, dat
- 15 't selve den *voors.* eysscher in reconventie
betalinge strecken sal an de jaeren renten
die noch verscijnen sullen, ofte dat de
voors. rente vermindert sal werden totte *voors.*
somme toe ende dit all tot verkyesinge ende
- 20 optie van den *voors.* eysscher in conventie.
Absolverende voorts partijen
hinc inde d' één van des anders respective
vordere eysschen ende conclusiën
upten anderen, soewel in conventie als
reconventie gedaen ende genomen,
ende compenseren de boeten ende costen van de
voors. kenningen soewel van de *voors.* conventie
als reconventie om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
- 25 den 2en junii *anno* 1579.

195v

1 Anna Jansdr. *contra* Adriaen
Janss. van Buyren.

Upte pachtige *versocht* bij Anna Jansdr.
upte gereetste *goederen* van Adriaen Janss. van
5 Buyren, gecondempneerde, daerjegens hij Adriaen Janss.
sustineerde datter jegens hem geen pachtige
en behoorde gedecerneert te werden, doordien
hij volbodich ende gewillich geweest was
om de *sententie*, daerup die *voors.* pachtige geëysscht wert, te voldoen,
daerup die *voors.*
10 *pertijen* an een pachtdaechsse *kenninge* gegaen
waeren, hebben scepenen, nae zij *pertijen* ten *weder-*
zijden gehoort hadden, die *voors.* *kenninge* gecontinueert
ende *continueren* mitsdesen ter tijt ende wijlen toe die
voors. Anna Jansdr. naer vermogen 't leste
15 lith van 't *voors.* 't vonnisse daeruuyt de *versochte*
pachtige spruytende is, haere *declaratie* dies-
angaende die *voors.* gecondempneerde overgelevert
ende bij hem daerjegens geseyt ofte
gedoceert [?] sal zijn, om all 't zelve
20 gedaen zijnde alsdan *gelijckelicken* ende *pari*
passu up dese *versochte* pachtdaechsse
kenninge gedisponeert te werden naer behoren.
Actum 3en junii 1579.

196r

- 1 Up huyden den 17en dach junii *anno*
1579 zijn *Adriaen Cryp* als gesubstitueerde
van *Salomon van der Houve*, bailliuu van Den Hage, gecompareert
ter *presentie* van *Cornelis Zybrantsz.*, *Adriaen Screvelss.*
5 ende *Jan Wolff*, scepenen van Den Hage, ten huysse van *Pieter*
Franss., vleyshouder, staende in de [V]eenstrate
genaempt den *IJsserman*, nedergeslaegen bij *Claes*
van *Diemen van Heemstede*, ende nae scepenen
den *voors. Pieter Franss.* ter *presentie* van *mr. Heyndrick*
Michielss., chirurgijn, gevisiteert hadden de
10 wonde van den *voors. Pieter Franss.*, staende ter zijden
zijn gemacht an de slincker zijde in 't hangen
van zijn buyck, ende den *voors. mr. Heyndrick*
daerop gehoort hebbende, die *verclaerde* dat
die *voors. Pieter Franss.* van de *voors. wonde* gesturven
15 was, hebben scepenen dienvolgende 'tzelve
sulcx *verclaert* ende *verclaeren* mitsdesen den
voors. Pieter Franss. van de *voors. wonde* ende quetsure
gesturven is ende dat men den *voors. Pieter Franss.* ter aerde
sal doen.
- 20 Ende is ten selven dage borge geworden *Cornelis*
Aertss. Suael [?] woonende tot *Loosduynen* voor de
boete van 10 £ van de officyer¹⁹³ ende 2 £ 10 s. voor
't affwinnen van de hant.

---

¹⁹³ Voor de bijdrage aan de baljuw i.v.m. de afwikkeling.

196v

- 1 Ten selven dage geweest ten huysse
van Claes *Cornelisz.* van Diemen, en hebben
aldaer nyet bevonden yet waerdich om te
inventoriseren. Actum ut *supra.*
- 5 In *der* saecke van den twee *kenninghen* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Cornelis Wyelant als curateur ende
administratie hebbende van den desolaten boul
van wijlen Claes Janss. *Persyn* ende zijne
10 huysvrouwe, eysscher ter eenre, up ende
jegens den uuytgedaechden thuyn, leggende
over de Leproossen van Den Hage, toebehorende
Jacob Franchet ende bij hem verantwoord
wert, verweerder ter andere zijden, angeleyt
15 den 20en junii 1578 lestleeden.
Scepenen pertijen, dingtale bij *scriftelicke*
eysschen ende antwoorde,
mondellinge replycke ende duplycke
gehoort ende gesyen alsulcke
20 brieven ende munimenten als die
voors. pertijen elcxs tot heurluyder intentie

197r

- 1 hebben willen produceren ende hyerop
oock gehadt hebbende 't advys van geleerden,
condempneren den *voors.* verweerder den
eysscher, zoe hij procedeert, te betaelen
- 5 't geëyschte jaer renten van 24 *gulden*, verscenen
den 28en martii 1578 *stilo communi*.
Ende nopende de *andere* voorgaende
geëyschte vordere jaeren, soe van den custingen ende renten, ontseggen
die
voors. eysscher alsnoch zijnen *voors.* eyssch ende
- 10 conclusie opten verweerder gedaen ende genomen,
behoudelicken dat die *voors.* verweerder, indien 't
hem gelyeft, bij den secretaris alhyer
sal mogen doen rechten de omissie
bij den clerck van den secretaris
in 't grosseren gescyete
- 15 in zijnen coopbrieff beroerende de erfpachtrente
van 22½ s. 's jaers, ende dit all conformelick de
verweerder van den coop van den tuyn,
daeruuyt de *voors.* geëyschte jaeren renten
ende custingen zijn spruytende. Ende
compenseren de boeten ende costen van den *voors.* twee
kenninghen om redenen den gerechte daertoe
mouwerende. Aldus gepronunchieert den
- 20 23en junii 1579.

197 v

- 1 Den 23en dach junii
anno 1579.
Presenten: schout Cryp, Zybrantsz.,
Wyeringen, Burch, Wolff,
5 scepenen.

In der saecke van de *kenninghe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
tusschen Jan Heyndricxss. als man ende
voocht van Maertyntgen Jansdr.,
10 eysscher ter eenre up ende jegens
de besette goederen van Maerten Claess.,
backer, die bij hem Maerten Claess.
verantwoort werden, verweerder ter
andere zijden, angeleyt den eersten dach
15 maii lestleeden etc. Scepenen
pertiën, dingtale bij scriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde, replycke
ende duplycke gehoort ende
gesien *zeeckere* certifficatie bij den eysscher
20 in rechte geproduceert ende up als
rijpelicken gelet hebbende, mits bij den
voors. eysschersses huysvrouwe in
supplemente van *vorder* preuve bij

198r

- 1 solempnelen eede affirmerende dat zij de wonden volgende die voors.
certificatie van den
verweerder ontfangen heeft, condempneren
den *voors.* verweerder te betaelen 't meesterloon
van den meester die d'eysschersses huysvrouwe
5 van den wonden voors. gecureert heeft, ende
dienvolgende d'eysscher van 't voors.
meesterloon te vrijen, costeloes ende
scadeloos jegens den *voors.* meester t'ontheffen,
condempnerende hem verweerder voorts
10 d'eysschers huysvrouwe verzuymden
tijd te betalen van dat zij door de *voors.*
wonden haer broot nyet en heeft konnen
winnen, tot seggen van goede mannen hem des
verstaende. Ende verclaeren dat 't arrest, bij den *voors.*
15 eysscher ter cause als voren an des *voors.*
verweerdens goeden gedaen, stadthouden sal ter tijd
ende wijlen hij 'tgunt *voors.* is voldaan ofte
suffisantelicken daervoor gecaveert sal
hebben. Ende condempneren nyetemin den
20 voors. verweerder in de boeten ende costen
van de *kenninghe*
ter tauxatie ende moderatie van den
gerechte. Aldus gepronunchieert den
23en junii 1579.

[*andere hand:*]

- 25 Up huyden den 3en junii 1579 *compareerde* in de
secretarie van Den Hage Maerten Claesz. ende
protesteerde van 't *voors.* vonnisse te mogen appelleren ofte
reformereren zoe
zijnen goeden raedt gedragen zall.

198v

- 1 In der saecke van de *kennighe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
tusschen Cryn Aertss., eysscher ter
eenre up ende jegens Adriaen
5 Claess. Hoyekaes, verweerder ter
andere zijden, angeleyt den 6en februarii
lestleden etc. Scepenen *pertijen*, dingtale
bij schriftelicke eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke
10 gehoort ende gesien alsulcke certifficatiën
als die voors. *pertijen* tot heurluyder intentie
geproduceert hebben, ende up als rijpelicken
gelet hebbende, condempneren
den verweerder volgende zijn *presentacie*
15 d'eysscher te betaelen de somme van thien
carolus gulden ende absolveren den
voors. verweerder van den vorderen eysch
ende conclusie bij den eysscher up hem gedaen
ende genomen, ende compenseren de boeten
20 ende costen van de *kennighe* om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
ut *supra*.

199r

1 Philips Heyndricxss., decker, *contra*
Andries Hubrechtsz. ende Jan Wolff als curateurs van den desolaten
boul van Dirick Joosten.

Scepenen verclaeren dat de *voors.* Philips
5 Heyndricxsz. de huyere van 't huys volgen sal
naer advenant dat hij eygenaer geworden is, alsoe hij van
dien dach aff de rente is gehouden te dragen.
Actum 23en junii 1579.

Den lesten junii 1579. *Presenten:* de
10 schout, Cryp, Zybrantsz., Wyeringen,
Burch, Wolff.

In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Gysbrecht Janss.
als man ende voocht van zijn huysvrouwe,
eysscher ter eenre up ende jegens Bael
15 Diricxsdr., verweerster ter *andere* zijden,
angeleyt den eersten maii lestleeden etc.
Scepenen pertiën, dingtale bij schriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde, replycke
ende duplycke gehoort ende gesien
20 zeeckere stucken ende munimenten bij den *voors.*
pertijen in rechte geproduceert,

199v

- 1 absolveren de verweerster van den eysch ende
conclusie bij den eysscher up hem gedaen
ende genomen. Ende condempneren den eysscher
in de boeten ende kosten van de *kenninghe*
5 ter tauxatie ende moderatie van den gerechte.
Aldus gepronunchieert upten lesten
junii 1579.

- Upte questie van de erffsceydinge hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage tusschen
10 Cornelis Geritss., uuytrouper, eysscher ter
eenre up ende jegens Cornelis Adriaenss.
wonende in De Drie Schabellen, verweerder ter
andere zijden. Scepenen geweest hebbende
ter plaetsse contencieulx, genomen
15 inspectie oculaer van 't gootgat in
questie ende gesien zeeckere vonnisse van Den Hage
van date den 3en aprilis 1500 ende veertich,
geweezen bij den gerechte van Den Hage tusschen de
predecessseurs van deze partiën huysen,
20 verclaeren voor vonnisse dat den verweerder
sal genyeten ende behouden zijnen waterganck
door 't gootgat responderende up 't erve.

200r

1 van den *voors.* eysscher, mits dat den *voors.* verweerder
gehouden sal zijn binnen ofte buyten 't *voors.*
gootgat een ijsser mit gaeten¹⁹⁴ te stellen, volgende
't *voorn. vonnisse.* Ende

5 [*doorgehaald*]

condempneren voorts den *voors.* verweerder
den eysscher te restitueren de helft van den
uuytgeleyden¹⁹⁵ 12 *stuvers.* Ende compenseren de
andere *costen* om redenen den gerechte daertoe

10 mouverende. Aldus gepronunchieert den
lesten junii 1579.

Den 7. julii 1579. *Presenten:* Cryep, Zybrands.,
A. Screvelss., Wyeringen ende Wolf.

15 Opte questie van de erffscheydinghe, hangende voor den schoudt
ende gerechte van Den Hage tusschen Joffr. Agatha van Hagesteyn,
wedue wijlen mr. Dirck van Bronchorst *saliger*, eysschersse ter eendere,
Jochem Robrechtsz. als gecoft hebbende de huysinge van wijlen Vranck
Joriss.,

verweerder ter anderen zijden, beroerende 't leggen van zeeckere goten,
die d'eysschersse sustineerde tot beyder *contendenten* *coste*

20 geleyt ende onderhouden te moeten werden. *Daertegen* de *verweerder*
seyde

in 't selve ongehouden te zijn doordien d'eysschersse's man 't erff
tusschen beyde de huysen betimmert ende de gote tot zijner quali-
teyt selfs becosticht ende geleyt hadde. Scepenen *pertijen*, soe
ter plaetse *contentieulx naer* inspectie oculaer

25. als ter *camere* in 't lange gehoort ende heurluyder respective
geproduceerde bryeven

ende *certificatiën* gesyen ende up als geleedt hebbende, ontseggen
d'eysschersse haere eysch ende *conclusie* upten *voors.* *verweerder* gedaen
ende genomen. Ende *compenseren* de *costen om* redenen den gerechte
daer-

toe porrende. *Actum ut supra.*

---

¹⁹⁴ Rooster.

¹⁹⁵ Lees: uitgelegde.

200v

[*in de marge:*]

dach van scepensoen

- 1 Up huyden den 6en julii 1579 heeft
Geryt Janss. de Paep als gemachtich van
Andries Dircxss. Groenesteyn voor
sonneschijn, dewelcke hadde doen inne-
- 5 leggen Otto ende Vincent Geritss., ende
versochte den dach van twee scepenensoenen,
diewelcke hem geleyt is up dingsdage
achten dagen, wezende den 14en dezer
jegenwoordiger maent julii. Actum ut *supra*.

- 10 Den 14en julii *anno*
1579. *Presenten:* Houve, schout,
Cryp, Wyeringen, Burch ende
Wolff.
Upte *voors.* scepenensoene.

- 15 Scepenen *appoincteren* dat men deze scepenensoene
sal uuyten als morgen achten dagen, mits dat
pertijen hinc inde *malcanderen* drie dagen
tevooren sullen leveren copie van 's eens 's *anders*
certifficatiën. Actum ut *supra*.

201r

- 1 Den 14en dach julii *anno*
1579. *Presenten*: Houve, schout,
Cryp, Screvelss., Wyeringen,
Wolff, Houck, scepenen.

- 5 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Magdalena
Jeroensdochter, *eysschersse* ter eenre up ende jegens Jan Pieterss.,
waert in De Cogge, verweerder ter andere
zijden, angeleyt den 19en junii lestleden etc.
- 10 Scepenen pertiën, dingtale bij *scriftelicke*
eysch ende antwoorde, mondelinge
replycke ende duplycke gehoort ende
gesien *zeeckere* certifficatiën bij den *voors.*
pertijen in rechte geproduceert ende up als
- 15 rijpelicen gelet hebbende, mits bij den
verweerder ende zijne huysvrouwe bij eede
affirmerende dat d'eysschersse de conditiën daer-
op zij angenomen is, nyet voldaan en heeft
naer behooren, condempneren den verweerder
- 20 d'eysschersse te betaelen van de huyere jegens
15 gulden naer advenant des tijts dat zij in
des verweeders huys gewoont heeft, ende
bij refuys van den *voors.* eedt condempneren den
verweerder d'eysschersse op te leggen een halff

201v

- 1 jaer huys naer advenant als vooren,
absolverende den *verweerder* van den
vorderen eysch bij den eysschersse up
[hem] gedaen ende genomen,
ende compenseren in allen gevallen de
boeten ende costen van de *kenninge* om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
5 den 14en julii 1579.

Welcken eedt den *verweerder* ende zijne
huysvrouwe illico gedaen heeft.

De bailliuu *contra Cornelis*
Pancraess.

- 10 Scepenen *verleveren*¹⁹⁶ den bailliuu acte
van zijn *versouck* om in 't visiteren van den
processe daerup sulck regart
genomen te werden als men bevinden
sal te behooren. Actum 17 julii 1579.
- 15 Den 22en julii *anno*
1579.
- Beuckelaer als gemachtich van Ot ende Vincent
Geritss. *versouckt* absolutie van de instantie
van de inleggingen jegens *hemlyeden* gedaen bij
20 Ysbrant ende *Adriaen*¹⁹⁷ Diricxszn. Groenesteyn
cum expensis, waerup Geryt de Paep
seyde datter geen instantie en is,

---

¹⁹⁶ Lees: leveren.

¹⁹⁷ Uit het vervolg blijkt dat Andries is bedoeld.

202r

1 ende mitsdien geen absolutie mochte vallen.
[*de regel is doorgehaald*]
All 't welck scepenen gehoort, verclaeren
dat alzoe daer geen juditium geweest en is,
5 datter geen absolutie van de instantie en valt. Actum
22 julii 1579.

[*marge*]

Beuckelaer 2

Andries Diricxss. Groenesteyn,
deurwaerder van den Hove van Hollant,
eysscher ter eenre contra
10 Otto Geritss. *verweerder*.

In *der saecke* van de scepensoene
hangende voor den schout ende gerechte
van Den Hage tusschen Andries Diricxss.
Groenesteyn, deurwaerder van den Hove van Hollant,
15 eysscher in cas van injuriën up
ende jegens Otto Geritss., *verweerder* in 't zelve
cas, beroerende zeeckere injurie die den
eysscher sustineerden hem bij den *verweerder* an-
gedaen te zijn door het naelopen mit een bloot
20 rappyer, daeromme hij hem inne sall doen
leggen volgende de *costuyme* van Den Hage, concluderende
den *voors.* eysscher, bij de middelen in zijnen eysch
breder gededuceert, tot zeeckere *honorabile* ende *profitable*
emende¹⁹⁸ mitte *costen*, daerjegens de

---

¹⁹⁸ Lees: amende (boete, schadeloosstelling).

202v

- 1 voors. verweerder sustineerden 't zelve in
geenrehande manieren eenige injuriën te
mogen smaecten alzoehij in 't alderminste
den eysscher nyet geraect nochte angetast en
5 hadde, concluderende bij de voors. ende meer
anderen middelen tot nyet ontfanckelicken ende
absolutie van den voors. eysch mitte costen.
Scepenen pertijen, dingtale bij schriftelicke
eysch ende antwoorde, mondelinge replycke
10 ende duplycke gehoort ende gesien
zeeckere certificatiën ten wederzijden bij elcx van den
voors. pertijen tot heurluyder intentie
geproduceert ende up als rijpelicken gelet
hebbende,
15 absolveren den verweerder van den eysch ende
conclusie bij den eysscher upten verweerder
gedaen ende genomen, ende compenseren
de boeten ende costen om redenen den gerechte daer-
toe mouverende. Aldus gepronunchieert den
20 22en julii 1579.

In der saecke van de scepensoene
hangende voor den schout ende gerechte van Den
Hage tusschen Andries
Diricxsz. Groenesteyn, deurwaerder
25 in den Hove van Hollant, eysscher in cas

203r

- 1 van injuriën up ende jegens Vincent
Geritss., verweerder in 't zelve cas, beroerende
zeeckere injurie die den eysscher
sustineerde hem bij den verweerder angedaen te zijn,
5 doordien hij hem soude gedreycht hebben
mit een snijdersschaer te werpen,
sulcx dat hij daeromme 's heeren straeten soude
moeten wijcken, daeromme hij hem hadde inne
doen leggen volgende de costuyme van Den Hage,
10 concluderende den voors. eysscher bij de middelen
in zijnen eysch breder gededuceert tot
zeeckere honorable ende profitable emende
mitte kosten; daerjegens die voors.
verweerder dede seggen
15 dat van des voors. eysschers anseggen geensins,
den rechte genouch zijnde, blijcken nochte daervan
proberen en soude, concluderende
bij de voors. ende meer andere middelen tot nyet
ontfanckelicken ende absolutie van den voors. eysch
20 mitte kosten. Scepenen pertijen, dingtale
bij schriftelicke eysch ende antwoorde,
mondeline replycke ende duplycke gehoort
ende gesien zeeckere certifficatie bij den voors.
eysscher in rechte geproduceert ende up als
25 rijpelicken gelet hebbende, absolveren
den voors. verweerder van den eysch ende conclusie

203v

- 1 bij den eysscher up hem gedaen ende genomen
ende condempneren den *voors.* eysscher in de
boeten ende costen van de *voors.* scepensone
ter tauxatie ende
5 moderatie van den gerechte. Aldus ut *supra.*

- Waernaer die *voors.*
Vincent ende Otto Geritss.
mitsgaders *Adriaen Janss.*
Houck, *Adriaen Joriss.*, *Jacob Jacobss.*
10 ende mr. *Jacob Koenraetss.*, naesten vrunden ende
van den bloede van den *voors.* Vincent ende Otto Geritss.,
geprotesteert [hebben] ende protesteren mits desen jegens die *voors.*
Andries Diricxss. Groenesteyn, *deurwaerder*
's Hooffs van *Hollant*, van injuriën ende *versochten*
15 hyervan acte.

204r

1 Den 24en julii 1579. *Presenten:*
Cryp, *substituut* van den schout, Does, *burgemeester*,
Zybrantsz., Wyeringen, Wolff.

5	Pieter van der Burch		gedaen den eedt van
	Christiaen de Wees		getrouwicheyt.

Den 28 julii 1579.

[*in de marge*]

nota

Jan van de Wyele, geboren burger van
's-Hartogenbossche, uuytgeweken uuyte
voors. stadt overmits de trouble.

10 Den lesten julii 1579.
De *bailliuu contra Cornelis* van der Horst.
Scepenen accorderen den *gedaechde* tijt van
productie te doen¹⁹⁹ den tijt van twee maenden.
Actum ut supra.

---

¹⁹⁹ Lees: om de nodige documenten in rechte te leveren.

204v

1 Den 4en dach augusti
*anno 1579. Presenten: alle de scepenen
preter Houck.*

5 Cornelis Loyss. *Wyelant contra*
Willem Evertss.

Scepenen stellen de saecke in state
ex officio van huyden in 14 daghen
ordonnerende nyetemin den
verweerder middelertijt te doen
10 zijn uuyterste diligentie omme te spreken
mit metselaers ende *andere* hem dies-
verstaende hoe ende in wat manieren
hij verweerder zijn muyr bequamelicken
sal doen rechten ten meesten oerbaere
15 van den eysscher. Actum 4en
augusti 1579.

In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Symon Maertss., eysscher ter eenre
20 up ende jegens *zeeckere* uuytgedaechde
huys ende erve staende in de Papestraet,
gecomen van Ysbrant Mathyss.²⁰⁰

---

²⁰⁰ Het onderwerp wordt hier afgebroken en wordt hierna in de Quaetclap niet meer opnieuw opgepakt.
voorlopige versie 2017 sep 30
Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?
Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie.apenstaartje@haagsehandschriften.nl.

205r

- 1 In *der saecke* van de pacht^{daechsse} *kenninghe*
hangende voor den schout ende gerechte
van Den Hage tusschen Anna Jansdr.,
eysschersse ter eenre, up ende jegens *Adriaen*
5 Jans. van Buyren, verweerder ter andere
zijden, angeleyt den 11en aprilis lestleden ende
bij continuatie op huynen dienende, nopende 't
onderhouden van 't kint bij den verweerder
an de eysschersse geprocreert.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij schriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde, replycke
10 ende duplycke gehoort, gesien oeck zeeckere
declaratie van costen bij de *voors.* eysschersse
de gerechte overgegeven, mitsgaders zeeckere
diminutie vanwege die *voors.* verweerder
upte *voors.* declaratie gedaen stellen,²⁰¹
15 hebben, – in
conformité van zeeckere voorgaende appointementen
interlocutoer, gepronunchieert tusschen die
voors. *pertijen* den 3en junii mede lestleden –,
[regel doorgehaald:]
20 deselve
costen, die bedragende waren tot meerdere somme,
getaxeert ende gemodereert, taxeren ende modereren
mitsdezen, te weeten voor de gestelde hemden
ende andere clederens ter somme toe

---

²⁰¹ Lees: doen stellen, laten stellen.

205v

- 1 van zes *guldens*; ende nopende 't onderhouden ende
alimenteren van 't voors. kint verclaert dat die
voors. verweerder d'eysschersse betaelen sal
[regel doorgedaald]
- 5 [regel doorgedaald]
ter maent (gerekent 28 dagen
voor de maent) twee *guldens*, twee stuvers
belopende sulcxz zedert den 17en octobris
lestleden (als weezende den dach dat den
- 10 voors. verweerder bij de eysschersse in rechte
geropen is geweest) tot hyden toe ter
somme van 22 *gelijke guldens ééne stuver*,
salvo justo calculo; ende
nopende 't vorder onderhouden
- 15 van 't voors. kint hebben scepenen verclaert
ende verclaeren mitsdezen
(eerst ende all vooren daer mede up gehad
hebbende 't advys van geleerden) dat die voors.
eysschersse sal hebben de voorkeure
omme 't voors. kint voorts t'onderhouden
ter maent als boven
(uuytgesondert 't cleeden van den voors.
kinde, 't welck den verweerder tot redelickheit
sal bestellen) geduyrende zoe-
- 20 lange 't voors. kint drie jaeren out
sal zijn omme daernaer upte voors.
alimentatie ende onderhoudinge vorder gedisponeert te
worden;
ende indien die voors. eysschersse 't voors. kint
voor de voors. 42 *stuvers* ter maent als vooren
nyet en soude begeren te houden, sal in sulcken gevalle
den verweerder 't kint naer hem nemen ende
onderhouden naer behooren, mits dat nochtans
middeler-
- tijt die voors. eysschersse haer sal onthouden
- 25 ende wachten

206r

1 den voors. verweerder te blammeren, tergen ofte
naeroupen, directelicken nochte indirectelicken,
in welcken gevalle den verweerder 't kint mede naer hem sal
mogen nemen

(indien daervan volcomelicken genoeg
blijcke) tot discretie van den voors.

5 gerechte; ende compenseren de
kosten ende boeten van de *voors.* paechtdaechsse
kenninge om redenen den gerechte daertoe
mouverende. Aldus gepronunchieert
den 5en dach augusti *anno* 1579.

10 Cornelis Lenertss., eysscher in
cas van naestinge.

Scepenen accorderen alsnoch Cornelis
Lenertss., eysscher in cas van naestinge *contra*
Willem Heyndricxss., verweerder, tijt van dezen

15 lopenden dach totten sonnenonderganck
toe, binnen welcken tijt die voors.
naester sculdich sal weezen
all nae te doen dat die *voors.* Willem Heyndricxs-
zoon, *cooper*, voorgedaen heeft, up peyne dien tijt

20 overstreecken
[regel doorgehaald]
zijnde, dat scepenen alsdan
ten principaele terstont sullen recht doen
upte *voors.* naestinge naer behoren; ende reserveren
25 de kosten ten uuyteynde van der saecke. Actum 6 augusti
1579.

206v

1 Na de middage.

Den verweerder heeft verclaert bij eede in 't
stuck van zijn offitie als casteleyn van den Hove
ende als schutter van Den Hage, dat hij de coop
van de halve wooninge bij hem gedaen rechtelicken
5 ingebrocht heeft, volgende de specificatie
bij hem overgelevert,
belopende 1130 *pont* 16 *scellinghen* te 40 *grooten* 't pont,
behalven 't interest gerekent
jegens 11 ten hondert, hem refererende
10 diesangaende tot discretie van
mijnen heeren.

Den eysscher van naestinghe heeft bij
solempnelen eede verclaert de versochte
naestinghe gedaen te hebben voor hemselven
15 ende voor nyemant anders, ende datter nyemant
portie ofte deel in en heeft, ende dat
hij oeck deselve naestinghe gedaen
heeft mit zijn eygen gelde.
Versouckende die *voors. pertijen* hinc inde
20 acte ende d'*eysscher* copie van de specificatie.

In *der saecke* van de *kenninge*
hangende voor den schout ende gerechte

207r

- 1 van Den Hage tusschen Cornelis Lenertss., eysscher
in cas van naestinge ter eenre, up ende
jegens Willem Heyndricxss., verweerder ter
andere zijden, angeleyt den 10en aprilis lesteleeden etc.
- 5 Scepenen pertiën, dingtale bij schriftelicke
eysch ende antwoorde, mondelinge
replycke ende duplycke gehoort ende
gesien diverssche stucken ende munimenten bij pertijen ten
wederzijden tot heurluyder intentie onder die
- 10 voors. gerechte geëxhibeert, verclaeren
de naestinge bij den eysscher gedaen wel ende
terechte gedaen te zijn, mits all naedoende
all 'tgundt die voors. verweerder als cooper
voorgedaen heeft, te weeten hem in
- 15 promptis betaelende eerst de somme van
achthondert carolus gulden van den eerste gereede
belooffde penningen, bij den verweerder betaelt,
noch hondertwintich gelijcke
gulden bij den voors. verweerder mede betaelt upte
- 20 tweede paye, noch voor een dubbelde
wijncoop veertich gulden, noch hondert
gulden over de lossinge van een obligatie houdende
hondert gulden sprekende up Lenert Joostenz.,
d'eysschers vader, in date 25en dach van junio
- 25 anno 1552, noch achtien carolus gulden

207v

- 1 bij *den* vercoopers huysvrouwe
bedongen voor een properheit, noch
enen ende twintich *gulden* 16 s. ter cause
van verscheyden reparatiën bij den *cooper* an de
5 voors. *wooninge* gedaen, noch zeven ende
twintich *gulden* betaelt ofte
gecort bij den *cooper* bij Maritgen Screvels
ter cause van een jaer rente
upte halve *wooninge* staende ende
10 noch vyer *gulden* voor de dubbelde
Gootspenninck, verclaeren scepenen dat voorts die
voors. naester den voors. verweerder
voor zijn interest betalen sal
voor soevele belangt de somme
15 van duysent 86 *gulden* 16 *stuvers*
à l'advenant den *penninck* zestiene
van den dach aff dat den verweerder
van zijn voors. *penningen* respective
gesceyden is tot den 18en martii
20 '79 lestleden als weezende den dach van de naestinge,
mits daeran cortende alsulcken profijte
als den verweerder als *cooper* van de huyre
van den landen gehadt mach hebben;
ende adjugerende in sulcken gevalle den *voors.*
eysscher die voors. naestinge;
ende bij soe verde den voors. eysscher
als naester van 'tgundt voors. is

208r

- 1 in gebreke blijft te volcommen, ontseggen
den voors. eysscher alsdan zijne
versochte naestinge. Ende compenseren
de costen ende boeten van de *kenninge*,
- 5 condempnerende den *voors.* eysscher nyetemin in de costen
van de extraordinaris comparitiën in dezen
geschyet. Aldus gepronunchieert
den 7en dach augusti *anno*
1579.
- 10 Den 11en dach augusti
anno 1579. *Presenten*: Houve, scout,
Cryp, Zybrantsz., Screvelss., Wyeringen,
Wolff, scepenen.
- 15 In *der saecke* van de *kenninge* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
den deecken ende *meesters* van 't *Sacraments-gildehuys*
alhyer in Den Hage, eysschers
ter eenre up ende jegens
Dirick Janss. van Diemen ende Maritgen Heyndricxs-
dochter, zijn huysvrouwe, verweeiders ter *andere*
- 20 zijden, *angeleyt* den 28en julii lestleeden etc.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij scriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde,

208v

- 1 replycke ende duplycke gehoort ende
gesien oeck zeecker schriftelick contract
tussen die *voors.* partijen gemaect in date
13en dach augusti 1577, ende up als rijpelicke
5 gelet hebbende verclaeren
dat die *voors.* verweerder sal mogen volstaen
mit zijn presentatie, te weeten als zijn
huysvrouwe ten uuytersten
dage van kinde sal zijn, in tijts sal
10 vertrecken uuytet Gildehuys omme in
cramen te leggen sonder dat 't *voors.*
Gildehuys eenige costen ofte moyeten,
soe van de *voors.* craeme als van 't geheele onderhout van 't kint, dat
Godt verlenen mach, mit zijn gevolge
15 hebben nochte draegen en sal,
ende daervooren ach[t]ervolgende zijne *voors.* presentacie
suffisantelicke caverende die
voors. zijne huysvrouwe nae den expiratie
van de *voors.* craeme wederomme in 't Gildehuys
20 ontfangen sal werden ende bij refuys van den *voors.* presentacie
dat d'eysschers gehouden sullen zijn de
geheele penningen bij den verweerder
voor hem ende zijne huysvrouwe onderhout belooft
ende bij de eysschers ontfanghen, wederomme
25 te restitueren ende alsdan 't *voors.*

209r

1 Gildehuys te ontruymen ende naer hem te
mogen nemen 'tgundt hij ende zijne huysvrouwe
daer vorder innegebracht hebben.
Ende compenseren de boeten ende costen van de *kenninge*
5 om redenen den gerechte daertoe mouverende.
Aldus gepronunchieert den 11en augusti
1579.

In *der saecke* van de *kenninge* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Christoffel,
10 waert in 't Schaeck, eysscher in reconventie,
eysscher ter eenre up ende jegens Tryn Pieters-
dochter, verweerster ter *andere* zijden, angeleyt den
28en julii lestleden. Scepenen *pertijen*,
dingtale bij schriftelicke eysch, mondelinge
15 antwoorde, replycke ende duplycke gehoort²⁰²

In *der saecke* van de *kenninge* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
tusschen Willem Heyndricxss., eysscher
ter eenre up ende jegens Jan Braesseman,
20 verweerder ter *andere* zijden, angeleyt 6en februarii

²⁰²

Het onderwerp is afgebroken, de tekst is doorgehaald.

voorlopige versie 2017 sep 30

Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?

Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie.apenstaartje@haagsehandschriften.nl.

209v

- 1 lestleden. Scepenen *pertijen*, dingtale
bij schriftelicke eysch, antwoorde,
replycke ende duplycke
gehoort ende gesien alsulcke brieven als
5 die *voors. pertijen t'heurluyder* intentie
geproduceert hebben ende up als rijpelicke
gelet hebbende ontseggen den eysscher
zijnen eysch ende conclusie upten verweerder
gedaen ende genomen, ende condempneren den
10 eysscher in den costen ende boeten
van de *kenninge* tot *tauxatie* ende moderatie van den gerechte.
Aldus gepronunchieert
den 11en dach *aprilis anno 1579*.

Den 23en augusti
15 1579.

[*in de marge*]

Presenten: Houve, schout
Does, Dorp, *burgemeesters*
Cryp, Wyeringen
Burch, Wolff

Dirick Janss. van Delff, soon uuyte Wolsack, cleermaecker,
is burger geworden ende sal betaelen
20 *stuver*.

210r

1 Upte questie van de erffsceydinge hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Dirick
Diricxss., slootmaecker, eysscher ter eenre, up
ende jegens Cornelis Nanninxss., verweerder ter
5 andere zijden, beyde wonende upte Geest, beroerende
zeecker gootgat bij den *verweerder* gedaen toe-
stoppen ende zeecker muyrken van den *verweerdens*
lootsken mit ryet bij den *verweerder* gedaen toeluycken.
Scepenen, geweest hebbende ter plaetsse
10 contencieulx ende genomen inspectie oculaer
ende *pertijen* ten *wederzijden* gehoort hebbende,
condempneren den *verweerder* 't gestoopte goot-
gat wederomme te openen ende open te laeten
blijven, mits dat d'*eysscher* daerdoer *anders* nyet sal
15 mogen loossen dan 't hemelwater ende *andere* schoon
water sonder eenige vuyle wateren als seep,
visch-sop ende *andere* onreynicheden daerdoer te
mogen gyeten ofte loossen, in sulcker vougen dat
't huys van den *verweerder* door de onreynicheyt van den *eysscher*
20 als boven geen scaede ofte hinder en lijde.
Ende nopende de toeluyckinge van 't lootsken
mit ryet gedaen, *verclaeren* scepenen dat den *verweerder* gehouden
sal weezen 't ryet wech te nemen ende 't *voors.* muyrken mit steen up te
metselen
up 't fundament, sulxs 'tzelve nu staet om periculen van brant
25 ende *andere* inconveniënten te schuwen. Ende compenseren
de costen van dezen om redenen den gerechte daer-
toe mouverende. Aldus gepronunchieert den
29en augusti 1579.

210v

1 Den 8en septembris
anno 1579.

Gesien de declaratie van costen den
gerechte van Den Hage overgegeven
5 bij Caerl Moons, eysscher ende declarant
ter eenre up ende jegens Jan Pere Buzyn ende
Neeltgen Joostendr., verwee*ders* ende
gecondempneerden ter anderen, ende gesien de
diminutie bij den *verwee*ders**
10 daerjegens gedaen, hebben deselve costen,
die bedragende waeren *meerdere*
somme, getaxeert ende gemodereert, taxeeren
ende modereren mitsdezen ter somme toe van
drie ponden, achtien scellingen te 40 *grooten* 't pont
15 behalven de costen van de executie ende executeur,
zoeverre men deselve costen innen ende
executeren sal moeten. Aldus gepronunchieert
upten 8en septembris 1579.

Na den noene. *Presenten*:
20 Cryp, Screvelss., Wyeringen,
Burch, Wolff, scepenen.

In der saecke van de *kenninghe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
tusschen Silvester van de Plasse,
25 eysscher ter eenre up ende jegens

211r

1 zeeckere besette penningen berustende onder Symon
Corneliss., toebehorende Laurens van der
Beke, die bij denselven Louris
verantwoort werden, verweerder ter andere
5 zijden, angeleyt den 26en dach maii
'79 lestleden etc. Scepenen
pertijen, dingtale bij scriftelicke eysch,
mondellinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort ende gezien zeeckere
10 certificatiën bij pertijen ten wederzijden tot heurluyder intentie
onder die voors. gerechte geëxhibeert
ende up als rijplicken gelet hebbende,
verclaeren de gearresteerde penningen, soe-
verre die strecken mogen, executabel voor de
15 geëyschte obligatie van den hondert daelders
zwaer²⁰³ gelts in questie, ofte dat den
verweerder deselve obligatie den eysscher sal
restitueren. Absolveren den voors.
verweerder van den vorderen eysch ende conclusie
20 bij den eysscher up hem
gedaen ende genomen. Ende condempneren
nyetemin den verweerder in den costen ende
boeten van de kenninghe tot tauxatie ende
moderatie van den gerechte. Aldus
25 gepronunchieert den 8en septembris
1579.

Van welcke vonnisse den *verweerder* illico
geappelleert heeft an den Hove van *Hollant*.

---

²⁰³ Het voorgeschreven gewicht hebbend.

211v

1 Den 16en dach septembris.
Presenten alle de scepenen.

[regel doorgedaald]

In der saecke van d'inlegginge
geresen voor den gerechte van Den Hage
5 tusschen Cornelis Franss. Olivier,
eysscher ter eenre up ende jegens
Ozyer Diricxsz., ingeleyde
ende verweerder ter andere zijden, die *voors.*
verweerder *versouckende* absolutie van den
10 instantie, alzo d'eysscher hem
verweerder geen eysch behoirlicken ende
binnen den tijt in saecke van inlegginge,
vanouts geobserveert, geleverd en hadde,
waerup gehoort zijnde die
15 *voors.* eysscher, die 't zelve sulcx in
juditio bekende, hebben scepenen den *voors.*
verweerder geabsolveert ende absolveren
hem mits deezen van den instantie ende condempneren hem eysscher
in de costen ende boeten van den *voors.*
20 inlegginge. Aldus gepronunchieert
den 16en dach septembris 1579.

212r

- 1 Den 6en dach
octobris anno 1579. *Presenten: Zybrantsz.,
substituut van den schout, Screvelss., Wyingen,
Burch, Wolff.*
- 5 Is geordonneert dat van nu voortan
alle sondagen des mergens voor
't stadthuys geaffigeert sal werden bij den
secretaris van Den Hage een billjet
inhoudende zes *kennighen* die men van die
10 anstaende weeck voldingen ende uuyten
sal, ordonnerende den talluyden
hem daernae te reguleren ende *pertije*
recht te bewaeren naer behooren,
up peyne dat die selve
15 talluyden in den costen van de *kennighen* vervallen
ende an hemlyeden verhaelt sullen werden.
Actum 7en octobris '79.

212v

- 1 Upte questie van de erffscheydinge
hangende voor den schout ende gerechte
van Den Hage tusschen d'erffgenaemen van Cornelis
Zegerss. *zaliger gedachtenis*, eysschers ter eenre up ende
5 jegens Weyntgen, wedue wijlen Egbert
de Smit, verweerster ter andere zijde.
Scepenen, geweest hebbende ter plaetsse
contencieulx, genomen inspectie
oculaer van de staende plancken, gestelt
10 tusschen de erven van de voors. pertijen,
ende pertijen ten wederzijden
gehoort, verclaeren
dat die voors. plancken bij d'eysschers
upgenomen sullen mogen werden mits weder
stellende een buyrheyninge naer
costuyme van Den Hage ende dit
15 bij kennisse van redetreckers des
noot zijnde, ende compenseren
den costen om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus
gepronunchieert den 15en octobris 1579.

213r

- 1 Den 16en dach octobris
1579. *Presenten*: Cryp, *Zybrantsz.*, *Screvelss.*,
Wyeringen, Wolff.
- 5 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Cornelis Janss. van Wassenaer als getrouwt hebbende
Lubburch Florisdr., wedue wijlen
Claes Maertsz. Bonefaes, eysscher
ter eenre, up ende jegens Pieter Zangwijn als
curateur ofte administratie hebbende
van den boel van schout Dyeloff,
eertijts onder-schout tot Delff,
verweerder ter *andere zijde*, angeleyt 19en novembris
1577 etc. Scepenen *pertijen*,
- 10 dingtale bij schriftelicke eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke,
gehoort ende gesien alzulcke stucken ende
munimenten als die *voors. pertijen* tot heurluyder
intentie geproduceert hebben, ende up als
- 15 rijpelicken gelet hebbende, ontseggen
den *voors. eysscher* zijnen eysch ende conclusie,
sulcx ende in *der vougen* hij deselve
upten *voors. verweerder* gedaen ende genomen
heeft; ende compenseren de boeten ende
- 20 costen van de *kenninghe* om redenen den gerechte
daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
den 16en octobris 1579.

213v

- 1 In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage
tusschen Sebastiaen Willems.,
eysscher ter eenre up ende jegens
5 Jan Stalpert, verweerder ter
andere zijden, angeleyt den 5en maii
lestleeden etc. Scepenen *pertijen*,
dingtale bij scriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde,
10 replycke ende duplycke gehoort
ende gesien zeeckere copiën
[*regel doorgaald*]
van den rentebrieven ende transporte
in questie
15 ende op als rijpelicken
gelet hebbende, condempneren scepenen
den *voors.* Jan Stalpert d'eysscher
te betaelen de geëyschte jaeren
renten *anno* '78 ende '79 tot 6 *gulden*
20 's *jaers*, ende nopende de jaeren '76 ende '77
dat die *voors. pertijen* sullen

214r

- 1 compareren, binnen den tijt van 8e dagen naer hem de insinuatie
gedaen sall zijn, voor goede mannen die
hemluyden hooren ende vereenigen sullen,
is 't doenlicken. Indien
nyet, heurluyder gebesoingeerde te stellen
5 bij geschrifte omme, 'tzelve gesien, voorts
in *der saecke* gedisponeert te werden
naer behooren. Ende reserveren
de costen ten uyteynde van *der saecke*.
Aldus gepronunchieert den
10 23en octobris 1579.

- Gesien de declaratie van costen, den
gerechte van Den Hage overgegeven van-
wegen Susanna Cornelisdr., wedue wijlen
Frans Aertss. Bom, eysschersse ende
15 declarante ter eenre, up ende jegens
d'andere crediteurs van
Aechte Jacobsdr., wedue wijlen
Cornelis Janss. Cogge, geëxecuteerde.
Die *voors.* gerechte hebben deselve costen,
20 die bedragende waeren *meerdere* somme, getaxeert
ende gemodereert, taxeren ende modereren mitsdezen
ter somme toe van 2 £ 16 s. 3 d. te 40 *grooten* 't pont.
Actum ut supra.

214v

1 Den 23en octobris 1579. *Presenten*:
alle de scepenen, preter Houck.

In der saecke van de *kenninghe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
5 tusschen Bastiaen *Aelbrechtsz.*, eysscher
ter eenre up ende jegens 't uuytgedaechde
huys ende erve staende in 't *Zuyteynde*
van Den Hage, toecommende Huych Jacobszn., cruyenierder,
't welck nu verantwoord wert bij
10 Jan van der Wyele als getrouwt hebbende
de wedue van wijlen Nicolaes van *der*
Wyele, verweerder ter andere zijde,
angeleyt den 21en julii '79 lestleden
etc. Scepenen *pertijen*, dingtale
15 bij scriftelicke eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke,
gehoort ende gesien alsulcke brieven
ende andere munimenten als die *voors.*
pertijen tot heurlieder intentie geproduceert
20 hebben ende up als rijpelicken gelet
hebbende,
verclaeren 't *voors.* huys ende erve executabel
voor de somme van hondert carolusgulden
van de cusinge verscenen mey
25 1573 ende uuyt crachte van 't octroye

215r

- 1 van Den Hage²⁰⁴ uuytgestelt tot meye '79
lestleeden, behoudens den verweerder alsulcke
actie van de heyninge ende anders als hij sustineert hem
te competeren, die hij sal mogen intenteren jegens dengeenen daer hij
5 meent up gerechticht te zijn ende zijnen goeden raet gedragen sal. Ende
[doorgehaalde regel]
condempneert hem *verweerder* in de boeten ende costen
van de *kennighe* tot tauxatie ende moderatie van den
gerechte. Aldus gepronunchieert den 27en
10 octobris 1579.

[*in de marge, met afwijkende hand:*]

Up huyden den
28 octobris '79 compareerde
in de secretarie
van Den Hage Jan
van der Wyele ende
protesteerde van
't *voors.* vonnisse te mogen appelleren ofte reformeren
zoe zijnen goeden raedt gedragen zall.
Up huyden den 5en *novembris* 1579
compareerde Jan van der
Wyel ende appelleerde
van 't *voors.* vonnisse
an den Hove van *Hollant*.

- In *der saecke* van de *kennighe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Aernt Janss. Pauu, eysscher ter eenre up
ende jegens de besette waegen ende
15 paerden van Willem Doess. tot Wateringe,
die bij denselven Willem Doess. verantwoord
werden, verweerder ter andere zijde, angeleyt
den 26en maii '79 lestleeden etc.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij scriftelicke
20 eysch, mondelinge antwoorde, replycke
ende duplecke gehoort ende gezien twee
certificatiën bij den *eysscher* t'zijnder intentie
geproduceert, ende up als ripelicken gelet
hebbende mits bij den
25 eysscher in supplemente van preuve

---

²⁰⁴ Zie de noot bij f. 87r.

215v

- 1 bij eede verclaerende hem de
gecofte ende geëyschte garste
nyet geleverd te zijn ofte
deselve ontfangen te hebben ofte
5 andersins daervan voldaan te zijn;
verclaeren die voors. waegen
ende aden executabel voor de leveringhe
van den *voors.* zes sacken garste ofte
vijftien *guldens* daervoor. Ende
10 compenseren de boeten ende costen
van de *kennighe* om redenen den gerechte daer-
toe mouverende. Aldus²⁰⁵ ut *supra*.

Den 27en dach
octobris 1579.

- 15 Upte questie van de erffsceydinge hangende
voor den schout ende gerechte van Den
Hage tusschen Sebastiaen Aelbrechtsz.
als eygenaer van de huysinghe van Den Ancker,
eysscher ter eenre, up ende jegens
20 Andries Stynen, waert in Den Burch,
verweerder ter andere zijden, nopende zeeckere
affgebroocken goote die de *voors.* eysscher

216r

- 1 sustineerde bij den verweerder geleyt
te zijn ende bij hem behoorde
onderhouden te werden in sulcker vougen dat
't hemelwater van des
5 verweerders huys
nyet en valle up 't dack van den eysscher
ende vanwege den voors. verweerder gesustineert
zijnde ter contrarie,
scepenen geweest zijnde ter
10 plaetsse contencieulx ende genomen inspectie
oculaer van 't werck in questie ende oeck
gesien het scriftelick accort voor
scepenen van Den Hage tusschen die voors. pertijen ofte heurlieder
predecessseurs gemaecten ende verleden van date den
15 17en junii 1555 ende up als rijpelicken
gelet hebbende, verclaeren dat die voors.
verweerder gehouden zal zijn
een bequaeme goote te maecken omme
water vallende van des verweerders
20 dack t'ontfangen ende te leyden up zijn eygen
erve sulcx dat den eysscher daerdoor
geen schaede en lijde. Ende condempneren
den voors. verweerder in de costen van de
erffsceydinge tot tauxatie ende moderatie
25 van den gerechte. Aldus gepronunchieert
upten 27en octobris 1579.

[*in de marge, in afwijkende hand:*]

Up hyden den
4en novembris '79 compareerde
in de secretarie
van Den Hage Andries
Stynen ende protesteerde
van 't voors. vonnisse
te mogen appelleren
ofte reformeren
zoe zijnen goeden
raedt gedragen
sall.

216v

- 1 In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Dirick Pauu, eysscher ter eenre contra
de besette hondert carolus guldens
- 5 toecommende Aernt Pauu als man ende voocht
van Barbara Diricxsdr., mitsgaders
noch 99 gelijcke *gulden* die den verweerder
verscijnen zullen in aprili *anno* tachtich,
berustende onder Cornelis van Myerop
- 10 als gecommiteert ten ontfange van den goeden van
wijlen Sebastiaen van den Ketell,
omme *verclaert* te werden executabel voor
des *eysschers* achterweezen, als te weeten
eerst hondert 92 *gulden*, mitsgaders noch
7 *gelijcke gulden* ende 5*stuver* over de hoofdsomme
van 12 *gelijcke gulden* 's *jaers* ende 't *verloop*
van dien totten eersten dach van *mey anno* '73 *includz*,
welcke
gearresteerde *penningen* bij den voors. Aernt
Pauu verantwoord werden, *verweerder* ter *andere* zijden, angeleyt
den 2en junii '79 *lestleeden* etc.
- 15 Scepenen *pertijen*, dingtale bij
schriftelicke *eysch*, mondelinge antwoorde,
replycke ende duplycke gehoort ende
gesien alle 'tgunt
pertijen in dezen hebben willen produceren
- 20 ende overleggen, ende up als rijpelicke gelet
hebbende, *verclaeren* den *eysscher*
tot zijnen *eysch* ende *conclusie*, sulxs hij
die gedaen ende genomen heeft, nyet
ontfanckelicken; ende compenseren
- 25 de boeten ende costen van de *kenninghe* om redenen
den gerechte daertoe *mouerende*.
Aldus *gepronunchieert* upten 3en dach
novembris *anno* 1579.

217r

- 1 In der saecke van de *kennighe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen
Jan Diricxsz., metzelaer, eysscher ter eenre
contra de wedue van Jan Michielss. als
5 interveniërende voor 't huys van Jan van der Graeff,
deurwaerder 's Hooffs van *Hollant*, verweerder ter
andere zijden, angeleyt den 3en junii 1578.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij schriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde, replycke ende
10 duplycke gehoort ende gesien zeeckere
custingbrieven in date 22en aprilis 1562,
mitsgaders 't octroye bij den Heeren Staten
die van Den Hage *verleent*,²⁰⁶
ende up als rijpelicken gelet hebbende
verclaeren 't voors. huys executabel voor
't geëyschte jaer custinge, gevallen mey
15 *anno* '73; ende beroerende 't geëyschte jaer
'74 ontseggen hem alsnoch zynen eysch ende
conclusie
ende *compenseren* de boeten ende
kosten van de *kennighe* om redenen den gerechte
20 daertoe mouverende. Aldus gepronunchieert
ut *supra*.

---

²⁰⁶ Zie de noot bij f. 87r.

217v

1 Joost Jacobss. als rentmeester
contra Jan Roelantss.

Scepenen *appoincteren* dat de
certificatie *gepasseert* voor *scepenen* van Delff²⁰⁷
5 [*doorgehaalde regel*]

In *der saecke* van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen d'*erffgenamen*
van Hillebrant Aelbrechtss., *eysscher* ter eenre
contra 't uytgedaechde huys ende erve
10 staende in de Hoochstrate, genaempt Den Bock,
dewelcke verantwoord wert bij
Jan Jaspers. *zuvelcoper*, *verweerder* ter *andere zijde*,
angeleyt den 8en dach septembris lestleden
etc. Scepenen *pertijen* dingtale bij
15 *scriftelicke eysch*, *mondellinge antwoorde*,
replycke ende *duplycke*, *gehoort* ende *gesien*
alsulcke brieven, *stucken* ende *munimenten* als
die *voors.* *pertijen* tot *heurlieder* *intentie* onder die
voors. gerechte *geëxhibeert* hebben, ende up als
20 *rijpelicke* *gelet* hebbende,
verclaeren die *voors.* *eysschers* tot *heurluyder*
eysch ende *conclusie* *sulcxs* ende in *der vougen*
zijlieden die *gedaen* ende *genomen* hebben *upten*
verweerder, *alsnoch nyet ontfanckelicken*
25 ende *compenseren* de *boeten* ende *costen* van de *kenninghe*
om *redenen* den gerechte *daertoe mouverende*.
Aldus *gepronunchieert* ut *supra*.

²⁰⁷

Het onderwerp wordt niet vervolgd, de vier voorgaande regels zijn doorgehaald.
voorlopige versie 2017 sep 30

Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?
Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie.apenstaartje@haagsehandschriften.nl.

218r

- 1 Cornelis Pancaess., gehoort ende hem
gevraecht zijnde off hij Claes Rotteval ten
tijde als deselve den predicant
upte wech gemoet ende jegens hem
5 geseyt hadde dat hij mit een swyep
om zijn hoofd geslagen was ende
dat *Cornelis* Pancaess. voort nae de vorck
getast hadde,
seyt dat hij ontkent eenige woorden
10 diesangaende mit Claes Rotteval gehadt
te hebben.

- Den predicant, naederhant gehoort zijnde,
persisteert bij zijn voorgaende depositie ende seyt
Cornelis Pancaes zeer wel te kennen
15 ende dat hij deselve man es geweest daerjegens
hij de woorden in zijne depositie *verclaert* gehadt
ende die hem mit zijne *zwyep* geslagen heeft gehadt,
refererende hem voorts tot zijne depositie. Actum
28 octobris anno 1579, *presenten* Cryp, *Zybrantsz.*,
20 *Screvelss.*, *Wyeringen*, *Wolff*, *scepenen*.

218v

- 1 Gesien de declaratie van costen den
gerechte van Den Hage overgegeven vanwege
Jan Heyndricxss. als man ende voocht van
Maertyntgen, zijn huysvrouwe, eysscher
ende declarant ter eenre up ende jegens
- 5 Maerten Claess., backer, verweerder ende
gecondempneerde ter *andere* zijden,
ende gesien die diminutie bij den *verweerder*
daerjegens gedaen, hebben d'selve
deselve costen, die
bedragende waeren tot *meerdere* somme, getaxeert
ende gemodereert, taxeren ende modereren mits-
- 10 dezen ter somme toe van 3 £ 3 s. 9 d. te 40 *grooten*
't pont, behalven de costen van de executie ende
execute[u]ren, soeverre men deselve
kosten innen ende executeren sal moeten.
Aldus gepronunchieert 3en *novembris* '79.
- 15 Gesien de declaratie van costen den gerechte
van Den Hage overgegeven vanwege Jan van der Grave
cum sociis, eysscher ende declarant ter eenre
up ende jegens Jacob van Franchet, verweerder
ende gecondempneerde ter *andere* zijden, die *voors.*
- 20 gerechte hebben deselve costen, die bedragende
waeren tot *meerdere* somme, getaxeert ende
gemodereert, taxeren ende modereren mitsdezen
ter somme toe van 27 *stuvers* behalven de costen
van de executie ende executeur, zoeverre men de-
- 25 selve costen innen ende executeren sal moeten.
Aldus ut *supra*.

219r

1 Gesien de declaratie van kosten den gerechte
van Den Hage overgegeven vanwegen Jan Heyndrixss.
wonende tot Wateringe, eysscher ende declarant ter
eenre up ende jegens Cornelis Pancaess.
5 als borge voor eenen Cornelis Sebastiaenss.,
gecondempneerde ende verweerder ter andere zijden;
die *voors.* gerechte hebben deselve kosten, die
bedragende waeren tot meerdere somme, getaxeert ende
gemodereert, taxeren ende modereren mitsdezen ter
10 somme toe van 4£ 15 s. 6 d. te 40 grooten 't pont
behalven de kosten van de executie ende executeur zoe-
verre men deselve kosten innen ende executeren sal
moeten. Aldus ut *supra*.

Gesien de declaratie van kosten den gerechte
15 van Den Hage overgegeven vanwegen Michiel Adriaenss.,
eysscher ende declarant ter eenre up ende jegens
Cornelis Diricxsz., wagnaer, verweerder ende gecondempneerde
ter andere zijden; die *voors.* gerechte hebben
deselve kosten, die bedragende waeren tot
20 meerdere somme, getaxeert ende gemodereert,
taxeeren ende modereren mitsdezen ter somme toe
van dertich stuvers, één blanck,
behalven de kosten van de executie ende executeur
zoeverre men deselve kosten innen ende
25 executeren sal moeten. Aldus ut *supra*.

219v

1 Den 3en novembris 1579. *Presenten*:
Cryp, Zybrantsz., Wyeringen,
Burch, Wolff, scepenen.

5 In der saecke van de *kenninghe* hangende
voor den schout ende gerechte van Den Hage
tusschen Cornelis Kievit, eysscher ter
eenre up ende jegens Pieter van Leeuwen,
verweerder ter andere zijden, angeleyt 4en
augusti lestleeden etc. Scepenen
10 *pertijen*, dingtale bij scriftelicke eysch,
mondellinge antwoorde, replycke ende
duplycke gehoort ende gesien alsulcke
stukken ende munimenten als elcx van den *voors.*
15 *pertijen* tot zijnder intentie hebben geëxhibeert,
ende up als rijplicken gelet hebbende,
verclaeren den eysscher tot zijnen eysch ende
conclusie upten *voors.* verweerder gedaen ende
genoomen alsnoch nyet ontfanckelicken ende
20 *compenseren* de boeten ende costen van de
kenninghe om redenen den gerechte daertoe
mouverende. Aldus gepronunchieert
den 17en novembris 1579.

220r

- 1 Den 17en dach *novembris*
anno 1579. Presenten: Cryp, Zybrantsz.,
Screvelss., Wyeringen, Wolff.
- 5 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage tusschen Jan
Janss., soon van Jan Clementss. uuyten Hage,
eysscher ter eenre, up ende jegens
Lambrecht van Outshoorn, verweerder
ter andere zijden, angeleyt 8en septembris
10 lestleden etc. Scepenen, *pertijen*, dingtale
bij schriftelicke eysch, mondelinge
antwoorde, replycke ende duplycke gehoort
ende gezyen alzulcke
certificatiën ende munimenten als die *voors.*
15 *pertijen* an wederzijden tot heurlieder intentie hebben
overgeleyt, ende up als rijpelicken
gelet hebbende, mits bij de *voors.* eysschers
huysvrouwe bij eede solempnelicken
verclaerende dat zij de achtien *gulden* in
20 questie den verweerder t'zijner huysse alhyer
in Den Hage in 't Voorhout angetelt heeft
ten behouve van wijlen Claes Huygenz. tot
Leyden, condempneren den verweerder
d'eysscher deselve somme van achtien *gulden*
25 te restitueren ende betaelen, ende bij

220v

- 1 [refuys] van eede²⁰⁸ als voors. is, absolueeren den
verweerder van den eysch ende conclusie bij den
eysscher up hem gedaen ende genomen ende compenseren
de boeten ende costen
- 5 van de *kenninghe* om redenen den gerechte daertoe
mouerende. Aldus gepronunchieert
den 24en dach novembris 1579.

[*in de marge*]

Welcken eedt
d'eysschers huysvrouwe
present zijnde illico
presenteerde te
doene, de-
welcke bij
Paep vanwegen
den *verweerder* noch
gerefuseert noch
geaccepteert
en werde.

[*in afwijkende hand:*]

Up huyden den
25 *novembris* compareerde
in de secretarie
Lambrecht Outshoorn
ende protesteerde van
't *voors.* vonnisse te
mogen appelleren
ofte reformeren
zoe zijnen goeden raedt
gedragen zall.
Up huyden den 3en
decembris '79 compareerde
Lambrecht Outshoorn
ende appelleerde
van 't *voors.* vonnisse
an den Hove van
Hollant. Actum ut *supra*.

- 10 In der saecke van de *kenninghe* hangende
voir den schout ende gerechte van Den Hage
tusschen Joost Jacobss., eertijts *rentmeester*
van den *Heylige*-Geestarmen in Den Hage, eysscher
ter eenre, up ende jegens 't huys
ende erve van Jan Roelantss. *pastebacker*,
't welck bij hem verantwoord
- 15 werdt, *verweerder* ter andere zijde
angeleyt den lesten junii lesteleden etc.
Scepenen *pertijen*, dingtale bij
schriftelicke eysch mondelinge
antwoorde, *replycke* ende *duplycke*
- 20 gehoort ende gezyen alzulcke *certifficatiën*
ende *munimenten* als die *voors.* *pertijen*
ten *wederzijden* tot *heurlieder* intentie
onder die gerechte geëxhibeert hebben,
mitsgaders den *orginelen* *blaffaert*
- 25 van den *eysscher* bij hem als *rentmeester voors.*
gehouden, mits bij den *voors.* eysscher den

---

²⁰⁸ Bij weigering van eed. Per abuis werd hier opnieuw het woord 'eede' geschreven i.p.v. het gebruikelijk 'refuys'.

221r

- 1 selven zijnen blaffaert sterckende bij eede,
verclaeren die huyslinge in questie
executabel voor de geëyschte somme van 13 £ 1 s.
6 d. als reste van de *verlopen* jaeren renten
- 5 van 3 £ 18 s. 9 d. te 40 *grooten 's jaers*
tot meydach *anno '72* incluz; ende
condempneren voorts den *verweerder* in den boeten
ende costen van de *kenninghe* ter *tauxatie* ende *moderatie*
van den *gerechte*; ende bij *refuys* van de *prestatie*
- 10 van den *voors.* eede *absolveren* den *verweerder*
van den *eysch* ende *conclusie* bij den *eysscher* up hem
gedaen ende genomen, mitte boeten ende costen.
Aldus *gepronunchieert* upten 24en
dach *novembris* 1579.
- 15 Up *huyden* den 25en dach *decembris* 1579
heeft *Joost Jacobss.* *achtervolgende 't voors.* *vonnisse* den
eedt gedaen. Mij *present*.

221v

- 1 Upte questie van de erffsceydinge hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage *tusschen* Neeltgen
Willemsdr. wedue wijlen Aernt Corsenss.
van der Beeck, eysschersse in cas van erffsceydinge
5 ter eenre, ende Franchoys *Cornelisz.*
Molenysser, verweerder ter andere zijde,
nopende zeecker gootgat bij den *verweerder*
gemaect in zijn nyeuu achterkoeckentgen.
Scepenen, geweest hebbende ter plaetsse
10 contencieulx, genomen inspectie oculaer,
ende *pertijen* ten wederzijden
gehoort ende up als rijpelicken gelet
hebbende, condempneren den *voors.* verweerder
't *voors.* gootgat te stoppen ende compenseren
15 de costen van de erffsceydinge om redenen den
gerechte daertoe mouverende. Aldus
gepronunchieert upten 18 *novembris* 1579.

[*in de marge, in andere hand*]

Up huyden

26 *novembris* compareerde

in de secretarie van Den

Hage Franchoys

Moelenysser ende

protesteerde van

't *voors.* vonnisse te mogen appelleren ofte reformeren
an den Hove van Hollant zoe zijne goede raedt gedragen
zall. Actum ut *supra*, mij *present*.

- Den *verweerder* heeft beloofd te heyningen *tusschen*
hem ende d'eysschersse *tusschen* dit ende 6 weecken
20 daertoe hem scepenen gecondempneert hebben,
ende bij soeverde 'tzelve nyet gescyct, sal
d'eysschersse 't zelve doen up coste van den *verweerder*.
Den eysschersse *versouct* dat
den *verweerder* sal stellen ijssers in den upgaende veynsters
25 boven, staende in den gange.
Belooft de eysschersse de muyre te schoren van den
verweerder daer zij hem scade gedaen heeft.

222r

1 Den 23en dach novembris
anno 1579. Presenten:
Cryp, Zybrantsz., Screvelss., Wyeringen,
Burch, Wolff, scepenen.

5 De bailliuu van Den Hage contra
Cornelis Pancaess.

Scepenen appoincteren dat pertije ten weder-
zijden elcx sullen inleggen twee gulden om te
consuleren mit geleerden. Actum

10 11en decembris 1579.

222v

- 1 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den schout
ende gerechte van Den Hage tusschen Aechte
Jansdr., voor haer selven ende uuyten naeme
van haer moeder ende zuster, eysschersse
5 ter eenre up ende jegens Pieter Adriaenss.,
vleyshouder, verweerder ter andere zijden,
angeleyt dezen 24en novembris
etc. Scepenen pertijen, dingtale
bij schriftelicke eysch, mondelinge
10 antwoorde, replycke ende duplycke,
gehoort ende gezyen zeeckere
judiciële acten bij den verweerder
geëxhibeert, ende up als rijpelicken gelet
hebbende, verclaeren dat die *voors.*
15 verweerder sal mogen volstaen mit
zijn *presentacie*, ende absolveren hem
van den *vorderen* eysch ende conclusie bij de
eysschersse up hem gedaen ende genomen, ende
condempneren
20 d'eysschersse in de boeten ende costen van de *kenninghe*
tot *tauxatie* ende *moderatie* van den
gerechte. Aldus gepronunchieert
24en novembris 1579 *voors.*

223r

1 In der saecke van de *kenninghe* hangende voor den
schout ende gerechte van Den Hage *tusschen* Jacob Diricxs-
zoon Absons,²⁰⁹ wonende tot Dordrecht, eysscher
ter eenre up ende jegens Willem Hallinck,
5 verweerder ter *andere* zijden, *angeleyt* 17en
novembris lestleeden etc. Scepenen
pertijen, dingtale bij scriftelicke
eysch, mondelinge antwoorde, replycke
ende duplycke gehoort ende gesien alzulcke
10 stucken ende munimenten als die *voors.*
eysscher tot *zijnder* intentie geproduceert
heeft, ende up als rijpelicken gelet hebbende
condempneren den verweerder d'eyscher te
betaelen de geëyschte 66 *gulden* offslaende
15 14 *carolusgulden* volgende
d'eysschers *presentacie*, behouden
[*regel doorgehaald*]
den verweerder zijn actie
van salaris van 't collecteren van d'impost
20 in questie ende *anders*²¹⁰ om die
te vervolgen soe ende daer als hij te
raede vinden sal. Absolveren den *voors.*
verweerder van den *vorderen* eysch ende conclusie als
die *voors. eysscher* up hem gedaen ende genomen heeft.
25 Ende compenseren de boeten ende costen van de *kenninghe*
om redenen den gerechte daertoe mouverende.
Aldus gepronunchieert ut *supra*.

---

²⁰⁹ Of Absous.

²¹⁰ Voorts.

Den Haag
Haags Gemeentearchief
351 Rechtspraak Den Haag 1538-1811 (ORA Oud Rechterlijk Archief)
Inv 1 Quaetclap 1575 nov 29-1579 dec 11

Schutblad

218 £ 10 s.

noch 10 £

noch 60 £

Alfabetisch namenregister, met aantekeningen

* De in de Quaetclap voorkomende namen zijn hier alfabetisch op voornaam, patroniem en achternaam. Van de burgemeesters, schepenen en vroedschappen zijn echter alleen de familienamen vermeld. Topografische namen staan in de huidige spelling.

* Bij de alfabetisering wordt 'ae' als 'aa' gelezen, 'c' voor de letters a, o en u als 'k', de 'y' in de naam Symon en in de combinaties 'uy', 'ey' en 'ye' als 'i'. Combinaties als 'ck' worden gelezen als 'k' of 'kk', zodat 'Aecken' op 'Aken' staat. Naamsvarianten, zoals Coenraet en Koen, zijn bijeen geplaatst; dat is ook het geval met patroniemen op -dr. en -z., zodat Koenenss. en Coenraetsdr. bijeen staan.

* Als bij het transcriptiewerk in andere bronnen gegevens over personen werden gevonden, dan zijn die in een noot bij de desbetreffende naam vermeld.

Aa, Aelbrecht van der	35v, 75v, 138v
Aechte Jansdr.	222v
Aechgen Tyelmans	81r
Aecht wed. Jan Claessen	151v
Aechte Jacobsdr.	214r
Aeffgen Stalpert	81r
Aecken, Cornelis van	39r
Aexternest, Jan Adriaensz. ²¹¹	66v
Aelbrecht van der Aa	35v, 75v, 138v
Aelbrecht van Beieren	178v
Aelbrecht van der Aa	35v, 75r, 138v
Aelbrecht Hillebrants	84r, 152r, 158v, 163v, 165v, 169v
Aelbrecht Janss.	145v
Aelbrecht van Schaegen, jkr	45v
Aelbrechtsz., Heyndrick alias Heyndrick Jan	186v
Aelbrechtss., Hillebrant	217v
Aelbertsz., (Se)bastiaen	214v
Aelbrechtsz., (Se)bastiaen (backer)	71r, 138r, 179v, 215v
Aelbrechts., (Se)bastiaen (in de Anker)	71r, 74r, 124r, 138r, 215v
Aelbrechtsdr., Swaentgen	57v
Aem Janss.	175r
Aemss., Jan	173v, 185r
Aemss., Willem	148r
Aernt, zie ook Arent	
Aernt Corstenss. van der Beeck	221v
Aernt Buys	105v
Aernt Claess., schrijnwerker	144r
Aernt Corn[elis]ssen timmerman	30ar
Aernt Cornelisz. in de proosdij	60v
Aernt van Duvenvoorde	180v
Aernt Corneliss. Goolten	28B, 115r, 118r
Aernt Hugess. (Huygens), mr.	15r, blad tussen 32 en 33, 49r
Aernt Ysacxssen	30v, 33v, 42r
Aernt de leydecker	81r
Aernt Janss. (Eykenhuizen)	116v
Aernt Janss. Pauw	215r, 216v
Aernt Pieterss., leydecker	91v
Aernt (Arent) van Rysberge	148r, 175v

²¹¹ Mogelijk dezelfde als Jan Ariensz. Aexternest van 's-Gravenzande, vermeld in ORA Naaldwijk (1581-1587), inv.nr. 4, f. 86 (21.12.1585) en f. 120v. (22.12.1585). Aexternest was een gehucht onder 's-Gravenzande tegen de zeedijk.

Aernt Verhooch, mr.	11Bv, blad tussen 32 en 33
Aernt Willemss.	157r
Aernt Woutersz. de Hont	37r
Aertss., Adriaen (houtkoper)	141r
Aerntsd., Anna	175r
Aerntsd., Annetgen	106r
Aertss. Bom, Frans	214r
Aertsz., Gerrit (backer)	tussen 32 en 33, 54v, 67v, 76v, 88r, 93r, 93v, 99v, 148r
Aertsz., Jan	17v
Aerntsz., Job	16r
Aerntsd., Heynricken	60v
Aertss., Cornelis	174v
Aertss. S ~~u~~ ael?, Cornelis (Loosduinen)	196r
Aertss., Cryn	198v
Aerntssen, Michiel	49v
Abbekerck Jan Janss[en]	39r
Abcou, Cornelis Jacobssen van	45v
Absons?, Jacob Diricxsz.	223r
Achterom(me)	31r, 36v, 170v
Adam van der Duyn, jonker	35v
Adriaen Aertss. (houtkoper)	141r
Adriaen Adriaenss. (Comen)	17r, 19r, blad tussen 140v-141r
Adriaen mitten Baert (Delft)	20r
Adriaen Benninck	140v, 151r
Adriaen van Borsselen	140v, 151r
Adriaen van Dam	35v
Adriaen Diricxss. (te Delft)	131r
Adriaen Diricxss. Groenesteyn	92v, 201v
Adriaen Egbertss., smit	10r
Adriaen Floriss. Couck	116r
Adriaen Gerbrants	10v
Adriaen Geritss.	131v
Adriaen Groen	169r
Adriaen Heyndricxssen	133r, 140v, 151r
Adriaen Heynricxssen, bode	52v
Adriaen Heythoven	blad tussen 32 en 33, 49r
Adriaen Jacobss.	97r, 160v
Adriaen Janss.	133v
Adriaen Janss. van Buyren (metselaar)	178r, 195v, 205r
Adriaen Janssen Houck	4v, 23v, 24v, 25r, 29r, 31v, 51r
Adriaen Janss. Croesinck	22v, 23r
Adriaen Janss. Loppertgen	174r
Adriaen Janssen alias Pastoortgen	54r
Adriaen Janss., van Wassenaer	146v
Adriaen Jasperss.	62v
Adriaen Joosten, 's-Gravenzande	66v
Adriaen Joosten (backer)	30Av
Adriaen Joriss.	203v
Adriaen Claessen	28v, 93v
Adriaen Claessen Starck	74r
Adriaen Claess. Hoyekaes	198v
Adriaen Cornelisz.	41r, 132r, 137r
Adriaen Cornelissen (molenaar)	49r
Adriaen Louriss. (molenaar)	93v
Adriaen Lubbertsz	21r

Adriaen Maertss.	5v
Adriaen Maertss. Persoon (Wateringen)	19r
Adriaen Pieterss. Groen,	19, 25v, 122v, 147v, 180r
Adriaen Screvelss.	1r, 2r, 4v, 12v, 14r, 14v, 15r, 18v, 20v, 23r, 23v, 24v, 25r, 26r, 28av, 29r, Idem 30av, 76v, 78r
Adriaen Snouck	16v, tussen 32 en 33
Adriaen van den Velde	16v, tussen 32 en 33, 81r
Adriaen Willemsz. (van der) Cryep	14v, 15r, 25v, 31v, tussen 32 en 33, 34r, 34v, 35r, 35v, 36r, 36v, 37r, 37v, 38r, 39v,
Idem	40v, 42r, 44r, 45v, 46r, 46v, 47r, 54r, 54v, 56v, 60r, 78r, 127v
Adriaen Willemsen van Neck	39v, 82r, 82v, 127r
Adriaene, zie op Adriana	
Adriaensdr., Dyeuwertgen	175r
Adriaensdr., Weyntgen	111v
Adriaenss. (Comen), Adriaen	17r, 19r, blad tussen 140v-141r
Adriaensz., Dirick	152r
Adriaenss., Engel	10r
Adriaenss., Jacob	15r, tussen 32 en 33, 90v, 97r
Adriaenss. van der Burch, Jacob	35r, 35v, 42r, 45v, 54v, 75v, 76v
Adriaenss. brandewijnman, Jacob	25r, 127v
Adriaenssen Buys, Jan	25v
Adriaenss., Jan	65r
Adriaenss., Jan, alias Jan Pieterss.	180v
Adriaensz, Aexternest, Jan	66v
Adriaensz., heer Jan (priester)	134v, 160v
Adriaensz. (taxateur), Jan	26r
Adriaensz, Jan (taalman)	66v
Adriaenss., Jan (timmerman)	141r
Adriaensz. (wyelmaecker), Jan	98r
Adriaenss, Job	169r
Adriaens, Joost	67r, 69r
Adriaenss., Cornelis	199v
Adriaenss., Michiel	219r
Adriaenss., Pieter	173v
Adriaensz, Pieter (Smout), vleyshouder	55v, 127r, 153v, 154v, 156r, 183v, 222v
Adriaensz. in 't Ryst, Pieter	120r
Adriaenss., Willem	173v
Adriaensz. Doncker, Willem	154v, 167v
Adriaensz. Pluym, Willem	121r
Adriaentgen, wed Huych in 't Bosch	140v
Adriaene Geritsdr. wed. Huich int Bos	151r
Adriana Jansdr.	76r
Adriaentgen Cornelisdr.	120r
Agatha van Hagesteyn	200r
Agnieten	65v, 134v
Alckemade, joncfrouwe van	51v
Alckemade, Pouwels van	los blad tussen 32v en 33r
Alckemade, weduwe van	165v
Alewyn, Jacob (van Rotterdam)	61v
Allertsz, Heyndrick	48v, 53r, 95r, 128v
Allertss., Jacob	49v
Allaerts., Tryn	69r
Allerts, Neeltgen, wed. Gerrit	76r

Alphen, Floris van	46v
Amsterdam	35r, 36r, 36v, 162v, 174v
Andries Diricxss. Groenesteyn	200v, 202r, 202v, 203v
Andries Hubrechtsz.	199r
Andryes Cloeck, mr. (rentmr.)	83r
Andries van Coolhem, mr.	37v, 57v, 58r
Andries Corneliss.	25v
Andries Stynen, waert in de Burch	36r, 133r, 215v, 216r
Andries baron van Wassenaer, jhr	37r
Andries Zymonss. (schout R'wk)	105v
Andriess., Geryt	104v
Andriess., Jacob	128v
Andriess., Jacob (metselaer)	40r
Andriess., Cornelis goutsmit	111v
Ancker, (Se)bastiaen in Den	71r, 74r, 124r, 138r, 215v
Anna Aerntsd.	175r
Anna Diricxsdochter	21r
Anna Gieliss., vr v H.. Cornelisz.	151v
Anna van der Goes	76r
Anna Gouwenaers	50v
Anna(e) Jansdr.	177v, 178r, 185Br, 195v, 205r
Anna Jansdochter van Bemen	17v
Anna 't Jongewyff (in 't Gasthuis)	6v, 8v
Anna upte Koecken	13v
Anna Maertens e.v. Vogel	99r
Anna Pietersdochter	21v
Anna Pouwselsdr.	192r
Annetgen Aerntsd.	106r
Annetgen Robbrechts	153r
Annetgen wed. Sanders	183r
Anthonius Bailly	48r
Anthonis van Dyck, mr.	183r
Anthonis Janssoen, palffenier	27r
Anthonis Roeloffsz.	51r
Anthony Veer	117v
Anthonis Winss.	175v
Anthonyss. Kievit, Cornelis	193v
Arent, zie ook Aernt	
Arent Janssen Pauu	23v, 24r, tussen 32 en 33, 126r, 139v, 215r
Arent van Rysberge (waert 'tVosken)	175v
Assendelft, jonker Philips van	36r
Augustyn van Teylingen, mr.	16v, tussen 32 en 33
Bael Diricxsdr.	199r
Baert Zymonssen de Beeldesnijder	31r, 144r, 172r
Baertss., Jan	150r, 172r
Baernstdr, Marykcen	1r
Baerntsdr., Neeltgen	67r
Baerntsz., Ot(en)	126r, 183v
Baers, Jan	165v
Baers, mr. Pieter	117v
Baert, Adriaen mitten (Delft)	20r
Baertgen Jacobsdr., (x Jan Bacster)	162v
Baertwyck, Cornelis de Jonge van	51r
Bailly, Anthonius	48r

Bacxter, Jan (Amsterdam)	162v
Bacxster, Maritgen	49v
Baltezar van der Blom, Jacob	48r
Balthez[ars], Cornelis	33v, 42r, 42v
Baptista de Monte Valdo(n)na	3r, 13r, 14r, 15v, tussen 32 en 33, 176r
Barbara Diricxsdr.	216v
Barber Jansdr. (Jan de Loesdr.)	169r, 169v
Barl(a)er, Daniel Joostenz. ²¹²	34v, 38r, 58v, 90r, 94v, 125v, 132v, 138v
Bartholomeeus Zymonssen	25v, tussen 32 en 33, 54v, 67v, 76v, 88r, 115v, 148r
Bartholomeeusdr, Kathryne	163v, 164r
Bartholomees, Katrine	138v
Barthout Lievenssen	40v, 41r
Barthoutssen, Cornelis (griffier)	49r, 152v
Bartss., Pieter	115r, 118r
Bastiaen, zie ook op Sebastiaem	
Bastiaen Aelb[rech]tsz.	214v
Bastiaen (Aelbrechts) in Den Ancker	74r, 124r, 138r
Bastiaen Engebrechttsz.	52r, 59r
Bastiaenssen, Cornelis (Naaldwijk)	30av, 31v
Batenburch, jonker Warnardt van	35v
Beatrix Dominicusdr.	29v
Beatrix Gillisdr.	174v
Beeck, Aernt Corstenss. van der ²¹³	221v
Beeck, Louris ver	21r
Beke, Laurens van der	211r
Beecke, Joost van der	58v
Bemen?, Anna Jansdr. van	17v
Benninck	0r
Benninck, Adriaen	140v, 151r, 160r
Benninck, Mathys	81r, 103v
Berber Eeuwoutsdr.	40v
Berber, Daniel van	tussen 32 en 33 (zie ook Barler)
Berendrecht, Willem van ²¹⁴	94r
Berwout Zymonss	67r
Berwoutss, Faes	98r
Beuckelaer	81r, 166v, 201v, 202r
Beuckelaer, Cornelis	12r, 19r, tussen 32 en 33, 52v, 159r, 181v, 186r, 187r
Bye, Vranck van der	151r
Blasius Pietersz.	132r
Bleyswijk, heerlijkheid van	164r
Blom, Jacob Baltezar van der	48r
Blommert, Maerten van den Donck	
al[ia]s –	27r
Bloot, Jan (Jacobss.)	53r, 157v, 158r
Bock, huis Den –	217v
Boyen, Pieter	108v, 109r
Bock, Pieter	123r
Boll, mr. Jacob ²¹⁵	44r, 82r, 82v, 133r, 138v, 140v, 163v

²¹² Vermeld in F. van Mieris, *Beschrijving der Stadt Leyden* (1762), p. 264 (vermelding 1584); C. Hoek, 'Lenen van de Hofstad De Hoge Woerd te Naaldwijk 1380-1649', *Ons voorgeslacht* (33) 1978, sub nr. 27 (leen te Voorhout, tussen 1580 en 1595); J. de Riemer, *Beschrijving van 's Gravenhage* II, 'Costumen', p. 54, nr. LXIII (akte 1565).

²¹³ † 1-12-1571, x Cornelia Willemsdr.

²¹⁴ Secretaris hoogheemraadschap Delfland 1547-1573.

Boll, Pouwels Jacobsz.	19v, 25v
Bom, Frans Aertss.	214r
Bonefaes, Claes Maertss.	213r
Boot, Jan	36v
Borre, Jeronimus (raadsheer) ²¹⁶	119v, 122v
Borselen, Adriaen van	140v, 151r
Bosch, Huych in 't	133r, 140v, 151r
Bosch, Janne	56r
Bottendam, Cornelis	56r, 128r, 173v
Bouhuussen, Roelant van	176r
Bour, Willem den	122r
Boussu, Grave van	28cv
Bouwen Floriss.	186v
Bouwen Cornelissen	2v
Bouwen Lenertssen	33v
Brabant	185r
Braxster, Pieter de	20v
Brandeling, Cornelis	154r
brandewijnman, Jacob (Adriaenss.)	25v, 127v
Bras, Jan	20v
Bra(e)seman, Jan	53v, 95r, 113r, 168r, 176v, 209r
Brasser, Jan Thonissen	37v
Bryel, Den (huis)	33v, 136v
Briel, Den (stad)	133r
Broeksloot	72r
Bronchorst, Dirick van	124v, 179v, 200r
Bronckhorst, Laurens van	139r
Brouwerssloot ²¹⁷	115r
Bruegom, Heyndrick Diricxsz.	23v
Brunt, Vrederick	149v
Buelen, Dirick Cor[nelis]z.	23v
Buyl, Jan Pietersz. van	40r, 128r
Buys, Aernt	105v
Buys van Hulsdonck, Gillis ²¹⁸	164r
Buys, Jan	115r, 118r
Buys, Jan Adriaenssen	25v
Burch, Jacob Adriaenss. van der	35r, 35v, 42r, 45v, 54v, 80v, 88r, 90r, 91v, 100r,
171v, 177v, 178v, 180v, Idem	186r, 193r, 197v, 199r, 200v, 209v,
210v, 212r, 219v, 222r	
Burch, Pieter van der ²¹⁹	204r
Burch, waert in de	215v
Buyren, Adriaen Janss. van (messelaer)	178r, 195v, 205r
Buyren, Franchoy van (kastelein)	tussen 32 en 33, 57v, 77v, 78r, 116r
Buyren, Jan van	167v
Buzyn/Buzin, Jan Peris/Pere ²²⁰	177v, 210v
Busschart, Rombout Willemsz. ²²¹	77v, 78r

²¹⁵ Zie www.haagseelite.nl .

²¹⁶ Raadsheer Hof van Holland 1573-1595

(<http://resources.huygens.knaw.nl/repertoriummambtsdragersambtenaren1428-1861>).

²¹⁷ Gelegen aan de Voldersgracht en evenwijdig met het Spui; cf. De Riemer, *Beschrijving* I, p. 81 (kaart 1570).

²¹⁸ Op 26 oktober 1568 werd toelating verleend aan mr. Gillis Buys om Waalse (Franse) school te houden te Delft.

²¹⁹ Beëdigd als notaris 24-7-1579 (*Jaarboek Die Haghe* 1902, p. 411-412).

²²⁰ Jean Pierre Buzin, zie www.achterdegevelsvandelft.nl/huizen.

Cecilia Jorisdr., (x W.Pzn. vder Wan)	165v
Cent Maertss.	25v
Cent Snouck	167v
Chysbertsz.	6r
Circlaes (Tserclaes)	140r
Dam, Adriaen van	35v
Dam, Joost van	45v
Dam, Claes van ²²²	35v, 101v, 102r, 132r, 147r, 188v, 190v
Dam, Segelyn van	188v
Dam, Willem van	21v
Dammas Gou(d)t	tussen 32 en 33, 166v
Dammas., Jacob lijndrayer	116r
Damas(dr.), Maritgen, weduwe	98v, 100v, 113r
Damassen, Wouter de Hont	37r
Daniel Joostenz. Barler	34v, 38r, 58v, 90r, 94v, 125v, 132v, 138v
Daniel van Berber (Barler)	tussen 32 en 33 voorzijde
de Clarges, Claude	81v
Deym, Jan Cornelisz.	tussen 32 en 33
Decker, Jeroen	30av
Delff, jonker Jan van der	133v
Delfland	94r, 186v
Delfshaven, Jacob Heyndricxss. van	176r
Delfshaven, Jan Corneliss. van	176v
Delft	20r, 27r, 36r, 50v, 75v, 85v, 93r, 93v, 108v, 109r, 131r, 150v, 164v,
Idem	175r, 184r, 209v, 213r, 217v
Den Bryel	zie: Bryel, Den
Denneweg	140v, 151r
Deucht, Cornelis Cornelissen	45v
Deur, Job Janss.	81r
Deur, Willem Heyndricxs, houtkoper	184v
Dyeloff, schout	213r
Diemen, Dirick Janss. van	208r
Diemen, Claes van (Heemstede)	196r
Diemen, Claes Corneliss [^] van	196v
Dyeuwe, wed Willem Pieterss. van der Wan	165v
Diepenhorst, heer Pieter van	91v
Dyeuwertgen Adriaensdr.	175r
Dirick Adriaensz.	152r
Dirick van Bronckhorst	124v, 179v, 200r
Dirick Diricxss., slootmaecker	210r
Dirick Franssen van Wyeringen	tussen 32 en 33, 54v, 67v
Dirick Hanneman	75v
Dirick Hubertsz. (backer)	175r
Dirick Jacobss. Cockgen	185Br
Dirick Janss. (Sceveningen)	180r

²²¹ Rector Latijnse School Den Haag in 1572 als waarnemer voor wijlen Wouter van Wijk Woutersz. (rector 1542-1571) en voorganger van Cornelis Schoen (rector 1572-1574). cf. HGA, inventaris Oud archief, Regestenlijst nr. 364, 6-2-1572 n Oud archief, inv.nr. 180, f. 73.

²²² Burgemeester van Den Haag, nov. 1571 – nov. 1572.

Dirick Janss. van Delff, cleermaecker	209v
Dirick Janss. van Diemen	208r
Dirick Janss. van Wourden	136v
Dirick Jasper van Strevelant	163v
Dirick Joosten	199r
Dirick Joppen	187v
Dirick Coobel	78v
Dirick Corneliss.	88v
Dirick Cornelis (vroedschap)	67v
Dirick Cor[nelis]z. Buelen	23v
Dirick Corneliszn. Keysser	54v
Dirck van Meerkercke	1r, 2r, 4v, 12v, 14r, 15r, 18v, 20v, 23r, 28av, 29r, 30av, 31v, 35v, 36r,
Idem	36v, 38r, 40v, 42r, 44r, 51r, 76v, 146v, 147r, 152v, 179v
Dirick messemaker	131r
Dirick Muysser	131r, 140r
Dirick Ottez. (Leyden)	114v
Dirck Paeu	45v
Dirck Pauu	7v, 10v, 77v, 216v
Dirick Pieterss. van Ryn	62v, 63r
Dirrick van Wyeringen	tussen 32 en 33
Dirick Willemsen	39r, 43v
Diricxss., Adriaen (te Delft)	131r
Diricxss. Groenesteyn, Adriaen	92v, 201v
Diricxss. Groenesteyn, Andries	202r, 202v, 203v
Diricxsdr, Anna	21r
Diricxsdr., Bael	199r
Diricxsdr., Barbara	216V
Diricxss., Dirick, slootmaecker	210r
Dircxdr., Gerritgen	6v, 8v
Dircxdr., Jaepgen	28av, 29r
Diricxsz. Absons ?, Jacob (Dordrecht)	223r
Dirixsz., Jan	123r
Diricxsz., Jan (metzelaer)	217r
Diricssz, Jan (Rijswijk)	48v
Dirxsz. Goos [?], Jan	123r
Dircxdr., Jannetgen x Willem	76r
Diricxssen, Claes (heer/priester)	46r, 52r, 69r, 77v, 116v, 134r
Dirixs., Cornelis	148r, 174r, 186r
Diricxsz., Cornelis (wagenaer)	219r
Diricxssen, Cornelis (Comen)	50v, 70v
Diricxss. Rosenburch, Louris	159v
Dirxss., Lubeeck	134r
Diricxsdr, Maritgen	21r
Diricxsz., Michiel	5v, 8r, 55r, 127r, 127v
Diricxsz., Ozyer	211v
Dircxdr., Pietetgen	2r
Dirixs., Philips Dirick (Voorburch)	182r
Dircssz, Steffen	26r, 32r, 42r, 42v, 49v, 98r, 98v, 105v, 116v, 119v,
120v, 121r, 123r, Idem	126r, blad tussen 140v-141r, 141r, 166v, 167r,
167v	
Diricxsz., Toontgen Pieter	175v
Diricxsz, Willem	42v, 44r
Diricxss. Groenesteyn, Ysbrand	201v
Doe Harpersz.	106r, 175r

Doedezoon, Geryt	36r
Doelen, kolveniers of St. Sebastiaans	149v
Does, mr. Reyer van der ²²³	149r, 154r, 155r, 166r
Does, Symon van der	12v, 14r, 14v, 15r, 18v, 20v, 23r, 23v, 24v, 25r, 26r, 28av,
29r, 30av, 31v, Idem	54v, 67v, 76v, 88r, 94r, 94v, 98r, 99v, 100v,
113r, 115v, 116v, 117v, 124r	
Idem	125v, 126v, 129v, 130v, 139v, 151v, 158v, 165v, 168r, 173v,
204r, 209v	
Doess., Willem (Wateringen)	215r
Domen, Cornelis	55v
Domiss., Cornelis	127r
Domiss., Pouwelss.	127r
Dominicusdr., Beatris	29v
Donck al[ia]s – Blommeert, Maerten van den	27r
Doncker, Willem Adriaensz.	154v, 167v
Dordrecht	117v, 156r, 223r
Dorp, Jacob van	51r, 115v, 148v, 150v, 151r, 156v, 160r, 192r
Dorp, Jacob Willemsz. van	14v, 15r, 54v, 67v, 76v, 88r, 99v, 123r, 157r, 173v, 177v,
185r, 209v	
Dorpe, jonker Heynrick van der	36v
Dou(u), Claes Pieterss van (tresorier)	133r
Drenckwaert	116r
Drianis, Jan Baptista	14r
Drie Coningen, Den	97r
Drie Schabellen (huis De –)	199v
Dritius, Jan Janssen ²²⁴	45v
Dubois, Jan	122v
Duyn, jkr. Adam van der	35v
Duyn, jkr. Jacob van der	35v
Duyn, Willem van der	46r
Duyn, jkr. Willem van	46v
Duvenvoorde, Aernt van	180v
Duvoorde	169r
D'uytdreechster, Maritgen	176r
Dyck, mr. Anthonis van	183r
Eenhoorn, Den (huis)	70r
Eemden	47v
Eeuwoutsdr., Berber	40v
Egbert de Smith	116r, 212v (cf ook 10r)
Egbertss., Adriaen, smit	10r (cf. 116r, 212v)
Egbertsdr., Weyntgen	116r
Egmond, jonker Jacob van	65v
Eikenduinen	10r, 31v, 51r, 62v, 116v, 138r, 180r, 182r, 185r
Aexternest, Jan Adriaensz. ²²⁵	66v

²²³ Zie <http://resources.huygens.knaw.nl/repertoriumambtsdragersambtenaren1428-1861>.

²²⁴ Proost premonstratenser proosdij St. Barbara te Den Haag, in 1573-4 (Utrecht archief, Verz. stukken oud-katholieke kerk Nederland, toegang 88, inv.nr. 331; NA, Memorie en Stichtingen Sint Jacobskerk Den Haag, toegang 3.18.34.01, inv.nr. 297).

²²⁵ Mogelijk dezelfde als Jan Ariensz. Aexternest van 's-Gravenzande, vermeld in ORA Naaldwijk (1581-1587), inv.nr. 4, f. 86 (21.12.1585) en f. 120v. (22.12.1585). Aexternest was een gehucht onder 's-Gravenzande tegen de zeedijk.

Elburch, Frederik van (der)	1r, 2r, 4v, 12v, 14r, 14v, 18v, 20v, 28av, 31v, 37r, 44v, 47r, 76v, 87r,
Idem	99v, 126v, 129v, 148r, 148v, 157v, 160r
Elisabeth, klooster van Sint	149v
Emaus, Geryt in	157r
Emaus, huis In	150v, 156v, 157r, 185v
Engel Adriaenss.	10r
Engelbrecht de leertouwer	29v
Engelbrechttsz., Bastiaen	52r, 59r
Ermken Cornelisdr.	2v
Evert Sanders	183r
Evertss., Willem	152v, 204v
Faes Berwoutss.	98r
Faes, Heynrick Corneliss.	155r
Febvre, Pieter de (heer v Werkendam)	132r, 137r
Fem, Cornelis Pieterss.	98r
Fyerlinge, mr. Matheus ²²⁶	blad tussen 32 en 33
Fytgen Pietersdr.	180r
Floris van Alphen	46v
Floris Hermanssen	35v
Floris Claess. (timmerman)	176r
Floris van Coolhem, heer (priester)	134v
Floris Corneliss.	blad tussen 140v-141r
Floriss. Couck, Adriaen	116r
Floriss., Bouwen	186v
Florisdr., Lubburch	213r
Foppen, Maerten	100v, 123v
Franchet, Jacob ²²⁷	146r, 160v, 163r, 164v, 165r, 166r, 167r, 173r, 179r, 193r, 196v, 218v
Franchoys van Buyren (kastelein HvH)	blad tussen 32 en 33, 57v, 77v, 78r, 116r
Franchoys Cornelisz. Molenysser	221v
Franchoys Messing (koopman Antw)	151r
Franchoys van Perzyn	36r
Franchoys Thyelmanssen Coninck	36v
Vranck van der Bye	151r
Vranck Heynricssen	43v
Vranck Heynricssen Wilt(s)hemdoen	123v
Vranck van Moyaelen	blad tussen 32 en 33, 76v
Frans Aertss. Bom	214r
Frans Jacobss. Cuper	102v
Frans Reyerss.	9v, 23v, 24v, 25r, tussen 32 en 33, 147r, 175v
Franssendr., Kathryna	39v
Franssen, Cornelis	189v
Franssen Olivier, Cornelis	6v, 45r, 124r, blad tussen 140v-141r, 185Bv, 211v
Franssen, Maritgen	55v
Franssen, Pieter (vleeshouwer)	55v, 127r, 127v, 196r
Franss., Sebastiaen	67r, 69r
Franssen, Willem	49v, 99r
Vrederick Brunt	149v
Frederik van Elburch	1r, 2r, 4v, 12v, 14r, 14v, 18v, 20v, 28v, 31v, 37r, 44v, 47r, 67v, 126v, 148r, 148v
Idem	

²²⁶ Bedoeld is mr. Matheus Vierling, o.a. advocaat Hof van Holland (cf. www.haagseelite.nl)

²²⁷ Deurwaarder van het Hof van Holland.

Fredericxss., Wynant	97v
Frericxss., zie ook Vrericxs	
Fytgen, e.v. Reynier Pouwels	82v
Garbrant Joostensz.	9r, 10v
Geersberge, Sebastiaen van	48v, 176v
Geertgen Jansdr.	21r
Geertruyt Capella	50v
Geertruydenberg, Pieter Harmenss. v	150r
Geertssen de Joede?, Maerten	37r
Geest, (straatnaam)	210r
Geest(meesters), Heilige	zie op: Heilige Geest
Gelder, Tryn van	176r
Gent	172v
Gerardt van Corsberge	127v, 157v
Gerbrant Yevenss.	17r
Gerbrants, Adriaen	10v
Gerrit Aertsz., backer	blad tussen 32 en 3354v, 67v, 76v, 88r, 93r, 93v, 148r
Gerrit Allerts, Neeltgen, wed.	76r
Geryt Andriess.	104v
Geryt Doedezoon	36r
Geryt in Emaus	157r
Geryt Geritss.	192r
Geryt de Grebber	79v
Geryt Janssen	5v, tussen 32 en 33, 33r, 148r
Geryt Janssen, waert in de Clock	54v, 55r, 77r, 88r, 99v, 101v, 118v, 122v, 127v
Geryt Janss. (Wateringen)	175r
Gerrit (Janss.) de Paep	5r, 19r, 21v, 22r, 31r, 34r, 52r, 73v, 74r, 91v, 173r, 178v, 179r, 185v, Idem
Geryt Corneliss. (Z'zee)	87r
Geryt van Corsberge	157v
Gerrit Louriss., backer	148v
Gerit Matheeusz.	74v
Geryt Pieterss. (cleermaecker)	171r, 171v
Geryt Rutgerss.	108v
Geryt de Vetth	102v
Geryt Willems.	30av, 42r, 42v
Gerrit de Witte	blad tussen 32 en 33
Gerritgen Dircxdr.	6v, 8v
Geritsdr., Adriaene wed. Huich int Bos	151r
Geritss., Adriaen	131v
Gerit, Dammas	166v
Geritss., Geryt	192r
Geritss., Jan (brouwer)	100v
Gerytssz., Jan (bakker) ²²⁸	93r
Geritsdr., Jannetgen	161r
Geritsz., Koen (molenaar)	72r
Geritssen, Cornelis (roeper)	55v, 199v
Geritss., Otto	200v, 201v, 202r, 203v
Gerytsdr., Tryn	175v
Geritss., Vincent	200v, 201v 203r, 203v
Gerytsz., Vincent (in 't Spyckerboor)	46r

²²⁸ Bakker op het Westeinde. Kocht het huis en de bakkerij van Claes Corneliss. in 1577 (mededeling van A. Zuidwijk).

Geritss., Ysbrant	156v
Geyt? canonnick	133r
Gillis Buys van Hulsdonck	164r
Gillis Janssen	45r
Gillis Jorisz.	66v
Gielis Corneliss.	2r
Gieliss., Anna (vr v H Cornelisz.)	151v
Gillisdr., Beatris	174v
Gilliss., Heyman	5v, 127v
Giliss, Seger	10v, 11a ^v
Glarges, Claude de	81v, 142r
Goes	26v
Goes, Anna van der	76r
Goes, mr. Huych (Hugo) van der	36v, 189v
Goes, Willem van der	26v
Goolten, Aernt Cornelis	28B, 115r, 118r
Goos?, Jan Dirxsz.	123r
Goossens, Willem	193v
Gou(d)t, Dammas	blad tussen 32 en 33, 166v
Gouwenaers, Anna	50v
Govertss., Heyndrick	150r
Graeff, Jan van der	6v, 8v, 138v?, 217r
Grave, Jan van der	218v
Gravenzande, 's-	66v
Grebber, Geryt de	79v
Grebber, Claes	71r, 74r, 124r
Gregorii, Nicolaes	10r
Gryetgen Claesdochter	59v
Gryetgen, waardin Moriaen	158r, 158v, 161v
Groen, Adriaen	169r
Groen, Adriaen Pietersz.	19v, 25v, 122v, 147v, 180r
Groenesteyn, Adriaen Diricxss.	92v, 201v
Groenesteyn, Andries Diricxss. -deurw	200v, 202r, 202v, 203v
Groenesteyn, Ysbrand Diricxss.	201v
Groot, Hugo (Huych) de ²²⁹	51r, 115v, 131v, 140r, 143v
Gruyter, Jacob de	155v
Gysbrecht Janss.	48r, 67r, 199r
Gysbrecht Janss., schoenmaecker	115r
Gysbrecht Joosten van Hogenhouck	115v
Gysbert Cornelissen	30ar
Gysberts.	6r
Gysbrechtsdr., Lysbeth	28av, 30av
Gyssen, Phil[ip]s	19v
Gysbrechtsz., Pieter (vleeshouwer)	55v, 56r, 120r, 127r, 128r
Haagambacht	21v, 25v, 62r, 66r, 126v, 156r, 179r
Haentgen, huis van 't	163v
Haarlem	56v, 57r, 57v, 58r, 65r, 75v, 115v, 162v
Haerlem, Jan van	115v
Haesgen Cornelis.	186v
Haddeman Pietersz.	55v, 127r
Hagesteyn, Agatha van	200r
Hallinck, Willem	223r

²²⁹ Secretaris Hof van Holland en weesmeester van Den Haag (*De Nederlandsche Leeuw* 28 (1910), kol. 92).

Ham, Claes Janssen	38r
Hanneman, Dirick	75v
Hanneman, (mr.) Pieter ²³⁰	15r, 75v, 157v
Hanneman, Willem ²³¹	15r, 75v
Hans Janssen	16r
Hans de Rochelle (Roseel)	167v, 176v
Hans Scheffer	78v
Harmen Harmenss.	88v
Harmenss., Harmen	88v
Harmanss., Jan (schoemaecker)	45v, 63v
Harmenss., Pieter v Geertruydenberg	150r
Harper Janss.	162v
Harpersz., Doe	106r, 175r
Hartoechssen, Pieter	48r
Hedde Cornelisz.	151v
Heemstede	196r
Heermale, Heynrick van jonker	35v
Heyde, Cornelis Corneliss. van der	77v
Heilige Geest(meesters)	88v, 108v, 109r, 110r, 111r, 115v, 210r, 220v
Heyltgen Jansdochter	188v
Heyman Gilliss.	5v, 127v
Heyndricxss., Jacob (Delffshaven)	176r
Heynen, Jaep	49v
Heynrick, mr.	blad tussen 32 en 33
Heyndrick Aelbrechtsz.	
alias Heyndrick Jan	186v
Heyndrick Allertsz.	48v, 53r, 95r, 128v
Heyndrick Diricxsz. Bruegom	23v
Heynrick van der Dorpe, jonker	36v
Heyndrick Govertss.	150r
Heynrick van Heermale, jonker	35v
Heyndrick Heyndricxsz.	127v
Heynrick Heynricxss. schoemaecker	5v, 55r
Heynrick Jacobsz.	5r, 25v, 50r
Heyndrick Jan, Heyndrick Aelbrechtsz. alias –	186v
Heyndrick Janss.	blad tussen 32 en 33, 67v, 77r, 100r, 116r, 148r
Heyndrick Joffer	153v, 167r
Heynrick Catg (Catz?)	57v
Heynrick Corneliss. Faes	155r
Heynrick Cornelisz. Cuyting	104v
Heynrick Lambrechtsz. Munter	146v
Heynrick Lambrechtsz (smid)	50v
Heynrick Mathyss. (messenmaker)	70v
Heynrick Michielsz., chirurgijn	39v, 196r
Heynrick Moons	blad tussen 32 en 33
Heyndrick, pasteybacker	184r
Heyndrick den Ryckdom	23v
Heynrick Rochussen	54v, 55v, 56r, 120r, 127r
Heyndrick Zymonss.	88r

²³⁰ Pieter Jansz. Hanneman (c.1540-1593), rentmeester van Noord-Holland 1573, rentmeester-generaal, Hoogheemraad Delfland 1577-1592, griffier Hof van Holland 1583-1593.

²³¹ Willem Hanneman (1546-1594) werd in 1575 rentmeester van Noord-Holland, in de plaats van zijn broer

Den Haag
Haags Gemeentearchief
351 Rechtspraak Den Haag 1538-1811 (ORA Oud Rechterlijk Archief)
Inv 1 Quaetclap 1575 nov 29-1579 dec 11

Heyndrick van de Vesque (Veecke)	133r
Heynrick de Vries	53r
Heyndrick Willemsen	36v
Heynricken Aerntsd.	60v
Heyndrickgen Corn[elis]dr	120r
Heynricxssen, Adriaen	133r, 140v, 151r
Heynricxssen, Adriaen (bode)	52v
Heyndricxsz., Heyndrick	127v
Heynricxss., Heynrick (schoemaecker)	5v, 55r
Heyndricxss., Jan	197v, 218v
Heyndricxss., Jan (bakker)	93r, 93v, 118v
Heynricxsz., Jan (Wateringe)	30av, 31v, 219r
Heynricxssen, Jan (viscoper)	54r
Heyndricss. de Vries, Jan (messemaecker)	157v
Heynricxsz. van Sassen, Job	46r
Heynrixsz., Crispyn	30r, 150r, 172r
Heynricxsz., Lodewyck (munter)	45v
Heyndricxss., Maerten	114r
Heyndricxssdr., Mary	184r
Heynrixssen Tael, Pieter	32r, blad tussen 140v-141r
Heyndricxss., Philips, decker,	199r
Heyndricxss., Robbrecht	153r
Heynricxss., Roelant	176r
Heynricssen, Vranck	43v, 123v
Heyndricxs., Willem	95r, 168r, 191v, 206r, 207r, 209r
Heyndricxs, Willem, houtkoper Deur	184v
Heynricxss., Zyvert	12v
Heythoven	30v
Heythoven, Adriaen	blad tussen 32 en 33, 49r
Helmont, vrouwe van	122r
Hemelaer, Maritgen, wed. Jan v.	76r
Herman Jacobsz.	29v
Herman Jacobss. (Noortwijck)	41r
Herman Willems.	36v
Herman Wouters.	41r
Hermanssen, Floris	35v
Hertogenbosch, 's-	204r
Hester Cornelisdr.	78v
Hieronimus Hortensius	61r
Hertgen, Cornelis Jacobss.	23v
Hillebrant Aelbrechtss.	217v
Hillebrants, Aelbrecht	84r, 152r, 158v, 163r, 165v, 169v
Hypolitus van Perzyn, mr.	36r
Hobyn, Jan	35r
Hofflant, Pieter	20v, 167v
Hogehouck, Gysbrecht Joosten van	115v
Hogewerff, Jan Claessen	19v
Hoyekaes, Adriaen Claess.	198v
Hoymansz, Roelant (bode)	47v
Hont, Aernt Woutersz. de	37r
Hont, Wouter Damassen de	37r
Hoogstraat	102v, 131r, 189v, 217v
Horst, Cornelis van der	203r
Horst, Cornelis Cornelissen van der	46v, 151v, 168r, 168v, 181v

voorlopige versie 2017 sep 30

Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?

Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie.apenstaartje@haagsehandschriften.nl.

Hortensius, Hieronimus	61r
Hook (Hoeck, Houck), Adriaen Jansz. ²³²	4v, 23v, 24v, 25r, 29r, 31v, 45v, 46v, 51r, 71v, 88v, 173r,
Idem	174v, 177v, 178v, 201r, 203v, 204v, 214v
Houtstraat	189v
Houtweg	185r
Houven, Salamon van der	14v, 15r, 24r, 25r, 56v, 73r, 76v, 88r, 99v, 116v, 156r, 178v,
180v, 185v, Idem	185Bv, 196r, 200v, 201r, 209v
Hove, Joseph van	51r
Hubertsz., Dirick (backer)	175r
Hubrecht Janss. Jol	17r
Hubrecht van Sohey	27r
Hubrecht Thonissen	26r, 32r, 33r, 48v, 88v
Hubrechtsz., Andries	199r
Huych in 't Bosch	133r, 140v, 151r
Huych van der Goes, meester	36v, 189v
Hugo de Groot	51r, 115v, 131v, 140r, 143v
Huych Jacobss., cruydenyer	188v, 214v
Huych Janssen, mr.	98v, 100v, 113r, 134r
Huych Joostensz. Packebyer	54r
Hugess. (Huygens), mr. Aernt	15r, blad tussen 32 en 33, 49r
Huygenz, Claes. (te Leyden)	220r
Huygenss., Philips	4v, 25v
Huygendr., Soetgen	11r
Huls, Jan Willems. van	59v
Hulsdonck, Gillis Buys van	164r
Yeman Pietersz., mr.	blad tussen 32 en 33
Yevenss., Gerbrant	17r
Ing(e)enpas, Willem	84r, 87r
In 't Bosch, Huych	133r, 140v, 151r
Ysabeau Nyeulants, joncfr.	123r
Jaep Heynen	49v
Jaep Jan Philipsz.	5r, 31r
Jaepgen Dirxsdr.	28v, 29r
Jacob Adriaensz.	15r, blad tussen 32 en 33, 90v, 97r
Jacob Adriaenss. van der Burch	35r, 35v, 42r, 45v, 54v, 75v, 76v
Jacob Adriaenss. brandewijnman	25r, 127v
Jacob Allertss.	49v
Jacob Alewyn (van Rotterdam)	61v
Jacob Andriess.	128v
Jacob Andriessen (metselaer)	40r
Jacob Baltezar van der Blom	48r
Jacob de bleker	102r
Jacob Boll, mr.	44r, 82r, 82v, 133r, 138v, 140v, 163v
Jacob brandewijnman	127v
Jacob Dammass, lijndrayer	116r
Jacob Diricxsz. Absons? (Dordrecht)	223r
Jacob van Dorp	51r, 67v, 115v, 148v, 150v, 151r, 156v, 157r, 160r,
185r, 192r	
Jacob van der Duyn, jonker	35v
Jacob van Egmond, jonker	65v

²³² Schepen van Scheveningen.

Jacob Evertssz, kleermaker	80v
Jacob Franchet	146r, 160v, 163r, 163v, 165r, 166r, 167r, 173r, 179r, 193r, 196v, 218v
Jacob de Gruyter	155v
Jacob Heyndricxss. (Delfshaven)	176r
Jacob Jacobsz	55v, 203v
Jacob /Jaep Jan Philipss.	5r, 31r
Jacob Jansz. Vogel	99r
Jacob Janss. de Woost (Woest)	150v
Jacob de Jonge	35v
Jacob de Cat	182v
Jacob Claessen (waert in Teylingen)	49r, 50r, 187v
Jacob Cornelisz (decker)	48v
Jacob Corneliss., cramer	126v
Jacob Koenenz., mr.	137v
Jacob Koenraetss., mr.	203v
Jacob Lenertss.	32r
Jacob Lenertss. (scoelapper)	54r
Jacob van de (de la) Merssche, mr.	145v, 148v, 149r
Jacob van Perzyn	36r, 149v, 154r, 155r, 166r
Jacob Pieterss. schoemaker	152v, 179v
Jacob Pynsen van Steenhuysen	37r
Jacob Robrechtsz.	111v, 112r
Jacob Roeloffsz.	45v
Jacob van Teylingen	blad tussen 32 en 33
Jacob Vermy	137v
Jacob Willemsz. van Dorp	14v, 15r, 54v, 157r
Jacob Willemsz. van Dorp	14v, 15r, 54v, 76v, 148v, 150v, 151r, 156v, 157r
Jacques de Villers	46r, 52r, 79v
Jacobsdr., Aechte	214r
Jacobss., Adriaen	97r, 160v
Jacobsdr., Baertgen (x Jan Bacster)	162v
Jacobss. Cockgen, Dirick	185Br
Jacobss. Cuper, Frans	102v
Jacobss., Heynrick	5r, 25v, 50r
Jacobsz, Herman	29v
Jacobssen, Herman (Noortwijck)	41r
Jacobss., Huych (cruydenyer)	188v, 214v
Jacobssen van Abcou, Cornelis	45v
Jacobsz., Jacob	55v, 203v
Jacobss. Bloot, Jan	157v, 158r
Jacobss., Coster, Jan	5v, 90r, 90v
Jacobss., Jan (St Jeroen, Spui)	24r
Jacobsz., Joost	14v, 15r, 35r, 35v, 36r, 36v, 37r, 44r, 46r, 54r, 56v, 57r, 67v, 76v, 99v, Idem
Jacobss. de Bye, Joost	119r
Jacobsz. Molenyser, Cornelis	180r
Jacobsdr., Machtelt	131r
Jacobss., Matheus (Briel)	33v
Jacobss., Ocker	37r
Jacobsz., Pauwels, Bol	19v, 25v
Jacobsz., Pieter (vroedschap)	76v, 100r, 116r
Jacobsz., Pieter (mandemaecker)	54v
Jacobss., Sybrand	100r
Jacobss., Vastert	173v

Jan van Meeckeren	7r
Jan Aemss.	173v, 185r
Jan Adriaenss.	65r
Jan Adriaensz., heer (priester)	134v, 160v
Jan Adriaensz (taxateur)	26r
Jan Adriaensz, taalman	66v
Jan Adriaenss. (timmerman)	141r
Jan Adriaensz., wyelmaecker	98r
Jan Adriaensz, Aexternest	66v
Jan Adriaenssen Buys	25v
Jan Adriaenss. alias Jan Pieterss.	180v
Jan Aertsz.,	17v
Jan Bacxter (Amsterdam)	162v
Jan Baerttss.	150r, 172r
Jan Baers	165v
Jan Baptista Drianis	3r, 14r
Jan van Lezaen	59v
Jan Bloot	53r, 157v, 158r
Jan Boot	36v
Jan Bras	20v
Jan Braseman	53v, 95r, 113r, 168r, 176v, 209r
Jan van Buyren	167v
Jan Buys	115r, 118r
Jan Claessen	42v
Jan Claessen, Aecht wed.	151v
Jan Clementss.	111r, 220r
Jan Cock (Sceveningen)	114r
Jan Corneliss.	120r
Jan Corneliss. (scrijnwercker)	139r
Jan Corneliss. (Delfshaven)	176v
Jan Cornelisz. Deym	blad tussen 32 en 33
Jan van der Delff, jonker	133v
Jan Dirixsz.	123r
Jan Diricxsz., metzelaer	217r
Jan Diricssz (Rijswijk)	48v
Jan Dirxsz. <u>G</u> oos [?]	123r
Jan Dirxsz. <u>S</u> oos [?]	123r
Jan Dubois	122v
Jan Claess. (burgemeester)	162v
Jan Claessen Hogewerff	19v
Jan Gerytssz. (bakker)	93r
Jan Geritss., brouwer	100v
Jan van der Graeff	6v, 8v, 138v?
Jan van der Grave	218v
Jan van der Graeff, deurwaerder	217r
Jan van Haerlem	115v
Jan Harmanssen (schoemaecker)	45v, 63v
Jan Heyndricxss.	197V, 218v
Jan Heyndricxss. (bakker)	93r, 93v, 118v
Jan Heynricxsz. in Wateringe	30av, 31v, 219r
Jan Heynricxssen, viscoper	54r
Jan Heyndricsss. de Vries, messemaecker	157v
Jan v. Hemelaer, Maritgen, wed.	76r
Jan Hobyn	35r

Jan (Jacobss.) Bloot	53r, 157v, 158r
Jan Jacobss. Coster	5v, 90r, 90v
Jan Jacobssen (St Jeroen, Spui)	24r
Jan Janss.	220r
Jan Janss. (Scheveningen)	132v
Jan Jansssen van Voorburch	19r
Jan Janssen Abbekerck	39r
Jan Janssen Dritius	45v
Jan Janssen Wolff	54v
Jan Jasperss.	217v
Jan Joriss.	168r
Jan Jorissen (Rijswijk)	24r
Jan Knyff	77v, 78r
Jan Koenenz.	17r
Jan de Cuper, jonge	166v
Jan de Lange	153v, 154v, 156r, 183v
Jan van Lezaen, mr.	59v
Jan de Loes	169r
Jan Louriss[en] van der Wyer	47v
Jan van Meeckeren	7r, 28av, 63r, 74r, 164r, 178v
(Jan) Batista de <u>Monte</u> Valdona	3r, 13r, 14r, 15v
Jan Michielssen	46r, 47r, 143r, 217r
Jan van Ouwen	69v, 74r, 74v, 138r
Jan de Paep	126v
Jan Peris Buzyn	177v
Jan Pere Buzin	210v
Jan van Perzyn	36r
Jan Philipsz., Jaep	5r, 31r
Jan Pieterss., Jan Adriaenss. alias –	180v
Jan Pieterss., backer	111v
Jan Pieterss., predikant	133r
Jan Pietersz. (van) Buyl	40r, 128r
Jan Pieterss., waert in De Cogge	201r
Jan Pieterss. van Sceveningen	169r
Jan Pouwels., bleker	102r
Jan Pouwelsse Vos	34v, 38r, 50v, 90r, 94v
Jan Proper	182v
Jan Purtyck	115v
Jan van Ryel	71r, 82v, 131v, 146r, 147v
Jan Roelantss. (pastebacker)	127v, 217v, 220v
Jan de Remere	blad tussen 32 en 33
Jan schuytvoerder, Jonge	143r
Jan van Santen	175r
Jan Scram	104v
Jan Stalpert	blad tussen 32 en 33, 213v
Jan van Telshout, mr.	76r
Jan Thonissen	55v
Jan Thonissen (Eykenduynen)	31v
Jan Thonissen Brassier	37v
Jan van Treslong	14v, 15r, 15v, blad tussen 32 en 33, 115v, 192r
Jan de Vos	191r
Jan van der Wyele	204r, 214v, 215r
Jan Willems. (v/h priester)	159r, 159v
Jan Willems.	30ar, 74r
Jan Willems. van Dorp	123r

Jan Willems. van Huls	59v
Jan Willemsen (Wassenaar)	50r
Jan Willems. Santen	73v
Jan Willemsen smit	42v, 52r, 59r, 74r
Jan Wolff	77r, 163v, 188v, 199r
Jan Zymonss. Cuuy! ?	72r
Janne Bosch	56r
Jannetgen Geritsdr.	161r
Jannetgen wed. Willem Dircxsdr.	76r
Jansdr., Aechte	222v
Janss., Aelbrecht	145v
Janss., Adriaen	133v
Janss. van Buyren, Adriaen – (messelaer)	178r, 195v, 205r
Janss. Croesinck, Adriaen	22v , 23r
Janss. Loppertgen, Adriaen	174r
Janss. alias Pastoortgen, Adriaen	54r
Janss. van Wassenaer, Adriaen	146v
Jansdr., Adriana	76r
Jansdr., Anna(e)	177v, 178r, 185Br, 195v, 205r
Jansdr. van Bemen, Anna	17v
Janssoen, Anthonis palffenier	27r
Janss., Aernt	175r
Janss., Aernt (Eykenduinen)	116v
Janss. Houck, Aernt (Adriaen)	4v, 23v, 24v
Janss. Pauu, Arent	24r, 126r, 215r
Jansdr., Barber. (Jan de Loesdr.)	169r , 169v
Janss., Dirick (Sceveningen)	180r
Janss. van Delff, Dirick – cleermaecker	209v
Janss. van Diemen, Dirick	208r
Janss. van Wourden, Dirick	136v
Jansdr., Geertgen	21r
Janss., Geryt	5v, blad tussen 32 en 33, 33r, 148r
Janss., Geryt (Wateringen)	175r
Janss., Gerrit de Paep	5r, 19r, 21v, 22r, 31r, 34r, 52r, 73v, 74r, 91v, 173r
Janss., Geryt (waert in de Clock)	54v, 55r, 77r, 88r, 99v, 101v, 118v, 122v, 127v
Janss., Gysbrecht	67r, 199r
Janss., Ghysbert	48r
Janss., Gysbrecht (schoenmaecker)	115r
Janss., Gillis	45r
Janss., Hans	16r
Janss., Harper	162v
Jansdochter, Heyltgen	188v
Janss., Heyndrick	blad tussen 32 en 33, 67v, 77r, 100r, 116r, 148r
Janss. Jol, Hubrecht	17r
Janss., mr. Huych	98v, 100v. 113r, 134r
Jansz. Vogel, Jacob	99r
Janss., Jacob de Woost (Woest)	150v
Janss., Jan (Scheveningen)	132v
Janss., Jan	220r
Janss. Abbekerck, Jan	39r
Janss. Dritius, Jan	45v
Janss., Jan (van Voorburch)	19r
Janss. Wolff, Jan	54v
Janss., Joachim.	167v, 171r

Janss., Job	70r, 133r
Janss. Deur, Job	81r
Jansdr., Joosgen	7v
Janss., Joost (van Delff)	27r
Janss., Joris (bode)	175v
Janss., Claes	116r, 148r
Janss., Claes (lakenkoper Delft)	184r
Janssen Ham, Claes	38r
Janss. Persyn, Claes	196v
Janss., Cornelis	25v, 93r, 131r
Janss. Cogge, Cornelis	214r
Janss., Cornelis (van Wassenaer)	213r
Janss., Cornelis (backer)	100v, 143r
Janss., Koen	49v, 139r
Jansdr., Luytgen	120r
Jansdr., Maertyntgen	197v
Jansdochter, Margriete	17v
Jansdr., Mary	111v
Jansdr. (van Ouwen), Maritgen	71r, 138r
Janss., Mathys	66v
Janssen alias ?, Mees	8v, 9r
Janssen, Pieter (Achterom)	36v
Jansdr, Pietertgen	163v
Janssen, Quiryn (van Leyden)	47r, 47v
Janss., Rochus	21r
Jansdr., Toosgen	18v
Janss., Walraven	88v
Janss., Willem in 't Paradijs	184r
Janssen, Wouter	26r
Jaquet Rochussen	5v, 55r, 55v, 127v
Jasper Willems.	155r
Jasper van Strevelant, Dirick	163v
Jasperss., Adriaen	62v
Jasperss., Jan	217v
Jenning Christoffelsz.	46r
Jeroen Decker	30av
Jeroensdr., Magdalena	201r
Jeronimus Borre (raadsheer)	119v, 122v
Jheronimus (Matheusz.)	28B, 28C
Joachim Janss.	167v, 171r
Joachim Robbrechtss.	96r, 116r, 124v, 179v, 200r
Job Aerntsz.	16r
Job Adriaenss	169r
Job/p Heynricxsz. van Sassen	46r, 61v
Job Janss.	70r, 133r
Job Janss. Deur	81r
Jochem Robrechtss.	200r
Joede, Maerten Gertss. de	37r
Joffer, Heyndrick	153v, 167r
Jol, Hubrecht Janssen	17r
Jonass., Cornelis Pieter	170v
Jonas, Pouwels Pieter	155v
Jonge, Jacob de	35v
Jonge, mr. Cornelis de	81r, 91v
Jonge van Baertwyck, Cornelis de	51r

Den Haag
Haags Gemeentearchief
351 Rechtspraak Den Haag 1538-1811 (ORA Oud Rechterlijk Archief)
Inv 1 Quaetclap 1575 nov 29-1579 dec 11

Jongebroer, Cornelis Cornelisz	1r
Jonge Jan de Cuper	166v
Jonge Jan schuytvoerder	143r
Jongewijff, Anna 't (in 't Gasthuis)	6v, 8v
Joosgen Jansdochter	7v
Joost Adriaens	67r, 69r
Joost van der Beecke	58v
Joost Corneliss. (wielmaker)	186v
Joost van Dam	45v
Joost Jacobsz. (burgemeester)	14v, 15r, 35r, 35v, 36r, 36v, 37r, 44r, 46r, 54r, 56v, 57r, 67v, 76v, 99v, Idem
	119v 126v, 129v, 148r, 157v, 160r, 188v, 217v, 220v, 221r
Joost Jacobss. de Bye	119r
Joost Janssen (van Delff)	27r
Joost van Leeuwen	131r, 139v, 140r, 144r
Joost Millinck	176r
Joost Stalpart	73v
Joosten, Adriaen, 's-Gravezande	66v
Joosten, Adriaen backer	30av
Joosten, Dirick	199r
Joostensz., Garbrant	9r
Joosten van Hogenhouck, Gysbrecht	115v
Joostensz. Packebyer, Huych	54r
Joostenz., Lenert	184v
Joostendr., Machtelt	70v
Joosten, Margryete	142v
Joostendr., Neeltgen	177v, 210v
Joostendr., Tryntgen	115r
Joostenzoon, Willem	45v, 175v
Job Janss.,	70r, 81r, 133r
Jop/b van Sassen (lopende bode)	61v
Joppen, Dirick	187v
Joppen, Marycken	6v, 8v
Joris Janss. (bode)	175v
Joris Joriss. linnewever	151v, 171v
Joris Corneliss. (in Den Arent)	70r, 71r, 74r, 124r
Joris van Scoonhoven, joncker	129r
Joris, confrérie St.	157v
Joriss., Adriaen	203v
Jorisd., Cecilia, (x W.Pzn. vder Wan)	165v
Jorisz., Gillis	66v
Joriss., Jan	168r
Jorissen, Jan (Rijswijk)	24r
Joriss., Joris (linnewever)	151v, 171v
Joriss., mr. Lenert	97r
Jorisz, Michiel. (van Eemden)	47v
Joriss., Vranck	200r
Joseph van Hove	51r
Josephgilde, Sint	144r
Josephsdr., Neeltgen	189r
Kaerle Moons	177v, 210v
Calynen, Cornelis	48v
Capella, Geertruyt	50v
Cappella, Claes Willems. v.d.,	

voorlopige versie 2017 sep 30

Ziet u een foutje? Heeft u een aanvulling op het bovenstaande?

Laat het de redactie alstublieft weten via: redactie.apenstaartje@haagsehandschriften.nl.

(bontwerker)	189v, 190r, 191r
Capella, Cornelis (de) ²³³	131v, 140r, 143v
Cappella, Pieter van	46v
Carbault, Loys	118v
Castilië	86r
Cat, Jacob de	182v
Katrine Bartholomees	138v
Kathryne Bartholomeeusdr	163v, 164r
Kathryna Fransendochter	39v
Katherina Cats	127r
Katharina Ysbrants Stercksdr.	84v
Catg?, Heynrick	57v
Cats, Katherina	127r
Catz, zie ook Catg	
Keysser, Dirick Corneliszn.	54v
Keizerstraat	140Br
Ketell, Sebastiaen van der	216v
Kievit, Cornelis	219v
Kievit, Cornelis Anthonyss.	193v
Claes van Dam	101v, 102r, 132r, 147r, 188v, 190v
Claes van Diemen (Heemstede)	196r
Claes Corneliss. van Diemen	196v
Claes Diricxssen (heer/priester)	46r, 52r, 69r, 77v, 116v, 134r
Claes Pieterss van Douu (tresorier)	133r
Claes (de) Grebber	71r, 74r, 124r
Claes Huygenz. (te Leyden)	220r
Claes Janss., procureur postulant	148r
Claes Janss., lakenkoper Delft	184r
Claes Janssen Ham	38r, 116r
Claes Janss. Persyn	196v
Claes Maertss. Bonefaes	213r
Claes Pieterss. (Wassenaar)	179v
Claes Pieterss van Douu	133r
Claes de Cocq	162v
Claes Pier (Pieters.) Lubbe	138r
Claes Rotteval	218r
Claes Zymonss., backer	120v
Claes Willems. (van der Cappella)	
(bontwerker)	189v, 190r, 191r
Claes Willemsen Comen	36r, 36v
Claes Wouters.,	59v
Claessen, Adriaen	28av
Claesz., Adriaen	93v
Claessen Starck, Adriaen	74r
Claess. Hoyekaes, Adriaen	198v
Claess., Aernt (schrijnwerker)	144r
Claess., Floris (timmerman)	176r
Claesdochter, Gryetgen	59v
Claessen, Jacob (waert in Teylingen)	49r, 50r, 187v
Claessen, Jan	42v

---

²³³ Mr. Cornelis van den Cappellen, later zich noemende Cornelis de Cap(p)ella, was van 1510 tot 1555 procureur van het Hof van Holland en sinds 1525 ook notaris. Leefde nog in 1565, overleed vermoedelijk vóór 1572.

Claess., Jan (burgemeester)	162v
Claessen, Aecht wed. Jan	151v
Claessen Hogewerff, Jan	19v
Claess., Cornelis.(Vyer Heemskinderen)	146r
Claessen, Cornelis	46v
Claesss. Nachtegael, Cornelis	111v
Claess., Maerten	62v
Claess., Maerten (backer)	197v, 198r, 218v
Claesdr., Marie	172v
Claesdr., Neeltgen	113r
Claess., Symon	7v
Claessen, Willem	28av
Clara Pieterss.	blad tussen 140v-141r
Claude de Glarges	81v, 142r
Clementss., Jan	111r, 112r, 220r
Cloeck, Andryes, mr. rentmr.	83r
Kneuterdijk (Cnoeterdijck)	133r
Knyff, Jan	77v, 78r
Coebel, zie Coobel (78v)	
Koecken, Anna upte	13v
Koen Geritsz. (molenaar)	72r
Koen Janss.	49v, 139r
Coen Maertss.	170r
Koenraetss., mr. Jacob	203v
Koenenz., mr. Jacob	137v
Koenenz., Jan	17r
Koenss., Cornelis	131r
Koenss., Cryn	142v
Koenen, Machtelt	58v, 128r, 165v, 169v
Coenraets, Machtelt	84r, 152r, 158v, 163r,
Coenraetsdr., Maryken (x Lenert Cornelisz.)	152v, 169v
Koenen, Martgen	132v
Koenss., Neeltgen	131r, 139v
Koenraetsdr., Nyegen	152r, 169v
Coenraets, Odulphus	96v
Koenss, Willem.	142v
Cogge, Cornelis Janss.	214r
Cock, Jan (Sceveningen)	114r
Cocq, Claes de	162v
Kock, Pieter	123r
Cockgen, Dirixck Jacobss.	185Br
kolveniers of St. Sebastiaansdoelen	149v
Comen, Claes Willemsen	36r, 36v
Comen, Cornelis Dirixcssen	50v
Coninck, Franchoy's Thyelmanssen	36v
Coobel, Dirick	78v
Coolhem, mr. Andries van ²³⁴	37v, 57v, 58r
Coolhem, heer Floris van (priester)	134v
Coolwyck, Cornelis van ²³⁵	164v
Coppall, Marino	158v
Coppes, Cornelis	30ar

²³⁴ Organist van de Grote Kerk 1550-1588.

²³⁵ Ontvanger-generaal van de inkomsten der geestelijke goederen voor de Staten van Holland.

Cornelis van Aecken	39r
Cornelis Aertss.	174v
Cornelis Aertss. S ^u ael? (Loosduinen)	196r
Cornelis Adriaenss.	199v
Cornelis Andriess., goutsmit	111v
Cornelis Anthonyss. Kievit	193v
Cornelis Balthess	33v, 42r, 42v
Cornelis Barthoutssen (griffier)	49r, 152v
Cornelis (Se)bastiaenss.	219r
Cornelis Bastiaenssen (Naaldwijk)	30v, 31v
Cornelis Beuckelaer	12r, 19r, blad tussen 32 en 33, 52v, 159r, 181v, 186r, 187r
Cornelis Bottendam	56r, 128r, 173v
Cornelis Brandeling	154r
Cornelis (de) Capella	131v, 140r, 143v
Cornelis Claesss. Nachtegael	111v
Cornelis van Coolwyck	164v
Cornelis Coppes	30r
Cornelis Corneliss. Deucht	45v
Cornelis Corneliss. van der Heyde	77v
Cornelis van der Horst	203r
Cornelis Corneliss. van der Horst	46v, 151v, 168r, 168v
Cornelis Cornelisz Jongebroer	1r, 2v
Cornelis Corneliss. (Pastoortgen)	175r, 178v, 181v, 182r
Cornelis Dirixss. (Dircxss.)	148r, 174r, 186r
Cornelis Dirixcss. (Comen)	50v, 70v
Cornelis Diricxsz. wagnaer	219r
Cornelis Domen	55v
Cornelis Domiss.	127r
Cornelis Franss.	189v
Cornelis Franss. Olivier	6v, 45r, 124r, blad tussen 140v-141r, 185Bv, 211v
Cornelis Geritss. roeper	55v, 199v
Cornelis Jacobsz. Molenyser	180r
Cornelis Jacobss. (van Abcou)	45v
Cornelis Jacobss. Hertgen	23v
Cornelis Janss.	25v, 93r, 131r
Cornelis Janss., backer	100v, 143r
Cornelis Janss. Cogge	214r
Cornelis Janss. Muysaert	9v
Cornelis Janss. (van Wassenaer)	213r
Cornelis de Jonge, mr.	81r, 91v
Cornelis de Jonge van Baertwyck	51r
Cornelis Calynen	48v
Cornelis Claess.	46v
Cornelis Kievit	219v
Cornelis Koenss.	131r
Cornelis Cornelissen van der Horst	46v, 151v, 168r, 168v, 181v
Cornelis (Corneliss.) Pastoortgen	175r, 178v, 181v, 188r
Cornelis Corneliss. van Seyde	77v
Cornelis de Lange	153v, 154v, 156r, 183v
Cornelis Lenertss.	184v, 206r, 207r
Cornelis Loyss.	122v, 132r, 190v
Cornelis Loyss. Wyelant	blad tussen 32 en 33, 76v, 84r, 87r, 127v, 136v
Cornelis Maertensz.	116r
Cornelis Michiels.	103v, 104r, 142v
Cornelis van Myerop	176v, 216v

Cornelis Milaenen	155v
Cornelis Nanninxss.	210r
Cornelis van Nyenrode	169v
Cornelis Pancaess. (Eikenduinen)	25v, 50r, 182r, 201v, 218r, 219r, 222r
Cornelis Pastoortgen	175r, 178v, 181v, 188r
Cornelis van Perzyn	46v
Cornelis Pieterss. bode	153r
Cornelis Pieterss. (collecteur accijns)	133r
Cornelis Pietersz. (van Voorburch)	19r
Cornelis Pieterss. Fem	98r
Cornelis Pieter Jonass.	170v
Cornelis Pieterss. Pons/us	184r
Cornelis Sconeus (rector)	56v, 57r
Cornelis van Soutelande	139v
Cornelis Stalpert	36r
Cornelis de Vellewasser	108r
Cornelis Vincents (van Delft)	50v
Cornelis Walravenss. (Schev)	88v, 89r
Cornelis van Weert	37r
Cornelis Loyss./Loriss. Wyelant	blad tussen 32 en 33, 76v, 84r, 87r, 127v, 136v, 147r, 162v, 193r 196v, 204v
Cornelis Willemsz. in den Raem	35v, 52v
Cornelis de Witte	blad tussen 32 en 33
Cornelis Ysbrants	140v, 159v
Cornelis Zegersz.	120r, 212v
Cornelis Zyersz., bleycker	81r
Cornelis Zybrants	14r, 15r, 30av, 31v, 34r, 34v, 35v, 36v, 37v, 39v, 40v, 42r, 46r, 46v
Idem	54r, 56v, 57r, 148v, 149r
Cornelisz., Adriaen	41r, 132r, 137r
Corneliss., Adriaen (molenaar) 49r	
Cornelisd., Adriaentgen	120r
Corneliss. (Goolten), Aernt	118r
Corneliss., Aernt (timmerman)	30ar
Cornelisz., Aernt (in de proosdij)	60v
Corneliss., Andries	25v
Corneliss., Bouwen	2v
Cornelisd., Ermken	2v
Cornelis Claess. (Vyer Heemskinderen)	146r
Corneliss., Claes – van Diemen	196v
Corneliss. van der Heyde, Cornelis	77v
Corneliss. van der Horst, Cornelis	46v, 151v, 168r, 168v, 181v
Corneliss., Cornelis – Pastoortgen	175r, 178v, 181v, 182r
Corneliss., Cornelis Deucht	45v
Corneliss., Dirick	67v, 88v
Cornelisz. Keysser, Dirick	54v
Corneliss., Floris	blad tussen 140v-141r
Corneliss. Geryt (Z'zee)	87r
Corneliss., Gielis	2r
Corneliss. Faes, Heynrick	155r
Cornelis, Haesgen	186v
Cornelisz, Hedde	151v
Cornelisd., Heyndrickgen	120r
Cornelisz. Cuyting, Heyndrick	104v
Cornelisd., Hester	78v

Cornelisz, Jacob (decker)	48v
Corneliss., Jan (Delfshaven)	176v
Corneliss., Jan	120r
Corneliss., Jan (scrijwercker)	139r
Corneliss., Joost (wielmaker)	186v
Corneliss., Joris	71r, 74r
Cornelisz., Lenert cuyper	152r, 169v
Cornelisz., Lenert lijndrayer	18v
Cornelisz., Louris (van Wilsveen)	165r, 166r
Cornelisdr., Lysbeth	63v
(Cornelisdr), Lysbeth van Montfoort	142v, 182v
Corneliss., Maerten	41r
Cornelisdr., Maritgen	120r
Corneliss., Michiel	175r
Corneliss., Michiel (brouwer te Delft)	109r
Cornelisdr., Neeltgen, wed. Cornelis Coenraats.	151r
Cornelisz., Pieter	22v, 23r, 120v, 135r, 142v
Corneliss., Pieter (Voorschoten)	114r
Corneliss., Seger	120r
Corneliss., Symon	211r
Corneliss., Symon (decker)	50v, 106r, 115r, 120v
Corneliss., Steven (bakker)	5v, 93r, 127v
Cornelisdr., Susanna	214r
Cornelisz., Willem, byervoerder	17v
Cornelisz, Zeger	55v
Corver, Mathys (bode)	113r
Korssz., Lenert	72r
Korssdr., Pietertgen	108v
Korss., Willem (wed. van)	4v, 5r, 28av
Corsberge, Gerardt (Geryt) van ²³⁶	127v, 157v
Corstens van der Beeck, Aernt	221v
Coster, Jan Jacobss.	5v, 90r, 90v
Couck, Adriaen Floriss.	116r
Koye, Margriete van der	191r
Cry(e)p, Adriaen Willemsz (van der)	14v, 15r, 25v, blad tussen 32 en 33, 34r, 34v, 35r, 35v, 36r, 36v, 37r, 37v, 38r, 39v, 40v,
Idem	42r, 44r, 45v, 46r, 46v, 47r, 54r, 54v, 56v, 60r, 67v, 69v, 71v,
75v, 76v, Idem	78r, 80v, 87r, 88r, 88v, 90r, 91v, 93r, 94r, 94v, 98r,
99v, 100v, 113r, 116v	
Idem	124r, 125v, 126v, 127v, 129v, 130v, 139v, blad tussen 140v-
141r, 145v, Idem	146v, 148r, 150r, 151r, 156r, 157v, 158r,
158v, 159v, 165v, 168r, 171v, Idem	173v, 174v, 177v, 178v, 180v,
182r, 182v, 185Br, 186r, 191r, 193r, 196r, Idem	197v, 199r, 200r,
200v, 201r, 204r, 208r, 209v, 210v, 213r, 218r, 219v, Idem	220r,
222r	
Crispiaensgilde, St. ²³⁷	123r
Crispyn Heyn(d)rixss.	30r, 150r, 150r, 172r
Crispyngilde	zie Crispiaensgilde, St.
Cristiaen QuiryNSS	142r
Christiaen de Wees	204r
Cristiaenss., Pieter	184r

²³⁶ procureur Hof van Holland, o.a. in 1584.

²³⁷ Sint Crispiaens- of Crispijnsgilde: schoenmakersgilde.

Christoffel van Mierop	blad tussen 32 en 33, 40v
Christoffel, waert in 't Schaeck	209r
Christoffelsz., Jenning	46r
Croesinck, Adriaen Janss.	22v, 23r
Cronesteyn, joncfrouw van	76r
Cryn Aertss.	198v
Cryn Koenss.	142v
Cuuy! ?, Jan Zymonss.	72r
Cuper, Frans Jacobss.	102v
Cuper, Jonge Jan de	166v
Cuyper, Lenert Cornelisz.	152r, 169v
Cuper, Matheus Willemsz. ²³⁸	53v
Cuyting, Heyndrick Cornelisz.	104v
Laeck, Reynier van der	16r, 114v, 124r, 151v, 171v, 185Bv
Laen, jonker Heynrick van der	37r
Lambrecht Maertssen	50r, 122v
Lambrecht van Outshoorn	45v, 220r, 220v
Lambrechtsz, Heynrick (smid)	50v ,
Lambrechtsz. munter, Heynrick	146v
Lambrechts., Lynken	6v, 8v
Lambrechtsdr., Machtelt	158r, 158v, 161v
Lange, Cornelis de (Dordrecht)	153v, 154v, 156r, 183v
Lange, Jan de (Dordrecht)	153v, 154v, 156r, 183v
Lapstraat (Annastraat)	131r
Laurens de Roovere	51v
Laurens van Bronckhorst	139r
Laurens Veau, meester.	36v
Laurens Verbeeck	21r, 50v
Laurens van den Beke	211r
Leeuwen, Joost van	131r, 139v, 140r, 144r
Leeuwen, Machtelt van	193v
Leeuwen, Pieter van	219v
Leiden	47r, 47v, 58r, 65r, 78v, 114v, 220r
Leiweg	19v
Lembeck, Lenaert van	189r
Lembeck, Sebastiaen van (de)	7r, 12r, blad tussen 32 en 33
Lenert Cornelisz. cuyper	152r, 169v
Lenert Cornelisz. lijndrayer	18v
Lenert Joostenz.	184v
Lenert Joriss., mr.	97r
Lenert Korssz.	72r
Lenert Ysbrantsz.	54v, 67v, 76v, 88r, 96r, 116r, 119r, 148r
Lenaert van Lembeck	189r
Lenert van Zevenbergen	175v
Leenert Zymonssen	10r, 16v, 17r, 28av, 29r, 49v, blad tussen 140v-141r
Lenertss., Bouwen	33v
Lenertss., Jacob	32r
Lenertss., Jacob (scoelapper)	54r
Lenertss., Cornelis	184v, 206r, 207r
Leprozen (Leprooshuis)	196v
Lezaen, mr. Jan van ²³⁹	59v

²³⁸ Voor een Matheus Willemsz. Cuyper, zie *De Nederlandsche Leeuw*, vol. 116, pag. 411. Het betreft daar vermoedelijk Den Haag, 1570.

Lievenssen, Barthout	40v, 41r
linnewever, Joris Joriss.	151v
Lodewyck Heynricksz. (munter)	45v
Lodewyck schoolmeester	17r
Loes, Jan de	169r
Loosduinen	2r, 148r, 159v, 196r
Loppertgen, Adriaen Janss.	174r
Louffsz., Michiel	182v
Louris ver Beeck	21r, 50v
Louris Diricxss. Rosenburch	159v
Louris Cornelisz. (van Wilsveen)	165r, 166r
Louu (Louris) Rosenburch	133r, 140v
Louriss., Adriaen (molenaar)	93v
Louriss., Gerrit backer	148v
Louriss. van der Wyer, Jan	47v
Loyss., Cornelis	122v, 132r, 190v
Loyss Wyelant, Cornelis	87r, 147r
Loys Carbault	118v
Lozerlaan	19v
Lubbe, Claes Pier (Pieters.)	138r
Lubbertsz., Adriaen	21r
Lubeeck Dirxss.	134r
Lubburch Florisdr.	213r
Lucas Gerrit Vranck	28cv
Luytgen Jansdr.	120r
lijndrayer, Lenert Cornelisz.	18v
Lynken Lambrechts.	6v, 8v
Lysbeth Gysbrechtsdr.	28av, 30av
Lysbeth Cornelisdr.	63v
Lysbeth Maertensdr.	62v
Lysbeth (Cornelisdr) van Montfoort	142v, 182v
Lysbeth Pieters.	150v
Maerten van den Donck	
alias Blommeert	27r
Maerten Foppen	100v, 123v
Maerten Frerixsz. / Vrelicxss., (schoenmaker)	7r, 80v, 176v
Maerten Gertss. de Joede	37r
Maerten Heyndrixcxss.	114r
Maerten Claess.	62v
Maerten Claess., backer	197v, 198r, 218v
Maerten Cornelissen	41r
Maerten Meyster	36r
Maertss., Adriaen	5v
Maertssen Persoon, Adriaen (Wateringen)	19r
Maertss. Bonefaes, Claes	213r
Maertss., Coen	170r
Maertensz., Cornelis	116r
Maertssen, Lambrecht	50r, 122v
Maertensdr., Lysbeth	62v
Maertss., Pieter	152v, 175r

---

²³⁹ Mr. Jan van Lezaen, geb. ca. 1530, raad ordinaris Hof van Holland.

Maertenssen, Symon	45v, 126v, 183v, 204v
Maertssen, (Vin)cent	25v, 50r
Maertens, Anna e.v. Vogel	99r
Maertyntgen, (x Jan Heyndrcixs.)	218v
Machtelt Jacobsdr.	131r
Maertyntgen Jansdr.	197v
Machtelt Joostendr.	70v
Machtelt Koenen	58v, 128r, 163r, 165v, 169v
Machtelt Coenraets	84r, 152r, 158v
Machtelt Lambrechtsdr.	158r, 158v, 161v
Machtelt van Leeuwen	193v
Magdalena Jeroensdochter	201r
Margriete Jansdochter	17v
Margryete Joosten	142v
Margriete van der Koye	191r
Mary (Maritgen) Heyndricxssdr.	184r
Mary (Maritgen) Jansdr.	111v, 184r
Marie Claesdr.,	172v
Mary Michielen	49v
Marycken Baer(e)nstr.	1r, 2v
Marycken Joppen	6v, 8v
Maryken Coenraetsdr.	152r, 169v
Marino Coppall	158v
Maritgen Bacxster	49v
Maritgen Dammasdr., weduwe	98v, 100v, 113r
Maritgen Diricxdr	21r
Maritgen d'Uytdreechster	176r
Maritgen Franssen	55v
Maritgen (Mary) Heyndricxssdr.	184r
Maritgen, wed Jan v. Hemelaer	76r
Maritgen (Mary) Jansdr.	111v, 184r
Maritgen Jansdr. (van Ouwen)	71r, 138r
Maritgen Cornelisdr.	120r
Martgen Koenen	132v
Maritge van der Meer(en)	76r, 84v
Maritgen Screvelsdr.	184v, 207v
Mathys Benninck	81r, 103v
Matheus Fyerlinge, mr.	blad tussen 32 en 33
Matheeus Jacobssen (Briel)	33v
Mathys Janss.	66v
Mathys Corver bode	113r
Mathys Pietersz.	66v
Matheus Willemsen Cuper	53v
Matheusz., Gerit	74v
Mathyss., Heynrick (messenmaker)	70v
Matheusz., Jheronimus	28Bv, 28Cv
Mathyss., Ysbrant	204v
Meeckeren, [Jan van]	7r, 28v, 63r, 74r, 164r, 178v
Meer(en), Maritge/Maria van der	76r, 84v
Meerkercke, mr. Dirck van	1r, 2r, 4v, 12v, 14r, 15r, 18v, 20v, 23r, 28av, 29r, 30av, 31v, 35v, 36r, 36v
Idem	38r, 40v, 42r, 44r, 51r, 60r, 67v, 76v, 80v, 88r, 115v, 146v, 147r, 152v, Idem
Mees Janss[en] alias Puyten?	8v, 9r
Meynert Pietersz.	167v

Meynngen Willemsdr.	48v, 95r, 128v
Meyster, Maerten	36r
Meliss., Thomas	148v
Merssche, mr. Jacob van de (de la)	145v, 148v, 149r
messemaker, Dirick	131r
Messing, Franchoy (koopman Antw)	151r
Michiel Adriaenss.	219r
Michiel Aertssen	49v
Michiel Diricxsz.	5v, 8r, 55r, 127r, 127v
Michiel Jorisz. (van Eemden)	47v
Michiel Corneliss.	175r
Michiel Corneliss. (brouwer Delft)	109r
Michiel Louffsz.	182v
Michiel van Woerden	58r, 77v
Michielsz., Heynrick (chirurgijn)	39v, 196r
Michielsz., mr. Heynrick (vroedschap)	100r
Michielssen, Jan	46r, 47r, 143r, 217r
Michiels., Cornelis	103v, 104r, 142v
Michielen, Mary	49v
Michielss., Pieter	111v
Michielsconvente (Haarlem)	58r
Mierop, Cristoffel van	blad tussen 32 en 33
Myerop, Cornelis van	176v, 216v
Milaenen, Cornelis	155v
Millinck, Joost	176r
Mierop, Christoffel van	40v
Moeys, jkvr.	83r
Moja(e)len/Moyaelen, Vranck van	14v, blad tussen 32 en 33, 54v, 76v, 88r, 99v, 115v, 148r
Molenysser, Franchoy Cornelisz.	221v
Molenyser, Cornelis Jacobsz.	180r
Monte Valdon(n)a, (Jan) Baptista de	3r, 13r, 14r, 15v, blad tussen 32 en 33, 176r
Montfoort, Lysbeth (Cornelisdr) van	142v, 182v
Moons, joncfrouwe	76r
Moons, Heynrick	blad tussen 32 en 33
Moons, Kaerle	177v, 210v
Moriaen, herberg De	142r, 158r, 158v, 159r, 161v
Moriaenshooft	168r
Muyssaert, Cornelis Janss.	9v
Muysser, Dirick	131r, 140r
Munter, Heynrick Lambrechtsz.	146v
Naaldwijk	31v
Nachtegael, Cornelis Claesss.	111v
Nanninxss., Cornelis	210r
Neeltgen Baerntsdr.	67r
Neeltgen, wed. Gerrit Allerts	76r
Neeltgen Joostendr.	177V, 210v
Neeltgen Josephsdr	189r
Neeltgen Claesdr.	113r
Neeltgen Koenss.	131r, 139v
Neeltgen Cornelisdr., wed. Cornelis Coenraats.	151r
Neeltgen Willemsdr.	23v, 24v, 105v, 221v
Neck, Adriaen Willemsen van	39v, 82v, 127r
Neck, Willem van	82r, 82v

Nicolaes Gregorii	10r
Nicolaes van der Wyele	52v, 214v
Nicolaasgasthuis, Sint-	75v
Nyesgen Koenraetsdr	152r, 169v
Nyeulants, joncfr. Ysabeau	123r
Nieuwstraat	196r
Noordeinde	75v, 98r, 104v
Noortmolen ²⁴⁰	85v, 100r, 137r
Noot, joncker van der	129r
Nyenrode, Cornelis van	169v
Odulphus Coenraets	96v
Ocker Jacobssen	37r
Oetgiers, Philips	150r
Olivier Pieterss. (tot Loosduinen)	148r
Olivier, Cornelis Franssen ²⁴¹	6v, 45r, 124r, blad tussen 140v-141r, 185Bv, 211v
Ontkommersgilde, Sint-	110r, 111r
Oost-Escamp	19v, 25v
Orangien	20r, 68r
Ot(en) Baerntss.	126r, 183v
Otto Geritss.	200v, 201v, 202r, 203v
Ottez., Dirick (Leyden)	114v
Outshoorn, Lambrecht van	45v, 220r, 220v
Ouwen, mr. Jan van	69v, 74r, 74v, 138r
Ozyer Diricxsz.	211v
Paep, Gerrit de – Janssen	5r, 19r, 21v, 22r, 31r, 34r, 52r, 73v, 74r, 91v, 173r,
Idem	178v, 179r, 185v, 193r, 200v, 201v, 220v
Paep, Jan de	126v
Paeu, Dirck	45v (zie ook Pauu)
Paffroy, Joncheer van	blad tussen 32 en 33
Packebyer, Huych Joostensz.	54r
Pancaessens, Cornelis (Eikenduinen)	25v, 50r, 182r, 201v, 218r, 219r, 222r
Papendrecht	117v
Papestraat	204v
Paradijs	170v, 184r
Pastoortgen, Cornelis	175r, 178v, 181v, 182r, 188r
Pauw, Arent Janssen ²⁴²	23v, 24r, 24v, blad tussen 32 en 33, 139v, 215r, 216v
Pauu, Dirck Janss. ²⁴³	7v, 10v, 45v, 77v, 216v (zie ook Paeu)
Peris Buzyn, Jan	177v
Pere Buzin Jan	210v
Persoon, Andriaen Maertenss.	19r
Persyn, Claes Janss.	196V
Perzyn, Franchoy van	36r
Perzyn, mr. Hypolitus van	36r
Perzyn, Jacob van	36r, 149v, 154r, 155r, 166r
Perzyn, Jan van	36r
Perzyn, Cornelis van	46v
Persyns, Pieter van	131v
Philips van Assendelft, jonker	36r

²⁴⁰ Staande aan de uitvalsweg naar Scheveeningen, in het verlengde van het Noordeinde (teg. Zeestraat).

²⁴¹ Schout van Scheveningen.

²⁴² Zie J. Smit, *Den Haag in den Geuzentijd*, p. 201, 138, 178 en www.haagseelite.nl.

²⁴³ Schepen van Den Haag, 1568-1572; cf. www.haagseelite.nl.

Philips Dirick Dirixss. (Voorburch)	182r
Philips Gyssen	19v
Philips Heyndricxss., decker,	199r
Philips Huygens z.	4v, 25v
Philips Oetgyers	150r
Philipsz., Jacob (Jaep) Jan	5r, 31r
Pieter Adriaenss.	173v
Pieter Adriaenss., vleyshouder	222v
Pieter Adriaensz. (Smout)	55v, 127r, 153v, 154v, 156r, 183v
Pieter Adriaensz. in 't Rijst	120r
Pieter Baers, mr.	117v
Pieter Bartss.	115r, 118r
Pieter Bock	123r
Pieter Boyen	108v, 109r
Pieter de Bracxster	20v
Pieter van der Burch	204r
Pieter van Diepenhorst, heer	91v
Pieter Diricxsz., Toontgen	175v
Pieter de Febvre (heer v Werkendam)	132r, 137r
Pieter Franssen	55v, 127r, 127v
Pieter Franss., vleyschouder	196r
Pieter Gysbrechtsz.	55v, 56r, 120r, 127r, 128r
Pieter Hanneman	75v, 157v
Pieter Harmenss. v Geertruydenberg	150r
Pieter Hartoechssen	48r
Pieter Heynrixssen Tael	32r, blad tussen 140v-141r
Pieter Hofflant	20v, 167v
Pieter Jacobss. (molenaar)	93v
Pieter Jacobsz., mandemaecker	54v
Pieter Jacobsz. (vroedschap)	67v, 76v, 100r, 116r
Pieter Janssen (Achterom)	36v
Pieter Jonas, Pouwels	155v
Pieter Jonass., Cornelis	170v
Pieter van Cappella	46v
Pieter Cornelisz.	22v, 23r, 120v, 135r, 142v
Pieter Corneliss. (Voorschoten)	114r
Pieter Cristiaenss.	184r
Pieter Kock	123r
Pieter van Leeuwen	219v
Pieter Maertss.	152v, 175r
Pieter Michielss.	111v
Pieter van Persyns	131v
Pieter Pols (notaris)	140r
Pieter Post	50r
Pieter Pouwelsz.	30v, 153v, 167r
Pieter Sanguyn Pieterss. (Swangyn)	81v, 125v, 132v, 138v, 142r
Pieter de Vlaminc	33r
Pieter de Vryes	1r, 2r, 4v, 2r, 4v, 11r, 12v, 14r, 14v, 15r, 18v, 20v, 23r, 23v, 24v, 25r,
Idem	28v, 29r, 30v, 54v, 67v, 76v
Pieter Willems., backer	109v, 112r
Pieter Wollebrantsz., mr.	blad tussen 32 en 33, 161r, 163r, 166v
Pieter Zyperen	47r, 186v
Pieterss., leydecker, Aernt	81r, 91v
Pietersz. Groen, Adriaen	19v, 25v

Pieterss. Groen, Adriaen	25v, 122v, 147v
Pietersdr., Anna	21v
Pietersz., Blasius	132r
Pieterss. van Ryn, Dirick	62v, 63r
Pietersdr., Fytgen	180r
Pieterss., Geryt (cleermaecker)	171r, 171v
Pietersz., Haddeman	55v, 127r
Pieterss., Jacob schoemaker	152v, 179v
Pieterss., Jan (Jan Adriaenss. alias –)	180v
Pieterss., Jan (predikant)	133r
Pieterss. Jan (van Sceveningen)	169r
Pieterss., Jan backer	111v
Pietersz. (van) Buyl(s), Jan	40r, 128r
Pieterss., Jan (waert in De Cogge)	201r
Pietersz., mr. Yeman	blad tussen 32 en 33
Pieterss., Claes (Wassenaar)	179v
Pier (Pieters.) Lubbe, Claes	138r
Pieterss van Douu, Claes	133r
Pieterss., Clara	blad tussen 140v-141r
Pieter Jonass., Cornelis	170v
Pieterss., Cornelis bode	153r
Pietersz., Cornelis, (van Voorburch)	19r
Pieterss., Cornelis (collecteur accijns)	133r
Pieterss., Cornelis Pons?	184r
Pieterss. Fem, Cornelis	98r
Pieters., Lysbeth	150v
Pietersz., Mathys	66v
Pietersz., Meynert	167v
Pieterss., Olivier (tot Loosduinen)	148r
Pieterss., Pouwels.	5r
Pieterss., Rombout	112r
Pieterss., Seger	117r, 127r
Pieterssen, Thonis	38r
Pietersdr., Tryntgen	108v, 209r
Pieterss. van der Wan, Willem	165v, 175r
Pietersz. Scouten, Willem	23v, 24v, 25r
Pieterss., Wouter (v. Amsterdam)	174v
Pietetgen Dirckxdr	2r
Pietergen Jansdr	163v
Pietergen Korss.dr.	108v
Pauwels Jacobsz. Bol	19v, 25v
Plaats (straatnaam)	66r, 95r
Plasse, Silvester van de	210v
Pluym, Willem Adriaensz.	121r
Pols, Pieter	140r
Post, Pieter	50r
Poten, de (straat)	93v, 158v
Pous/Pons?, Cornelis Pieterss.	184r
Pouwels van Alckemade	blad tussen 32 en 33
Pouwels Pouwels. (in de Moriaen)	142r, 158r, 158v, 159r, 161v, 162r
Pouwels Domiss.	127r
Pouwels Jacobsz. Boll	25v
Pouwels Pieter Jonas	155v
Pouwels Pieterss.	5r
Pouwels Splinter (tresorier)	158v

Pouwels Waeffelaer	12v
Pouwelsdr., Anna	192r
Pouwels., Jan (bleker)	102r
Pouwels. Vos, Jan	34v, 38r, 50v, 90r, 94v
Pouwelsz., Pieter	30v, 153v, 167r
Pouwels., Pouwels (in de Moriaen)	142r, 158r, 158v, 159r, 161v, 162r
Pouwels., Reynier	82v
Predicarenklooster (Voorhout)	119v
Proper, Jan (scharenslijper)	182v
Puyten?, Mees Janss.	8v, 9r
Purtyck, Jan ²⁴⁴	115v
Pynsen van Steenhuysen, Jacob	37r
Quirynd Janssen (van Leyden)	47r, 47v
Quiryndss., Cristiaen	142r
Ratinge, huis te Dordrecht	117v
Reyer van der Does, mr.	149r, 154r, 155r, 166r
Reyerss., Frans	9v, 23v, 24v, 25r, blad tussen 32 en 33, 147r, 175v
Reynier van der Laeck (cuyper)	16r, 114v, 124r, 151v, 171v, 185Bv
Reynier Pouwels.	82v
Remere / Roovere, Jan de	blad tussen 32 en 33
Renes? (vroedschap)	14v
Ryel, Jan van	71r, 82v, 131v, 146r, 147v
Robbrecht Heyndricxss.	153r
Robbrechts., Annetgen	153r
Robrechtsz., Jacob	111v, 112r
Robbrechtss., Joachim	96r, 116r, 124v, 179v, 200r
Rochelle, Hans de	167v, 176v
Rochus Janssen	21r
Rochuss., Heynrick	54v, 55v, 56r, 120r, 127r
Rochuss., Jacquet	5v, 55r, 55v, 127v
Den Rooden Schilt (herberg)	174v
Roelant van Bouhuussen	176r
Roelant Heymans.	176r
Roelant Hoymansz (bode)	47v
Roelantss., Jan (pastebacker)	127v, 217v, 220v
Roeloffsz, Anthonis	51r
Roeloffsz., Jacob	45v
Rombout Pieterss.	112r
Rombout Willemsz. Busschart	77v, 78r
Rooster, huis den	189v
Roovere / Remere, Rimere, Laurens de	51v
Roseel,	zie Rochelle
Rosenburch, Loris	133r, 140v
Rosenburch, Loris Diricxss.	159v
Rotterdam	61v, 116r
Rotteval, Claes	218r
Rutgerss., Geryt	108v
Ryckdom, Heyndrick den	23v
Ryn, Dirick Pieterss. van	62v, 63r
Rysberge, Aernt van	100r, 148r, 175v

²⁴⁴ Notaris, secretaris van het Hof van Holland, weesmeester (1584).

Den Haag
Haags Gemeentearchief
351 Rechtspraak Den Haag 1538-1811 (ORA Oud Rechterlijk Archief)
Inv 1 Quaetclap 1575 nov 29-1579 dec 11

Rijswijk	24r, 48v, 72r, 105v
Ryst, Pieter Adriaensz. in 't ²⁴⁵	120r
Sacramentsgasthuis	21v
Sacramentsgildehuys	53v, 168r, 191v, 208r, 208v, 209r
Salamon van der Houven	14v, 24r, 25r, 56v, 73r, 156r, 186v
Sanders, Annetgen wed.	183r
Sanders, Evert	183r
Sanguyn (Swangyn), Pieter ²⁴⁶	81v, 125v, 132v, 138v, 142r
Santen, Jan van	175r
Santen, Jan Willems.	73v
Sassen, Job Heynricxss. van	46r, 61v
Schaegen, jkr Aelbrecht van	45v
Schaegen, heren van	122r
Schaeck, Christoffel, waert in 't –	209r
Scheffer / Schetter, Hans	78v
Scheveningen	26r, 32r, 32v, 33v, 45r, 71v, 88v, 89v, 110r, 114r,
idem	132v, 140Br, 140Bv, 169r, 180r
schoemaker - Jacob Pieterss.	152v
schoolmeester, Lodewyck	17r
Schoolstraat	111r
Sconeus, Cornelis (rector) ²⁴⁷	56v, 57r
Scoonhoven, joncker Joris van	129r
Sc(h)outen, Willem Pietersz.	23v, 24v, 25r, blad tussen 32 en 33
Scram, Jan	104v
Screvelssen, Adriaen	1r, 2r, 4v, 12v, 14r, 14v, 15r, 18v, 20v, 23r, 23v, 24v, 25r, 26r,
28av, 29r, Idem	30av, 31v, 34r, 34v, 35r, 35v, 36r, 36v, 37r, 38r, 39v,
40v, 42r, 44r, 45v.	
Idem	46v, 54v, 60r, 67v, 69v, 71v, 76v, 78r, 87r, 88r, 88v, 90r, 91v,
93r, 94v, Idem	98r, 99v, 100v, 113r, 114r, 115v, 123r, 124r, 125v,
129r. 129v, 130v,	
Idem	146v, 148r, 150r, 151r, 156r, 157v, 158r, 158v, 160r, 165v,
166r, 171v, Idem	173r, 173v, 174v, 177v, 178v, 181v, 182v,
185Br, 186r, 191r, 193r, 196v, Idem	200r, 201r, 208r, 209v, 210v,
212r, 213r, 218r, 220r, 222r	
Screvelsdr., Maritgen	184v, 207v
schuytvoerder, Jonge Jan	143r
Sebastiaen Aelbrechtsz., backer	71r, 179v
Sebastiaen Aelbrechtsz., in Den Ancker	71r, 74r, 124r, 138r, 215v
Sebastiaen Franss.	67r, 69r
Sebastiaen van Geersberge	48v, 176v
Sebastiaen van der Ketell	216v
Sebastiaen van (de) Lembeeck	7r, 12r, blad tussen 32 en 33
Sebastiaen Willems.	213v
Sebastiaenss., Cornelis	219r
Sebastiaans- of kolveniersdoelen	149v
Segbroek	25v, 74r
Segelyn van Dam	188v
Seger Corneliss.	120r
Seger Giliss.	10v, 11a ^v

²⁴⁵ Vermeld in Recht.arch van Wasenaar, inv.nr. 7, f.10v (bewerking H.J. van der Waag). Zie www.hogenda.nl.

²⁴⁶ Deurwaarder Hof van Holland.

²⁴⁷ Cornelis Schoon of Cornelius Schonaeus (1540 Gouda –1611 Haarlem), rector Latijnse school Den Haag 1572-1574; rector Latijnse school Haarlem 1574-1609.

Sege Pieterss.	117r, 127r
Seyde, Cornelis Corneliss. van	77v
Silvester van de Plasse	210v
Sint Josephsgilde	144r
Symon Claess.	7v
Symon Corneliss.	211r
Symon Cornelissen (decker)	50v, 106r, 115r, 120v
Simon van der Does	12v, 14r, 14v, 15r, 18v, 20v, 23r, 23v, 24v, 25r, 26r, 28av, 29r, 30av, 31v, Idem
	54v, 67v, 76v
Symon Geritss. Storm van Wena	94r
Symon Maert(en)ssen	45v, 126v, 183v, 204v
Sint Josephgilde ²⁴⁸	144r
Sint Crispiaensgilde (schoenmakers)	123r
Sint-Nicolaasgasthuis ²⁴⁹	75v
Sirclaes	zie: Tserclaes
Smit,	zie Jan Willems
Smith, Egbert de	116r, 212v
Smout, Pieter Adriaensz.	153v, 154v, 156r, 183v
Snael?, Cornelis Aertss. (Loosduinen)	196r
Sohey, Hubrecht van	27r
Snouck, Adriaen	16v, blad tussen 32 en 33
Snouck, Cent	167v
Soetgen Huygendr.	11a ^r
Son te Delft, huis De	184r
Soutelande, Cornelis van	139v
Splinter, Pouwels (tresorier)	158v
Spoye	zie Spui
Sprangen, heer van, zie: Jacob van der Duyn	
Spui	1r, 2v, 24r, 108r, 109v, 137v, 163v, 167v, 174r, 186v
Spijckerboor, het (huisnaam)	46r
Stalpert, Aeffgen	81r
Stalpert, Jan	blad tussen 32 en 33, 213v
Stalpart, Joost	73v
Stalpert, Cornelis	36r
Starck, Adriaen Claessen	74r
Steenhuysen, Jacob Pynsen van	37r
Steffen Dirccsz	26r, 32r, 42r, 42v, 49v, 98r, 98v, 105v, 116v, 119v, 120v, 121r, 123r,
Idem	126r, blad tussen 140v-141r, 141r, 166v, 167r, 167v
Stercksdr., Katharina Ysbrants	84v
Steven Corneliss. (bakker)	5v, 93r, 127v
Stynen, waert in de Burch, Andries	36r, 133r, 215v, 216r
Storm van Wena, Symon Geritss. ²⁵⁰	94r
Strevelant, Dirick Jasper van	163v
Struys, De	97v
Suael ?, Cornelis Aertss. (Loosduinen)	196r
Susanna Cornelisdr.	214r

²⁴⁸ Het St. Joseph- en Ewoüts-gilde omvatte timmerlieden, schrijn- en ebbenhoutwerkers en wielmakers (cf. De Riemer, *Beschryving* II, 2e stuk, p. 286).

²⁴⁹ Gelegen op de hoek Oude Molstraat en Grote Halstraat, tegenover de Groenmarkt.

²⁵⁰ Simon Gerritss. Storm van Wena, secretaris hoogheemraadschap Delfland 1573-1588, naar Den Haag vertrokken in 1578 (C. Postma, *Het hoogheemraadschap van Delfland in de middeleeuwen*, 1289-1589 (Hilversum, 1989)).

Den Haag
Haags Gemeentearchief
351 Rechtspraak Den Haag 1538-1811 (ORA Oud Rechterlijk Archief)
Inv 1 Quaetclap 1575 nov 29-1579 dec 11

Swaentgen Aelbrechtsdr.	57v
Sybrand Jacobss.	100r
Symon	zie: Simon
Zymonss., Claes (backer)	120v
Sytgen, wed. Faes Berwoutss	98r
Tael, Pieter Heynrixssen	32r, blad tussen 140v-141r
Teylingen	6r, 187v
Teylingen, mr. Augustyn van	16v, blad tussen 32 en 33
Teylingen, Jacob van	blad tussen 32 en 33
Telshout, mr. Jan van	76r
Tyelmans, Aechgen	81r
Thyelmanssen Coninck, Franchoys	36v
Thomas Meliss.	148v
Thonis Pieterssen	38r
Thonisd., Toentgen	38r
Thonissen, Hubrecht	26r, 32r, 33r, 48v, 88v
Thonissen, Jan	55v
Thonissen, Jan (Eykenduynen)	31v
Thonissen Brasser, Jan	37v
Toontgen Pieter Diricxsz.	175v
Toentgen Thonisd.	38r
Toosgen Jansdr.	18v
Treslong, Jan van	14v, 15r, blad tussen 32 en 33, 115v, 192r
Tryn van Gelder	176r
Tryn Gerytsdr.	175v
Tryt(gen) Jansdr (Spoye)	1r, 2v
Tryntgen Joostendr.	115r
Tryntgen Pietersdr.	108v, 209r
Tserclaes	zie Circlaes (140r)
Uytdreechster, Maritgen d'	176r
Utrecht	21v, 35r, 134v, 149r, 160v
Vastert Jacobss.	173v
Veau, meester Laurens	36v
Veecke (Vesque), Heyndrick van de	133r
Veer, Anthony	117v
Veere	11r
Velde, Adriaen van den	16v, blad tussen 32 en 33, 81r
Vellewasser, Cornelis de	108r
Venestraat	39v, 196r
Verbeeck, Laurens	21r, 50v
Verduyn, Willem	52r
Verhooch	14v, 15r (volgens De Riemer: Verhorst)
Verhooch, mr. Aernt	11Bv, blad tussen 32 en 33
Vermey, Jacob	137v
Vesque (Veecke), Heyndrick van der	133r
Vetth, Geryt de	102v
Vierheemskinderen, De (herberg)	146r
Vierling, zie Fierlinge	
Villers, Jacques de ²⁵¹	46r, 52r, 79v

²⁵¹ Jacques de Villers (Villeers/Villiers) komt voor als tafelhouder (lombard) in o.a. Den Haag. Zie HGA, OA, inv.nr. 5792 en 5793.

Vincent	zie ook: Cent
Vincent Geritss.	200v, 201v, 203r, 203v
Vincent Gerytsz. (in 't Spyckerboor)	46r
Vincent Maertssen	25v, 50r
Vincent van Wieringen	14v, 15r, 31r, blad tussen 32 en 33, 34r, 34v, 35r, 35v, 36r, 36v, 37r, 38r,
Idem	40v, 45v, 54r, 54v
Vinents, Cornelis (van Delft)	50v
Vlamingstraat	97r
Vlaminck, Pieter de	33r
Vogel, Jacob Jansz.	99r
Voorburg	9v, 19r, 182r
Voorhout	220r
Voorcappelle (Voorschoten) ²⁵²	114r
Voorschoten	114r
Vos, Jan de	191r
Vos, Jan Pouwelssen	34v, 38r, 50v, 90r, 94v
Vosken, het (herberg)	175v
Vranck van der Bye	151r
Vranck Heynricssen	43v, 123v
Vranck Joriss.	200r
Vranck van Moja(e)len	14v, 54v
Vranck, Lucas Gerrit	28cv
Vrederick Brunt	149v
Vrerixsz., Maerten (cf Frerixs)	7r, 80v, 176v
Vries, Heynrick de	53r
Vries, Jan Heyndricss. de messemacker	157v
Vries, Pieter de	1r, 2r, 4v, 12v, 14r, 14v, 15r, 18v, 20v, 23r, 23v, 24v, 25r, 28av, 29r,
Idem	30av, 31v, 67v, 76v
Waeffelaer, Pouwels	12v
Walraven Janss.	88v
Walravenss., Cornelis (Schev)	88v, 89r
Wan, Willem Pieterss. van der ²⁵³	165v, 175r
Warnardt van Batenburch, jonker	35v
Warmond, huis van	155r
Wassenaar	37r, 179v
Wassenaer, jhr. Andries baron van ²⁵⁴	37r
Wateringen	19r, 30v, 175r, 215r, 219r
Weert, Cornelis van	37r
Wees, Christiaen de ²⁵⁵	204r
Weyntgen Adriaensdr.	111v
Weyntgen Egbertsdr.	116r

²⁵² Ook wel Vuer- of Veurcappelle, onderdeel van het dorp Veur, destijds behorend tot Voorschoten. Thans deel van Leidschendam.

²⁵³ Willem Pietersz. van der **Wan**, vroedschap, 1568 regent Leprooshuis Den Haag (De Riemer, *Beschryving I*, 486).

²⁵⁴ Jonker Andries van **Wassenaerf** was een onecht kind (bastaard) van Jan II van Wassenaar. Zie J. de Riemer, *Beschryving van 'sGraven-Hage I*, 2e stuk (Delft 1730) p. 727: 'In laater tijd vind men aangetekent, dat Andries bastaard van Wassenaar dit huis [i.e. huis Wassenaar aan Kneuterdijk] in 't jaar 1558 bewoont heeft.'

²⁵⁵ Christiaen de Wees was notaris in Den Haag admissie hernieuwd op 16-7-1579, zie *Jaarboek Die Haghe* 1902, p. 413.

Weyntgen, wed. Egbert de Smit	212v
Werkendam	137r
Westeinde	43r, 48r, 65r
West-Escamp	19v, 25v
Wyel, jkvr. van der	5r, 31r, 52v
Wyelant, Cornelis Loyss. (deurw.)	87r, 127v, 136v, 147r, 193r, 196v, 204v
Wyelant, Cornelis	blad tussen 32 en 33, 76v, 84r, 162v
Wyelen	14v
Wyele, Jan van der	204r, 214v, 215r
Wyele, Nicolaes van der	52v, 214v
Wyer, Jan Louriss[en] van der	47v
Wyeringen	131r
Wyeringen, Dirick Franssen van	blad tussen 32 en 33. 54v, 67v, 88r
Wieringen, Vincent van	14v, 15r, 31r, blad tussen 32 en 33, 34r, 34v, 35r, 35v, 36r,
36v, 37r. 38r,	
idem	40v, 45v, 54r, 54v, 60r, 67v, 69v, 71v, 75v, 76v, 80v, 87r, 88r,
88v, 90r,	
idem	91v, 93r, 94r, 94v, 98r, 99v, 100v, 113r, 115v, 116v, 124r,
125v, 126v,	
idem	129v, 130v, 139v, 143r, 144r, 146v, 148r, 151r, 151v, 152r,
156r, 158r,	
idem	158v, 159v, 160r, 166r, 168r, 171v, 172r, 173r, 173v, 174v,
177v, 178v,	
idem	180v, 182v, 185r, 185Br, 186r, 191r, 193r, 197v, 199r, 200r,
200v, 201r, idem	204r, 208r, 209v, 210v, 212r, 213r, 218r,
219v, 220r, 222r	
Wilde Zee, de	126v
Willeboort Willems.	176r
Willem Aemss.	148r
Willem Adri[aen]ss.	173v
Willem Adriaensz. Doncker	154v, 167v
Willem Adriaensz. Pluym	121r
Willem van Berendrecht	94r
Willem den Bour	122r
Willem van Dam	21v
Willem Diricxsz	42v, 44r
Willem Dircxsd., Jannetgen	76r
Willem Doess. (Wateringen)	215r
Willem van der Duyn	46r
Willem van Duyn, jkr.	46v
Willem Evertss.	152v, 204v
Willem Franssen	49v, 99r
Willem van der Goes	26v
Willem Goossens	193v
Willem Hallinck	223r
Willem Hanneman	75v
Willem Heyndricxs.	95r, 168r, 191v, 206r, 207r, 209r
Willem Heyndricxs, houtkoper Deur	184v
Willem Ing(e)enpas	84r, 87r
Willem Joostenzoon	45v, 175v
Willem Janss. in 't Paradys	184r
Willem Claessen	28av
Willem Koenss.	142v
Willem Cornelisz. byervoerder	17v
Willem Korss.	4v, 5r, 28av

Willem van Neck	82r, 82v
Willem Pietersz. Scouten	23v, 24v, 25r, blad tussen 32 en 33
Willem Pieterss. van der Wan	165v, 175r
Willem Verduyn	52r
Willem Willems.	137r
Willems., Aernt	157r
Willemsen, Adriaen – zie ook: Cryep	
Willemsen van Neck, Adriaen	39v, 127r
Willemsen, Dirick	39r, 43v
Willemsen, Geryt	30av, 42r, 42v
Willemsen, Heyndrick	36v
Willemsen, Herman	36v
Willems., Huych	2v
Willemsz. Jacob – van Dorp	14v, 15r, 157r
Willems., Jan (v/h priester)	159v
Willemsen, Jan (smid)	30Ar, 74r
Willems. van Dorp, Jan	123r
Willems., Jan Santen	73v
Willems. van Huls, Jan	59v
Willemsen, Jan (Wassenaar)	50r
Willemsen, Jan (smit)	42v, 59r
Willems., Jasper (metselaar)	155r
Willems. v.d. Cappella, Claes (bontwerker)	189v, 190r, 191r
Willemsz, Cornelis. in den Raem	35v, 52v
Willemsen Comen, Claes	36r, 36v
Willemsen Cuper, Matheus	53v
Willemsdr, Meynsen.	48v, 95r, 128v
Willemsdr., Neeltgen	23v, 24v, 105v, 221v
Willems., Pieter backer	109v, 112r
Willemsz. Busschart, Rombout	77v, 78r
Willems., Sebastiaen	213v
Willems., Willeboort	176r
Willems., Willem	137r
Willemsen, Ysbrant	30r, 175r
Wilt(s)hemdoen, Vranck Heynricssen ²⁵⁶	123v
Wilsveen, Louris Cornelisz. van	165r, 166r
W ⁱ lss., Anthonis	175v
Witte, Cornelis de	blad tussen 32 en 33
Witte, Gerrit de	blad tussen 32 en 33
Woerden	58v
Woest, zie Woost	
Wourden, Dirick Janss. van	136v
Woerden, Michiel van	58r, 77v
Wolff, Jan	163v, 199r
Wolff, Jan Janssen	54v, 77r, 88r, 94r, 94v, 98r, 99v, 100v, 113r, 115v, 116v, 125v, 126v, 129v, 130v, 139v, 146v, 148r, 150r, 151r, 152r, 156r, 157v, 158r, 158v, 160r, 165v, 166r, 168r, 171v, 173r, 174v, 177v, 178v, 180r, 180v, 182r, 185Br, 186r, 188v, 191r, 193r, 196r, 197v, 199r, 200v, 201r, 204r, 208r, 209v, 210v, 212r, 213r, 218r, 219v, 220r, 222r
Wollebrantsz., mr. Pieter	blad tussen 32 en 33, 161r, 163r, 166v

²⁵⁶ Heynrick **Wil**themdoen wordt genoemd in J. Smit, *Den Haag in de Geuzentijd*, p. 139, en in *Jaarboek Die Haghe* 1934, p. 103 en 105 als Heynrick Vrancken Wilthemdoen, dekker, eigenaar resp. van een huis aan Voldersgracht en aan de westzijde van het Spui. In 1577 komt het huis op naam van de erven van Heynrick Wiltshemdoen. Vranck Heynricksz. is waarschijnlijk zijn zoon.

Wolsack	209v
Wourden, Dirick Janss. van	136v
Woost (Woest), Jacob Janss. de ²⁵⁷	150v
Wouter de Hont Damassen	37r
Wouter Janssen	26r
Wouter Pieterss. (van Amsterdam)	174v
Woutersz. de Hont, Aernt	37r
Wouterssen, Herman	41r
Wouterss., Claes	59v
Wijk bij Duurstede	134v
Wynant Fredericxss.	97v
Ysabeau Nyeulants, joncfr.	123r
Ysacxss., Aernt	30v, 33v, 42r
Ysbrant Diricxs. Groenesteyn	201v
Ysbrant Geritss.	156v
Ysbrant Mathysss.	204v
Ysbrant Willemssen	30r, 175r
Ysbrants, Cornelis	140v, 159v
Ysbrantsz, Lenert.	54v, 67v, 76v, 88r, 96r, 99v, 116r, 119r, 148r
Yserman (huis in de Venestraat) ²⁵⁸	196v
Zeeland	121r
Zeger Cornelisz.	55v, 120r, 212v
Zegerss., Cornelis	120r, 212v
Zevenbergen, Lenert van	175v
Zierikzee	87r
Zoetermeer	62r
Zuyteynde (Zuideinde)	20r, 214v
Zybrantss., Cornelis	14r, 15r, 16r, 30av, 31v, 34r, 34v, 35v, 36v, 37v, 39v, 40v, 42r, 46r, 46v, 54r, 56v, 57r, 60r, 67v, 69v, 75v, 80v, 87r, 88r, 88v, 90r, 91v, 94r, 99v, 100v, 113r, 115v, 116v, 120v, 121r, 124r, 125v, 126v, 129v, 130v, 139v, 146v, 148r, 148v, 149r, 151r, 156r, 158r, 158v, 159v, 165v, 166r, 168r, 173r, 173v, 174v, 177v, 178v, 180v, 181v, 182v, 185Br, 186r, 191r, 196r, 197v, 199r, 200r, 204r, 208r, 212r, 213r, 218r, 219v, 220r, 222r
Zyersz., bleycker, Cornelis	81r
Zyeren, Pieter	47r, 186v
Zymonss., zie ook op Simonss.	
Zymonss. Andries (schout R'wk)	105v
Zymonssen, Baernt (de Beeldesnijder)	31r, 144r
Zymonssen, Bartholomeus	25v, blad tussen 32 en 33, 54v, 67v, 76v, 88r, 99v, 115v, 148r
Zymonss., Berwout	67r
Zymonss., Claes (backer)	120v
Zymonss. Cuuy , Jan	72r
Zymonss., Heyndrick	88r
Zymonsz., Lenert	10r, 16v, 17r, 28v, 29r, 49v, blad tussen 140v-141r
Zyvert Heynricxss.	12v

²⁵⁷ Hypotheken 1585 Den Haag, extr. 263: Elisabeth Pieters, wed v Jacob Jansz de Woest, huis en erv in Achterom, belend O Jacob Meesz, schoenmaker, W Leendert IJsbrandtstz, N de Beek, Z de heerstraat, wegens koop van koren.

²⁵⁸ *Jaarboek Die Haghe* 1934, p. 73.